

PRODESTVA

KRATKA I GOTOVA

ZA VSZE

PROTULETNE DOBE

N E D E L J E

OD PERVE

KORIZMENE DO TROJACHKE

IZ SZVETOGA

P I S Z M A ;

I SZVETIH OTCZEV

IZVADJENA,

POLEG SZADASSNJEGA GOVORITI

NACHINA RAZDELENA, I SZLOSENA

P O

I V A N U M U L I H,

Szlavne Zagrebecke Biskupie Massniku i za
szada Missionaru Apost.

*Z - Dopuschenjem Poglavarov na
szvetlo Dana.*

V U Z A G R E B U,

SZLOVMI IVANA THOMASSA PL. OD
TRATTNEROV C.K.A. SZV. SZLOVO-TI-
ZKAVCZA, I KNIGO-TERGOVCZA.

---

1 7 8 2.

PROCEEDINGS

OF THE

PROTESTANT

M. D. 1811

NO. 1

CONSTITUTION

OF THE

PROTESTANT

M. D. 1811

NO. 1

CONSTITUTION

OF THE

TO

PROTESTANT

M. D. 1811

NO. 1

CONSTITUTION

OF THE

PROTESTANT

M. D. 1811

NO. 1

CONSTITUTION

OF THE

P R E D G O V O R.

Negda govoril je jeden, da jezuz nekoja od vekšeh, i našze szpadajuchih pozlov profzta vremena, koja on vendar prez hafznovitoga kakvoga dela oditi neprepuscha. Zovem, preczembu vremena, od Boga nam prikazanoga, dobro premislvajuch, i ja, kuliko szlaboszt moja, meni dobro znana, dopusчала je, terzil sze jezuzem da dneve od pozlov Pozzlanja Apostolszkoga drugach szlobodne, prez Apostolszkoga dela, koje na povekšanje Bo-

IV P R E D G O V O R.

fanzke szlave biti, i szlufiti bi moglo, neprepufztim oditi. Zbog ovoga pervoga, i najveksflega zroka, zatem, da i onem, koje Duhovnoga Pafztirsztva teski i onak, i prevnogi pofzli vnogo krat tak obfztiraju, da malo vremena njim ofztaje, koje vu knigh, obilneffe popiszaneh, chtanju, i vu dugovany Koje ovchiczam, vu ruke njihove zru-chenem, ali potrebnem, ali konchemar hafznoviteffa bi bila, premiszljavanju, i izbiranju pofztaviti bi mogli, nekuliko zlehkotim, ova popiszal jezdem, i Duhovnem Nafsem Poglavarom ponizno podlofil, profzechi, da, ako za vekffu Dragoga Boga diku; ako za Duhovneh Pafztirov, i oneh, koji Duhovne Pafztire vu njihove szlusbe pomafeju, i lehkote, duhovnu pomoch; ako za pobosnih Duhfs, koje morebiti negda ov moj pofzel i doma chtati budu fze do- sztojale, napredek, priprofzto ovo moje de-
lo

P R E D G O V O R V

lo prikladno budu szudili, dopuszte na szve-
tlo dati. Oveh milofztivno privolenje po-
klam je prifztupilo, Protuletnu ovu fztran
ponizno vam aldujem, jedino felechi, da
ona na kakvu takvu vu Nebefzkoga Gofzpo-
dara Vinogradu delajuchem polehschiczu,
na vekflu Bosanzku Diku, na kerfzchan-
fzkeh Duhfs korifzt, i napredek bude. Ovu
ako vam povoljnu kuliko pokazali budete,
ofztale tri fztrane (z-pomochjum Bosjum, i
z-dopuschenjem vremena) zvekfsum mar-
livofztjum, i radofztjum izifzle budu.

Kajti pak prodekuvati je k-Puku go-
voriti, zato prodeftva ova onak zpifzal, kak
govoril jefzem, prez vifzakoga fzlosnoga, i
bolje fzvetczkoga, neg duhovnoga govo-
renja; ar tak govoriti vuchi-me fzveti Pro-
fper govorechi: Prodekator *nec plaufum a*

VI P R E D G O V O R.

populo studeat expectare, sed gemitum: a)
 - - - - - naj neische od puka hvalu,
 nego plach, i szkrussenje szerdca: ar koji
 czifricze nazveschaju da hvalu zadobe, *hi*
Ecclesiam Dei subvertunt: b) ovi czirkvu
 Bosju podkapaju. Ako anda priproszto go-
 vorenje moje vuha more biti vam zbantuje,
 proszim oprosztite, znajuchi, da kraljesztvo
 Nebeszko nezaderfavašze vu szlošnomu go-
 vorenju, nego vu veri; nit je zvelichenje
 od szlošnih - Rechlivczev, nego od pripro-
 szteh Ribichev szvetu nazvescheno, kaj ako
 bi potrebno bilo, i ovo bibil Odkupitelj
 vuchinil. Ove anda pelde, vu govorenju
 mojemu, i onih szv. Augustina rechih, ja
 derfal sze jezem: *melius est ut reprehendant*
nos Grammatici, quam non intelligant popu-
li: e)

Ako

a) S. Prosp. L. 1. de vita contempl.

b) S. Leo ap. Leo a S. Laur. T. 1. in Præfat.

e) S. Aug. in Ps. 133.

Ako za tatbine krivca me derfali budete, z-Mudrim Theodorom odgovorim: za tatbine krivce naj nasz nigdo nederfi, ako, kaj od szvetih Otczov recheno je, vu ovih Prodestvih najde. Ar valujemo, da i mi z-prilikum tol nachenja od njih prijeli jeszmo. Ovo pak ni tatbina, nego Ochinszka baschina, akoprem k-onem, koja od njih vze-li jeszmo, koja szu nassa, jeszmo pridali: d) kamenje, i drevje za hisu vszel szem od drugoga, ali zidanje hife delo je moje.

Da pak vu nachinu pifzanja nekoje falinge vu szlovo-tifzkanju vusle jeszu, to valujem; ali uffamsze, da Razumen, Pobošen, i meni Dobrovoljen chtavec, lahko hoche razneti, pobolssati, i zprichati. Nit je vszako ono falinga, kaj lze morebiti nekojem falinga bude videlo: ar ja zroka

) 4

imam,

d) Theod. Lib. 1. in Cant.

VIII P R E D G O V O R.

imam, da ovak pišem: *Rodjak, obšzudjen, pohadjanje, grehšnik, duhšša &c.* da ſze vi-
di koren, od kojega ove, i ovem ſzpodob-
ne rechi dohadjaju: kakti *Rodjak* dohaja od
rodim, obšzudjen, od ſzudim, grehšnik od
greh, duhšša od *Duh &c.* itak od drugih
ſzpodobnih ſzudemo. Ja nekratim (kak
koi hoche) piſzati, meni vendar nachin
od ſztareſſih naſſeh derfan, od vnogo let
potverdjen, i od vnogih dobrih horvathov
pred menom pohvaljen, ſze je dopal: ar
ſzudil jeſzem, da bolje bude, ako mi Hor-
vathi, kak vu Vere Katholichanſzkoj, tak
vu piſzmu jedinofzti ſze derfali budemo, ter
tak ſiveli da ſze vſzi zvelichimo, kaj
vſzem ſelim. Amen.

K A.

K A Z I T E L J

ZAVJETKOV PRODESTVIH

PERVA KORIZME NEDELJA

Na Lisztu

*Od priprave k-szpovedi potrebne, i
zverhssenoga grehov valuvanja - - 1.*

DRUGA KORIZME NEDELJA.

Od potreboche, i haszne posaluvanja - 25

TRETJA KORIZME NEDELJA.

*Od potreboche isztinzkoga obechanja po-
boljsanja, i odurjavanja grehov, i
grehssnih prilik - - - - 42*

KAZITELJ.

CHETERTA KORIZME NEDELJA.

Na Lisztu

*Od potreboche, i lahkoche zverhssenja
nalosene na szpovedi pokore - - 66*

PETA KORIZME NEDELJA.

*Od dusnoszti, i potreboche nepriatelje
ljubiti - - - - - 82*

CZVETNA NEDELJA.

*Od potreboche povrachka, i tefine zveli-
chenja prez povrachka tuggyega blaga 102*

VUZMENA NEDELJA.

*Od isztinzkoga, ali razluchenoga tela
gore vsztajanja - - - - - 125*

**BELA, ILLITI PERVA PO
VUZMU NEDELJA.**

*Od nemira grehssnika vu sivlenju, na
szmertu, i vu vekivechnoszti - - 150*

DRU-

DRUGA PO VUZMU NEDELJA.

Na Lisztu.

*Vera Katholichanszka je skura, ali iz-
ztinzka, i nam radosztna - - - 178*

TRETJA PO VUZMU NEDELJA.

*Mal greh ni mal; ar gaszi vu chloveku
ljubav Boga, i pripravlja pute na
szmertne grehe - - - - - 189*

CHETERTA PO VUZMU
NEDELJA.

*Kvar zapuschane rechi Bosje, i navuka
Kerszchanszkoga, je neznanoszt ko-
trigov vere, i razvuzdana szloboda
sivlenja - - - - - 208*

PETA PO VUZMU NEDELJA.

*Koi seli dobro moliti, mora Rimszko-
Katholichanszku veru imati; ar kak
god vera prez dobrih del je mertva,
ovak i dobra dela prez prave vere
Rimszko-Katholichanszke jeszu mer-
tva - - - - - 229*

SES.

XII K A Z I T E L J.
SESZTA PO VUZMU NEDELJA.

Na Lisztu

Merzli szadassnjega vremena Kerszcheniki, nit szu pravi Kerszcheniki, nit krivoverczi; i zato kakti Kerszcheniki szudjeni, kakti krivoverczi obszudjeni budu - - - - - 249

TROJACHKA NEDELJA.

Za vredno prijeti Duha szvetoga potrebna je poniznoszt, chisztocha, i krotkocha szerdcza - - - - - 272

PRO.

PRODESTVO

OD

Z P O V E D I.

Z A P E R V U N E D E L J U K O R I Z M E
Z A V J E T E K.

Sztran Perva: Priprava k-zpovedi, i nejna potrebocha. *Sztran druga*; Grehov Zverhseno valuvanje, i njegova potrebocha.

Ductus est Jesus in desertum. Math. c. 4.

Peljan je Jesus vu puschinu.

CHUDNA sztvar kk-moji! nut Kristus mudroszt Otcza Boga nebeszkoga, kojega szv. Ivan Kerstitelj, Odkupitelja szvetu obechanoga z-perisztom je kazal govorechi:

a) *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mun-*

A

di!

a) Joan. c. 1. v. 29.

Nut Agnecz Bosji, nut koj odnassa greha szvéta! Kristus, kojega Otecz Bog Nebeszki za szina szvojega szpoznal, i vszemu szvétu je valuval govorechi: *b) Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite.* Ovo je szin moj predragi, vu kojemu ja jako vudobrovilil sze jeszem: njega poszluffajte: ter vendar: *c) priusquam se ad Evangelii prædicationem accingeret .... ingressus est desertum:* govori mudri Mansi; pervo, neg bi pochel Evangeliuma nazveschati, issel je vu puschinu. Zakaj to kk-moji? jeli morebiti njemu kakva pokora, ali priprava potrebna bila? ni sztanovito: nego issel je *) *in desertum:* vu puschinu, da bi nam dal peldu, i navuka, da ni jeden poszel valja prez szamoche, i priprave, tak govori sz. Gregur Veliki Papa.

Dragi kk-moji! iz med vszih nassih poszlov, najvekssi poszel je chiszta, i zverhssena szveta Zpoved. ar od Zpovedi viszi Zvelichenje, ali Zkvarenje nasse. Ako zpoved je dobra, i prez falinge, zvelichinasz, ako je nevaljana, z-falingum, zkvarinasz. Kak anda sze uffamo dobru, i Bogu povoljnu zpoved vuchiniti, prez vszake

b) Math. c. 17. v. 5. c) Mansi in ærar. Evan. Dom. 1. quadr. p. 2. ver. 1. n. 3. *) S. Greg. M. 3. p. part. admonit. 26.

vfzake priprave? pokedob Znamo, da polek navuka Bogofzlovčov; *bonum ex integra causa, malum ex quolibet defectu*: dobro, dasze ifztinzko dobro zvati more, prez vfzake falinge mora biti; ako neg jednu falingu ima, dobro ifztinzko imenuvatifze nemore. Ovak jednakem nachinom zpoved nassa ako ali zarad nasse lenofzti, i nepriprave, ali iz kojega drugoga zroka neg jednu falingu ima, je nevaljana grehifna, i nam vech skodлива neg hafznovita.

I Z R E K A.

I KAJTI dofslo je vreme korizmeno, vreme pokore, zato da ovoga najvekfsega pofzla naffega, fsvetu Vuzmenu zpoved dobro vuchinimo, ja ovu Korizmu od oneh, koja na zverhffenu Zpoved zpajaju, govoril budem, i denefz pokazal *pervich* kak k-zpovedi naff pripraviti, *drugoch* kak ifztinzko, i Zverhffeno grehe na Zpovedi valuvati moramo.

R A Z D E L E N J E.

PRIPIRAVA k-zpovedi bude *perva*, Zverhffeno grehov valuvanje bude *druga* Sztran govorenja mojega; kaj doklam ja vuchinim, komu draga je duhffa, profzim naj pazlivo, i dobro voljno pofzluffa.

DA ni jeden pošel nevalja prez pripravve, toga vi švedoki jezte kk moji! anili iztina, da dober tefak gošpodar, pervo neg ide na polje orati, pluga švojega ogleda, da mu kaj nefali? i tak drugi mester orudelje švoje? nili iztina da pišzar, pervo nego pochne lišta kojemu velikomu Gdinu pišzati, popravi šzi pero, i pripravvi dobroga papirada vu pišzmu nepofali: nili iztina da Provifor, Kašnar Kada k-rachunu šze pripravlja vřza pišzma, i czedule marlivo pregledava, i rachuna, ter šzi zapišuje, da vu chemu nezaoštanemo? Ovak jednakem nachinom, kada mi Bogu rachuna davati, i k-šz. zpovedi šze pripravljamo, potrebna nam je dobra priprava, da pred Bogom vu chemu nezaoštanemo, ali kojega šzmertnoga greha po lenošti neoštavimo. Tak naš opomina Duh šzv. po Salomonu govorechi: *e) ante orationem prępara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum*: pred molitvum, pred zpovedjum pripravvi dušřu tvoju, obchinaj dušřno zpoznanje tvoje, ter nebudi šzpodoben chloveku koj skuřava Boga, drugach zpoved tvoja nevaljana, i na vekři greh, neg na proščenje bude tebi.

No.

e) Eccli. c. 18. v. 23.

No. 2.

D R A G I kk-moji ! ali od nasz ali od Boga , mora biti obchinano , i szudjeno duhsno zpoznanje nasse ar nuto ! Duh szv. po szv. Paulu Apost. govori: *f) quod si nos ipsos dijudicavemus , non utique judicavemur* : Dabi nasz szame szudili , nebi bili szudjeni ; anda koi god feli milofztivnoga szudcza Bofanfzkoga imati , on pred vfzakum zpovedjum marlivo naj szamoga szebe szudi , i vfze Zakutke duhsnoga zpoznanja obchina. Najte sze zauffati vu zpovednika pitanje , kk-moji ! ar on nit zna , nit je dufen zpitavati , z-chim szte Boga zbantuvali , vi pak jefzte dusni pod zvelichenje valuvati. Nevidi on mifzlenja vassa , nechuje govorenja , nezna chinenja. Nehodi on Zvami po gorah i lozah , po polju i vinogradih , pohifah i kerchmah ; kak bi anda mogel znati , i vfze grehe vasse vam na pervo pofztaviti ? ah pogibeljna je ! pogibeljna je Zpoved takova ; ar pripetiti sze more , da greha kojega Zpovednik nejmenuje , vi-ga ofztavite , ter tak Zpoved vassa , zarad nepriprave , i lenofzti vasse grehsna , i tak rekuch prokleta pofztati more. *g) i Zato , ni prez Zroka*
A 3 szv.

f) 1. Cor. c. 11. v. 31. g) Apud Paulum Segneri opusc. instruc. poen. in introduct.

szv. Theresia Prodekatora nekojega opominala: da ako feli z-prodestvami szvojemi veliku hafzen vchiniti; naj guszto-krat prodekuje szuprot onem grehsnikom, koji fze krivo zpovedaju: ar zato fze najvech Kerfchanfzkih duhs zkvari. *b)* I kaj vu sivlenju je rekla, to po szmerti je potverdila, kada nekojoj duhovnoj kchere fze je izkazala govorecha: kchi moja draga! nigdar veruvati nebi mogla, kak vnogi kerfcheniki fze Zkvare zarad nevaljano vchinjene zpovedi; ar da bisze vfzi dobro zpovedali, gdo bisze drugi Zkvaril? izvan nevernikov, i Krivovirczov, koji fze nezpovedaju; pokehdob malo koj kerfchenik prez Zpovedi vumira: ter vendar da vnogi Kerfcheniki fze zkvaré, szvedoche szv. Otczi, szvedoche Ztrahfna pripetchenja, szvedochi iszti Kristus Odkupitelj govorechi: *i) multi sunt vocati, pauci vero electi*: vnogi jefzu zvani, ali malo je izbranih; hoche rechi; vnogi jefzu zvani na pravu veru, ali na zvane gledéch malo fze-ih zvelichi zarad zlochefzto vchinjene zpovedi.

No. 3.

A N D A, da zpoved nassa dobra, i Bogu povoljna bude, kaj drugo jefzmo, chinechi?

a) P. Nieremberg. in flor. Spir. *i)* Mat. c. 20. v. 16.

nechi? nego ono, kaj vchinil je Kralj David govorechi: *k) Meditatus sum nocte cum Corde meo: exercitabar, & scopebam spiritum meum*: premiszljaval jeszem vřzu noch z-fzerdczom mojem: obchinal jeszem, i zmetal duha mojega: ne drugach, nego kakti god kada sze hifa zmeta, vřzi Sztoli i sztolczi sze izmezta vzemeju, da koi prahfsek neofztane vu hifi; ovak ja na szud jeszem vzel fzerdcze moje ter njega zpital; fzerdcze moje gde jeszi bilo? Kaj fzi miszlilo? Kaj fzi chinilo. On dan, vu onoj priliki, med onemi ljudmi, vu onomu pozlu? &c. Ovak mi jednakem nachinom, pervo nego idemo pred bosjega namesztnika, pozstavemo naz pred Boga hitemo naz vu Czirkve na kolena pred koj Oltar, ali Razzpetoga Jesuffa, ali Marie peldu, kakti krivcze, i szusne Bosje; ter najpervich zahvalemo ponizno Milofztivnomu Bogu nassemu za vsze dare, i milofche nam milofztivno najmre od zajdne zpovedi podeljene. Zatem proszemo dara Duha szvètoga, da nam vusge fzerdcze, i razzveti pamet, da grehe nasse vsze zmiszliti, i nje isztinzko Bosjemu namesztniku valuvati moremo. Potlam obeszemo chiszlo na ruku, i kada je vreme priprav-

A 4

vlenja

k) Psal. 76. v. 7.

vlenja k-zpovedi, dajmo jedno malo molitvi mira; ar molitva naz nezvelichi, ako zpoved nevaljana, i prokleta bude; ter pochnemo tak chizto zmetati, i obchinati duhsno zpoznanje nasse, kak dabi znali, da iz ove zpovedi pred szudcza Bofanzkoga nam putuvati bude. Pregledajmo *l)* *in amaritudine anime.* Vu falofzti duhsse nasse, vsza miszlenja, govorenja, chinenja, nagnenja, i paidasstva nassega.

(Breve Conscientiæ examen, zelosus Præco verbi Dei pro suo Zelo, Commoditate, & necessitate auditorum ampliare poterit.)

No. 4.

PREMISZLEMO deszete zapovedi Bosje, nizmoli kada koju zmiszlenjem, govorenjem, ali z-chinenjem prekerhsfilim) Premiszlemo nizmoli kada vu vere dvojili; od Boga, ali njegove koje zverhsfenofzti szumlili? vu czopriju, ali shatranju poverovali? ali koga czoprati, ali kaj shatrati vuchili? Premiszlemo nizmoli kada szuproti Bogu, vu kakvoj nevolje mermrali? vu milofzerdnofzti njegovoj dvojili, ali vu nju uffajuch grehsfilili? nizmoli kada pravu veru kudili, Krivu hvallili,

l) Isa. c. 38. v. 15. *m)* Zapoved perva.

lili, ali na oszmehavanje szvetczov, ali szvètih rechih kaj govorili, ali chinili &c. n) Premiszlemo niszmoli kada szuproti Bogu, ali szvètczom blaznili? niszmoli krivo, ali prez velike potreboche bogmali, ali priszegali? koga na blaznoszt, ali Krivu priszegu napeljali? &c. o) Premiszlemo, niszmoli vu szvetek szvètu massu, ali prodestvo osztavili? nju, oszmehavajuch, i vu Czirkve razgovarajuch pozluhnuli? niszmoli kaj delali, na delo tesachko koga tirali ali pozta prekerhffili &c. p) Premiszlemo, niszmoli kada Otcza, ali Mater opszovali, raszerdili, preganjali, iz hife tirali, dusnu opravu, hranu, sznagu i szlusbu pritergavali, nje ogovarjali; njim vu dobru nepokorni bili, ali na nje ruke zdigali? niszmoli kada oszmehavali sztarejsse, Redovnike, ali Poglavari szvetczke, i duhovne? ar ako Roditeljom dusni jeszmo vszako postenje; kajti od njih imamo vremenito, i telovno sivljenje: anda dusni jeszmo i onem, navlasztito Duhovnem Poglavarom, od kojeh imamo sivljenje duhovno, koje od telovnoga tuliko je prestimanejsse kuliko je plemenitejsša duhsša od tela &c. q) Premiszlemo nisz-

A 5

moli

n) Zapoved druga. o) Zapoved tretja. p) Zapoved cheterta. q) Peta Zapoved.

moli nam, ali komu drugomu szmert Seljeli, ali vuchili koga, kak sze zverhu bliznega fantiti, ali koga zkonchati bi mogel? nizmoli koga krivo obtufili, boja dobavili, ter ali z-bojem, ali zpianschinum chijemu Zdravju naskodili, i Sivlenjamu prikrali &c. *r*) Vu fefztoj, i devetoj Zapovedi premizliti moramo chutenja nassa, naimre rukh tikanje. *K*-tomu pregledati moramo miszlenja, govorenja, chinenja i pajdastva nassa, nizuli bila merzka, nedofztojna, i nechiszta? Nizmoli sze vu miszlenju naszladjivali, i k-njemu, privoljeli? nizmoli koga nakakvu odurnofzt nagovarjali, ali zkojem god nachinom k-tomu komu pripomogli? Zjednum rechjum premizliti moramo vsze kaj chisztochu chloveka za szmradeti more. *s*) Premizliti moramo, nizmoli kaj vkrali, koga vkanili, ali vkrafzti, ali vkaniti volju imali? nizmoli zkrivum prizegum, ali z-pravdum tudjega kaj pod nasz zpravili? nizmoli krivichne mere i vage derfali? interesse pobirali? Sztaru nevaljanu Sztvar pod dobru prodavali? neverno goszpodarom delali? ali tudje drufinche knam mamili? &c. *t*) Nizmoli koga ogovorili?

ogo-

r) Sezta Zapoved i deveta. *s*) Szedma i defzeta Zapoved. *t*) Ofzma Zapoved,

ogovore poszluffali? Koga krivo szudili? ali komu Zlasjum naskodili? niszmoli neszlogu med poglavarom, i podlosnikom, med goszpodarom, i drufinchetom, ali med hisnemi tovaruffi szejali? &c. K-tomu jofs moramo premiszliti zapovedi Czirkvene, glavne . . tudje, . . szuproti Duhu szvetomu, i vu nebo Kricheche grehe. Moramo pretrezti dusnoszt Szta-liffa, i chaszti nasse, kak nju vchinili jezmo? moramo pregledati broja, i felju illiti onoga zroka grehov, koj povekssati, ali zevszema drugoga greha more vchiniti: ar i broja, kuliko je moguche, i felju grehov valuvati, na Zverhssenofzt Zpovedi zpada. Ovak na redu, i broju vsze grehe imajuchi, posalujmosze za vsze grehe nasse, da z-njimi Predobroga Boga zban-tuvali jezmo: ar Zpoved zkruffena biti mora, i zato jezsu veliki Navuchitelji i Bogo-szlovnczi, koji govore, da Zpoved nevalja, ako pokornik pervo, neg ide pred Zpovednika, sze nepokaje za grehe z-iztinzkem obechanjem poboljssanja.

No. 5.

DRAGI kk-moj! da ova priprava k-zverhsseni szv. Zpovedi je potrebna, od toga nigdo szpametno dvojiti nemore: ar
kada

kada ſze ſzpravljamo na Zpoved, ſzpravljamo ſze vu boj ſzuproti duhu peklenſzkomu; i zato, kakti god Kralj Evangelumſzki, pervo nego ſzuprot nepriatelju van izide, u) *Sedens prius cogitat, ſi poſſit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad ſe*: pervo ſzedechi premifzljava, jeli more Zdefzetemi jezermi iziti ſzuprot onomu, koj ſzuprot njemu ide z-dvadefzetemi jezermi. Ovak jednakem nachinom pred zpovedjum mi ſzefzti, i gde na ſzamom dobro pregledati moramo vſze Zakutke duhſſnoga Zpoznanja naſſega: ar ako izidemo ſzuprot vragu na zpoved ſzamo Zdefzetemi grehi, on dojde ſzuproti nam zdvadefzetemi, i z-czelem Sheregom grehov naſſih obladani poginemo, i Zpoved grehſſnu, dapache prokletu vchinimo. I zato Zvelichenjem duhſſvaſſih vaſz zaklinam kk moji! terhſziteſze k-zpovedi dobro pripravljani priſztupiti. Na zpovedi pako valujte iſztinzko, i prez vſzakoga ſzrama, ali Zprichavanja grehe vaſſe, onak kak vaſz pred Bogom Krive chutite: ar od Zpovedi viſzi Zvelichenje, ali prokleſztvo vaſſe; ako bude prez ſalinge, zvelicheni, ako pak neg jednoga ſzmert-

u) Luc. 14. c.

šmertnoga greha polenoszti, ali hotoncze osztavite zkvarjeni budete.

Sztran druga. No. I.

DA zpoved, i valuvanje na opraschanje grehov, je potrebno, ovo iz szvetoga piszma pokazati-sze more: ar nuto! iszti Gdín Bog hotejuchi Adama, Evu, i Kajna na valuvanje greha vchinjenoga napeljati, rekel je Adamu: x) *Adam ubi es? quis indicavit tibi?* Adam gde jeszi? gdo ti je povedal da szi gol, nego grehsno duhsno Zpoznanje tvoje: Evi rekel je: y) *Quare hoc fecisti?* Zakaj jeszi ovo vchinila? Kajna je pital: y) *ubi est Abel frater tuus? .. quid fecisti?* gde je Abel brat tvoji? kaj szi vchinil? nut kerv brata tvojega krichi k-meni. I zato jofs vu sztaromu Zakonu, pod Zvelichenje szpoznanje grehov, i pokoru Gdin Bog je potrebuval, kak szvedochi novoga, i sztaroga Zakono szveto piszmo, koje ako odpremo, najti hochemo vuknigi broja one rechi Bosje: z) *Vir, sive Mulier, cum fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere . . . . Confitebuntur peccatum suum:* mus, ali fena, kakvoga god greha vuchine izmed vszeh grehov

x) Gen. c. 3. v. 9. & 11. y) Gen. c. 4. v. 9. & 10. z) Numer. c. 5. v. 6. & 7.

grehov, vu koje navadni jezsu ljudi opasz-
 ti, njega z-imenom valovali budu. Naiti
 hochemo Kralja Davida tak dugo z-gre-
 hom szvojem zvezanoga doklam sze ni
 ponizel pred Nathanom Prorokom, i va-
 luval greha szvojega govorechi: *a) pec-
 cavi Domino: Zagrehffil jezsem Gdínu Bo-
 gu mojemu: ovo voluvavffi, i nepervo.
 Zachulje od Nathana: Dominus quoque
 transtulit peccatum tuum: non morieris.*
 Gdin Bog vzel je od tebe, i oprofztil tebi
 greha tvojega: nevumres. Najti hochemo
 pri zdenczu z-Kristuffom senu Samaritanfzku
 tak dugo nevrednu five vode milofzti Bo-
 fanfzke, doklam na one rechi Jefuffa: *b)
 voca virum tuum: dozovi mufa tvojega,
 ni odgovorila; non habeo virum: nimam
 mojega mufa, nego z-tudjemi sze meffam:
 onda, i nepervo, chulaje od Jefuffa;
 fena, ti za Meffiaffa pitas; c) Ego sum,
 qui loquor tecum: ja jezsem, koj govorim
 z-tobom, i fivum vodum milofzti moje na-
 pajam duhffu tvoju.*

No. 2.

DA pako na zverhffenu, i Bogu po-
 voljnu Zpoved ni dofzta szamo jednoga,
 dva, ali tri grehe Zpovedati, druge pak
 ofzta-

*a) 2. Reg. c. 12. v. 13. b) Joan. c. 4. v. 16-
 & 17. c) Joan. c. 4. v. 26.*

osztaviti, nego potrebno je vsze valuvati, kojeh pred Bogom naz Krivcze nahadjamo; to vuchi naz vera, i szveto pifzmo potverdjava. Nut szveto Duhovno Tridentinszko zpravifche govori: *d) Si quis dixerit, in Sacramento penitentiae ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure Divino confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti preparatione habeatur, etiam occulta, . . . & circumstantias, quae peccati speciem mutant, . . . anathema sit.* Ako gdo reche, da na Sacramentu pokore, illiti Zpovedi na opraschanje grehov ni potrebno iz zapovedi Bosje zpovedati vsze, i vszakoga greha szmertnoga, iz kojega za dobrem, i marlivem pripravljaj-njem sze zpominamo, ter to i zkrovne grehe, i z-feljum, koja greha premeniti more, naj proklet bude. Nut Kristus iz Marie Magdalene jofs grehsnicze, ni szamo jednoga, nego *e) septem Dæmonia*, vszeh fzedem vragov je iztiral, na znamenje, da ni jeden greh sze neoprofzti, ako neg jeden szmerten greh sze polenoszti, ali hotoncze na Zpovedi osztavi; pokehdob polek navuka szv. Gregura Velikoga,

f)

d) Concil. Trid. Sess. 14. Can. 7. *e)* Marci c. 16. v. 9.

f) *per septem demonia . . . . universa vitia designantur* po fzedmih vragih vszi grehi fze razumevaju.

No. 3.

ALI reche mi gdo iz med szadassnih novih kerfchenikov; Bog zna grehe moje, zna Zpoved, i pokoru moju, koju ja pred njm chinim; ni potrebno pred Redovnikom Zpovedati, doszta je rechi: *Confiteor Deo*: zpovedam fze Bogu. O blaznoszti! o govorenja grehssnoga! ako prez valuvanja grehov, greh fze tebi oprascha; anda prez zroka Kritus dal je kljuche Materi Czirkvi? anda prez Zroka rekel je Apostolom, i po njih vszem Redovnikom: g) *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remisistis peccata remittentur eis, & quorum retinueritis retenta sunt*: primite Duha Szvetoga, kojeh odpuschte grehe budu odpuschani, kojeh pak zaderfite budu zaderfani: pokehdob nebudu mogli znati, kaj opresztiti, i kaj zaderfati moraju: ako ni potrebno vsze, i vszakoga szmertnoga greha z-feljum valuvati? jeli ni znal greha Adamovoga? greha Eve? greha Davida? greha sene Samaritanfzke? ter vendar prvo neg bi njim oprosztil, potrebuval je od njih

f) S. Greg. M. hom. 33. in Evang. g) Joan. 6. 20. V. 22.

njih valuvanje grehov. Ah kk-moji! nut
 fzv. Jakob Apostol, koj znal je volju, i
 chul navuka Krittussevoga, nam nazvescha
 Zapoved onu bosanszku, zkojum nam Za-
 poveda vsze grehe Zpovedati, koje god
 na duhssi chutimo, kada negovori, Zpo-
 vedajte greha vassega, nego veli, *h) Con-
 fitemini --- peccata vestra: Zpovedajte gre-
 he vasse: ar nisi Confiteamini, non salvabi-
 mini: ar ako nebudete zpovedali grehe
 vasse, ako neg jednoga zatajte, nebude-
 te zvelicheni; govori Hugo od fzv. Victo-
 ra. I zato molemo kuliko hochemo. Po-
 fztemo dan na dan. Razdelemo med sziro-
 maske vsze blago nasse. Bichujmo nasz
 tak, da sze vsze kofzti budu videle. Po-
 hadjajmo na golih kolenih vszega szveta
 czirkve; ako neg jednoga szmertnoga gre-
 ha na zpovedi po lenofzti ofztavimo, ali
 hotoncze zatajmo, vsze je zaman; zev-
 szemi dobremi deli prokleti budemo: ar
(i qui offendit in uno, factus est omnium reus.
 koj jednu zapoved prekerhssi, on je vszeh
 krivecz. Ovak jednakem nachinom, koj neg
 jednoga szmertnoga greha na zpovedi za-
 taji, ali po lenofzti ofztavi, zaman vsze
 druge valuje; ar ni jeden mu sze neopra-
 scha, kak dabi ni jednoga nezpovedal.*

Sztran I.

B

No.

h) Jacob. c. 5. v. 16. i) Jacob. c. 2. v. 10.

No. 4.

DRAGI kk-moji! Duh szv. po Ezechielu Proroku govori: *k) impietas impii non nocebit ei, in quacunque die Conversus fuerit ab impietate sua: --- omnia peccata ejus quæ peccavit, non imputabuntur ei:* greh grehšnika ne bude škodil njemu, koj god dan odgreha szvojega po pravoj zpovedi obernešze k-Bogu, ni jeden greh kojega je vchinil, nebude mu šze pripiszal. Česza szvedok je Kralj David, szvedok szv. Augustin, Peter Apoftol, Maria Magdalena, Maria Egyptonšzka, i vnogi drugi szvetczi, i szveticze Bosje, koji, akoprem veliki bili jeszu grehšniki, ništarmanje szada jeszu veliki szvetczi vu nebu: kajti čišzto valovali jeszu grehe szvoje, i za nje pokoru chinili. Odkuda oči-vešzto vidimo, da nigdo ni proklet zato, kajti je zagrehšsil, nego vszaki je proklet zato, kajti szmertnoga kojega greha, ali po lenošzti, ali hotoncze na zpovedi je zamuchal. Toga szvedok je on szvat Evangeliumšzki, koj kajti na pitanje ono kralja: *l) amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* priatelj kak jeszi szimo vlezal neimajuchi szvadbenu opravy? *obmutuit:* je zanemel. Ni šze zpri-
chal

k) Ezech. c. 33. v. 12. & 16. l) Math. c. 22. v. 12.

chal fiziromaštvom, ni drugach ſzpoznal, i valual krivnu ſzvoju; nego prekorup-
 cze *obmutuit*, zanemel je: *tunc dixit Rex*:
 onda rekel je Kralj, ne onda, kada goſzt
 prez ſzvadbene oprave vu hiſu je vlezal,
 ali onda, kada ſze je za ſztol poſzadil, ne-
 go *tunc*: onda, kada *obmutuit*: je zevſze-
 ma zanemel, i nikajne odgovoril: rekel
 je Kralj dvorjanikom, zvezanemi rukami
 i nogami njegovemi. *) *mittite eum in tene-
 bras exteriores*: hititega vu temniczu zvun-
 ſzku. ſzvedok je kajn koj kajti tail je
 brato-morſztvo ſzvoje, kada napitanje o-
 no Boſanſzko: *m) Cain ubi eſt Abel frater
 tuus?* kain gde je Abel brat tvoj? odgo-
 voril je: *nescio: numquid Custos fratris mei
 ſum ego?* neznam; jeli ja jeſzem chuvar
 brata mojega Abela? zato chul je od ne-
 ba one ſztarhſſne rechi: **) *nunc! nunc
 maledictus eris*: ſzada! ſzada proklet jeſzi.
 Nut ***) *vox sanguinis fratris tui Clamat
 ad me!* ſzvedochi glaſz kervi brata tvo-
 jega, koja krichi kmeni, ſzvedochi zem-
 lja, koju zkervjum brata napojl jeſzi ſzve-
 dochu ſzuncze, meſzecz, i zvezde, koje
 te gledale jeſzu. Szvedoche joſs zbratin-
 zkum kervjum oskropljene ruke tvoje! teg

B 2

ti

*) v. 13. m) Gen. c. 4. v. 9. **) v. 11.

***) v. 10.

ti pouffas fze pred menom rechi: *nescio*: neznam. Zagrehffil jefzi, kada jefzi vumoril brata; ali taki onda nizibil proklet, i odhichen od licza mojega: ar milofzerdnofzt moja, koja neche fzmerti grehffnika, nego da fze zpokori, i da five, na pokoru je te zvala; nego *nunc!* *nunc*, fzada! fzada, kada na tulika fzvedochanztva, i na pitanje moje tais grehffno brato-morfztvo tvoje, proklet jefzi, i proklet budes.

No. 5.

O V A K jednakem nachinom, Dragi kk-moji! akoprem fzvedochi fzu proti nam zemlja koja nafz noszi. Szvedochi fzungce, mefzecz, i zvezde, koje fzu nam fzetile. Szvedochi grehffno duhffno zpoznanje nafse, da Boga ranili, i kuliko je vu nafz bilo, vu morili jefzmo, kada fzmertnomu grehu jefzmo privolili: ter vendar milofzerdnofzt Bofanzka ni nafz taki onda proklela kada zagrehffili jefzmo, nego onda! onda nam krichi od neba: *nunc maledictus eris*: fzada! fzada, kada tajs greha tvoje-ga fzmertnoga, proklet jefzi, i proklet budes. Na fzvedochanztvo toga, bi ja mogel vnoge iz pekla na pervo dopeljati, ali zarad kratkoche vremena naj za dofzta bude ona fenzka glava, kremone Varoffa, koja po fzmerti zkazala fze je vfza vu ognju

nju kchere szvoje, i rekla; n) da na vfze veke je prokleta, kajti na zpovedi jednoga szmertnoga greha je zamuchala: Ovo szamo vafz pitam kk-moji! dabi tatu, ali tolvaju, koj na szmert je odszudjen, na izbor bilo dano od Gofzpode; hocheli rajffi vumreti, ali vfza szvoja zla dela pred vfzem ljufztvom odperto valuvati? nebi-li on zvezeljem rajffi valuval pred vfzem szvetom zle chine szvoje, nego vumerl? biztanovito. Ah kk-moji! mi tati, mi tolvaji bosji jezmo: ar kuliko puti szmertnomu grehu jezmo privolili, tuliko puti szerdce Bofanzko razbili, i Bogu dusno poftenje vkrali jezmo; i zato vre nafz cheka szmert vekivechna, vre nam jezsu pripravljene galge, kotli, i rostiri vu jami pekla; ter vendar milofzerdnofzt Bofanzka jofs nam na izbor daje, hochemoli rajffi vek naveke poginuti, i prokleti biti, ali vfze grehe nafse, ne pred vfzem szvetom, nego pred jednim namesztnikom bosjem, chifzto valuvati? anda gdo izmed nafz tuliki nepriatelj duhfse szvoje bude, da fzi izbere rajffi prokletomu biti, nego pred jednem zpovednikom, pred chlovekom fzebi zpodobnem, chifzto vfze gre-

B 3

he

n) Razius, apud Cæs. Calini. inst. 27.

he fzvoje valuvati? Ali o) *pudet de peccata Confiteri?* govori fzv. Chryfoftom; fzram te je morebiti grehe valuvati? ali pitam te z-fzv. Auguftinom: p) *an melius est damnatum latere, quam palam absolvi?* jeli bolje prokletomu biti fzkritomu, ali grehe zpovedati, i odperto odvezanje prijeti? nut nefzramujemofze grehfiti pred vsza znajuchem Bogom; pred grehfnemi pajdaffi nafsemi, koji, kakgod razvuzdanoga jezsu jezika, ovak odurnofzti nafse lahko razglasziti moreju: Zakaj anda bisze fzramovali pred jednem namesztnikom bosjem Zpovedati? koj menje zna ono, kaj na zpovedi чуje, neg ono, kaj nezna: ar od onoga, kaj nezna, zdrugemi fze razgovarjati more; od onoga pak kaj na zpovedi чуje, nigdar znikom zpomenka vchniti nefzme. Ali miszlis more biti? kaj bude rekel Redovnik, kada bude чул odurnofzti fivlenja tvojega? znas moj kerschenik kaj bude miszlil? miszlil bude da vre vnogi vekffi od tebe grehfniki na fzvetu jezsu bili. Miszlil bude, da ti jezzi pravi, i dober kerschenik, pravi pokornik, da fze felis z-Bogom tvojem pomeriti, i duhffu tvoju zvelichiti. Rekel ti bude q) *Confide*

o) S. Chris. hom. 2. in Pf. 50. p) S. Aug. in Pf. 66.

q) Math. c. 9. v. 2.

de fili! uffaj sze szinko, da on Kristus Jesus, koj milofztivno sze je ogledal na Petru vu dvorischu kajffe, koj rekel je k-Magdalene, vu hifi Pharifæa: *r) remittuntur tibi peccata* opraschajulze tebi grehi; i na te milofztivno sze ogledati, i grehe oprosziti hoche: ar ni te do szada terpel Gdin Bog zato, da te szkvari, nego zato da te na pokoru dopelja, ter da te zvelichi. Na kratkom kk-moji! chlovek, koj popil je chemera, ali dobroga terjaka nuter vzeti, i chemera iz szebe izhitati mora, ali mora poginuti: ovak jednakem nachinom chlovek, koj jednoga szmertnoga greha je vuchinil, ali njega po dobre, i zverhffene zpovedi iz szebe zhititi, i zpovedati mora, ali mora na vsze veke poginuti, vi anda izberete kaj hochete, ja dokancham govorenje moje.

DOKANCHANJE GOVORENJA.

V u kojemu pokazal jezdem potrebochu pred zpovedjum priprave, i kak ova priprava vchiniti sze mora, da zarad nasse lenofzti koj szmerten greh na duhssi nam ne ofztane, i tak viza zpoved prokleta ne ofztane. Pokazal jezdem takvu potrebochu vszeh, i vszakoga zofzeb greha valuvanja, da ako neg jeden szmertni greh po lenofzti,

B 4

ali

r) Luc. c. 7. v. 48.

ali hotoncze na zpovedi sze ofztavi, vsza zpoved je prokleta, ni jeden greh sze ne oprofzti, kak dabi ni jednoga nezpovedali. Pokazal jeszem, da zverhsena zpoved naj veksi, i takov je nafs poszel, od kojega vszi zvelichenje, ali proklesztvo nasse; ako zpoved je prez falinge, zvelichi nafs, ako ima neg jednu falingu, szkvari nafs. I zato z-szvetem Pacianom, s) *proszim vasz -- za onoga Gdina Boga, kojemu vsze otajnoszti znane jeszu, presztanete tajiti rajneno, i grehsno dubssno zpoznanje vasse: imajuchi na pameti one Kristussa rechi: t) si pœnitentiam non egeritis omnes --- peribitis: ako pokoru chinili, i isztinzko grehe nebudete zpovedali, vszi budete poginuli. On mal szram, kojega na zpovedi chutimo, u) est Confusio adducens gloriam* je obssanoszt, koja nam vekivechnu diku szpravila, i dala bude Amen.

P R O

s) S. Porian. Parœn. ad Pœnit.

r) Luc. c. 13. v. 5.

u) Eccli. c. 4. v. 25.

PRODESTVO

OD

POSALUVANJA.

ZA DRUGU NEDELJU KORIZMENU.

ZAVJETEK.

Sztran Perva: Potrebocha, Sztran druga: hafzen posaluvanja.

Ceciderunt in faciem suam. Math. c. 17. v. 6.

Opali jeszu na licze szvoje.

Poklam kamo Kristus Odkupitelj Vucheni-
nike szvoje, Petra, Jakoba, i Janussa na
goru Thabor. na mezto izebrano, i chi-
szto bibil Zapeljal, i onde preobrazivffisze
njim diku szvoju pokazal, chujuchi ovo-
ga od neba glasza *a) ovo je szin moj Dra-
gi, vu kojemu jeszem sze jako ja vudobrovo-
lil: njega poszluffajte: presztrahffilifze jeszu,*
i od sztraha *Ceciderunt in faciem suam: opa-
li jeszu na licze szvoje.* Chudno je ovo
opadanje kk-moji! nut! Sidovi, koji na
vertu Gethsemani Jesussa na szmert jeszu

B 5

izka-

a) Math. c. 17. v. 5.

izkali, chujuchi one rechi, *ego sum*: ja jezem, od sztraha *abierunt retrorsum*, & *cecidervnt in terram*: odsztubili szu, i na zemlju, to jefzt ne na licze, nego na herbet opali jezsu, govori Mudri Arnold *b)* Vucheniki pako opadaju *in faciem suam*: na licze szvoje. Koj je zrok? ali kaj znamenuje ovo razlucheno Vuchenikov, i sidovov opadanje? Nut na pitanje ovo odgovarja szv. Gregur Papa ovako *c)* *in faciem cadere est in hac vita suas culpas agnoscere, easque pœnitendo deflere*: na licze opafzti ni drugo nego vu fivlenju na ovumu szvetu grehe zpoznati, i nje pokoru chinech oplakati: *retro vero, cadere, est ex hac vita --- decedere -- ad supplicia*: na zad pak opafzti, ni drugo, nego iz ovoga fivlenja vu muke prepafzti: pokedob *d)* *Cadentes retro ---- extra gratiam cadunt*: koj na zad opadaju, opadaju iz milofche Bosje, govori Albert veliki.

I Z R E K A.

Dragi kk-moji? nut! Milofztiven Godin Bog, po zapovedi szv. MatereCzirkve zove nafz na goru Thabor, na goru chifzte, i zverhfse.

b) Arnold. Conc. 15. dom. hod.

c) S. Greg. M. l. 3. mor. c. 10.

d) Albert M. apud Mansi. p. 2. ær. Ev Dom. hod. v. 6. n. 2.

zverhšene šzveti zpovedi Vuzmene; zo-
ve naš, da i mi po čistoj šzvetoj zpo-
zpovedi šze preobrazimo, iz chernih beli,
iz grešnih čišti poštanemo, i da on
nam pokaze diku, i podeli mišochu šzvo-
ju. *Anda e) venite----- & procidamus an-
te Deum: hodte, ter opademo, ne na her-
bet, nego na lice pred Gdina Boga našega
& ploremus Coram Dno, ter Salujmo šze, i
plachemo pred Goszponom, da Dobrotu
Bošanzku i kada ješzmo zbantovali: ar po-
šaluvanje za grehe, na zverhšenu, i hašz-
novitu zpoved, tak je potrebno, da prez
njega nit šze grehi oprofzte, nit zpoved
kaj valja. I zato, da zpovedi naše dob-
re budu, ja denesz od pošaluvanja govoril
budem, i pokazal:*

RAZDELENJE.

*Pervich potrebochu, Drugoch hašzen
pošaluvanja ovo doklam &c.*

Sztran Perva

I. Denesz tjeden rekel ješzem, da zpo-
ved na ovomu šzvetu je tak velik naš po-
šzel, da od njega višzi zvelichenje, ali
zkvarenje naše: ar ako zpoved je dobra,
i prez šalinge, budemo zvelicheni, ako
ima zkriynum našum neg jednu šalingu,
bude-

e) Pf. 94. v. 3.

budemo zkvarjeni ; i zato rekel jefzem , da pred zpovedjum potrebna je dobra k-zpovedi priprava , na zpovedi pak potrebno je tak chifzto , i zverhffeno vfzih grehov , iz kojeh , za dobrum pripravum. Sze Zpominamo valuvanje , da ni jednoga , najmre fzmertnoga greha ali hotoncze , ali po lenofzti ne ofztavimo , drugach zpoved naffa nevaljana , i grehffna bude.

Denefz pako govoril budem od druge fztrane zverhffene fzvete zpovedi , to jefzt od potreboche onoga pofaluvanja , prez kojega nit zpoved , nit valuvanje grehov kaj valja. Pofaluvanje anda , polek navuka fsvet. Duhovnoga Tridentinfzkoga fzpravifcha , nikaj ni drugo , nego *f) mterna zdubffne volje Salofzt , i merzenje na grebe vchinene , z-obechanjem vech negrehffiti.* Od kuda vidimo , da pravo pofaluvanje nefztoji fzamo vu tomu : da chlovek grehffiti presztane , i novoga Sitka obecha pocheti , aliga vre pochne : nego najbolje fztoji vu merzenju , i odurjavanju proffafztoga grehffnoga fivlenja , i vu tverdnomu obechanju poboljffanja. Takvoga pofaluvanja zagrehe tulika je potrebocha , da ifzti Kristus Odkupitelj od njega govori : *g) Si pœnitentiam non egeritis , omnes fimi-*

f) Sess. 14. c. 4.

g) Luc. c. 13. v. 5.

similiter peribitis : ako nebudete pokoru chinili, i za grehe sze saluvali, vszi jednako budete poginuli: ar zpoved prez iztinzkoga posaluvanja, je mertva, kak mertvo je telo prez duhske; i zato kakti god mi mertvo telo hitamo vu zemlju med cherve, i grafztave Sabe, Ovak Gdin Bog chloveka, koj grehe zpoveda prez dobroga, i iztinzkoga posaluvanja, hita med duhe peklenfzke vu jamu pekla: ar on, koj zpoveda greha prez iztinzkoga posaluvanja, ofzmehava Gdina Boga, i njegovoga fzv. Sacramenta, govori fzv. Augistin. *b)*

2. Gdin Bog milofzti fzvoje je Gofzpon; ovo milofchu grehsniku neda drugach, nego za iztinzko posaluvanje za grehe: tak fzvedochi Mudri Tertullian govorechi: *i) hoc pretio nobis Deus veniam adjicere instituit*: za ovu plachu, to jeszt za dobro, i iztinzko posaluvanje, odluchil je Gdin Bog nam milofchu dati, i grehe oprosztiti, i ne drugach. Posaluvanje ovo tak je potrebno na zverhsfenu, i hafznovitu zpoved, kak god potrebno je na zvelichenje: ar je takva fztran Sacramenta fzv. zpovedi, da prez njega nikaj
ne-

h) S. Aug. ap. Leo. 2. S. Laur. T. 1. p. 2. pag. 129. n. 12.

i) Tert. de poen.

nevalja, dapache je grehšna, i prokleta. Nut govori Gdin Bog po Isaie Proroku: *k) Convertimini sicut in profundum recesseratis*: obernitešze k-meni kak gluboko od mene ješzte bili odsztupili. Odsztupili ješzte odmene po grehu, kada greha obljubili, i mene ješzte bili oduruli; anda *Convertimini*, obernitešze kmeni po ljubavi, po iztinzkomu pofaluvanju, i odurjavanju grehšnoga sivlenja, *l) & ego convertar ad vos*: i ja sze k-vam obernem, ar *m) nisi conversi fueritis*: ar ako sze po iztinzkomu pofaluvanju, i grehšnoga sivlenja odurjavanju, k-meni neobernetete poginite.

3. znati ovde moramo, da ako Selimo, da pofalovanje nasse Bogu povoljno, i nam hafznovito bude, moramosze faluvati ne szamo za jednoga, ali dva, tri grehe, ali szamo za grehe, zgovorenjem vchinjene, nego za vsze, koje god ješzmo vchinili, i zkojemi god Gdina Boga ješzmo zbantovali: ar drugach nit pokora, nit pofalovanje bibila dobra, i iztinzka, nit nam hafznovita polek oneh szv. Jakoba Ap. rechi: *n) koj god vsze zapovedi bude obdersaval, pak sze popikne vu jedne; tak zakrivi vu vszeb. Kak dabi hotel rechi; koj god za vsze*

k) Isa. c. 31. v. 6.

l) Zach. c. 1. v. 3.

m) Ps. 7. v. 13.

n) Jacob. c. 2. v. 10.

vsze grehe bude sze Saluval, pak sze ne-
 bude Saluval za jednoga, ni jeden mu sze
 neoprafcha. zrok toga je; kajti pofaluva-
 nje za grehe mora izhadjati iz ljubavi Bos-
 je, anda moramosze Saluvati tak dobro da
 zjednem grehom jefzmo ljubljenoga Gdina
 Boga zbantovali, kak da fzmoga zban-
 tuvali z-drugem; drugach nit bi Gdina Bo-
 ga prav ljubili, nit nasse grehffno Sivlenje
 odurjavali.

Peldu toga lepu imamo vu zvero-lov-
 czu. Nut zvero-lovczu ni dozta da zver-
 che najde, da ga vu mrefu natira, nego
 sze terhfzi da ga vubije, ter ne fzamo je-
 dno, nego vsze, koje god vu mreffi ima.
 Ovak jednakem nachinom mi, kada na
 zpoved idemo, nemoramo biti ztem za-
 dovoljni, da zverinu odurnih grehov naf-
 sih znafli, na broj i pamet zpravili, i nje
 pred zpovednikom valovali jefzmo; nego
 moramosze Skerbeti ne fzamo jednoga,
 nego vsze, zkojemi god dobroga Boga
 zbantovali jefzmo, zvudarczom dobroga
 pofaluvanja vumoriti. To ljubav Boga,
 to zvelichenje nasse potrebuje.

4. Pofaluvanje pak ovo, da Gdinu Bo-
 gu drago, i nam hafznovito bude, mora
 biti ponizno, pobofno, i razumno izre-
 cheno tak, da razmemo kaj govorimo za
 kaj

kaj sže Salujemo; ar kak našz bude Gdin Bog razmel? ali pošzluhnul? ako našz szami nerazmemo kaj govorimo. Mora biti razlošno, to jeszt mora volja merzeti na vsze grehe, bolje neg na ni jedno zlo. Mora biti zverho-naravszko, i iz ljubavi bosje vchineno, drugach nikaj nevalja. Dragi kk-moji! isztina je, moremo našz szami vmoriti, ali nemoremo našz szami osiveti. Ovak jednakem nachinom, moremo szami zagrehšiti, i duhsu szmertnem grehom vumoriti, ali prez pomochi Bosanzke szami iz szmertnoga greha nemoremo vsztati: zato da iz grehov vsztati, i za nje došztojno, i isztinzko pošaluvanje vchiniti moremo, z-goruchemi molitvami, i zdrugemi dobremi deli Gdinu Bogu moliti sže moramo, da nam podeli milošchu onu, zkojum objacheni isztinzko, i zverhšeno za grehe pošaluvati sže moremo: ar govori on szam o) *Si clamaverit ad me, exaudiam eum, quia misericors sum:* ako grehšnik pokoru chinechi, za pomoch vikal bude k-meni, budem ga pošzluhnul, ar milošzerden jeszem; zarad kojega zroka jako grehše oni, koji prez vszake pripravve derche na zpoved, kak dabi pošaluvanje za grehe vu sepu nošzili; nemiszlechi

e) Exod. c. 22. v. 27.

chi nevoljni, da kakti god Gdin Bog prez pravoga posaluvanje za grehe, nigdar nikoga, nit vu sztaromu, nit vu novomu zakonu ni zvelichil, ovak zpoved nihova prez posaluvanja isztinzkoga nikaj nevalja, dapache je prokleta. Odkuda vidimo da Posaluvanje vnogo potrebneisse je na zverhssenu szv. zpoved, neg iszto grehov valuvanje: ar ako sze pripeti da koj pokornik, drugach dobro k-zpovedi pripravljen, pozabl kojega greha tak, da nikak na pamet doiti mu nemore, ov ako sze za vsze grehe dobro posaluje, moresze od grehov od vezati, i zvelichiti koj pak vsze szvoje grehe zverhsseno zpoveda, ter ali nezna, ali sze neche isztinzko posaluvati, i grehe oduriti, nit zpoved njegova valja, nit sze on more zvelichiti.

5. K-tomu, da na vredno posaluvanje nasz prebudimo; premiszlemo Bosanszko Velichansztvo, mudroszt, vsza moguchnoszt, i lepotu, koju dabi duhi peklenfzki videli, presztali bi szuproti Bogu blazniti, ter pocheli bi njega ljubiti. Premiszlemo Nepreshenoszt Njegovu, ter najti hochemo, da *p) omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo*: vszi narodi pred njim jezuz kak dabi ih nebilo. Premiszlemo mi-

Sztran I.

C

losche

lofche bofanzke nam izkafane; ter mi zlo za dobro njemu povrachali jezmo. Premizlimo gdo, i koga je zbantual? ja cherv, prah, i fzmrad zemlje, zbantual jezem Boga fztvoritelja, i dobrochinitelja mojega &c. Ah kk-moji! dabi vrachitelj betefniku rekel: da fze prez velikoga, i ochivefztoga chuda Bofanzkoga nikak zvrachiti nemore; nebili takov betefnik Gdinu Bogu verno fze preporuchal? njegovu Bofanzku vsza moguchnoszt na pomoch nazival? bi fztanovito. Anda i mi znajuchi, da duhfša naffa z-fzmertnem grehom ranjena, i betefna prez ofzebujne Bosje pomochi, nemorefze vredno pofaluvati, i tak zvrachiti, da bi zdrava, i chifzta pred liczom Bosjem pofztala, moramo fze z-pomochjum bosjum za dobro i pravo pofaluvanje Skerbeti; ar prez toga vefz nafs pofzel je prez hafzne.

Sztran druga.

I. Videli jezmo, kk-moji! potrebochu pofaluvanja fzada da hafzen njegovu fzpoznamo potrebno namje pervo znati, da pofaluvanje za grehe je dvojo verfztno, jedno zovesze ne zverhfšeno, drugo zverhfšeno. Nezverhfšeno je, kada fze grehfšnik iz fztraha faluje, da je tak odurno

no

no grehſſech Boga zbantoval, da je za ſzlufil nebo zgubiti, i pekla zadobiti. Ovo nezverhſſeno poſaluvanje ſzamo na zpovedi je zadovoljno, ako nit od ſztrani pokornika nit iz koje druge ſztrani ſze kakva ſalunga nepripeti; tak vuchi Duhovno ſzv. Tridentinſzko zpravifche govoreche *q)* *hoc -- timore utiliter concuſſi Ninivite ad Jo-*
nae praedicationem plenam terroribus peni-
tentiam egerunt, & miſericordiam a Domino
impetrarunt: z-ovem ſztrahom haſznovito vudreni Ninivitanczi na prodekuvanje Jo-
ne Proroka punu ſztraha pokoru jeſzu ch-
nili, i Gdin Bog vchinil je znimi miſoſzerd-
noſzt. Zverhſſeno poſaluvanje je, kada
ſze grehſnik ſaluje iz ſzame ljubavi boſje,
najbolje zato, da dobroga Boga, vſze
ljubavi vrednoga je odurno zbantoval, i
damu je moguche, vchinil bi rad, da biga
nigdar nebil zbantoval, i zato ovo zverhſſe-
no poſaluvanje jako je haſznovito na zpo-
vedi, i izvan zpovedi, najmre vu ſivlenja
pogibelji potrebno. Haſznovito je na zpo-
vedi, ar one ſalinge, koje ali iz pokorni-
ka, ali izkoje god druge ſztrani moreju
ſze pripetiti, popravlja, i chini, da zpo-
ved je dobra, koja drugach nebi nikaj va-
ljala. Haſznovito je izvan zpovedi, naj-

C 2

mre

q) Trid. Sess. c. 14. c. 4. & can. 5.

mre na szmertnoj Pogibeli : ar zverhssenno pofaluvan ako vumre hochefze zvelichiti.

2. Razliku zverhssenoga , i nezverhssenoga pofaluvanja vu szinu , i szluge moremo videti. Nut ! zbantuval je szin Otcza , szluga Gofzpodara ; szin fze faluje iz ljubavi jedino zato da je dobroga Otcza zbantuval ; szluga pako falujefze od ztraha : kajti je Gofzpona bantujuch zaszlufil palichje , i temniczu. Nut ! szin ov je pelda zverhssenoga , szluga nezverhssenoga pofaluvanja. I zato nezverhssenno pofaluvanje , izvan zpovedi , i vu pogibelji szmertnoj nemore chloveka pomochi na zvelichenje. Dragi kk-moji ! kada od zverhssenoga pofaluvanja govorim , vam zlatoga od neba kljucha vu ruke dajem : ar ovo tulike je krepozti , da vu grehssniku taki vfzakoga greha zkoncha ter ga napuni z-milosztjum bosjum duhssu szvetu chinechum , ter to na tuliko , da ako chovek na szmertnoj pogibeli pofztavljen , nejmajuchi priliku zpovedi , zverhssenno , iz szame ljubavi bosje , za vfze grehe szvoje fze pofaluje , zvelichifze. Szvedok toga je szam Gdinu Bog po Ezechielu Proroku govorechi : r)

im-

r) Ezech. c. 33. v. 12.

impietas impii non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua: greh grehšnika nebude njemu Skodit, koj god dan po zverhššenomu posaluvanju odsztupi od grehššnoga sivlenja izvojega: ar s) cha- ritas operit multitudinem peccatorum: ona ljubav bosja, iz koje izhadja zverhššeno posaluvanje, pokriva, i izbrissuje vnosinu grehov. Szpoznal je ovo Peter Apostol, koj izessavši iz dvorišča kaiphe (t flevit amare, suhko je plakal, da Mestra izvo- jega Jesusa tak merzko je zatail, i Jesus respexit Petrum: Jesus miloztivno sze je ogledal na Petra. Szpoznala je Maria Ma- gdalena, koja kajti prala je noge Jesusa szuzami pokore; zato od nje je rekel Je- sus u) remittuntur ei peccata multa, quoni- am dilexit multum: opraschaju sze noj gre- hi vnogi, ar vnogo je ljubila. Odkuda pravo veli szv. Chrysofom v) in codice scripta sunt peccata tua. Spongia peccatorum tuorum lacrymæ tuæ sunt. Effunde lacrymas, & poteris ea delere: Isztina je moj ker- sčhenik! grehi tvoji jeszu vu knige zapi- szani, ali spongia grehov tvojeh jeszu szu- ze, to jeszt zverhššeno posaluvanje tvoje. Tochi szuze, posalujšze za grehe iz szame

C 3

lju-

s) 1. Pet. c. 4. v. 8. t) Luc. c. 22. v. 61. & 62.

u) Luc. c. 7. v. 47. v) S. Chryf. in Ps. 50.

ljubavi Bosje, ter mores izbrizati vsze grehe tvoje tak, da x) *non reperiet ignis exurens*: govori sv. Bernard, da nenajde ogenj peklenzki kaj bi sgati mogel.

3. Ovo posvedochiti bi nam mogla iz Neba ona senzka glava, od koje poveda y) sv. Vincencz Ferreri; da poklam kamo dobru sztran sivlenja vu takvoj odurnofzti, i nechifztoche bi szprevodila, da szkoro ni bilo odurnofzti koju nebibila vchila, ni bilo chloveka, koga nebibila szpachila. Pripetifze, da vlezne jeden put vu jednu czirkvu, gde pravo od velikoche, i odurnofzti szmertnoga greha zasgano nekoj Redovnik je prodekuval: ovo chujucha sena, vu jednomu hipu na zemlju mertva opade. Vfzi sze na to zachude, i pochnu pomiluvati, da ni imala vreme na konchemer po szvetoj zpovedi z-Bogom szvojem sze pomiriti. Pobofen Redovnik, kuliko je mogel, opomenul je szvoje poszluffitelje, da bisze za pokojne duhssu Gdinu Bogu molili. I nuto vu jednom oka megnenju czirkva sze napuni znekojum nebeszkum szvetlofztjum, i zachufesze glasz Angela govorechega: *non oretis Deum pro illa, sed oretis eam, ut oret pro*

x) S. Bern. in Job. c. 5. 19.

y) S. Vincent. Ferr. feria 6. post dom. quadr.

pro vobis. Ne molite za nju Boga, nego profzete, da ona moli za vasz : ar ona lica Bosjega vre vsiva; kajti falofzt neina, da je i kada Gdina Boga zbantovala, tulika je bila, da fzerdcze vu noj na dvoje je puchilo. Ovo je zrecheno, i fsvetlofzti je nefztalo. Dragi kk-moji! nut mi ovo chujemo, ovo znamo, i verujemo, ter vendar nikaj menje fze neterhfzimo navuchiti, i vech puti ponoviti, kak ovo zverhfsseno posaluvanje, od kojega vizizvelichenje nasse. Hodimo po fsvetkih po kerchmah, hifah, igrah, i musikah. Popevamo, norujemosze, razgovaramo, zpachlive, nedofztojne, i nevredne jezika kerfchanzkoga razgovore chinimo &c. Kak dabi zverhfsseno posaluvanje znati, i njega vech puti ponoviti, na naz nikaj nezapadalo, ali kak dabi nam od Boga bilo obechano da zajdnu milofchu zverhfssenoga posaluvanja budemo imali; nemiszlechi na one fsv. Bernarda rechi, gde govori: *z) fzkem telo bolje z-dubffum gofzpoduje, i lada, kak biva vu ljudib nechifztochi, i fsvetu bovdaneb fztem je njim tefe vchiniti zverhfsseno posaluvanje.*

4. Anda kk-moji! da i vu pogibelji fzmertnoj, lahko, i berfo nam na pamet

C 4

doj-

dojde zverhšeno pošaluvanje, ponavljamoga vech puti, najmre pako vu vecher, pred šznom, pervo nego šzpat idemo, ali vu koju drugu šzmertnu pogibelj šze poštavimo. znati vendar moramo, da zverhšeno pošaluvanje naše, vu pogibeli šzmerтноj poštavljenih, mora vu šzebi zaderfavati takvu volju, Selju, i obečanje, da ako iz pogibelji zidemo, zpervum prilikum pred Bosjem Namesztnikom, čišto zpovedati hochemo grehe naše; drugach, prez ovoga obečanja, pošaluvanje nikaj nevalja: tak odperto vuchi czirkveno šzv. Tridentinško šzpraviške govoreche „a-
 „ koprem šze pripeti, da pošaluvanje z-
 „ ljubavjum bosjum zlošeno, chloveka z-
 „ Bogom miri, pervo nego prime Sacra-
 „ menta šzv. zpovedi, ništar manje ovo
 „ pomirenje, i grehov oprasčanje šzamo-
 „ mu pošaluvanju, a) *sine Sacramenti voto-
 non esse adscribendam*: prez obečanja zpovedi, šze nemore pripišzati, to ješzt nikaj nevalja.

DOKANČANJE.

I ovo je govorenje moje, vu kojemu pokazal ješzem, da išztinško za grehe pošaluvanje je takva šztran Sacramenta šzve-te zpovedi, da prez njega nikaj nevalja;
 da-

a) Trid. Sess. 14. c. 4.

dapache je grehšna, i nam na szkvarjenje. Pokazal jezsem, da zverhšeno posaluvanje takve je krepozti, da i falinge more biti na zpovedi vchinjene, popraviti, i naz na pogibelji sivlenja pozstavljene, na zvelichenje pomochi more. I zato za zvelichenje duhs vashih, profzim vasz Dragi kk-moji! pervich, koj neznasze more biti zverhšeno za grehe posaluvati, naj pita, naj sze vuchi: ar ovo je put, pokojemu nam je potrebno vu nebo putuvati, i ne podrugomu. Profzim vasz drugoch, da sze hitite ponizno na kolena, i licza vafsa, pred Jesussa Odkupitelja vafšega, ter premizlite vse grehe, i odurnozti vafše, koje, za neizbrojene milofche, nezahvalno njemu povernuli jezste, govorechi: Ljubim te, o ljubljeni Jesus! zverho vafšega, kajti ti jezzi, koj jezzi, Dober, Velik, szvet, i ljubljen Bog, ah! sal mi je, i sal mi bude, da Tebe i kada zbantuval jezsem: ar ljubim te, vech neg mene, vech neg duhsu moju, vech neg vse sztvvari. Odurjavam vse grehe, zkojemi i kada ranil jezsem Bofanzko, i milofztivno szerdcze tvoje. O nepreshefena dobrota! O neizmerno Dobro! dokonchano je, da jezzero puti rajssi hochu vumreti, nego tebe jeden put zbantuvati. Podaj mi-

lofchu Dragi Jesus! prez koje nikaj dobroga vchiniti nemorem. Ah nebudem vech grehffil! nebudem vech grehffil Amen.

PRODESTVO

O D

O B E C H A N J A.

ZA TRETJU NEDELJU KORIZMENU.

Z A V J E T E K.

Obechanje mora biti, *Pervich*, Isztinzko obrachanje k-Bogu. *Drugoch*, Isztinzko odurjavanje grehov. *Tretich*, Isztinzko pomenjflanje, i odurjavanje prilike greha.

Invenit eam scopis mundatam, -- & tunc vadit, & assumit secum septem spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Luc. c. 11. v. 25. & 26.

Kada dojde najde nju zmetlum pometenu, ter ide i vzeme z-fzobum fzedem drugeh duhov gorffih od fzebe, i nuter ztupivffih onde ztanuju.

Nemorem fze prechuditi govorenju danassnjega fzv. Evangeliuma: nut! poveda on, da

da Kristus Odkupitelj iz obszedjenoga chlo-veka iztiral je vraga. Poveda da iztiran duh nechiszti po nevodnih mesztah pochinka izkajuchi, kada bi doffel k-hisi, iz koje bil je iziffel, *invenit eam scopis mundatam*: nassel je nju zmetlum pometenu; ter vendar je rekel: *revertar in domum meam, unde exivi*: idem nazad vu hisu moju, iz koje jeszem iziffel. Kak je to? ako je chiszta, zmetlum pometena, kak duh nechisztoche nuter vlehti, i szvoju zvati more? na pitanje ovo odgovarja pobosen Didacus Stella: *suam vocat domum, non quidem per creationem; quia Solius Dei est, sed per possessionem.* a) szvoju hisu zove, ne po ztvorenju; ar po sztvorenju je szamoga Boga, nego po ladanju; kajti nassel je nju sztanu-
 „ vanju szvojemu pripravljenu, prez kre-
 „ posztih; i darov Duha szvetoga vltu
 „ praznu “ neposztruganu nego szamo
 zverha zmetenu „ prez vszakoga poboljs-
 „ fanja grehsno Sivuchu “ govori Mudri
 Tolet. b) Dragi kk-moji! isztina je, ide-
 mo mi vech puti na zpoved, odsztupi za
 mal chasz od naz duh nechiszti. Pomet-
 chemo duhsno zpoznanje nasse; ali kajti,
 z-isztinzkem k-Bogu obernenjem, greha,
 i grehsne prilike odurjavanjem-ga nesztru-
 femo,

a) Didac. Stella in Luc. b) Toletus annot. 45.

femo, nego szamo odzgor malo pometa-
mo, na ochi szamo, i prez iztinzke volje
sivljenje poboljšati sze zpovedamo: zato
duh peklenzki povrachafze kakti vu hisu
szvoju, duhsu nassu, praznu prez krepo-
sztih, praznu prez darov Duha szvetoga;
Ter povrachafze szedmemi drugemi nechi-
sztemi duhmi gorssmi od szebe; i to na
znamenje, da kerschenik, koj zpoveda
grehe szvoje, i saluje sze za nje, ali prez
iztinzkoga nuternoga obechanja, i nakan-
jenja k-Bogu sze obernuti, ter grehe, i
grehsne prilike oduriti, on na zpovedi
vekssi grehsnik posztaje, neg je na zpo-
ved doffel.

I Z R E K A.

Ar na dobru, i zverhsenu zpoved, iz-
van zverhsenoga grehov valovanja, i do-
broga posalovanja, pod zvelichenje nam
je potrebno iztinzko, i takvo obechanje
poboljšanja, da odluchimo iztinzko k-Bo-
gu sze obernuti, grehe, i grehsne prili-
ke oduriti, i pomenissati, poleg oneh
Duha szv. rechih; zkojemi nass opomina
govorechi: *Convertere ad Dnum, & re-
linque peccata tua, & minue offendicula: c)*
obernisze k-Gdinu Bogu tvojemu, osztavi
grehe,

c) Eccl. c. 17. v. 21.

grehe, i grehšno sivenje tvoje, i prilike grehšnoga popiknenja pomenjšaj; i ovo bude namerek, i tri ztrane govorenja mojega, vu kojemu pokazal budem.

RAZDELENJE.

Pervich, da Obechanje nasse mora biti iztinzka volja k-Bogu sze obernuti. *Drugob*, morabiti iztinzko odurjavanje greha. *Tretich*, morabiti iztinzko pomenišanje, i befanje grehšne prilike &c.

Sztran Perva

I. Da grehe iztinzko zpovedati, i za nje sze saluvati, ni drugo, nego *Convertere ad Dnum*: K-dinu Bogu sze obernuti, to iz szvetoga Duha razmeli jezmo. K-Bogu sze pak obernuti ni drugo, nego vsze grehe vchinjene, i jofs nevchinjene tak odurjavati, kak nje Gdin Bog odurjava: i od ovud vidimo da na dobru, i zvelicho-nošnju zpoved, ni došzta szamo grehe zpovedati, i za nje kak god sze saluvati, da Gdina Boga zbantuvali jezmo: ar dabi kakvo god pošaluvanje zadovoljno bilo, tak vszaki tat, vszaki nechizt chlovek bisze dobro mogel odvesati, koj grehe szvoje valuje, i za nje sze saluje; pokeh-dob vszaki veli sal mi je. Nut Judas valoval je greha szvojega, i za njega sze je saloval,

luval, kada *pœnitentia ductus* z-falofztjum genjen rekel je: *peccavi tradens sanguinem justum*: d) zagrehffil jefzem izdajuch kerv pravichnu, ter vendar grehov oproſchenje ni dobil. Anda koj god ſeli ſze zvelichiti, i haſznovitu zpoved vuchiniti, on ſze mora tak k-Bogu obernuti, i iz ſzerdcza za grehe ſaluvati, da poſaluvanje njegovo ne bude ſzamo zverho-naravſzko, nego i tak iſztinzko i krepoſztno da zaderſavalo bude vu ſzebi tak tverdno obechanje da izbere, i tverdno dokoncha, rajſſi vſze dobro ovoga ſzveta pogubiti, vſze zlo, muku, pregon, i iſztu ſzmert podneſzti, nego iz ztraha, ali iz chije ljubavi Dobroga Boga zban-
tuvat. Mora oduriti greha, ter Gdina Boga iz vſzega ſzerdcza ljubiti, poleg onih Duha ſzv. rechih: *qui diligitis Dominum, odite malum*: e) koji ljubite Gdina Boga, odurjavajte zlo, odurjavajte grehe: ar kakti god iſztinzko je, da *nemo poteſt duobus Dominis ſervire*: f) nigdo nemore dvem ſzuprotivnem goſzpodarom ſzlufiti, ovak iſztinzko je, da Gdina Boga iſztinzko neljubimo, ako vſze, kaj god je greh, zevſzem ſzerdczom ne odurjavamo.

2. Ali reche mi gdo; iſztina je ja vre nekuliko let vu takvih, i onakvih grehkih
ſi-

d) Math. c. 27. v. 3. & 4.

e) Pf. 96. v. 11.

f) Math. c. 6. v. 24.

fivem, i z njimi vech puti Gdina Boga zbantoval jefzem; na to vendar vſzigdar jefzem dobro pazil, da nigdar ni jednoga na zpovedi niſzem ofztavil, nego vſze pred Bosjem nameſztnikom chiſzto jefzem valoval. Ali pitam te moj kerſchenik: jeli ſze jefzi vſzaki put k Gdinu Bogu iſztinzko obernal, kada ſze jefzi zpovedal? Nut vſzi ſzveti Otczi, i Navuchitelji govore, da dobra, i haſznovita zpoved neſztoji, kak vnogi bedafzto ſtimaju, ſzamo na jeziku, vu govorenju, i vu brojenju grehov, nego ſztoji vu glublini ſzerdcza, odurjavanju greha, i vu obrachanju k Bogu. Ako anda po zpovedi nit ofztavil, nit pomeniſſal jefzi grehe, i grehſinu navadu tvoju. Ako tak lahko, i berzo povrachal ſze jefzi vu zpovedane grehe po zpovedi, kak pred zpovedjum; znaj, da nit ſze jefzi ti k Gdinu Bogu obernal, nit ſzu Bogu drage, nit tebi haſznovite zpovedi tvoje, neg jefzu grehſne, i nehaſznovite ar ni doſzta ſzamo za vchinjene grehe ſze ſaluvati, nego potrebno je i buduche, koji biſze mogli vchiniti, tak oduriti, da tverdno vu ſzerdczu odluchimo z-pomochjum Bosjum, vech nigdar zagrehſiti, i Gdina Boga zbantuvati. Ako takovo obechanje, i odluku iſztinzku na zpovedi nimamo, nit

zpo-

zpoved naša kaj valja, nit mi z-njum licze Bosje budemo videli: ar govori Duh szv. *Nisi conversi fueritis, gladium suum vibrabit*: g) ako po iztinzkomu za vchine-ne grehe pofaluvanju, i buduchega grehfnoga sivlenja odurjavanju, k-Bogu fze neobernete, Gdin Bog z-palassem pravicze szvoje vafz, i zpovedi vasse na vsze veke vmarjal bude. I zato opomina naš szv. Augustin govorechi: *pœnitentes (si estis pœnitentes - & non estis irridentes) mutate vitam*: h) pokorniki (ako jezte pokorniki, ter nizte ofzmehavavczi Boga, i szv. Sacramenta) premenite, i poboljšajte sivlenje, vtverdite szerdce, i obechanje vafse, vech nigdar, iz ni jednoga zroka, vu ni jednoj priliki nezagrehšiti.

3. Dragi kk-moji! *arcta via est, quæ ducit ad vitam*. i) teszen je put, koj pelja vu sivlenje vekivechno; i zato ni dozta szamo grehe pred Redovnikom brojiti, nego potrebno je szerdce, i vsze sivlenje premeniti. *Adora quod incendisti, incende, quod adorasti*: k) rekel je szv. Remigius klodoveu Kralju Francuzskom; klajnaj fze onomu, kai fzi fgal, fgi ono, chemu-
fze

g) Pf. 7. v. 13. h) S. Aug. c. pœnitentes d. 3. de poen. & hom. 41. in t. 50.

i) Math c. 7. v. 14. k) Baron. an. 299.

sze jeszi klanjal: klajnaj sze szvetomu krisu, kojega pervo sgal jeszi, sgi bolvan-szke kipe, kojim pervo sze jeszi klanjal. Ovak jednakem nachinom ako mi selimo, da zpoved nassa dobra bude, moramo oduriti, i tak rekuch; zesgati grehe, i grehsno sivlenje, koje jeszmo ljubili, ter ljubiti Boga, kojega odurjavali, i tuliko puti iz duhsse nasse tirali jeszmo, kuliko puti greha obljubili, i k-njemu jeszmo privolili: drugach prez toga nit sze mi prav k-Bogu oberujemo, nit zpoved nassa bude kaj valjala. Isztina je kk-moji! jeszu pokorniki, koji po zpovedi terhszijusze poleg navuka zpovednika sivlenje ravnati, Boga moliti, szv. masse pobosno poszluffati, almostvo davati, i druga dobra dela chiniti, na ovo nakanjenje da milosztiven Gdin Bog, koj neche szmerti grehsnika, z-miloschum szvojum nje objachi, da od grehsnoga sivlenja presztati, pokoru vchiniti, i zvelichiti sze moreju; ovi, ako po zpovedi redije puti vu grehe opadaju, i z-menjssem brojem grehov na zpoved dohadjaju, znati moraju, da nihove zpovedi, i obechanje poboljsanja je dobro, i Bogu drago tak, da ako toga navuka na dalje dersali, i tak sztalno chinili budu; budu sze poboljsali, i zvelichili. Ali oni, koji po zpovedi nit maraju za opominanje

zpovednika, nit sze za milofchu vtekaju k-Bogu po molitve, poztu, ali almoftvu, nit sze terhfziju grehfnu navadu olztaviti ali broja grehov pomenjffati: dapache grehe grehom pridaju, nje za noriju derfe, i znjimi sze pred drugemi diche, i hvale: takvi znati moraju, da nihove zpovedi vfze jefzu grehfne, i nevaljane; i oni vre fztoje na vratih vekivechnoga z-kvarjenja: ar gdo bude veruval onomu, da sze je iztinzko k-Bogu obernul? i odluchil vech nezbantuvati Gdina Boga, koj *quasi per visum --- operatur scelus*: l) fzmejesze, kada odurno grehfli, ter grehe fzvoje za tak molo derfi, da odurnofzti fzvoje za shalu derfi, i drugim pripoveda? Gdo anda veruval bude, da takov odurjava grehe fzvoje bolje, neg ni jedno zlo, koj nje za shalu derfi, i znjimi sze dichi? kk-moji *facies vivida nimis mala*: m) obraz siv, i vusgan jako zlo je znamenje pri betefniku, govori mudri Hippocrates; ar znamenuje, da vfze, kaj god vu njemu je mokroche i vlage, je vu jednomu meffanju, i burkanju takvomu pozstavljeno, da na fzkorom vumreti bude moral. Ovak jednakem nachinom ja velim od oneh, koji fzramujufze z-postenem, i z-dobrem kerfchan-

l) Prov. c. 10. v. 23.

m) Hipp. Aphor.

chanfzkem delom, ter diche fze z-grehffnem, i nepostenem fzvojem fivlenjem, da ovo grehffno, i nekerschanfzko govorenje njihovo, ochivefzto znamenje je, da fzta- lis nefzrechne duhffe nihove, tak je zmes- fan, i zburkan, da vera je vre vu njih po- gubljena, i njim, ako fze ne poboljffaju, vech ni uffanja zvelichenja.

Sztran druga.

I. Druga iztinzkoga obechanja fztran, i krepofzt je, da pokornik vfze, i vfzako- ga greha oduri fzamo zato, da grehi zbantovanje bosje jefzu; i zato fzobum dokonchati mora, ne fzamo jednoga, ne- go vfze jednako befati. Takvoga pofalu- vanja, i obechanja peldu, i navuka nam je ofztavil pelda pokore fzv. Kralj David govorechi: *Omniem viam iniquam odio habui:* n) vfzakoga krivichnoga, i grehffnoga pu- ta odurjaval, i befal jefzem. Odkuda vi- difze, da zlo imaju oni pokorniki, koji pred bosjem namesztnikom na zpovedi go- vore „ Otecz duhoven, ovoga fzamo gre- „ ha imam, drugoga neznam; ja nekradem „ nechinim kriviczu, neogovarjam, nepi- „ anchujem, fzamo na ovoga tak nagnjen „ jefzem, da neznam kak bifze njega ha-

D 2

„ bati

n) Pf. 118, v. 128.

„bati mogel“ zlo reko imaju, i zloche-
 fzto je njihovo obechanje; pokedob ne-
 zaderfava vu fzebi odurjavanje vfzeh gre-
 hov vchinenih, i onih vu koje opafzti bi
 mogli. Gdin Bog neodurjava fzamo tate,
 ljudo-morcze, ogovorlivcze, i krivich-
 njake, nego odurjava grehfnike, i grehe
 vfze, i vfzakoga tak, da ni jednoga nej-
 znimlje: ovak jednakem nachinom mi vfze,
 i vfzakoga greha tak odurjavati moramo,
 i befati, da ni jednoga neiznememo; tak Gdin
 Bog zapoveda, kada veli: *Convertere ad
 Dominum & relinque peccata*: obernifze
 Gdinu Bogu, ter ofztavi, i oduri zevfze-
 ma vfze, i vfzakoga greha tak, da na ni
 jednoga, zkojem god nachinom volju fze
 povernuti ne zaderfis drugach zpoved tvo-
 ja nevaljana i grehffna bude: ar kakti god
 skrina mira Bosjega, i bolvan Dagon, vu
 jednoj czirkvi zkupa fztanuvati nifzu mo-
 gli, dabi fze Dagon neporuffil; o) ovak jed-
 nakem nachinom dobrota i fzvetofzt zpo-
 vedi i obechanja ne more fzitati zvoljum na
 koj fze greh povernuti: anda ali vfzih, i
 vfzakoga greha volju i ljubav odhititi, i
 oduriti ali nafz na zkvarjejne odluchiti mo-
 ramo: ar ako neg na jednoga volju zader-
 fimo, zpoved je grehffna i nevaljana.

2. Pel-

o) 1. Reg. c. 5. v. 3.

2. Peldu toga ofztavil nam je fzv. Sebastian, i Kromtius. Nut Kromatius jofs poganin buduchi, vu teskomu betegu posztavljen, profzil je Sebastiana da bi molil za njega, i od Boga zdravjemu zprofzil. obecha Sebastian, i reche da mu hoche zdravje od Boga zprofziti, ako vize one bolvanfzke kipe pervo odhiti, i potere, kojim mefzto Boga jefze klanjal. Obecha Kromatius, potere, i odhiti kipe bolvanfzke; ali kajti jednoga fzebi drakfflega je zaderfal, zato fzv. Sebastian kada zmolitvum nikaj Kromatiu pomochi nebi mogel, opitaga: nimali jofs kojega bolvana? Kromatius ifztinzko reche da ima, ali fzamo jednoga: i nuto kadabi i ovoga poterl, i odhitil, Kromatius taki zdrav iz betega je vfzta. *p)* Ovak jednakem nachinom kkmoji! kada mi na zpoved idemo, nizmo fzamo betefni, nego i mertvi na duhffi. Profzimo Redovnika dabi nafz od grehov odvesal: ali Redovnik nam odgovori; fzin-ko moj! ja gotov jefzem tebe taki odgrehov odvesati: ali ti moras pervo vfze one grehffne bolvane poruffiti, kojem pervo grehffno fzerdcze tvoje, z-kriviczum velikum Boga nebefzkoga, jefze klanjalo. Moras tverdo dokonchati vech nigdar vu

D 3

ni

p) Berius in vita.

ni jednoga greha, iz ni jednoga zroka, vu ni jednoj nevolje, ali szile sze povernuti: drugach ako szamo jednoga volju, i ljubav vu szerdczu zaderfis, Redovnik z-odvesanjem szvojem nit tebi kaj pohafzniti, nit duhsse tvojoj duhovno sivljenje dati more: ar iztinzke jeszu one Duha szvetoga rechi, po szv. Jakobu Apostolu rechene: *qui offendit in uno, factus est omnium reus:* 9) koj sze popikne vu jednomu, vszeh je krivecz: hoche rechi; koj god neg jednoga greha jofs ljubi, i vu njega povernutisze nagnenje szerdcza ima, ni jeden musze neoprafcha, kak dabi ni jednoga ne zpovedal; kak dabisze za ni jednoga nesa-luval; kajti neodurjava nje iz ljubavi bosje, i onako kakti Bog: ar dabi nje odurjaval kakti Bog, i iz ljubavi bosje, odurjaval bi vsze, kaj god Gdina Boga zban-tuvati more.

3. Odkuda ako mi gdo reche ono, kaj navadni jeszu nekoji na zpovedi govoriti:
 „ Otecz duhoven! da drugeh grehov ha-
 „ bati sze hochu, to obechujem, ali na
 „ ovoga szamo tak nagjen jeszem, da ne-
 „ znam kakbi sze njega chuvati mogel.
 „ Metem toga pazil budem name, kuli-
 „ ko budem mogel, da Gdina Boga do
 „ ve-

9) Jac. c. 2. v. 10.

„velike szile nezbantujem“ Ovo reko ako mi gdo reche, pital ga budem: ovoli je zkruseno za vsze grehe posaluvanje? Ovoli je isztinzko poboljsanja sivlenja obechanje? ovoli je vszega onoga, kaj Gdina Boga zbantuvati more, zverhu vszega zla odurjavanje? velis ti; pazil budem, da Boga do velike szile ne zbantujem; gde je volja, i sztalno obechenje rajssi vszako-ga pregona, vszaku szilu, muku, i isztu szmert podneszti, nego Gdina Boga, zko-jem god najmre szmertnem grehom zban-tuvati? jeli neznas, da Kristus vekivech-na isztina govori? *nolite timere eos, qui oc-cidunt Corpus, animam autem non possunt oc-cidere: r)* naj te sze bojati oneh ljudih i pregonov, koji moreju telo vumoriti, duh-slu pak zkonchati nemoreju: *Sed .. timete eum, qui potest & animam, & corpus per-dere in gebenam:* nego bojtesze onoga, koj duhslu, i telo vu temniczu poszljati more. Jeli neznas? da Otecz Bog nebeszki vsza-koga greha tak odurjava, da vlasztitomu szi-nu szvojemu Jesussu ni oprofztil, kajti telo chlovechanszko oblekel, i grehe nasse je vzel nafze. Jeli neznas? da kakti god la-dja na morju, akoprem vsza je dobra; ni-starmanje ako neg vu jednomu mesztu i ku-

D 4

liko

r) Math. c. 10. v. 28.

liko na dnu je prevertana, poginuti, i vtonuti mora. Ovak jednakem nachinom; akoprem ti vſze grehe odurjivas, niſtarmanje ako na jednoga volju zaderſis, vu jezeriſche ognja peklenſzkoga prepal bude; tak ſzvedochi Duh ſzv. po Oſeu Proroku govorechi: kojeh *diviſum eſt Cor: --- interibunt: s)* kojeh ſzerdcze je razdeljeno, ljubi Boga, ali tak, da vſze, i vſzakoga greha neodurjava, oni budu poginuli. Ne zpricha naſz zapoved goſzpodara, poglavara, ali goſzpona, koj nam kaj grehſnoga i zapovedam boſjem ſzuprotivnoga zapoveda; *ar non eſt diſcipulus ſupra magiſtrum t)* ni vuchenik zverhu Meſtra, ni chlovek zverhu Boga. Gdin Bog je Goſzpon Goſzpode, Kralj Kraljov, Poglavar poglavarov, koj naſz i poglavare ſzudil bude; anda njegovu zapoved mi i poglavari obderſavati, i kaj god njegovoj zapovedi ſzuprotivno je, odhititi moramo tak, da vu ſzluſbu grehſne zapovedi ſzenigdar nepovernemo: drugach ni jeden Redovnik naſz odvefati nemore; i ako koji zreche nad nami rechi odvefanja, znati moramo, da z-odvefanjem ſzvojem vech nam skodi, neg haſzni: *ar hoc non eſt curare, ſed ſi verum dicere volumus, eſt occidere:*

s) Oſeæ. c. 10. v. 2.

t) Math. c. 10. v. 24.

deve : u) govori sv. Cyprian. Ovo ni duhsu vrachiti, nego ako isztinu govoriti hochemo, je nju vumarjati. I zato takove, koji i na zpovedi, kada sze zagrehe saluju, vu szerdczu miszle, da vu ov, ali on greh sze poverneju, Duh svzeti zove naroda, koj sze derfi za chisztoga, ter vendar jos od velikoga szmrada ni opran.

v) Ovo ako jos neverujete, na szud bosji vasz pozivam; gde neizbrojene zpovedi nevaljane budemo videli, koje szada za dobre derfimo: ar akoprem stimamo vech puti da sze k-Bogu obrachamo, stimamo da grehe odurjavamo; nistarmanje kajti nit pomenjssavamo, nit odurjavamo grehsne prilike i pajdastva zato zpovedi nasse jeszu grehsne, i nevaljane.

Sztran Tretja.

I. Ar Duh sv. neveli szamo: obernisze Gdinu Bogu tvojemu, osztavi grehe tvoje, nego takajsse veli *minue offendicula*, pomenjssaj, i razmetaj prilike grehsnoga pajdastva. Odkuda vidimo da Gdin Bog od nasz tak dobro potrebuje, da grehsne prilike, i pajdastva razmetamo, kak potrebuje da vsze grehe odurimo. I zato

D 5

ono-

u) S. Cyprian. op. Pau. segn. hom. chris. par. 3. dis 14. n. 10. v) Prov. c. 30. v. 12.

onomu, koj vu grehssnoj priliki, ali grehssnomu pajdastvu je posztavljen, na zpovedi ni dozta rechi, i obechati, da vech neche grehssiti nego mora obechati, isztin-zko, i pred Bogom, da vech neche nigdar vu grehssnu priliku, ali vu pajdastvo fze povernuti, vu kojemu tuliko puti je Boga zbantual. Koj nima volju, i isztin-zko nakanjenje ovo vchiniti, on nit je pravi pokornik, nit fze more od grehov odvesati, nit more imati uffanje zvelichenja. Ali pervo, nego od besanja grehssne prilike na dalje govoril budem, potrebno je znati, da grehssna prilika jedna je blizna, druga dalechna. Blizna grehssna prilika je med onemi, koji akoprem zkupa nesztanuju, nistarmanje kuliko puti vu onu hisu dojdu, ali fze zkupe zesztanu, fzkoro tuliko puti vu greh opadnu. Dalechna grehssna prilika je med onemi, koji akoprem zkupa vu jednoj hisi sztanuju, ali guszto puti fze zesztaju, nistarmanje iz med szto, ali dveszto puti tesko jeden put vu greh opadnu.

2. I kaj fze ove dalechne grehssne prilike doztoji, vu dalechnoj priliki posztavljen od grehov odvesatizze more; nistarmanje mora fze skerbeti i ovu dalechnu priliku osztaviti, i nje ogibati, da iz dalechne,
blizna

blizna neposztane: *ar qui cavet laqueos, securus erit.* x) koj fze od daljeka ogiblje zanjkih, on je sheguren, da nuter neopade, govori Duh fzv. Ovak jednakem nacinom on, koj fze ogiblje dalechne grehffne prilike, Sheguren je da vu bliznu neopadne, koj pak dalechnu priliku za nikaj derfi, i neche besati, on bojati fze ima, da na skorom vu bliznu prepal bude, poleg oneh Duha fzv. rechih: *qui spernit modica, paulatim decidet:* y) koj malu, i dalechnu pogibelj za nikaj derfi, vu veksfu vfze polahko prepal bude; ter to ztem berse, zkem isztinejsse je, da blizna grehffna prilika, iz nebesanja dalechne fze poradja, kaj morebiti i mi z-kvarom duhffe zpoznali jefzmo, ter iz dalechne, vu bliznu prepali.

Dragi kk-moji ako koji iz med nasz vu priliki greha fze nahadjaju, ja za glublinu Miloszerdnosztu Bosanzke nje profzim, i z-Isaiom Prorokom velim; ako jofs vu dalechni priliki jefzte: *recedite, recedite* odftupite od nje, ter-ju ofztavite, ako pak vre vu fzredinu blizne prilike prepali jefzte, *exite inde, --- exite de medio ejus:* izidite od onud, izidite iz fzredine nejne, ter kada izidete, *pollutum nolite tangere:*

z)

x) Prov. c. 11. v. 15.

y) Eccles. c. 19. v. 1.

2) pazite, da vech nigdar szramotne, i grehsne blizne prilike zperesztom sze nedoteknete. Ovo potrebuje Gdin Bog; potrebuje Sacrament szvete pokore tak, da on, koj na zpovedi ni pripravljen bliznu grehsnu priliku osztaviti, grehsno priateljstvo razmetati, od ni jednoga Redovnika, nit od isztoga Otcza Pape od grehov odvesati lze more, doklam god iz takve prilike neizide.

3. Navuk ov tak je isztinzki, da ovomu szuprotivnoga vuchiti, pod proklestvo szvetomu otczu Pape zaderfanomu, je prepovedano: ar Inocencz jedenajszi ovoga imena szv. Otecz Papa, proklel je navuka ovoga: *moresze odvesati on, koj sze zaderfava vu blizne greha priliki, koju more, ter neche osztaviti, dapache akosze i hotoncze vu nju posztavlja* a) Anda navuk ovomu szuprotiven, je pravi Katholichanski navuk; navlasztito ov, da on, koj sze zaderfava vu blizne greha priliki, koju more, ter neche osztaviti, dapache ako sze i hotoncze vu noj zaderfava, nemore sze od grehov odvesati. Ali rechemi gdo „ ja sziromassen jezem, ako iz „ one hife odidem, onu personu zapuscham, meni nebude moguche sivet, „ an-

2) Kl. c. 52. v. 11.

a) Prop. 61.

„anda ovu hisu, onu priliku, i priatelj-
 „sztivo meni ni moguche osztaviti. „Ta-
 kali o nevoljen grehsnik! anda tak sziro-
 maskoga derfis Boga, da ni moguch hra-
 niti, i zderfavati tebe, koj hrani pticze
 nebeszke? takoli vre zaszepljen jezzi, da
 nemores zpaziti, da tak govorech ne zpo-
 vedas, nego povekssavas grehe tvoje?
 ako iz potreboche osztajes vu onoj grehs-
 noj priliki, vu onomu grehsnomu priate-
 ljsztvu, anda iz potreboche jofs sze kanis
 vu bliznu greha priliku povernuti; anda
 iz potreboche miszlis tak dugo pravu po-
 koru nevuchiniti, i greha sze neosztaviti,
 doklam tvoja potrebocha terpela bude, i
 zato tebe kakti izdvojenoga tak dugo ni
 jeden Redovnik odvesati od grehov bude
 mogel, doklam potreboche tvoje nena-
 sztane, i ti iz blizne grehsne prilike tak
 neizides, da vu nju nigdar sze nepovernes.

4. Ah! moj kerschenik! *pascit te Deus
 Contemnentem se, & deseret timentem se?* b)
 nut hrani te Gdin Bog grehsnika, i ne-
 priatelja szvojega, kak anda te bude za-
 puschal pokornika, i szlugu szvojega? pi-
 ta szv. Augustin. Nut pun Duha szv. Kralj
 David govori: *bil szem mlad, i osztarnul
 jezsem: ter niszem videl pravichnoga zapus-
 che-*

b) S. Aug. in Ps. 33.

*chenoga, nit odvetka njegovoga kruha proſſe-
chega.* c) Poſztavi anda vu Gdina Boga
tvojega uſſanje tvoje, ter na zpodobu trjih
babilonſzkih mladenczov reczi: d) more
Gdin Bog ovo moje ſziromaſtvo pomochi;
kaj ako neche vchiniti, naj zna ſzvet, naj
zna izti pekel da ja tak vu ſzerdczu do-
konchal jeſzem, da rajſſi od nevolje, i
glada vumreti hochu, neg vu bliznu per-
vu greha priliku ſze povernuti. Tak na
zpovedi zpravljen mora biti, koj dobru
zpoved vuchiniti, i Boga ſeli videti. Ar
kakti god prilika chini tata, ovak prilika
chini grehſſnika, cheſza i mi ſzvedoki jeſz-
mo; ar nebi nigdar bili vu tulike grehe
opali dabi priliku nebili imali: anda koj god
ljubi, i neche oſztaviti bliznu priliku gre-
ha, on ljubi iztoga greha. Vu priliki pra-
vichen loth z-kcherami ſzvojemi opal
je vu greh rodo-kvarſztva. Vu priliki Da-
vid chlovek poleg ſzerdcza Boſjega, po-
ſztal je loter, i ljudomorecz. f) Vu pri-
liki, mudri Salomon, ſzveta chudo, po-
ſztal je bolvanov chaſztitelj. g) Vu pri-
liki Peter Apoſtol zatajil je Jeſuſſa. Ako
anda ovi veliki, i jaki ſztupi vu priliki odurno

VU

c) Pf. 36. v. 25. d) Dan. c. 3. v. 17.

e) Gen. c. 19. v. 33. f) 2. Reg. c. 11. v. 4.

g) 3. Reg. c. 11. v. 4.

vu greh opali jeszu, kak anda mi szlaba
 terfztina uffamosze obsztati, vu bliznoj gre-
 ha priliki od koje szveti Bernard govori:
*b) vekſſe chudo je vu bliznje greha priliki vu
 greh neopafzti, nego mertvoga prebuditi: kaj*
 i Duh szveti znekojem nachinom potverd-
 java, govorechi: ſzerdcze tverdokorno,
 koje neche greha bliznu priliku ofztaviti,
 tak zlo na konczu chutilo fzi bude, da *qui
 amat periculum, in illo peribit: i)* da koj lju-
 bi pogibelj, vu pogibeli poginul bude.
 Naj ſze zpoveda kuliko hoche, ako vu
 ſzerdczu tak ne oduri bliznu greha priliku,
 da vu nju vech nigdar ſze nepoverne, na
 vfze veke zpovedjum zkupa poginul bude:
 ar onda, kada Redovnik nevidechi ſzerd-
 cze njegovo veli: *ego te absolvo*, ja te od-
 vefujem, Gdin Bog, komu znano je ſzerd-
 cze chloveka, veli; *ego autem maledico:*
 ja te pak proklinam: ar kakti god mert-
 voga, ni moguche od grehov odvefati,
 ovak ni moguche grehſznika vu grobu bli-
 zne greha prilike zakopanoga. Toga dal
 je ſzvedochanfztvo Kristus odkupitelj vu
 prebudjavanju Lazara, koj ni pervo rekel
 Apostolom. *Solvite eum: k)* odvefitega:
 neg biſze Lazar pochel gibati, i znamenja
 ſiv-

h) S. Bern. Ser. 65. in Cant.

i) Eccl. c. 2. v. 27.

k) Joa. c. 11. v. 44.

fivlenja davati, i to na znamenje, da grehnik, doklam god neda znamenja duhovnoga fivlenja, i poboljšanja, doklam god neofztavi zevszema bliznu greha priliku, od grehov nemoresze odvesati: ar tak dolgo mertev je pred Bogom, doklam vu takvoj greha priliki fiv.

DOKANCHANJE.

I zato, kak god iz pochetka govorenja rekel jezem, tak velim i nakonczu: *Convertere ad Dominum, & relinque peccata tua, & minue offendicula*: ako selis moj kerfchenik zpovedjum tvojum sze zvelichiti, obernisze Gdinu Bogu tvojemu, zevszem szerdczom, i duhsom, tak, da nigdar za ni chiju volju vech njega nezban-tujes; odurjavaj grehe vech neg nikakvo zlo, tak da izberes vsze zlo pervo podne-zti, nego vech jednomu najmre fzmertnomu grehu privoliti. Pomenjšaj, razme-taj, i odurjavaj vsze grehsne najmre bliz-ne prilike, onak, kak nje odurjava Gdin Bog. *Si oculus tuus scandalizat te, erue eum*: 1) ako oko tvoje tebi je na spachku, zvertajga, i hiti od tebe? Ako ov szluga, ona dekla, ov Gofzpodar, ona gofzpodaricza je tebi na bliznu priliku greha,

1) Math. c. 18. v. 8.

ha, od pravi ga, otidi od njega; on Gdin Bog, koj ovo zapoveda, Szkerbel sze bude za te, da od nevolje nepogines; i ako vumres, bolje je med izebranemi vumreti vu Jerufalemu, nego med grehff-nemi vu prokletomu Babilonu. Zjednum rechjum, ako vu vřzemu szerdczu jeszte sze nakanili obernuti k-Bogu, *auferte Deos alienos de medio vestri: m)* szkonchajte krive Boge vu szerdczu vassemu, odurite grehe, i vřze ono, kaj zrok, i prikika greha je vam bilo. Ti pako Odkupitelj moj Jefus! vu pozřlu ovomu, od kojega vřzi blasena, ali prokleta vekivechnofzt, tak ravnaj ovo ljudztvo tvoje, da ni jeden iz med njega, ne pofali vu zpovedi, pofaluvanju, ali obechanju; ar ovo troje nam je je potrebno na zverhřfenu zpoved, i na zadobljenje Sitka Vekivechnoga. Amen.

Sztran I.

E

P R O.

m) 1. Reg. c. 7. v. 3.

PRODESTVO

O D

ZVERHSSENJA NALOSENE POKORE.

ZA CHETERTU NEDELJU KORIZMENU.

Z A V J E T E K.

Izverhsjenje dane na zpovedi pokore, potrebuje od naz *Pervich*: Sacramenta zverhsjenofzt; *Drugoch*: Potrebuje pokore lahkoča, i hafzen nafša.

*Subiit in montem, --- erat autem proximum
Pascha dies festus Judæorum. Joa. c. 6.
v. 3. & 4.*

Odisfel je na goru, --- bil je pak blizu vuzem szvetek Sidovszki.

Premizljavajuchi rechi danassnjega szvetoga Evangeliuma Angelszki Navuchitelj, szv. Thomas Aquinas govori: *per montem significatur perfectio justitiæ: a)* po danassnoj Evangeliumszkoj gore, razumevasze zverhsjenofzt pravice, poleg onih Duha szv. rechih: *justitia tua sicut montes Dei: b)*

Pra-

a) S. Th. in Joa.

b) Ps. 37. v. 7.

Pravicza tvoja kakti gore bosje. *Pascha interpretatur transitus*, govori izv. Otecz, po Vuzmu pak razumevalse prehadjanje, i to na znamenje, da koj god seli z-kruhohom rechi bosje, i tela, i kervi Gofzponove sze okrepiti, mora iz grehov sze preneszti, i prejti na krepofzti.

Dragi kk-moji! nut priblifavalse dan vuzmeni, dan prehadjanja iz greha na krepofzt; i zato *Subiit in montem Jesus*: sztu-pil je na goru Jesus, ter szedi ne na szeniu, nego po zpovedalniczah z-Namefztnikji szvojemi: anda koj god Seli zajti na goru Gofzponovu, i vredno sze okrepiti z-telom, i z-kervjum Jesussa, on iz greha na krepofzt tak preneszti sze mora, da pokoru onu, koju bosji Namefztnik ali kakti za vrafztvo szuproti grehu, ali za zadovolfchinu Bogu dusnu nalosi, dobrovoljno prime, i pobofno zverhffi.

I Z R E K A.

Ar zadovoljschi na ova illiti pokora od zpovednika na zpovedi pokorniku nalosena; je takva tretja sztran Sacramenta szvete Pokore, da ako sze ona nezverhffi, tak zpoved ni zverhffen Sacrament, i ovo je, od chesza denesz govoril budem, i pokazal, da zverhffiti na zpovedi danu pokoru potrebuje.

RAZDELENJE.

Pervich zverhšlenofzt ſzvetoga Sacramenta, *Drugoch* potrebuje hafzen i lahkoča pokore. Ovo doklam pokazem, proſzim imajte poterplenje.

Sztran Perva

1. Akoprem po zpovedi, po Poſaluvanju za grehe, i po Redovnika odvezanju, neopraſcha ſze ſzamo greh, nego i ona kaſtiga greha vekivechna, koju chlovek zſzmertnim grehom grehſſech je zaſzlufil; niſtarmaſnje neopraſcha ſze vſzigdar duſnofzt kaſtigit vremenite tak, da bi nikakvu pokoru nebil duſen vchiniti ali na ovomu, ali na drugomu ſzvetu. Tak ſzvedochi Duh ſzveti, ſzvedochi czirkveno ſzv. Tridentinſzko ſzpravifche. Nut Duh ſzv. po Joelu Proroku govori: *Convertimini ad me in toto corde veſtro, in jejunio, & fletu c)* Oberniteſze k-meni vu vſzemu ſzerdczu vaſſemu, vu poſztu, i plachu, i vu drugih pokoru zavdavajuchih dobrih delah. Nut Tridentinſzko czirkveno ſzpravifche govori: *ako gdo recbe, da vſza kaſtiga z-grehom ſzkupa vſzigdar ſze od Boga oprafcha, i da zadovoljſchina pokornika, ni drugo, nego vera, z-kojum veruje da Kriftus zadovoljno za njega je vuchinil, naj proklet bude.* d)

c) Joel. c. 2. v. 12.

d) Nadalje govori; *Ako gdo recbe, da za grebe, kaj sze vremenite kastinge dosztoji, Gdinu Bogu nebiva zadovoljno, po kastingab od Boga poszlanib, i dobrovoljno vu szlošnoszti zaszlusenja Kristussevoga podnassanib, ali po posztu, molitve, almostvu, ali po dane od zpovednika pokore: naj proklet bude. Dapache kada kaj terpech za grehe nasse Bogu zadovoljno chinimo, Kristuffu, iz kojega vsza nassa zadovoljschina szvoju vrednoszt ima, szpodobni posztajemo, i isztinzku kakti kaparu dobivamo, da kak god z-Kristuffom terpimo, ovak z-Nim sze vezelili budemo.*

2. Odkuda vidimo, da pokora, i zadovoljschina na zpoved je tak potrebna, da zpoved nemorefze rechi zverhssen Sacrament ako ova pokora sze nezverhssi. Pokora pak ova je dvojo - versztna; jedna je *Vindicativa*, tojeszt fantliva, koja sze daje pokorniku po jakoszt kljuhov od Kristuffa bosjem namesztnikom danih, na fante nje, i kastingu greha vuchinjenoga, i na zadovoljschinu krivicze po grehu Bogu vuchinjene. Druga je *Medicinalis*, to jeszt vrachliva, koja sze daje za vraftvo szu proti grehu, da z-pomochjum nejnum od greha sze bolje, i laglje ztegava. Jednu

E 3

i

d) Trid. Sess. 14. c. 8. Can. 12. & Can. 13.

i drugu pokoru, ako je velika, i dana na zadovoljschinu fzmertnoga greha, pod fzmerten greh dusni jezmo zverhssiti. e) Anda koj pokoru ovu ofztavi, ali za nikaj derfi on fzmertno grehffi; zrok toga je: ar pokoru, koja dana je na zadovoljschinu fzmertnoga greha, potrebuje od nasz pravicza; pokoru, koja dana je za vraftvo fzuproti grehu, potrebuje ljubav Boga, i duhffe nasse. Ar nili isztina, da tak dugo sze neoprascha greh, doklam krivicze blisnemu vchinjene sze nenaplate? Anda takajffe tak dugo nassa zpoved nit je dobra, nit je zverhssen Sacrament, doklam za krivicze, po fzmertnomu grehu Bogu vuchinjene, po pokori njemu zadofzta nevuchimo. Nili isztina, da on betesnik, koj neche nuter vzimati ono vrachtvo, koje, zna szegurno dabi mu pomoglo; nechesze habati one jezztvine, koja, zna da mu Skodi, odurjava szebe, i zdravje szvoje? Ovak jednakem nachinom f) *Qui diligit iniquitatem, odit animam suam*: Koj ljubi greha, i neche sze ofztaviti one jezztvine, one grehffne prilike, koju-mu zpovednik je prepovedal; neche chiniti onu pokoru, ono trapljenje tela, koje od greha bi-ga vrachilo i zte-

e) Duorte V. poent. p. 505. f) Ps. 10 v. 6.

ztegavalo, on nit ljubi Boga, nit zveliche-
nje, nit je pravi pokornik.

3. Odkuda fze zpoznaje? da pokornik
na zpovedi takvo vu fzerdczu imal je po-
saluvanje, da odluchil je zevszema rajssi
vumreti, nego Dobroga Boga vech zban-
tuvati? Nili iz vunszke pokore? tako je
kk-moji! nut Saluval fze je David da Uria-
ssa vumoril, i nechizto z Betzabeum greh-
slech, Boga je zbantoval; ali ova nuterna
fzerdcza Salofzt, na takvu zvunszku po-
koru je njega genula, *da pepela meszto kru-
ha je jel, i napitka szvojega szuzami je mes-
sal.* g) Nut Saluval fze je Peter Apostol,
da Kristussa Mestra szvojega je zatail: ali
Salofzt ova nuterna, na takovu zvunszku
pokoru je genula Petra, da czeloga Siv-
lenja szvojega ni presztal plakati, da tak
merzko je zbantoval Boga szvojega. Nut
Saluvala fze je Magdalena za grehe szvo-
je; ali nuterna ova falofzt nejna, na tuli-
ku zvunszku pokoru je nju genula, da ni-
szamo iz varossa, iz grehsne prilike, i iz
grehsnoga paidaftva izisla, nego k-tomu
czelih trideszet let vu pufchine pokoru je
chinila; i to naznamenje, da dober, i pra-
vi pokornik neprime, i nezverhssi rad sza-
mo onu pokoru, koju-mu bosji Nameszt-

nik nalosi, nego i szam kaj takvoga na kasti-
stigu grehov szvojeh prida, kaj-mu je mo-
guche zverhssiti, znajuchi, da kakti god
poleg navuka szv. Thome od Aquine *b)*
Propositum optime manifestatur per operatio-
nem: iztinzko obechanje poboljssanja naj
bolje sze poznaje pochinenju, i izverhss-
nju pokore, ovak szuprotivnjem nachinom
laslivo obechanje poboljssanja sze poznaje
po ofztavlenu, i ne zverhssenju dane po-
kore.

4. Ali reche gdo? on zpovednik pre-
vech veliku dal mi je pokoru, i zato je-
szem nju ofztavil. Izтина je moj kersche-
nik, da i zpovednik paziti mora da szpa-
metnu i moguchu, grehu, vremenu i per-
soni prikladnu pokoru nalosi; metemtoga
vendar znati moras pervich, da ako vidis,
da pokora je tebi nemogucha, ponizno
reczi zpovedniku, da bi-ti nju na drugu
moguchu preobernul: ar ako nju primes,
anda k-nje privolis, ako k-nje privolis,
anda dusen jeszi nju kaj najberse zverhssiti,
ter nemores nju ali na drugu szam obernu-
ti, ali po drugomu zverhssiti; pokedob
Gdin Bog vszakoga naplacha poleg del, i
pokore njegove, ne poleg del i pokore
tudje. Drugoch znati moras, da ako vi-
dis

a) S. Thom. in Ps. 48.

dis da pokora ni nemogucha i prekoredna, premiszli one Duha szv. rechi: *num quid parva est fornicatio tua?* i) jeli mal greh nechisztoche tvoje? premiszli; kak vno- gi, kak veliki, kak odurni jeszu grehi tvo- ji. Premiszli Velichansztvo Bosanszko, koje jeszi zbantual. Premiszli tefinu, i vekivechnoszt mukh peklenfzkih, koje je- fzi zaszlufil, ter pokora nalosena nit veli- ka, nit teska sze bude tebi videla. Ah kk-moji! kaj god terpimo na ovomu szve- tu, miszlemo da jofs ni pekel, ter izebrali budemo pervo vszaku muku, i pokoru na ovomu szvetu podneszti, nego na drugo- mu szvetu, ali vu peku, ali vu purgato- riumu sze muchiti, znajuchi navlasztito, da muka i pokora ovoga szveta je vreme- nita, je hafznovitejsza, i lakfsa od muke i pokore drugoga szveta.

Sztran druga.

1. Da pokora ovoga szveta je lakfsa, i hafznovitejsza neg drugoga szveta, od to- ga ni dvoiti: ar kaj laglje je? nego Boga moliti, k-njemu zdihavati, od jedne igre ali tancza sze zersati, ochi od razgledava- nja ztegnuti, telo trapiti, jeden dan izpo- sztiti, ali jednu pokornu szuzu izpuschati?

E 5

ter

i) Ezech. c. 16. v. 20.

ter vendar ova mala pokore dobra dela, one muke nam vnogo pomenjffaju, koje vu mefztu chifztila more biti vnogo let terpeti bi morali. Pokornik on, koj od zповедnika, i od dobre volje fzebi nalofenu pokoru fze terhffli zverhffiti, nechini drugo, nego ono, kaj vchinil je on nekojega varoffa zapovednik, k) koj videchi da lakomoga ognja pogor fze tak priblifava k-turnu, vu kojemu tri fzto Czentov puskenoga praha fze je chuvalo, da ognja ni jednem nachinom od turna odvernuti nemore, pufchal je ognju goreti, ter zapovedal je vodu nofziti vu turen, i onoga vffzega puskenoga praha z-vodum zaleati. Dojde ogeni do turna, dojde i do praha; ali onde, gde je hranu i jakofzt izkal, vu vode plavajuchemu puskenomu prahu, koncza, i kakti fzmert je nafsел, i vga-fznul. Ovak jednakem nachinom l) *non reperiet ignis exurens, quod interim fluens lacryma diluiffet*: nit vekivechen, nit vremenit chifztila ogeni najde kaj bi Skati mogel onde, gde pervo vefz grehffen prah, z-pokornemi Skruffenoga fzerdcza fzuzami je zalean, govori fzv. Bernard.

Toga

k) Cæfar. Calin. T. 2. Ser. 45. n. 7.

l) S. Ber. Ser. in octav. Pasch.

Toga svjedok je sv. Augustin, sv. Pelagia, Maria Egipćanska, i mnogi drugi sveti pokornici, koji kajti nisu samo onu pokoru dragovoljno, i ponizno izvršili, koju zapovednik je njim naložio, nego i izami z-poztom, z-molitvum, z-nočnjem na molitve zkožnuvanjem, i z-drugem trapljenjem tela, grehe izvoje vu sebi kaštigovati, i za nje Gdinu Bogu zadovoljstva učiniti tak se teršili jesu, da svetozom Božjem pribrojani jesu.

2. Na dalje, *m) Satisfactoria poenæ mendentur peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus tollunt*: govori crkveno sv. Tridentinsko zpravishe, pokore za došta činene, vrache, i zkančaju vu naš oštanke grehov vre oprosčeni, i grešnu navadu: ar na zkončanje grešnoga nagnjenja, i grešne navade, ni došta po čistoj svetoj zapovedi z-Bogom se pomiriti, i od njega grehov prosčenje dobiti, nego z-kakvum pokorum telo trapati, i naš kaštigati moramo, doklam zevzema drugu navadu oblechemo, i štaru grešnu izlechemo. Navuka ovoga oštavil nam je pokoren Kralj David, koj akoprem je znal da oprostil-mu je Gdin Bog greha njegovoga; ništarmanje ni preštal zašgano
Gdinu

m) Trid. Sess. 14. c. 8.

Gdinu Bogu zdihavati govorechi, *n) amplius lava me Domine & a peccato meo munda me*: bolje peri me Goszpone, i od greha mojega chisztime: i to zato govori izv. Chrysoftom, *o) kajti ni mu bilo dozta, da ablatum est vulnus, Sed vult & Cicatricem extenuare*: nimu, reko dozta bilo, da grehsna rana je zvrachena, damu je greh oproschen, nego profzil je da i vřzaku grehsnu znamenku, vřzako zlo nagnenje vu njemu pomenjsa, i fzkoncha. *Amplius lava me, Dne, & a peccato meo munda me*: bolje peri me Goszpone, i od greha mojega chiszti me; hoche rechi: *non quæro solum peccata dimitti, plus aliquid quæro, majorem honorem, majorem gloriam.* *ibi)* neprofzim szamo grehov oproschenje, nego nekaj vech profzim, veksse postenje, vekssu diku, i chisztejsse od Chrystala szerdcze profzim. Dragi kk-moji! ovo zdihavanje, ova nepretergana pokora Davida na tuliku zverhsfenoszt je dopeljala, da iz grehsnika poztal je chlovek poleg szerdcza Bosjega.

3. K-tomu, pokora szveta ovoga je zato vnogo hasznovitejsa, od pokore drugoga

n) Ps. 50. v. 3.

o) Apud Segn. christ. instr. p. 3. dis. 19. n. 12.

ibi) Sanctus Chrysoft.

goga szveta, od pokore chisztila: kajti na drugomu szvetu kaj god, i kakve god muke terpeli budemo, nigdar nikakvoga najema zato vu nebu ne zaszlufimo; ar duhsse vu mesztu chisztila, ne terpe da szi kaj vu nebu zaszlufe, nego szamo zato, da za kriviczu, koju z-grehi Bogu jeszu vchinili, ter nju na ovomu szvetu z-vremenitum pokorum zadovoljno niszu zbriszali, za doszta chine, i terpe. Z-pokorum pako szveta ovoga, neszkanchamo szamo grehsse ne vu nasz osztanke, nechinimo szamo zadovoljno praviczí Bosanszkoj, nego i velikoga najema pri Bogu dobiti, i korunu vu diki nebeszkoj nam poveksati moremo. Tak szi je poveksala Maria Magdalena, Margaretha od kortone, Moyfes puschenik, i drugi neizbrojeni szveti pokorniki, koji nam i denesz iz neba kriche, da zpokorum, i zadovolischinum szveta ovoga, niszu szamo praviczí Bosanszkoj doszta vchinili, muku, i ognja szebi za grehe pripravljenoga vgasznulli, nego i szvetoszt i diku nebeszku jeszu zaszlufili.

4. Pokora ovoga szveta je lakssa, neg drugoga szveta: ar nili *q)* *Svavius-purgari fonte, quam igne?* govori mudri Gvericus: nili laglje denesz sze prati, i kupati

VU

(q) Gverr. Ser. de Purgat.

vu vodi, nego zutra vu ognju? nili laglje denesz z-jednem novczom duga zplatiti, neg zutra jezero rajnichki brojiti? nili laglje denesz po mofztu vu nebeszko kraljeftvo putovati, nego zutra po morju razczvertoga olova, i fzmole plavati? i kruto. Ah kk-moji! ifztina je oprascha nam Gdin Bog greha po zverhfflenoj fzvetoj zpovedi, ali neoprascha, prez fantenja, i kastinge *r)* govori fzv. Eucherius, anda ali mi nje na ovomu fzvetu kastingati moramo, ali Gdin Bog nje na drugomu fzvetu kastinguval bude, Izberete kaj hochete, ovo vendar znati morate, *s)* da po fzmerti onu pokoru, koju na ovomu fzvetu ofztavili, ali za nikaj dersali jezte, vu mukah chifztila fzto verfztnim nachinom plachali budete: ar, kak govori mudri Tertulian *t)* *veksse muke, za kakvu god malu naszladnoszt, vu chifztilu budete terpelj, neg szu vszib fzvetczov zkupa vzete muke.* Ovo zpoznal je on grehffnik od kojega poveda fzv. Antonin, da poklam bi vnogo vremena vu jednomu betegu lesal, od neterplivnoszti pochel fzi je fzmert Seljeti, i veli, dabi rajffi vre vu chifztilu, illiti Pur-
ga-

r) S. Euch. in 2. Reg. c. 8.

s) S. Bern. Ser. de obitu S. Umberti.

t) Tert. S. de Sanctis

gatoriumu muke terpeti, nego ovoga betega; izkase muže anda Angel, i dal-muje na volju, da szi zbere, ali ovde jofs za dve leti ovoga betega terpeti, ali muke ochischavanja za tri vure podnassati. Zbere betefnik szmert, i muke chifztila. Izkafemu sze za jednum vurum Angel, i opitaga jeli laglje terpi one muke ali betega? odgovori grehsnik: o nevoljen ja! kakzi ti mene vkanil, da ovde szamo tri vure terpel budem; a vre nekuliko let potlam je preslo, da ovde terpim. Veli Angel: vkanjujes sze, nizem te vkanil: ar nizji vech nego szamo jednu vuru ovde. Onda grehsnik zaproszil je Angela da sze on moli Bogu za njega, da bisze nazad vu telo povernuti mogel, i reche, da ne szamo za dve, nego za vnogo let vsze nevolje rad podnassati hoche. Ofivel je anda, i vsze rad podnassal, i nam terplivnoszti navuka osztavil. u)

DOKANCHANJE.

Dragi kk-moji! nut ja pokazal jeszem da pokora ali na zadovoljschinu, ali za duhovno vrachtvo od zpovednika dana, je takva sztran Sacramenta Pokore, da ako sze hotoncze, i iz nemarlivoszti osztavi, zpo-

u) S. Antonia Flores Exem. tit. 20 de purg.

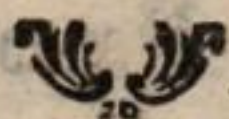
zpoved ni zverhssen Sacrament, i takov
 chlovek szmertno grehssi. Pokazal jeszem,
 da vszaki za sze, i po szebi, a ne po dru-
 gomu, mora chiniti pokoru. Pokazal je-
 szem takajffe, da koj god za danu pokoru
 nemara, i neche nju pobosno zverhssiti,
 daje znamenje do nit pravo posaluvanje
 ima nit greha zverhu vszega zla odurjava.
 Pokazal jeszem da pokora szveta ovoga
 vnogo lakssa, i hafznovitejssa je, od po-
 kore drugoga szveta; anda vi chinite kaj
 hochete, ja szamo velim, to znate da
 Gdina Boga zbantuvali jeszte, i njemu z-
 grehi kriviczu vchinili, ali da zadovoljnu
 pokoru jeszte vchinili, toga neznate: an-
 da izberte fzi kaj hochete; hocheteli raj-
 ffi ovde zvremenitum pokorum praviczu bo-
 sanzkoj znajemom zadofzta vchiniti, ali na
 drugomu szvetu prez vszakoga najema mu-
 ke terpeti? nut *Securis ad radicem posita*
est. v) nut szekira vre k-korenu posztavlje-
 na je, vre szmert na vrata nam kuchi go-
 vorecha: *facite fructus dignos pœnitentiæ.*
 x) chinite doklam je vreme, dela vredna
 prave pokore, vredna dike nebeszke Amen.

P R O-

v) Luc. c. 3. v. 9.

x) Luc. c. 3. v. 8.

PRODESTVO

O D

DUSNOSZTI NEPRIATELJE LJUBITI.

ZA PETU NEDELJU KORIZMENU.

Z A V J E T E K.

Ljubav Nepriateljov od nasz potrebuje, *Pervich* Postenje nasse, *Drugoch* Vrednoszt i Pravicza, *Tretich* potrebuje izto Zvelichenje.

Est qui quærat, & judicet. Joan. c. 8. v. 50.

Je koj ische, i szudi.

Neznam chemu bolje chuditi bisze moral, nassoj gizdoszti, ali Jesussa krotkochi, i poniznoszti? Nut Jesus szin Otcza Boga Nebeszkoga, i Bog vsza moguch, koj vszega szveta, kak god z-jednum rechjum iz nechefza je sztvoril, ovak z-jednum rechjum na nikaj szpraviti more; vu danassnjemu szvetomu Evangeliumu od Sidovov za obszedjenoga i Samaritancza sze derfi, i z-kamenjem iz czirkve tira, ter vendar na

tulike szramote, i obssanoszti szebi vuchi-
njene nit sze je rafzerdil, nit fantil, nego
Illicitas contumelias Patris iudicio reservat:
a) nefzlobodne nazochne obssanoszti na szud
Otcza szvojega chuva, govorechi: *Est qui
querat, & iudicet:* je koj ische, i szudi;
kak dabi hotel rechi, govorite kaj hoche-
te, pszujte kak vam je volja, vre Otecz
moj ova vsza ostro szudil, i postenje mo-
je od vasz izkal, i potrebuval bude.

Mi pako chervi, prah i blato zemlje,
akoprem znamo, da Kristus Odkupitelj
vu danassnjemu szvetomu Evangeliumu tak
krotkoga, i poniznoga sze je izkazal zato,
*ut nobis -- insinuet, quantum patientes esse
debemus* govori Postuvani Beda *) dabi
nam pokazal, kak terplivni biti moramo,
ako nazz gdo zbantuje, ali zkojem nachi-
nom obssani. Akoprem nam krichi Gdin
Bog: *Mea est ultio, & ego retribuam:* b)
moje je fantenje, i ja povernul budem;
nistarmanje ako nazz gdo zbantuje, ali z-
rechjum, ali z-kojem drugem chinom ob-
ssani, ischemo priliku sze fantiti, i da nam
ni moguche njemu oprosztiti, govorimo;
nemiszlechi nevoljni na one Kristussa rechi

a) V. Beda ap. Mansi ær. Ev. par. 1. dom. hod.
v. 50. n. 3. *) ibid.

b) Deut. c. 32. v. 35.

si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater Coelestis peccata vestra:
 c) ako vi budete oprosztili ljudem pre-
 grehske nihove, i vam oprosztil bude O-
 tecz nebeszki grehe vasse: *Si autem non*
dimiseritis, nec Pater dimittet vobis peccata
vestra: ako pak vi neoprofztite, nit Otecz
 nebeszki vam oproszti grehe vasse.

I Z R E K A.

Odkuda vidimo, da nepriatelju oproszti-
 ti, i z-nim sze pemiriti, na dobru, zverh-
 senu zpoved tak zpada, i potrebno je,
 da ako sze pervo nepomirimo, i ne opro-
 sztimo iz szerdcza, zpoved nassa je grehss-
 na, nevaljana, i nam vech Skodliva, ne-
 go hafznovita; i ovo je od chessa denesz
 govoril budem, i pokazal, da ljubav ne-
 priateljov potrebuje od nasz.

R A Z D E L E N J E.

Pervich postenje nasse; *Drugoch*, Vred-
 noszt i pravicza; *Tretich*, potrebuje izto
 zvelichenje. I ovo budu tri sztrane govore-
 nja mojega, koje doklam pokazem, ko-
 mu je drago zvelichenje; profzim naj pa-
 zljivo, i dobrovoljno poszluhssa.

Sztran Perva.

1. Da nepriateljom oprosztiti, i nje ljubiti je posteno delo, tak szudil je pun Duha szvetoga Kralj David, szudil je szveti Stephan Muchenik, dapache szudil je izti Kristus Odkupitelj. Nut David imal je priliku zverhu glavnoga nepriatelja szvoje-ga Saula sze fantiti; ter vendar ni hotel, nego - mu je oprosztil. Nut szv. Stephan Muchenik z-kamenjem zafzipan, *positis genibus: d)* Klechech na kolenih, molil je za nepriatelje, i vmoritelje szvoje, govorechi: *Dne, ne Statuas illis hoc peccatum: Gofzpone, ne primi-njim ovo za greh.* Nut Kristus na krisu vissechi molil, je za nepriatelje, i Kervoloke szvoje, kada je rekel: *Otecz nebeszki oproszti-im, ar neznaaju kaj chine: e)* Rechi ove tuliko hvalu Jefussu pri Sidovih jefzu szpravile, da oni, koji pervo chuda chinechega, vrage izganjajuchega za lascza, vkanitelja, i od vrage obszedjenoga dersali jefzu, chujuchi njega na krisu za szvoje nepriatelje Otcza Boga nebeszkoga molechega, povrachajuchi sze iz gore Kalvarie, persza tukli, i za pravoga szina Bosjega zpoznali ga jefzu govorechi: *vere hic homo filius Dei*

d) A&t. c. 7. v. 59.

e) Luc. c. 23. v. 34.

Dei erat: f) sztanovito ov chlovek szin Bosji mora biti.

2. Od ovud zpeljati moremo kk-moji! da kakti god Kriftus Odkupitelj, poleg szvedochanztva szv. Cypriana *numquam sic indicia Divinitatis expressit: g)* nigdar veksse znamenje szvojega Bosanztva ni pokazal, kak onda, kada za nepriatelje je molil. Ovak jednakem nachinom mi, nigdar veksse znamenje poštenoga, i kerschanzkoga szerdcza nedajemo kak onda, kada nepriateljdom opraschamo, i za nje Boga molimo: nistarmanje nahadjajuize kerscheniki koji govore, da nepostenoga, i bojazlivoga szerdcza je on, koi nepriatelju oproszti, za njega Boga moli, i kada je prilika zverhu njega sze nefanti: Ali pitam vasz kk-moji! ako nepostenoga szerdcza je nepriateljdom oprosztiti? anda neposten je Kralj David, koi oprosztil je Saulu? anda neposten je szveti Stephan, koi za szvoje vmoritelje je molil? anda (ah tesko mi je rechi, ali rechi moram) anda neposten je Gdin Bog, koi *multus est ad ignoscendum: h)* vszigdar nagnjen je na opraschanje? Anda neposten je Bog, koi ne-

F 3

po-

f) Marc. c. 15. v. 39.

g) S. Cyprian. ap. Leo a S. Laur. T. 2. pag. 26. n. 14.

h) Isa. c. 55. v. 7.

pošteno delo zapoveda, kada zapoveda nepriatelja ljubiti, i njemu oprosztiti? anda neposten je Bog, koi nam nepriateljom szvojem tuliko puti grehe je oprosztil, i znami sze pomiril? anda neposten je Jesus Odkupitelj nafs, koi za kervoloke szvoje molil je Otcza Boga nebeszkoga? ah kk-moji! ni! ni neposten Jesus; ni neposten Gdin Bog ali koi szvetecz njegov; ovo pomiszliti, bibila blaznoszt pekla vredna.

3. Pitam vafz nadalje kk-moji! jeli szramota ljubiti Boga, ali bliznjega nasslega? velite ni, i pravo velite. Ako ni szramota ljubiti Boga, ni szramota ljubiti bliznjega, kakva anda je szramota ljubiti nepriatelja, i za njega Boga moliti? jeli neznate da vafs nepriatelj, je vafs blizni, za kojega Kristus na krisu ni sze szramoval vumreti? jeli neznate, da kakti god poleg navuka szv. Augustina: *nigdo neljubi bliznjega, koj ne ljubi Boga: i) ovak jednakim nachinom, nigdo neljubi Boga, koi neljubi bliznjega. Anda ako ni neposteno ljubiti Boga, ni takajffe neposteno ljubiti nepriatelja kakti bliznjega szvojega. Dapache oni! oni! koji jal po czela leta nosze, ter zbliznim necheju govoriti, nepo-*

i) S. Aug. in fest. Asc. Dni Ser. 5. ex 17. aditis.

pošten i szramotni jezuz. Toga szvedok je Joab Vojvoda Kralja Davida, koi kak-ti neposten zato iz broja drugih vojvodh od Davida je izhichen, *k) quia posuit ma-sulam in gloria sua, quia occidit proditorie Abner: l) govori Mudri Lyran, kajti o-szramotil je posteno ime szvoje, kada ni hotel oprofztiti Abneru, nego znevarcze je ga vumoril. Ovak jednakem nachinom, ne szamo vfzi dobri kerscheniki, nego izti Gdin Bog jalne nazlobnike za nepostene derfi, i kakti nevredne imena kerschan-szko, iz broja dobrih kerschenikov izhitil bude, da lze obffane, z-obffanosztjum ve-kivechnum.*

Sztran druga.

I. Isztinzko anda je, da nepriateljom oprofztiti, za nje Boga moliti, i njim zna-menja ljubavi kerschanszke kazati potre-buje postenje nasse, ali da ovo i pravicza od nasz potrebuje, toga nigdo tajti nemo-re: ar nili isztina kk-moji! da mi ne jeden put, nego jezero puti Gdina Boga nassega odurno zbantovali jezuzmo, i po szmertno-mu grehu odurni nepriatelji njegovi po-sztali? ter vendar i uffamosze, i profzimo

F 4

da

k) 2. Reg. c. 23.

l) Ap. Leo. a S. Laur. T. 2. pag. 27. n. 16.

da nam grehe oproszti. Jeli anda vredno, i pravichno on od nasz nepotrebuje, da mi jednu malu obssanoszt, jednu Salnu rech nassemu bliznjemu oprosztimo, kojemu on je vre oprosztil, i za kojega Kristus na krisu vumerl je? jeli on dobrochinitelj pravichno od nasz nepotrebuje, da za volju njegovu kaj vchinimo, koi tuliko dobra nam je vuchinil? sztanovito potrebuje: ah! gdo vech dobra nam je vuchinil, ali vchiniti more, od Dobroga Boga naslega? Nut Gdin Bog sztvoril nasz je, kada nasz ni bilo. Nut *Cum adbuc peccatores essemus, --- Christus pro nobis mortuus est: m)* doklam jofs grehsniki, i nepriatelji bosji jezmo bili, Kristus tak nasz je ljubil, da za nasz na dervu krifa je vumerl. Jeli anda on pravichno od nasz nepotrebuje, da i mi za volju njegovu nepriateljom oprosztimo, nje ljubimo, i vu chemu moremo, ljubav kasemo? sztanovito, ako na tak pravichnu prossnu Bosanzku bliznjemu neproshztimo, niszmo drugo vredni, nego da nam sze tuliko puti pripeti, kuliko puti Otecz nafs molimo, ono, kaj pripetilo sze je nekojemu Diaconu Antiochenszkomu, koi vu jalu, i nazlobu posztavljen, vu czirkvi na glasz Otecz nafs molechi, ka-

m) ad Rom. c. 5. v. 8. & 9.

kada bi došel na one reči: *odpuszti nam duge nasse, kak i mi odpuscbamo dusnikom nassem*: z-vidjenim nachinom dobil je plju-
szku na licze, od nekojega duha govore-
chega: lafes! lafes! vuchifze posteneisse
z-vszamoguchim Bogom baratati, ter ne-
ofzmehavaj njega, i nelasi njemu. n)

2. Sztanovi o, szram naz more biti
kk-moji! ako premiszlimo postenje, koje
mi dajemo Bogu nassemu, i koje negda je
njemu dal Laban poganin. Nut prez zna-
nja Labanovoga otissel je od njega Jakob
Patriarka, z-senum, z-deczum, drufinum,
i z-blagom szvojem; na to Laban tak sze-
jebil razzerdil, da zverhu Jakoba sze fan-
titi zevszema je bil odluchil, nistarmanje
kajti chul je vu sznu *dicentem sibi Deum:*
Cave ne quidquam aspere loquaris contra Ja-
cob: o) govorechega szebi Boga: Laban
pazi, da kaj szerditoga nebudes govoril
szuproti Jakobu, i zato dosztikssi Jakoba,
akoprem poganin, vendar ovem recham
takvo je dal postenje, da Jakobu zevsze-
ma nikaj zla ni vuchinil, nego szamo re-
kel: *nunc quidem valet manus mea reddere*
tibi malum, sed Deus Patris tui, beri dixit
mibi: Cave ne loquaris contra Jacob quid-

F 5

quam

n) Leo a S. Laur. T. 2. pag. 28. n. 18.

o) Gen. c. 31. v. 24.

quam durius: *) iztina je bisze mogla sžad ruka moja fantiti zverhu tebe, ali kajti Bog Otcza tvojega vchera rekel je meni: pazi da kaj sžereditoga nereches, ali nevchinis szuproti Jakobu, zato oprascham tebi. Mi pako kerscheniki, akoprem znamo da vera nazvuchi, da Bog Otczev nassih vu szvetomu Evangeliumu nam govori: *ego dico vobis: diligite inimicos vestros, bene facite his, qui oderunt vos: p)* ja Bog vas velim vam: ljubite nepriatelje vase, i dobro chinite onim, koj vas odurjavaju: nistarmanje tak malo postenje njemu, ali njegovem recham dajemo, da po cela leta prez vszakoga sztraha bosjega vu jalu Siveti sze pouffamo.

3. Ali reche gdo? nepriatelju oprofzti-
ti, i njega ljubiti, je szuproti mojoj naravi, kaj god Dragi Bog da, ja oprofzti nemorem. Ali pitam te moj kerschenik! jeli neznas da ove tvoje pune blaznoszti rechi neznamenuju drugo, nego da Gdin Bog dugovanje nemoguche zapoveda, kada veli: *ja velim: ljubite nepriatelje vase?* jeli neznas, da neznamenuju drugo, nego da Gdin Bog je zrok greha tvojega, koj je tebi dal tak tverdu naravu, da oprofzti nemores? jeli neznas, da ovo
go.

*) v. 29.

p) Math. c. 5. v. 44.

govorenje tvoje, tebe od vszake bestie ne vrednejšega, i gorššega chini? nut narava orofzlana gladnoga, tak je ljuta, lakoma, i kervolochna, da kaj god pred njega dojde razterga, i posere; ter vendar vu jami babilonszkoj zaperti gladni orofzlani, Danielu Proroku nuter hichenomu, niszu szamo oprosztili, nego i pred njega na perve noge klekali. q) Nut plamen ognja od narave szvoje vu zrak szili; ter vendar szuproti naravi szvojoj iz neba opal je na zemlju, ter pošgal Sodomu i Gomorhu. r) Nut narava ognja je, da kaj god sze vu njega hiti, zesge, i na pepel szpravi; ter vendar szuproti szvojoj naravi trim babilonszkem mladenczom, vu razbelenu Babilonszku pech hichenem tak je oprosztil, da nit lasza je njim pripalil, dapache kakti hladen veter je nje prepuhaval. s) Gdo je ova, i vnoga druga vuchinil? nili on Gdin Bog, kojemu poleg szvedochansztva Duha szvetoga, *obediunt mare & venti: Spiritus procellarum faciunt verbum ejus*: t) morje i vetri tak pokorni jeszu, da na rech njegovu zburkano morje, i nagli vihri, szuprot nature szvoje tihi pošztaju? szamo mi keršcheniki, na rech

nje-

q) Daniel. c. 6. v. 17.

r) Gen. c. 19. v. 4.

s) Daniel. c. 3. v. 50.

t) Pf. 148. v. 3.

njegovu, grešnoj našoj naravi szilu vchiniti, i bliznjemu oprofztiti nechemo.

4. Ah! kk-moji! ako szamo one budemo ljubili, koji našz ljube, i nam dobro chine, kakve sze plache nadiati moremo? *non ne & publicani hoc faciunt?* u) jeli ovo i publikani nechine? i ako szamo brate naše budemo pozdravljali, kaj dobra vchinimo? *non ne & Ethnici hoc faciunt?* *) jeli ovo i poganini nechine? sztanovito, koi god ljubi priatelja, ali dobrochinitelja szvojega, neljubiga tuliko zarad Boga, kuliko zarad hafzene szvoje; i zato za ljubav ovu plache vekivechne od Boga nadiati sze nima: ar plachu na ovomu szvetu za nju prjiemlje. Ako pak ljubimo nepriatelja, ljubimo-ga zarad szamoga Boga, i zato od Boga plache nadiati sze moremo. Ali reche mi gdo? ja sze neszerdim na mojega nepriatelja, vszu kriviczu, koju mi je vuchinil, oprofztil-mu jeszem, szamo ovo je da znim govoriti nemorem. Ali pitam te moj kerschenik? kaj znamekuje ono obraza tvojegaz pozeljenje ochih poklapjenje, kada zesztanes onoga, koj te je zbantuval? kaj znamenuje ono kervi vu telu gibanje, szerdcza vufganje, kada chujes imenuvati onoga, kojega za

tvo-

u) Math. c. 5. v. 46.

*) v. 47.

tvojega derfis nepriatelja? kaj znamenuje, da vszakoga, i neznanoga chloveka na vu licze, i na putu pozdravis, szamo mimo onoga prehadjas daga nit nepozdravis, komu, velis, da jeszi oprofztil? Ovoli je iztinzko oprofschenje, i ljubav kerschanfzka, koju vszakomu bliznjemu dusni jeszmo? sztanovito znaj moj kerschenik, da ako Gdin Bog bolje tebi neoprofzti grehe tvoje neg fzi ti oprofztil bliznjemu tvojemu, z-kojem govoriti neches, licza Bosjega nigdar videl nebudes: ar negovori Gdin Bog szamo: *non oderis fratrem tuum in corde tuo: v)* neodurjavaj brata, to jeszt bliznjega tvojega, vu szerdczu tvojemu, nego takajffe govori: ja, ne Angel, ali koj szvetecz, nego ja! ja Bog vafsz velim vam, ljubite nepriatelje vafsz, i dobro chinete onjim, koji vafsz odurjavaju: ar nit Otecz nebeszki vam oprofzti grehe vafsz, ako vi neoprofztite bliznjemu vafszemu iz szerdcz vafszib. x)

Sztran Tretja.

I. Szada pitam vafsz Dragi kk-moji! jeli i kada koi grehsnik fze zvelichil prez oprafchanja grehov? sztanovito ako vfze szveto pifzmo novoga i sztaroga zakona pre-

v) Lev. c. 19. v. 17.

x) Math. c. 18. v. 35.

prevernjemo, ako vsze fsvete Otcze i Navuchitelje pregledamo, toga najti nechemo: ar recheno je, da kaj god je zgrehom zamazano nevlezne vu Kraljesztvo nebeszko; kak anda uffatifze budu mogli zvelichiti nazlobni jalniki prez ljubavi bliznjga fzvojega? pokehdob vera naizvuchi, da vu jalu fiveti, je fzmertno grehfliti, je na vsze veke poginuti: ar nevkanuje on Jesus, koj je rekel; *ako pak vi neoprofztite nepriateljom vassem, nit Otecz nebeszki vam oprofzti grebe vasse.* Anda kak na zvelichenje potrebno je grehov oprofchenje, tak nam je potrebna nepriateljov ljubav.

2. Ni ovo moje zmiszlenje kk-moji, nego je zapoved Kristuffa Odkupitelja, koi govori: *hoc est preceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos y)* ovo je zapoved moja, da ljubite jeden drugoga onak, kak ja vafz ljubil jeszem; ne kak ljubi brat brata, ali priatelj dobro-chinitelja fzvojega, nego *sicut ego dilexi vos:* kak ja vafz ljubil jeszem. Nut imal jeszem ja med vucheniki mojemi lascza Petra, koi mene zatail je; ter vendar na dvorischu Kaiphe milofztivno na njega pogledal jeszem. Imal jeszem nevernoga Thomafsa;

y) Joa. c. 15. v. 12,

fa; ter vendar, da vu ranu rebra mojeg
ga ruku apofztavi, zval-ga jefzem. Imal
jefzem kervi moje tergovcza Judaffa; ter
vendar njega ljubljeno priateljdom imenu-
val jefzem. Na krifu viffechi imal jefzem
vnoge nepriatelje, i kervoloke kervi mo-
je, ter vendar za nje Otcza mojega Ne-
befzkoga molil jefzem, i to vam na na-
vuk, da ljubite, i dobro chinite ne fzamo
bratom, i onem, koji vam dobro chine,
nego i onem nepriateljdom, koji vafz pre-
ganjaju. Kk-moji! ljubav ova nepriate-
ljev, je znamenka ona, po kojoj fze ra-
zluchavaju fzini bosji od fzinov vrasjih po-
leg oneh fzv. Januffa Apoftola rechih: *in
hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli:*
2) po tomufze poznaju fzini bosji, i fzini
vrasji; ar ni jeden, koi ni pravichen, ni
od Boga, & *qui non diligit fratrem: **)
i koi neljubi bliznjega fzvojega; i zato re-
cheno je od pochetka, da ljubimo nepria-
telje nafse: ar vſzaki, koi odurjava bliz-
njega fzvoga, *bomicida est: **)* ljudo-mo-
recz je, ljudo-morczi pak fivljenje vek-
vechno nigdar nebudu imali, anda nit na-
zlobni jalniki.

3. Zaman je molitva, zaman pofzti,
zaman almoſtvo; ar ako fze znepriateljdom
ne-

2) 1. Joa. 3. v. 10.

*) v. 11.

**) v. 15.

nepomirimo, nit molitva, nit poszt, nit almoftvo nafz na zvelichenje pomore. fzvedok toga je on Evangeliumfzki fzluga, koi kajti nihotel fzlusbenomu pajdaffu duga oprofztiti, kak je njemu Kralj oprofztil, zato dal-ga je Kralj vu ruke haharom. a) Szvedok je izti Kristus odkupitelj, koi po fzvetomu Mathæu nam krichi: *ſi -- offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te. Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum.* b) Ako donesses dara tvojega na oltar, ter ondi dojde tebi na pamet, da blizni tvoji ima kaj fzuproti tebi. Ofztavi onde pred oltarom dara tvojega, i hodi pervo fze pomiri z-bliznjem tvojem, ter onda dojduchi alduj dara tvojega. *Esto Consentiens aduersario tuo cito* *) priztani berfo k-nepriatelju tvojemu, i oprofzti njemu; da te nepriatelj ne da vu ruke fzudczu, fzudecz vu ruke fzlugi, fzluga da te nehiti vu temniczu, od kuda ne izides, doklam neplatis do zajdnjega filira.

4. Ali rechi ~~gũe~~: *durus est hic sermo, & quis potest eum audire?* c) tesko je ovo go-

a) Math. c. 18. v. 34.

b) Math. c. 5. v. 23. & 24.

*) v. 25.

c) Joa. c. 6. v. 61.

govorenje, teska je zapoved nepriatelja ljubiti, i gdo nju zverhšiti bude mogel? ali moj kerschenik! nili isztina da-ti je tesko na szmert iti? ter vendar ako veli kakve god vere General, *ego dico*: ja velim ja zapovedam, da moras na nepriatelja vudriti, neidesli kakti szlep med ognjene puske, i ostre szablje na szmert? tesko-ti je nepriatelju oprosztiti; ter vendar ako-ti reche on priatelj, ali priateljica, koju ti desznem tvojem okom nazivas: *ego dico*: ja velim, da ako neoprofztis nepriatelju tvojemu, nit budes moj priatelj, nit budes gledal licze moje, to chujuchi taki oprofztis, i vchinis ono, kaj na rech i zapoved Jesussa vchiniti nemores, ali da bolje rechem, neches. Anda tak malo more pri tebi Kristus szin Otcza Boga nebeszkoga? anda za tak malo dersis prelepo licze Bosanzko? da na oprofchenje, i ljubav nepriatelja pervo-te geneju rechi grehšnoga priatelja, ali priateljice tvoje, nego rechi, i lepota licza Jesussa Odkupitelja tvojega? Nut! Kristus-ti krichi: *ego dico*: ja velim, da ako neproftis iz szerdca nepriatelju tvojemu, nigdar nebudes videl licze moje, ter vendar jos na oprofchenje fze negibljies.

5. Ali reche mi gdo: Otecz Duhovni! ja nepriatelju mojemu vre tuliko puti jezem oprosztal, ali i pak me je zbantoval, ter tak jako da-mu nemorem vech oprosztiti. Ali pitam te moj kerschenik, gdo, i koga vech puti, i odurnejffe je zbantoval? jeli tvoj blizni tebe, ali jezzi ti Gdina Boga tvojega? sztanovito, da ni moguch chlovek chloveka tak odurno zbantovati, kak jezmo mi zbantovali Gdina Boga nassega, to nasz vera vuchi: ar *offensa in offenso*, govore Bogo-szlovci, zkem vekffi je on, koi je zbantovan, ztem vekffa je odurnofzt pregrehske, i zbantovanja; Bog je nepresseseno Velichansztvo, koje je zbantovano, anda i nasse pregrehske jezzu nepressesene gledech na Boga. Da pako szto puti mi Gdina Boga zbantovali jezmo, szto puti njemu na zpovedi obechali da-ga vech zbantovati nechemo, ter i pak nazad vu grehe sze povernuli jezmo, i njega vuredili, to nam szvedochi grehffno duhffno zpoznanje nasse, szvedoche rane Jefussa, koje ponovili jezmo; ter vendar jofs sze derfimo za vredne milosche, jofs sze uffamo od Boga prosziti oproschenje: kak sze moremo pouffati to chiniti? pokehdob mi nechemo bliznjemu oprosztiti, akoprem nam sze za njega moli kerv Kristuffa iz

szve-

szvetoga krifa krichecha: *dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt*: oprosztete nepriateljom, ar neznaju kaj chine. Ah kk-moji! molemo anda i posztemo kak hochemo, dajmo almostvo, i hodmo na zpoved kuliko hochemo; ako nimamo ljubav, i neljubimo nepriatelje nasse, nit jeszmo kaj pri Bogu vredni, nit naz koj Redovnik na zpovedi od grehov odvesati more per-vo nego oprosztimo bliznjemo nassemu.

DOKANCHANJE.

Anda ako Selimo, da nam oproszti Gdin Bog grehe nasse? ako selimo zvelichiti duhse nasse? pomirimo sze zbliznjem nassem, ljubimo nepriatelja, i chinemo njemu dobro vuchemu god moremo: to od naz potrebuje postejnje nasse, potrebuje pravicza, potrebuje izto zvelichenje nasse. Dapache ovo profzi od naz na krisu Raszpet Jesus, kada kakti drugi vmirajuchi Jakob Patriarcha Josephu szinu szvojemu, krichi nam iz krifa govorechi: *obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum*: d) profzim da sze zpozabite iz krivne i pregrehske bratov, i bliznih vashih, koju szu-proti vam vchinili jeszmu. Ja, koj vam tulika dobra vchinil jeszem, i pod kastigu szer-

szerditoszti moje, vam zapovedam, i za vrednoszt kervi moje za vasz preleane proszim da sze nezpominate iz krivne vam od nepriatelja vchinjene. Kk-moji! gdo na prossnu ovu Jefussa szuze derfati, ali vu jalu i nazlobu jofs fiveti bude mogel? Znajuchi, da *judicium sine misericordia fiet illi, qui non fecit misericordiam: e)* szuda prez miloszerdnosztu bude imal on, koi ni vchinil miloszerdnoszt z-bliznjem szvojem, i njemu oprosztil. Ljubemo anda nepriatelje kk-moji! i ako kada nasz gdo raszerdi ali zbantuje, reczemo z-Kristussom Odkupiteljom nassem: *est qui quærat, & judicet:* je Gdin Bog, koi izkal, i szudil bude kriviczu, i szramotu meni vchinjenu, mi pako oprosztemo, i molemo za nepriatelje nasse, ter tak i Otecz nebeszki oprosztil nam bude grehe nasse Amen.

P R O.

e) Jacob c. 2. v. 12.

PRODESTVO

O D

DUSNOSZTI POVRACHANJA TUDJEGA BLAGA.

ZA CZVETNU NEDELJU
ZAVJETEK.

Sztran *Perva*, je nemoguchnoszt zvelichenja prez povrachanja tudjega blaga, i krivicz naplachenja. Sztran *Druga*, je zevszema velika teskocha krivicz naplachenja i krivichnoga blaga povrachanja: ar zevszema retki jeszu, koji bi tudje blago derfali, da poverneju.

Dicite, quia Dominus bis opus habet. Math.
6. 21. v. 3.

Reczite, da je njih potrebno Goszponu.

Chudno je danassnjega szvetoga Evangeliuma govorenje kk-moji! nut Kristus Odkupitelj ni rekel vuchenikom szvojem, kada je nje po oszliczu posziljal, *dicite Dnus noster bis opus habet*: reczite, Goszpon nas ova potrebuje, nego rekel je zraven: *dicite,*

*cite, quia Dominus his opus habet: reczite, da Gofzpon ova potrebuje, po kojeh re-
chih, polek tolnachenja Mudroga Janse-
nia fzv. Pifzma Tolnachnika akoprem ho-
tel je znamenuvati Divinitatem, & supre-
mum in omnes homines & Creaturas Domi-
nium, cui Cedere omnes suum deberent Domi-
nium: a) hotel je reko znamenuvati fzvo-
je Bosanztvo, i najviffefu zverhu vfzih
ljudih, i fztvarih oblafzt i ladanje, koje-
mu vfzi fzvoje ladanje, i oblafzt podlofiti,
i pufchati bi morali: niftarmanje non aufer-
ri vult jumenta, ... sed Domini simul & ne-
cessitatis ratione adducta, ut permittant ab-
duci: *) govori Lukach Burgenfzki, niho-
tel imati da fzilum ofzliczu odpeljaju, prez
privolenja Gofzpodarov, nego da odpe-
ljati dopufzte, oblafzt, i potrebochu fzvo-
ju napervo je njim pofztavil.*

Dragi kk-moji! ako Gdin Bog, koi go-
vori: *meæ sunt omnes ferae silvarum, jumen-
ta in montibus, & boves: b) moja je zve-
rina po lozah, fivina vu gorah, i voli, ni
pufchal danafnu ofzliczu prez dopufche-
nja Gofzpodarov dopeljati; kak anda mi
na krivichne dobichke, i na tudje blago,*
zver-

a) Op. Jos. Mansi ær. Ev, p. 2. Dom. hod. v. 3.
n. 5. *) Lucas Burgen. ibi.

b) Pf. 49. v. 10.

zverhu kojega nikakvu oblaszt nimamo, ruke pretegnuti, deršati i vsivati moremo? nemiszlechi nevoljni, da koji zovem nachinom selje sze pomochi i bogati posztati, *incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli: c)* opadu vu Skuffavanje, i vu pruglo vrasje tak, da nit vu sivlenju, nit poszmerti van iziti nemoreju. Ne vu sivlenju: ar zpoved prez povrachka tudjega blaga, i krivicz naplachenja rukh vrasjih nije neofzlobodi; ne poszmerti: ar zverhu koga obszuda, illiti Sententia proklesztva bofanzkoga je hichena, duh peklenfzki iz szvojev rukh nigdar nepufcha.

I Z R E K A.

I zato, kak vu pogibeljnomu sztaliffu zvelichenja jeszu oni tudjega blaga zaderfavczi, koji hode na zpoved prez vszake volje i nakanjenja tudje blago povernuti, i krivicze naplatiti, to denesz napervo posztavil budem, i pokazal.

R A Z D E L E N J E.

Pervich, da nizemoguche zvelichiti prez povrachanja tudjega blaga i krivicz naplachenja: ar zpoved prez povrachka nikaj nevalja. *Drugoch*, pokazal budem, da zevfze.

G 4

c) 1. Tim. c. 6. v. 9.

vſzema tesko tudje blago ſze povracha, i krivicze naplachaju: ar zevſzema retki jeſzu, koji bi tudje blago derſali, daga poverneju; i zato takvi zevſzema tesko ſze zveliche. Ovo doklam pokazem, proſzim dobrovoljno i pazlivo poterplenje.

Sztran Perva.

I. Nahadjaju ſze i med Kerſcheniki vnogi, koji derſe, da po zpovednika od veſanju, i nalofenoj na zpovedi pokore, proſzti poſztaju od duſnoſzti povrachenja krivichnoga blaga; ali kak krivo ſtimaju, to ochiveſzto kaſe ſzv. Thomas od Aquine, koi govori: da povrachenje krivichnoga blaga tak pravicza, i naredba boſja potrepuje, da od duſnoſzti ove ni jeden Redovnik chloveka odveſati nemore. *d)* I zato poklam bi Gdin Bog prepovedal krafzti govorechi: *ne furtum facies*: *e)* ne kradi, pridal je i drugu ſztran ove zapovedi, po kojoj zapoveda krivichno vzeta povernuti, kada govori: *reddite, quæ ſunt Caſaris, Caſari, & quæ ſunt Dei, Deo*: *f)* dajte, koja jeſzu Czefſarova, Czefſaru, i koja jeſzu Boſja, Bogu: hoche rechi; kaj god tudjega krivichnem nachinom vzeli jeſzte, povernite, ter povrachajuch
ONO-

d) S. Thom. 1. 2. q. 62. a. 2.

e) Exod. c. 20.

f) Math. c. 22.

onoga zaveša Kerschanfzke ljubavi popravite, kojega kriviczu bliznjemu chinech jezte pretergali, ako Selite ljubav moju zpoznati, i zvelichenje zadobiti; ar kakti god prez ljubavi bliznjega nisze moguche zvelichiti, ovak nisze moguche zvelichiti prez povrachka krivichnoga blaga.

2. Toga dal je ochiveszto szvedochan-
szstvo Kristus Odkupitelj, koi akoprem vle-
zel je vu hisu Zakæussa, nistarmanje ni
pervo rekel: *denesz ovoj hisi zvelichenje je*
vchinjeno: g) neg bi Zakæus rekel bil: *Go-*
szpone, ovo poloviczu blaga mojega dajem
v-bogem: i ako jeszem koga vuchemu vkanil,
chetvericzum povracham: i to na znamenje,
da vszaki mora pervo tudje blago pover-
nuti, krivicze vchinjene na platiti, ali kon-
chemer isztinzko nakaniti kaj naj berse na-
platiti, nego na zpoved, ali zvelichenje
pomiszliti: ar prez ovoga povrachka, ali
konchemer prez isztinzkoga nakanjenja po-
vernuti, ni uffanja dobre zpovedi, ni uffan-
nja zvelichenja. To, iz med osztalih szv.
Otczev szvedochi szv. Thomas Aquinas
govorechi: *id restituere, quod injuste abla-*
tum est, est de necessitate salutis: b) ono
povernuti, kaj krivichno je odnesseno, ali
zatajeno potrebno je pod zvelichenje tak,
da

g) Luc. c. 19.

h) S. Th. 22. q. 26. ar. 2.

da takov krivichen tudjega blaga zaderfavecz, tat, ali usuras nima uffanja zvelichenja: ar akoprem ni tak velikoga greha, ali proklestvo, od kojega koi te Redovnik szvete Katholichanszke czirkve, ali konchemer szv. Otecz Papa odvesati nebi mogel; nistarmanje zaderfavcza krivichnoga blaga, od dusnoszti povrachka, nit czirkva, nit Biskup, nit iszti Otecz Papa odvesati more: ar povrachanje krivichnoga blaga, iszta pravicza, i narava potrebuje, koja krichi; *kaj tebi je drago, cbini drugomu.* I zato naj bude szveto leto ali profchenje kakvo hoche; naj pohadja takov krivichnjak szveta Jerusalemszka i Rimszka meszta kuliko hoche, ako sze neterhszi krivicze i kvare naplatiti, vsze je zabsztunj; nenajde Redovnika, nenajde profchenja na kojemu od dusnoszti povrachka odvesati bisze mogel. Zrok toga daje szv. Thomas Aquinas govorechi: da Redovnik nima takvu oblaszt na tudje blago, dabi-ga kakti prikazati, i od dusnoszti povrachka odvesati mogel: ar ni namesztnik chloveka, komu je krivicza vchinjena, nego je namesztnik Boga: *i)* i zato ako je gdo Bogu kaj obechal, od toga, zrokom njega odvesati, ali na drugo dobro delo

i) S. Thom. in 4. dis. 15. q. 1. ar. 5.

delo obrniti more, ali od dusnoszti povrachka, nit iszti Otecz Papa more odvefati. Na kratkom, na takvoj pogibeli takvi krivichnjaki jeszu, da ali povernuti, ali na vsze veke poginuti izebrati moraju: od ove potreboche, i dusnoszti, nigdo drugi, nego zaidnja nemoguchnoszt nje izprichati more tak, da ako gdo sze pomore, dusnoszt povrachka sze povracha.

3. Dragi kk-moji! kam sze anda mogu obrniti takvi krivichnoga blaga zaderfavci? ali vu kaj uffanje zvelichenja szvoje-ga posztaviti moreju? more biti vu poszte? ali poszti jeszu mertvi; morebiti vu almostvo? ali almostvo ni nihovo, nego onoga, kojega blago z-krivichnjem nachinom vsivaju; morebiti vu molitvu, ali, ako nemole na ovo nakanjenje, da bi nje Gdin Bog i vu szerdczu prebudil, i vu imetku pomogel, dabi povernuti mogli, molitva njihova nikaj ni pred Bogom, kak szam szvedochi po Isaie Proroku govorechi: *Cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam: k)* kada budete povekssavali molitve vasse, nebudem vasz poszluhnul, *manus enim vestrae sanguine plenae sunt: ar ruke, oprave, i hise vasse pune kervi, i tudjega blaga jeszu. Ako anda takov krivich-*

k) Is. c. i. v. 15.

vichnoga blaga zaderfavecz, zkervjum bliznjega, i more biti sziromskoga tefaka, szluge ali dekle, oskropljene ruke vu nebo zdigal bude, kaj drugo nego fantenje bosanzko zverhu szebe zval bude? poleg onih Duha szvetoga rechi: *qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis*: l) koj sze oglussi tak pravichnoj zapovedi bosjoj, koja vszakomu szvoje povernuti zapoveda, odurna Bogu je molitva njegova tak, da nevchini miloszerdnoszt zinem, koi nechini praviczu zbliznjem szvojem: *ar ako szuda prez miloszerdnosztu bude imal on, koj nechini miloszerdnoszt, kakvoga szuda bude imal on, koj zkrivichnim nachinom tudje blago grabi?* pita szv. Anselmus: m)

Kam anda takvi krivichnjaki sze oberneju, ali kam uffanje szvoje posztave? morebiti vu szvetu zpoved, koja je *fons patens domui Jacob in ablutionem peccatoris*: n) zdenecz odpert hifi Jakoba za oprati od grehov grehsnika: ali vodu ovu sivlenja i milosztu bosje zchemerom sztvvari vszaki on, koi zkrivichnim nachinom tudje blago pri szebi zaderfava: *ar si res, propter quam*
pec.

l) Prov. c. 28. v. 9.

m) S. Anselm. ap. P. Segneri ibi. n. 6.

n) Zach. c. 13. v. 1.

peccatum est, reddi potest, & non reddatur, pœnitentia non agitur, sed simulatur: govori szveti Augustin; o) ako sztvar, zarad koje zagrehšeno je, povernuti sze more, ter sze nepoverne, nedelafze pokora, nego szamo lasljivošze zkafuje; zrok toga je: ar koj more tudju sztvar povernuti, pak neche, vech nju prestimava, neg Boga, i zato ni vreden od njega oprofchenje grehov prijieti.

4. Odkuda vidimo, da takva je dusnoszt krivichno blago povernuti, i kvare na platiti, da dusnoszt ovu nit szmert pretergava: ar doklam god tudje blago za pravim i lasztovitem Gofzpodarom szvojem krichi, tak dugo ofztaje dusnoszt povrachka; i kajti tudje blago za vlasztitem Gofzpodarom szvojem krichi i po szmerti krivichnjaka: anda krivichnoga blaga zaderfavecz i po szmerti ofztaje dusen tudje blago povernuti, i krivicze na platiti tak, da ako bi jeden takov iz pekla na ov szvet doffel, jofs bi dusen povernuti, i ako nebi povernul, na zad vu pekel bi moral iti: ar *non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum*: *) tak dugo sze neoprofzti greh, doklam ono, kaj krivichno dobljeno je, sze

o) S. Aug. Ep. 64. ad Macedon.

*) S. Aug. ibi.

sze nepoverne. Zpoznal je ovo on chlo-
vek, koi (kak poveda mudri Surlus) p)
bil je szv. Medardu vkral vola imajuchega
na vratu zvoncza privezanoga, koi tak ne-
presztancze je zvonil, da akoprem tat-ga
je z-szlamum zaterdil, iz vrata volu vzal
i vu ladiczu zaperl, zajdnich i vu zemlju
zakopal; nistarmanje zvonecz nit vu ladi-
czi, nit vuzemlji pervo ni presztal zvoniti,
doklam nebi tat vola zvonczom zkupa vla-
sztatitomu Goszpodaru szv. Medardu pover-
nul. Zpoznal je ovo i on decharecz, od
kojega poveda *Collector exemplorum*, da
devet let sztar po szmertisze je Materi iz-
kazal vefz vu ognju govorechi, da je vu
Chisztulu, illiti Purgatoriumu, gde tulike
muke terpi, da ako vszega szveta ogenj
okolo njega bi gorel, nebi tuliku muku
terpel, kuliku terpi; i to zato, kajti po-
szudil je bil od szvojeh szufzedov nekuli-
ko krajczarov, zakoje detinszku igru sze-
bi kupil je, ter kajti nit povernul, nit
mater profzil je da poverne, zato ove
muke terpeti je moral; ovo chujucha
mati taki duga je izplatila, i szina mukh
ofzlobodila.

5. Ovo naj szi dobro zapamete krivich-
ni tutori, tergovczi, kerchmari i meszari
koji

p) Surlus 1. Jun.

koji ali krivichnu vagu i meru derse, ali vu vinu vodu messaju. Naj szi zapamete oni mestri, koji kaj sztaroga i pokvarenoga pod dobru sztvar prodali, ali kaj tudjega zaderfali jeszu. Naj zapamete tkalcz i mlinari, koji zverhu navadne mericze od vszakoga Saklja sztran za sze obra- chaju. Naj za pamete krivichni szudczi, Prokurator i oni krivichni szvedoki, koji k-krivomu szudu pripomogli, i bliznjega na kvar szpravili jeszu. Naj zapamete oni, koji na vsze sztrane sze zadufuju vech nego platiti moreju govorechi: plemenite i purgarszke kervi jeszem, moram poleg poglavitoga sztalissa sivet; i kajti ja tuliko nezmorem, naj mi drugi poszudjuju, vre platim, kada vumrem. Ovi reko naj szi ova zapamete, i szebe, i imenuvanoga devet let sztaroga decharecza premiszlje. Nut decharecz ov zarad zevszema nezrele pameti, zlochu duga szvojega zverhsseno zpoznati ni mogel, mi pako ljudi zreloga razuma dusimosze, i krivicze chinimo. Decharecza ovoga dug na nekoliko krajczarov jesze pretegnul, dugi pak nassi i krivicze na sztotine morebiti i jezera razztu. Decharecz ov poszudil je z-isztinzkem nakanjenjem povernuti, mi pako poszudjujemo, morebiti i grabimo z-nakanjenjem

ne

pervo naplatiti, nego vumreti. Anda ako ov decharecz zarad ovoga maloga duga, i lenofzti, da materi ni povedal, tulike muke vu mesztu chifztila moral je terpeti; kaj mi zarad tulikih krivicz sztotin, i morebiti jezer, koje prez nakanjenja povernuti vsivamo, drugoga nadiati fze moremo, nego vekivechnoga ognja peklenfzkoga? i zato Duh sfzveti po Habakuku Proroku krichi: *væ ei, qui multiplicat non sua: q)* jaj onomu, koj z-tudjem blagom povekfšava blago sfvoje: ar kakti god praviczu derfati, i cbiniti pod zvelichenje je potrebno, ovak ono, kaj z-krivichnim nachinom dobljeno je, pod zvelichenje potrebno je povernuti, govori sfv. Thomas Aquinas, *) i zato takvem krivichnjakom neofztaje drugo nego ali povernuti, ali na vfze veke poginuti: ar *involutæ sunt Semitæ gressuum eorum, r)* tak zapletene jefzu sfzteze hoda i fivlenja nihovoga, da ako boljššega puta fze neprimeju, i kaj je tudje ako nepoverneju *peribunt: *)* poginuli budu. Z-jednum rechjum, tak tesko, i tak rekuch nemoguche zvelichenje je krivichnoga blago zaderfavcza, da vfzaki grehfšnik laglje, i pervofze zvelichi, nego takov krivichnjak: ar
dru-

q) Habac. c. 2. v. 6.

*) S. Thom. ibi.

r) Job. c. 6. v. 18.

*) ibi.

drugi grehšnik na szmertnoj vuri, ako bi rad imati Zpovednika, terga nemore dobiti, ako sze Zveršeno za vsze szvoje grehe pofaluje daje dobroga Boga Zbantuval, zvelichisze; szamomu Krivichnoga blaga zaderfavczu nit zpoved, nit zverhšeno pofaluvanje pohafzni, ako more, ter nit hoche, nit ima volju povernuti; i zato kada Redovnik Zdigne ruku i reche, *ego te absolvo*: ja te odvesujem, neodvesujega od grehov, nego znovemj lanczi-ga tak vese, da Goszpodin Bog iz sztolicze Bosanzkoga Velichansztva szvojega Krichi dvorjanikom szvojem: *ligatis manibus & pedibus projicite eum in tenebras exteriores*: s) zvezanemi rukami i nogami hiti tega vu zvunszku temniczu: ar ako pod zvelichenje potrebno je vszakomu praviczu chiniti, anda takajšse pod zvelichenje potrebno je krivichno blago povernuti, i duge naplatiti; drugach gde ni pravicze, tam ni zvelichenja.

Sztran druga.

I. I kajti szkupeczi zevszema tesko povrachaju, zato ova teskocha i szkupofzt nihova, je druga nemoguchnošzt zvelichenja

s) Math. c. 21. v. 13.

chenja nihovoga. Da pako fzkupczi ze-
 vszema tesko tudje blago povrachaju, to-
 ga izta fzkupofzti narav izvedok je: ar
 fzkupofzt z-kem vech ima. Z-tem veci
 imati seli, ovak i chlovek kojega fzkup-
 ofzt, i selja imati je vre obladata,
 z-kem bolje z-blagom je obszipan. Z-tem
 bolje z-pravem i krivem nachinom tak fze
 terhszi blago fzpravljati, da vech puti nit
 fziroticzam nit czirkvam oprascha. Toga
 fzvedochansztvo imamo vu-fzinih Helia Re-
 dovnika fztaroga zakona, koje, akoprem
 Otecz je pokaral, da nechine fzilu Israel-
 czom vu *Silo* dajuchem Bogu aldove, nistar-
 manje *non audierunt vocem Patris sui t)* neh-
 tejuchi poszluhnuti rech otcza fzvojega,
 Israelczom fzilu chiniti, i kaj boljssiega je
 bilo od aldovov fzilnum rukum grabiti ni-
 fzu presztali: i zato Duh fzv. gvvori po
 czirkvenomu; *insatiabilis oculus Cupidi in
 parte iniquitatis; non satiabitur: donec con-
 sumat arefaciens animam suam: u)* tak ne-
 zaszichenoje oko pohlepnoga fzkupcza,
 da z-ni jednum fztranjum imetka dapache
 nit vszega fsveta blagom fze zaszititi more
 doklam od velike szkerbi i pohlepnozti
 blaga fze nepofzuffi, i duhssu nepogubi.

I za-

t) 1. Reg. c. 2. v. 25.

u) Eccl. v. 14. v. 9.

I zato pravo govori Peter Bleffenzki, da *non facile de avaritia triumphat, de quo semel avaritia triumphavit: v)* ne oblada lahko szkuposzt, kojega jeden put je oblada szkuposzt. Vszakoga grehsnika je laglje na pokoru genuti, i na pravi put dopeljati, nego szkupoga Krivichnoga blaga zaderfavcza. Szvedok toga je szveti Evangelium: nut dosli jeszu k-Jesuffu hvale pre vech selni dva szini zebedæussevi proffechi, dabi jednoga na desznu, drugoga na levu sztran vchinil szedeti vu Kraljesztvu szvojemu; ali z-jednem ovem odgovorom, *ne znate, kaj proszite, x)* je nje ponizel. Bojazliv Peter, od sztupil je od vere i zatail Mestra szvojega Jesuffa; ali jeden milosztiven Jesuffa pogled, na takvu pokoru jega genul, da do szmerti plakati ni presztal. Neveren je byl Thomas; ali jedna Jesuffa rech pravo veruvati jega vchinila. Grehs finicza je bila Magdalena; ali jeden Jesuffa razgovor iz grehsnicze zverhsenu pokorniczu je vuchinil. Nechizta je bila sena samaritanszka; ali jeden Kratek z-Kristufsem zpomenek na nekoju (ako je rechi szlobodno) Apostolku je oberнул. Szami szkupi, i Krivichni Pharisei, akoprem *audiebant*

H 2

bant

v) Petr. Bleff. ser. 14.

x) Math. c. 20.

bant hæc omnia y) vsa, koja Kristus vuchil, i govoril je, jeszu chuli, nistarmanje *deridebant illum*: ofzmehavali jeszu njega, kajti *erant avari*: bili jeszu szkupi.

2. Z-rechjum; tak retki tudjega blaga zadersavczi fze na hadjaju, koji bi tudje povernuli, da ako vsze szv. Piszmo pregledamo sztaroga i novoga zakona, nechemoga najti, koj bi krivicze naplatil, i kaj tudje je, povernul; izvan Judassa, koji *retulit triginta argenteos*: z) povernul je fidovom trideszet szrebernjakov; ali ovo ni vchinil iz pobosnoszti, nego iz dvojnoszti. Tobias szlep buduchi, chujuchi glafza kozleka rekel je, *videte, ne furtivus sit, redite eum Dominis suis, quia non licet nobis, aut edere ex furto aliquid, aut contingere.* a) pazite, da ni vkradjen, povernitega gospodarom szvojem, ar ni nam szlobodno, ali jeszti iz tatbine, ali fze doteknuti: ali kajti kozlek ni bil vkradjen, nego od Annesene njegove z-kajnjem zaszlufen, zato ga ni bilo potrebno povernuti. Zachæus htel je z-chetvericzum povernuti, ako koga je vkanil; ali dabi koga vkanil, Evangelium nikaj nepoveda.* Vnogi pako, koji

y) Luc. cap. 16. v. 14.

z) Math. c. 27. v. 3.

a) Tob. c. 2, v. 21.

* Luc. ibi,

i vkanili, i tudje blago pod sze podkopa-
 li jefzu, od povrachka nit miszle; i zato
 pravo je rekel Kristus Odkupitelj: *facilius*
est Camelum per foramen acus transire, quam
divitem intrare in Regnum Cælorum: b) lag-
 lje prejde gamila chesz vuha igle, nego
 vlezne fzkup bogatufs vu Kraljesztvo ne-
 beszko. Ove Kristuffa rechi potverdjava-
 ju oni krivichnjaki, koji da tudje blago du-
 glje zadersati i vsivati moreju, pravdajufze,
 pravichne liste ali taje i fzkrivaju, ali po-
 kvaruju, krivo prifzegaju, i pripravni je-
 fzu pervo vu pekel prepafzti, nego pod
 punoma kaj tudje je povernuti; nemiszle-
 chi nevoljni na one fzv. Gregura Pape re-
 cki, gde govori: *koi tudje blago krivichno*
derfi, znati mora, da nigdar nemore takvu
pokoru vcbiniti koja bi-ga zvelichila, doklam
god, kaj tudje je, nepoverne: c) chesza fze-
 dok je on nefzrechni Nemske zemlje ple-
 menit chlovek, od kojega pifze fzv. Peter
 Damjan; da akoprem tak lepo i pobofno
 je fivel, da od vfzih za fsvetoga je bil der-
 fan, niftarmanje, kajti je znal, da njegovi
 fztareiffi jedno imanje z-krivichnjem nachi-
 nom podfze zpravili jefzu, ter ni pover-
 nul, zato na vife veke je proklet. d)

H 3 3.

b) Math. c. 19. v. 24.

c) S. Greg. par. 2. de poen. dist. 6. Can.

d) S. Petr. Dom. Ep. 5. in bib. patrum.

3. Ali reche mi gdo: ja nemorem povernuti, kada budem mogel hochu na mafse dati. Isztina je moj Kerfchenik, da Gdin Bog ona, koja nemogucha jeszu, nezapoveda; i zato ako ti imas volju isztinszku, i terfzis sze naplatiti vsze krivicze i kvare ter ni-ti moguche; znaj da dufnoszt povrachka pri tebi sze pretergava, i ako vu ovoj nemoguchnoszti vumres, neszkvaris sze polek onih Duha szv. rechih: *laqueus contritus est, & nos liberati sumus: e)* vuse pretergano je, i mi profzti jeszmo: metemtoga vendar premiszli dobro nemoguchnoszt tvoju; ar *qui inspector est cordis, ipse intelligit: f)* on Gdin Bog koi vidi szerdcze tvoje, vidi i nemoguchnoszt tvoju. Zato premiszli dobro, ako nemores povernuti na jeden put, morebiti budes mogel vsze po malo, i ra falate. Premiszli jeli sze konchemar szkerbis povernuti. Ar vnogi jeszu i med nami, koji govore da nemogu krivicze naplatiti, i kaj tudje je povernuti; ter vendar hode po kerchmah i igrah, po gosckenju i veszelju; czifrazto i viffe sztalissa i premosenja sze opravljaju, hrane, drufinu prekorednu derse, i tak razzipno fiveju, da ni tancza, koje-
ga

e) Pf. 225. v. 7.

f) Prov. C. 24. v. 12.

ga bi o i prepufchali. Ovi nemogu rechi da ri-im moguche povernuti: ar pod zvelichenje jefzu dufni igre, goschenja i tancze ofztaviti, czifrafzte oprave i drufinu pomenjffati, ter ona, koja na ova potroffe, zaigraju, zapiju, i zatanczaju, na fztran metati, i ovak vfze malo po malo duge, i krivice naplatiti budu mogli. Ako toga nevuchine, nit zpoved nihova kaj valja, nit imaju uffanje zvelichenja: ar *lapis de paviete clamabit*: g) govori Duh fzv. po Habakuku Proroku, kamenje iz zida bude vikalo, da ztuojim blagom vu zid je za zidano. Vikala bude Kerv tesakov, i drugih fziroticz iz onoga prekorednoga goschenja i tancza, iz one czifrafzte oprave i igre, ter neprefztane vikati doklam fantenje bofanzko na nje nedojde.

Moj Kerschenik! dabi tvoj hisar, ali drugi dusnik tebi rekel, nemorem platiti, bili ti z-tem zadovoljen bil? nebilimu rekel da to tvoja fzkerb ni, on platiti mora? nebiliga tak porobil, da more biti nit opravu bi na njemu pufchal? bi fztanovito: anda dufen jefzi i ti pod zvelichenje tebe fzlechi izczifrafzte, i gizdave oprave, ofztaviti igre, tancze i nepotrebne fztrofske, ter fzkerbetifze duge i Krivicze naplatiti.

H 4

Mo-

g) Habac. c. 2, v. 11.

Morafze pak povernuti i naplatiti zraven onomu, komu je kvar vuchinjen, ako je siv; ako ni sivoga, tak povernuti sze morara njegovej deczi, ali odvetkom onem, kojem on bibil ofztavil. Ako pak nit oveh ni fiveh, onda morafze dati za njegovu duhssu, nekaj na szvete masse, nekaj na czirkve, nekaj med fziromaske. Odkuda vszaki videti more, da tudju sztvar, ako goszpodar, ali goszpodara odvetek je siv, ni zadofzta dati na masse, ali almostvo; ar mi ztudjim blagom polek nasse volje goszpodariti nemoremo, nego zraven onomu chje je, ali njegovomu odvetku povernuti moramo, tak zapoveda on Gdin Bog koi govori: *qui offert Sacrificium ex Substantia pauperum, quasi qui victimat filium in Conspectu Patris: b)* Koi daje aldova szv. Masse iz blaga fziroticz, zpodobenje onomu koi vmarja szina na zochi Otcza. Povernuti pak moramo onu isztu sztvar, koju jeszmo vuzeli, ako je moguche; ako ni moguche tak moramo povernuti drugu jednake vrednoszti sztvar, ter to kaj najberse; ako denesz je moguche, denesz povernuti, i kvare! nadomesztiti moramo ovak govori Duh szveti: *non morabitur opus mer.*

b) Eccl. c. 24.

mercenarii tui apud te usque mane: b) ne zadržavaj plachu najmenika tvojepa pri tebi do drugoga dneva, *eadem die reddes ei pretium laboris sui: i)* taki on izti dan daj-mu plachu dela njegovoga: ar kakti god onomu, koi sivoga vuglena na ruki derfi, ni mu došta rechi: nakanil-ga jezem hititi: nego mora-ga taki odhititi, ako vekšsu ranu reche dobiti: ovak jednakem nachinom koi god kaj tudjega ima, njemu ni došta šzamo prazno rechi: nakanil jezem naplatiti; nego taki, kaj najberse mora naplatiti, ako neche grehe grehom pridavati.

4. Ovde ako mi gdo reche, ja jezem kerchmar, mešzar. ali tergovecz, imal jezem krivu vagu, krivu meru, i vu vino vodu jezem mešsal. Vnogoga chloveka domacheha i šztranzkoga, znanoga i neznanoga jezem vkanil, i njemu krivo vchinil: šzada rad bi povernuti, ali neznam kak i komu, Ovak reko ako mi gdo reche, odgovoriti-mu hochu. Moj Keršchenik! iztjna je tebi ni moguche vřzem krivicze naplatiti, kojem krivo vchinil jezzi; metomtoga vendar pod zvelichenje povernuti moras: vchini anda ovak. Ako jezzi mešzar, zrachunaj kuliko czentov mešza

H 5

na

h) Lev. c. 19. v. 13.

i) Deut. c. 24. v. 14.

na krivichnu vagu prodal jefzi. Ako jefzi kerchmar, zrachunaj kuliko veder vina ali zvodum zmessanoga, ali na krivichnu meru szkerchmaril jefzi. Zrachunaj kuliko pintov, ali veder vode nuter vleal jefzi, ter vfze ono kajzi viffe priel, neg bibil priel dabi na pravichnu vagu mefzo bil sze- kal, ali na pravichnu meru vino tochil dufen jefzi na obchinfzkih fziroticz hafzen obernuti. Na priliku: ztochil jefzi vofu vina na malu meru, ali zvodum zmessanoga od dvanajfzt veder, ti iz njega jefzi vzal kak dabi vofa imala cheternajfzt veder; anda kaj god dva vedra vchine, to vchinila je voda, ali mala mera; anda ovo ni tvoje, ovo dufen jefzi med fziroma- ske razdeliti; ako nevchinis, nit greh- ti fze oprofzti, nit kaffigi bosanfzkoj vteches.

5. I zato za zvelichenje vafse profzim vafz Dragi Kk. moji! pozstavite fze pred Rafzpetoga Jefussa tak pripravljjenoga, da ako ono, kaj tudje imate, povernete, vafz pomochi, i vu milofchu prijete, kak pripravljen je, ako nepovernete, vafz kaffiguvati; ter pregledajte vfze zakutke vafse tak kak dobi znali da jofs denefz pred fzudcza Bosanfzkoga putuvati bi morali, je- li gde kaj tudjega pri vafz, ali pod oblaf- ztjum vafsum nenajdete, ter povernite, i
kri-

krivicze na platite jofs denesz, ne od vlahite na szmert govorechi: ofztavim vu testamentu komu kaj povernutisze mora. Ah kk. moji nezauffajte duhssu vassu deczi ali Rodbini vassoj, da oni budu povrachali, koji komaj chekaju da blago vasse pograbiti mogu: akofze anda vi nebudete szkerbeli za duhssu vassu, gdo sze szkerbel bude? Nut Judas onda sidovom je povernul tridefzet szrebernjakov, kada je na szmert issel, ter vendar je proklet. Toga nadiati sze moreju oni, koji krivicze naplachaju, i tudje blago povrachaju po szmer-ti, kada-ga vsivati nemoreju.

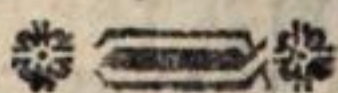
Ali reches mi moj Kerfchenik! ako povernem, hochu meni na postenju naskoditi; hochu deczu moju takve szirote vchniti, da sivetu nebudu mogli. Moj Kerfchenik! tisze szkerbi za postenje kak hoches; ja-ti velim naj pervich zvelichi duhssu tvoju, duhssa tvoja tebi drakssa mora biti neg postenje tvoje. Kaj-ti bude hafzilio pred ljudmi postenje, ako pred vszem dvorom Nebefzkem neposten budes? Decza, i Rodbina tvoja naj siveju kak moreju, ti zvelichi duhssu tvoju, ter poverni kaj je tudje. Kaj tebi bude hafznilo, ako decza tvoja z-blagom obfzipana veszelo fivela i tanczala budu, ti pako sze budes pekel vu
je-

jezerifchu ognja peklenfzkoga. Naj ſze ſzkerbeti da drugi zmosno i veſzelo budu ſiveli, nego ſzkerbiſze da ti dobro vumres. Ljubi deczu tvoju, ali ne vech nego duhf- ſu tvoju i nihovu; pokehdob znas, da i decza, ako znajuch od tebe krivichno ſzpra- vljeno blago zaderſe, ter nepovernu, z- tobum zkupa zkvarjena budu.

DOKANCHANJE.

Dragi kk. moji! *quid prodeſt homini, ſi mundum univerſum lucretur, animæ vero ſuæ detrimentum patiatur?* k) Kaj haſzni chlo- veku, ako vſzega ſzveta zadobi, ter ako na duhſſi ſzvojoj kvaruje? Kaj nam haſzni- lo bude, ako z-blagom obilovali budemo, ter ako licza boſjega nigdar nebudemo vi- deli, nut *fœnus pecuniæ funus eſt animæ* l) Krivi penefz dobichek, je ſzmert duhſſe, govori ſzv. Leo Papa: anda ali, kaj tud- jegn ſimamo, povernuti moramo, ali, na vſze veke ſze zkvariti. Ako nepoverne- mo, zkvarimoſze: ar *greb ſze neopraſcha,* ako tudje ſze nepovracha Amen.

PRO-

k) Math. c. 16. v. 26.

l) S. Leo fer. 6.

PRODESTVO

O D

TELA GORE VSZTAJAJNJA.

ZA VUZMENU NEDELJU

ZAVJETEK.

Sztran Perva: koi je prebudil od mertvih Jesuffa, vu ovomu iztomu telu prebudil bude i naz; ar tak i Bog vuchi, i pravicza potrebuje. *Sztran Druga*: prebudil naz bude, ali jedne na gore vsztajajnje sivlenja, druge na gore vsztajajnje fzmerti vekivechne.

Surrexit: Marci C. 16.

Vsztal je gore.

Neznam jeli nam, ali szvetoj katholichan-
szkoj czirkvi pervo raduvati bisze morali?
szvetoj katholichan-
szkoj czirkvi szeraduva-
ti zrok je; kajti *surrexit*: vsztal je gore
Kristus odkupitelj, ter z-odichenim szvo-
jem gore vsztajajnjem zverhssil je poszla
zvelichenja nassega, zpunil je Prorokov
prorochan-
sztva, potverdil je novoga zako-
na otajsztva, i podignulje vere katholichan-
szke

szke zasztavau. Nam pako szeraduvati zrok je: *illa quippe Redemptoris Nostri Resurre-ctio, & nostra festivitas fuit, quia nos ad immortalitatem reduxit: a)* ar ono Odkupitelja naslega gore vsztajanje, je bilo i nas veszelja szvetek kajti nasz na blasenu nevu-mertelnoszt na zad je dopeljal; govori szv. Gregur Papa. Radujmo sze anda i nam, i szvetoj katolichanszkoj czirkvi. Czirkvi radujmosze; ar Kristus Odkupitelj szvojem odichenem gore vsztajajnjem ni szamo nju vtemelil, nego i vsze kotrige vere, szu-proti vszem krivem veram tak je potver-dil, i objachil, da prez njegovoga gore vsztajajnja tak bibila prazna vera nassa *b)* da zamon bisze bil rodil, zaman bibil mu-ku terpel i vumerl.

Nam pako radujmosze: ar Kristus z chu-dovitem szvojem gore vsztajajnjem ochi-veszto i nam je dal uffanje, i vszemu szve-tu je pokazal, da on, koi je prebudil njega od mertvih, i nasz z-njm prebudil bude, *c)* *oportet enim corruptibile hoc induere incor-ruptionem, & mortale hoc induere immorta-litatem: d)* ar potrebno je da ovo pohab-livo, i vumerteljno telo, pohablenju nepod-losno, i nevumerteljno posztane. **IZ-**

a) S. Greg. M. hom. 21, in Evan.

b) 1. Cor. c. 15.

c) 2. Cor. c. 4. v. 14.

d) 1. Cor. c. 15. v. 53.

I Z R E K A.

ALI kaj smate kk. moji! budeli vszeh jednako gore vsztajajnje? nebude! nebude! ar iztinfzke jefzu one fzv. Paula Apoftola rechi: *omnes quidem refurgemus, sed non omnes immutabimur*: e) iztina je vszi budemo gore vsztali, ali nebudemo fze vszi preminili. Vszi budemo vsztali vu ovomu telu, vu ovoj kofi, ali jedni iz med nafz budu gore vsztali na gore vsztajejnje fivlenja, drugi na gora vsztajejnje fzmerti vekivechne. I kajti takvih, koji, da razvuzdanejsse fiveti moreju, fzebi i drugem kotriga tela gore vsztajejnja iz glave zbiti fze terhszju, fzada punje fzet; zato ja denefz iz Kristussevoga gore vsztajejnja, tela naftega gore vsztajejnje pokazal budem,

R A Z D E L E N J E.

Pervich da ona vsza moguchnoszt Bosanfzka, koja od mertvih je prebudila Jefussa vu ovomu iztomu telu bude i nafz prebudila: ar tak i Bog vuchi, i pravicza potrebuje. *Drugach*, Pokazal budem, da bude nafz od mertvih prebudila; ali jedne na gore vsztajejnje fivlenja, druge na gore vsztajejnje fzmerti vekivechne. Ovo doklam pokazem, koi feli na vsze veke fiveti,

e) 1. Cor. 2. 15. v. 51.

veti, proſzim naj pazlivo, i dobrovoljno poſzluffa.

Sztran Perva.

1. Koi god bi rekel, da Kriftuffa ali ni bilo na ſzvetu, ali da ni vſztal gore od mertvih, on ali od vere prave od ſztupiti i Boga zatajiti, ali zevſzema pamet pogubiti bi moral; pokedob, da Kriftus i bil je na ſzvetu, i vſztal je gore od mertvih, to neſzvedochi ſzamo ſzveto piſzmo, Angeli i Apoſtoli, nego ſzvedoche iſzti neverniki i ſidovi. Nut danaffen ſzveti Evangelium poveda, da dojduchim ſenam k-grobu, Angel vu priliki mladencza rekel je: Jefuffa iſchete Nazarenſzkoga: *Surrexit: non est hic; ecce locus, ubi poſuerunt eum: f)* ſztal je gore niga ovde; ovo je meſzto gde ſzu-ga polofili. Kojem povračajuchem ſze od groba jeſze izkazal govorechi: *avete g)* daſzte zdrave. Nut ſzveti Lukach vu chinih Apoſtoľzkih, i vu imenu vſzih ſzv. Apoſtolov govori: Jefuffa prebudila je od mertvih vſzamo-guchnoſzt Bosanſzka *Cujus omnes nos teſtes ſumus: b)* cheſza vſzi mi ſzvedoki jeſzmo

f) Marci 16. v. 6.

g) Math. c. 23. v. 1.

h) Act. c. 2. v. 32.

mo; ar odperto je ga pokazala ne vřzemu
 ljufztvu, nego řzvedokom od Boga od-
 „redjenim: nam, koji jeřzmo jeli, i pili
 „z-njm, poklam je vřztał gore: i) Nut řzv.
 „Pavel Apořtol řzvojem Korinthianczom
 „piřse: vuchil vařz jeřzem, ono kaj i pri-
 „jel jeřzem: da Kristus vumerl je za grehe
 „nařse, --- i da vřztał je od mertvih treti dan
 „polegřzv. piřzma, i da vidjen je od Cæphe il-
 „liti Petra, i zatem od jedenajřzt Vuchenikov;
 „potlam vidjen je vech neg od pet řzto
 „brtaov zkupa zpravljjenih --- najzajdnich
 „--- zkazal řzeje i meni: „ k) Nut, kaj
 viřse je, Turřzki Mahomet vu řzvojemu
 Alkoranu, Boga, kakti řzebi govoreche-
 ga na pervo nam daje govorechi: *dali jeřz-
 mo Jeřussa řzina Marie, dabi cbinil cbuda
 ochiveřzta, i vcbinili - ga jeřzmo po Dubu řzve-
 tomu, napuniřři Mariu z-Duhom nařřim, i
 prijet je Kristus po vřzamoguchnořzti Bořans-
 zkoj od Marie najchifřztejřře, i naj řzvetejřře
 zverbu vřzib řen: l) Nut, vu imenu vřzeh
 řidovov Jořeph Flavius, peto leto po Kri-
 řtuřřevoj řzmerti rodjen, od Kristuřřa ovo
 napifřzano nam je ořztavil: vu onom vřreme-
 nu, to jeřzt pod Pontiom Pilatom, bil je*
 Je-

i) Act. c. 10, v. 40. & 41.

k) 1. Cor. c. 15 - v. 3. & 4. & 5. & 6.

l) C. Elbachera.

Jesus chlovek muder, ako chlovek sze zvati ma-
re. Ar bil je chudovitih chud chinitelj i Navucbi-
telj onib: Koji radi isztinu prijmaju, i poszlussja-
ju: ter zevszema vnoge, tak iz med sidovov, kak
iz med drugib narodov imal je naszlednike.
Ov je bil on Kristus: Kojega zatusenoga od
naszega naroda Poglavarov i berczegov, Pi-
latus dal je na kris vaszpeti, nistarmanje ni-
szuga presztali ljubiti, koji-ga od pochetka je-
szu ljubili. Ar jesze nijm izkazal tretji dan
siv, tak kak od Boga vaszvetljeni Proroki
ova i vnoga druga od njega prorokovali jeszu
i do dneva denešnjega kerschanszko ljusztvo
od njega imeuoano nepresztaje, m) kaj i si-
dovi szada sivuchi netaje.

2. Dapache iszti Kristussa, i njegovoga
gore vsztajajnja nepriatelji, zkem bolje sze
terhsziju szebe i druge vputiti, da Kristus
nit je vsztal od mertvih, nit-ga bilo na szve-
tu, ztem bolje szvedoche da i vsztal je od
mertvih, i bil je na szvetu: ar kakti god
piszczi i Pharisei chujuchi, da vojniki pre-
szrahsseni jeszu pri grobu, i dosli vu va-
ros, gde *nuntiaverunt omnia, quae facta
fuerunt*: n) povedali jeszu vsza, koja pri
grobu pripetila sze jeszu: Ovo da kak za-
maseju, zkupa zpravljani dokonchali jeszu
njim

m) Joseph Fla. T. 1. Antiquit. Judai. lib. 13. c. 4.
n) Math. c. 28. v. 11.

OD TELA GORE VSTAJAJNJA 131

njim veliku vnofinu penefz dati govorechi: *dicite, quia discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt eum, nobis dormientibus* *) reczete, da Vucheniki njegovi po nochi jezsu došli, ter njega vkrali, kada jezste vi szpali, nemiszlechi nevoljni, da kakti god on, koi sze neuffa vu praviczu szvoju, zkem bolje mafe szudcze i krive szvedoke zefzkava, ztem vekšlega sze krivcza kafe. ovak jednakem nachinom oni, zkem bolje zazpane szvedoke plachaju, ztem bolje szvedoche, da Kristus ni od vuchenikcv vkradjen, nego da je vsztal od mertvih: ar dabi nevšztal od mertvih, ali dabiga Vucheniki bili vkrali, ter ovo bili vojniki zpazili, to prez vszake plache bibili povedali, kak szu vu varošs došli, kakgod povedali jezsu ona, koja pri grobu pripe-tila sze jezsu. Ovak jednakem nachinom nepriatelji Kristussa i njegovoga gore vszta-jenja, zkem sze bolje szkerbiju, nit trudu, nit pišmu, nit duššam szvojem oprafchajuchi, i pri pobosnih jošs Keršchenikih kotriga tela gore vsztajajnja, ali vu zdvoj- nošzt zpraviti, ali zevšzema iz szerdcza zbrifzati, ztem bolje szvedoche, da ne szamo vsza ona, koja szv. Apostoli i E- vangeliste, od Kristusševoga gore vsztajaj-

*) Ibi. v. 12. & 13.

4a napiszana ofztavili jefzu, jefzu isztinfzka; nego i ona, koja od njega iszti neverniki, i imena Kerschanfzkoga nepriatelji, Turki i sidovi govore, koji prez vszake mite i prilizavanja, iz szamoga isztinzkoga i postenoga szerdcza (koje i vu nepriatelju krepofzt hvali) vu knjigah nam predali jefzu, kaj oni od Kristussevoga gore vsztajajnja szude. Ovo dabi nebilo isztinzko, i dabi Joseph Flavius od szvojege otcza i Matere nebil chul, koji Jefussa nakrisu videli, i od mertvih vsztati konchemar chuli jefzu, ona, koja od njega vu szvojeh Knigah nam je ofztavil, nebi nigdar bil pifzal, sztanovito koj ovo taji, on vsze isztinzkih pripovefztih illiti Hiftorie pifzcze za takve lacze derfi, da ni jednomu nebude veruvati, da je koj Cicero, Julius Czeffar, Pompejus, ali koj drugi glaszovit chlovek bil na szvetu; pokehdob ni vekffega veruvanja vreden jeden nego drugi, najmre on, koj i vu nepriatelju krepofzt hvali.

3. Ali rechemi gdo: nili isztina, da Elias, i Elifeus Prorok, szv. Dominik, Xaverius i drugi vnogi szveti ljudi i mertve jefzu zbudjavali, i druga chuda chinili? ter vendar nit oni, koji jefzu od mertvih vsztali, nit oni, koji nje od mertvih prebudili
 jefzu

jeszu, jeszu bili Bogi. Istina je KK. moji jeszu mertve prebudjavali, Elias, Eliseus, i drugi szveti ljudi; ali zbudjavali jeszu, ne szvojum vlasztitum kreposztjum, nego zbudjavali jeszu z-kreposztjum Bosanzkum objacheni tak, da szami szebe prebuditi niszu mogli, kak Kristus je prebudil i Lazara i szebe na znamenje, da *resurgere est solius divinitatis insigne* o) Z-vlasztitum szvojum kreposztjum gore od mertvih vszta ti, je szamoga Bosanztva znamenje, jakoszt i kreposzt. I ovo je pervi kotrig, temelj i kakti tochaj, na kojemu sze verti vsza vera katholichanzka: chesza szvedok ni szamo Kristus Odkupitelj, koi po odichenomu szvojemu od mertvih gore vsztajajnju, oneh cheterdeszet dan, koje med Apostoli je sivel, od tela gore vsztajajnja kakti pervoga i glavnoga kotriga najgusche puti Vuehenikom je govoril; i karal *duriti- am Cordis eorum, quia iis, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt*: p) i karal reko tverdokornoszt szerdcza nihovoga, da niszu hteli varuvati onjim, koji szu-ga videli, da je vsztal od mertvih: nego szve doki jeszu i poganini i Krivoverczi, dapache i szadassni grehssni razvuzdani ker-

o) Chrysostr. ser. 5. fog. 5. Pass.

p) Marci c. 14. v. 14.

ſcheniki; koji nit ſze Boga boje, nit ljuih ſzramuju; nit veruju da je pekel, nit da je na drugomu ſzvetu vekivechno ſivljenje. Zovufze kerſcheniki, ali ſivljenje i Krepoſzti kerſchanſzke tak odurjavaju, da nit znamenje pravoga kerſchenika imaju. Vele da veruju Boga; ali da jeſzu tri vu jednomu Boſanſztvu Perfone, i da njemu veruno ſzlufiti duſni jeſzu, Ztem ſzi glavu neteru, i to zato, govori ſzv. Chryſoſtom: kajti *introducitur diabolus hæreſim ſadducæorum. qui dicerent; non eſſe ſurrectionem.* q) Kajti vpeljal i zaſzejal je vrag vu kerſchanſztvu bludnoſzt ſzaduczeanczov, koji govore da ni tela gore vſztajajnja, zato neſztaje Kerſchanſzkoga ſivljenja: ar gde ni vere i uſſanja, onoga tela gore vſztajajnja, koje bude zevſzema zverhſſena placha dobrih del naſſih, ondi ni pravice, ni ljubavi kerſchanſzke, ni obderſavanja zapovedih boſjih, ni ſztraha boſjega, ni kerſchanſzkoga ſivljenja, poleg onih ſzv. Chryſoſtoma rechih: *toile ſpem reſurrectionit, & ſoluta eſt tota obſervantia pietatis* *) najneſztane uſſanja tela gore vſztajajnja, ter neſztati hoche vſzega obdersavanja kerſchanſzke pobosnoſzti. Szvedochanſztvo toga od-

q) Chryſoſt. hom. 24. in imperf. in hac ſadducæor. hæreſi. *) S. Chryſoſt. ibi.

odperto imamo vu szaduczeanczih, odko-
 jeh Jofeph Flavius poveda: da bili jeszu
 med szobum tak divjoljutoga i razlucheno-
 ga sivlenja. vkanlivi, sivinfzki, i szupro-
 ti sztranszkim nechlovechni i kervolochni,
 da vszako ljufztvo jesze njih bojalo; r) i
 to zato, kajti tela gori vszajajnje nifzu ve-
 ruvali.

4. Zpoznal je ovo szv. Pavel Apoftol,
 ne szamo vu Athene i Ariopagu, nego i
 vu Agripe kralju. Nut nazveschal je Pa-
 vel vu Athene tela gore vsztajajnje, i taki
 Athenianczi pocheli jeszu szuproti njemu
 mermrati govorechi: kaj govori ov tepecz?
*novorum dæmoniorum annuntiator est; no-
 vih bogov na zvesztitelj je; quia Jesum,
 & resurrectionem annuntiabat eis: s)* Kajti
 Jefussa, i tela gore vsztajajnje je njim na-
 zvechal. Nut vu Ariopagu, akoprem z-
 chudni je potverdjavajal nazveschanje szvoje;
 nifstarmanje tak tverdokorni jeszu bili, da
 Dionysius, fena imenom damarisi nekoji
 drugi, ali retki z-njimi, szvetoga kersta je-
 fzu priieli. Nut pri Agripe kralju, kadabi
 povedal, da nikaj drugo sidovom ni na-
 zveschal, nego tela gore vsztajajnje, za

r) Jofeph Fla. T. 2. de bello Judaico lib. 2. c. 9.

s) Act. c. 17. v. 18.

t) Act. c. 26. v. 24.

krichal: je Festus pervi Kralja dvorjanik: *in-*
sanis Paule t) obnoril jeszi Pavel da to ve-
 rujes, i ljusztvu nasveschas. Dapache zpo-
 znati moremo ovo i mi: ar ako naz iszte
 malo premizlimo, najti hochemo, da za-
 to czirkvu i Boga, i vsze duhovne sztva-
 ri za nikaj derfimo, zato grehno i razvu-
 zdano sivemo, kajti tela gorefztajajnje tver-
 dno neverujemo, kaj dabi verovali, od
 maloverdnoftih nassih bi naz ztegnuli.
 Pitam vafz kk. moji! kak je moguche, da
 kerfchenik vu kerfchanszkoj vere odkojen?
 kerfchenik verujuchi Boga vszamoguche-
 ga? vputitizze more, da po szmertni ni te-
 la gore vsztajajnja? pokehdok vszakomu
 zdrave pameti chloveku ochiveszto je, da
 vnogo tesje je iz nichesza kaj szvoriti, ne-
 go iz pepela zkupa zpraviti; ter vendar
 Gdin Bog sztvoril je nebo, zemlju i chlo-
 veka iz nichesza: anda gdo - mu ruke zve-
 fal ali prepovedal bude iz nasslega naz pe-
 pela prebuditi, i zovem telom oblechi?
Ah mihi crede, potest omnia Deus: u) go-
 vori szv. Augustin: veruj meni, Gdin Bog,
 koj vsza vchiniti more, koja njegovomu
 Bosansztvu szuprotivna niszu, i naz iz mert-
 vechkoga praha prebudil bude. Tak szve-
 szve-

u) S. Aguf, for. 2. C. 3. T. 9. in Apend. nunc vero
 in appen. T. 6. noviss. impr.

dochi vera, koja naz tak moliti vuchi:
Credo Carnis resurrectionem: verujem vu
 tela gore sztajajnje. Szvedochi pun Duba
 szv. Job. koi govori: *znam da Odkupitelj
 moj sive, i ja na poszledni dan iz zemlje
 vształ budem: ter i pak oblechem sze z-ko-
 sum mojum, i vu telu mojemu videl budem
 Bega mojega: v)* Szvedochi szveti Pavel
 Apostol govorechi: *in momento, in ictu
 oculi, in novissima tuba -- mortui resur-
 gent incorrupti: x)* vu hipu, vu jednomu
 oka megnjenju, na glasz one trubente zaj-
 dne, koja vsze chlovechanszko pokolenje
 na szud zvala bude, mertvi budu vsztali
 pohablenju vech nepodverfeni. Szvedo-
 chi Kristus Odkupitelj po szv. Janusu go-
 vorechi: *dojde vura, vu kojoj vszi, koji
 vu grobih jeszu, chuli budu glasza szina
 Bosjega, ter poidu, koji szu dobro chinili
 na gore vsztajajnje sivlenja: koji pak zlo
 jeszu chinili, na gore vsztajajnje szuda: y)*

5. Dapache szvedochi izta pravicza,
 koja vszakomu szvoju plachu potrebuje.
 Ar ako David Amaleczitancze obladvssi,
 i porobivssi szudil, i k-Vojnikom szvojem
 rekel je: *æqua pars erit descendentis* | ad

I 5

præ-

v) Jobi c. 19. v. 25 & 26.

x) 1. Cor. c. 14. v. 52.

y) Joan. c. 5. v. 23 & 29.

praelium, & remanentis ad sarcinas, & similiter dividunt: z) jednaki del imali, i jednako delili budu zadobljenoga pljenja nepriateljszkoga tak oni, koji szuproti nepriatelju vojuvali, i njega oblادali jeszu, kak i oni, koji pri torbah, i pri robju za vojszku potrebnomu osztali jeszu. Anda takajste pravicza potrebuje da telo, koje kerv je tochilo, rane prjimalo, pregone i szmert podneszlo, vrednu terplenju plachu prime: ar akoprem je izztina, da duhsa je plemenitejsa sztran chloveka neg telo, nistarnije ona szama prez pomochi tela, nikaj kreposztnoga vchiniti nemore: ar duhsu szamu nit je mochi zvezati, nit izbiti, nit vumoriti; anda kaj god dobroga ali zlachini, to z-pomochjum tela chini: i zato nili vredno, i pravichno Gdin Bog naredil, da telo, koje na ovomu szvetu, imalo je del muke i pregona, trapljenja i faloszti &c. nadrugoma szvetu z-duhsom szvojum zjedineno negda bude imamalo del dike, i veszelja, vekivechnoga. Telo pako, koje na ovomu szvetu imalo je del veszelja, i nazladnoszti &c. nadrugomu szvetu imalo bude del muke, i trapljenja vekivechnoga. I zato da duhsa i telo prime plachu szvoju; *potrebno je da pohabli-*

vo, i vumerteljno telo ovo, nepohabljivo, i nevmerteljno posztane: ar pravicza potrebuje. Da kada duhssa telo szvoje nazad prime, njega baschine dike nebeszke z-szobum vchini vsivati, ter veszelje szvoje tak z-njm razdeli, kak je bilo delnik nevolj, i saloszti, govori szveti Gregur Nazianzenfzki. a) I kajti je tomu tak, pitam te moje Kerfchanfztvo, kamo i nakaj jeszi doslo? nut vidis vu szvetomu Evangeliumu Kristussa tak od mertvih gore vsztati, da vech nevumira. Verujes da on szmert szmertjum szvojum tak je obladal, da nam kotrigom odichenoga tela njegovoga, tela nassa na pepel zpravljena, na vfze veke sivucha povernuti bude morala. Nut Krichi .ti Kristus: *ego resuscitabo eum in novissimo die*: b) ja od mertvih na poszledni dan vfzakoga chloveka prebudil budem. Nut szv. Pavel Apostol te vuchi, da *qui suscitavit Jesum, & nos suscitabit*: c) da ona vfzamoguchnoszt Bosanfzka koja od mertvih prebudila je Jefussa, i naz prebudila bude; ter vendar tak grehssno i razvu zdano sives, tak telu i grehssnomu poselenju vgadjas, *sicut & Cæteri qui spem non habent*

a) S. Greg. Nazianz. ap. Leo: a S. Laur. T. 2.
p. 542. n. 16.

b) Joa. c. 6. v. 44.

c) 2. Cor. c. 4. v. 14.

bent: d) kak i drugi poganini i neverniki kaj uffanja gore vŕztajajnja nimaju. Odkuda pravo je ſzv. Chryſoſtom rekel: *tolle ſpem reſurrectionis, & ſublata eſt tota obſervantia pietatis: **) Zkonchaj uffanje tela gore vŕztajajnja, ter zkonchati hoches vŕzu kerſchanſzku pobofnoſzt.

Sztan druga.

I, ALI hoches ali neches moj Kerschenik! *dojde! dojde vura, vu kojoj vŕzi, koji vu grobih jeſzu chuli budu glaſza ſzina Bosjega, ter pojdu, koji ſzu dobro chinili na gore vŕztajajnje ſivlenja: koji pak zlo jeſzu chinili na gore vŕztajajnje ſzuda ſztrahofnoga e)* dojde vreme da pravichni budu gori vŕztali na ſivljenje vekivechno, nepobosni pak grehſniki, i ſzuprotivniki kotri-ga tela gore vŕztajajnja, gori budu vŕztali na ſzmert i muku vekivechnu. Iſtinu ovu da zpoznate kk. moji! pogledajte malo vu grob Kriſtuſſa, ter najti hochete nutri Angela ſzedechega, kojega *erat --- aſpectus --- ſicut fulgur: & veſtimentum ejus ſicut nix: f)* bilo je licze ſzvetlo i ognjeno kak-ti obleſzk: ſzvite pak njegove bile ſzu be-
le

d) 1. Theſſ. c. 4. v. 17.

*) S. Chryſoſt. ibi.

e) Joann. c. 5. v. 28 & 29.

f) Math. 28. v. 2.

OD TELA GORE VSZTAJAJNJA 141

le kakti szneg, i to, poleg tolnachenja szv. Gregura Pape, na znamenje da kakti god *in fulgore terror timoris est, in nive autem blandimentum candoris*: g) vu oblezku ognjenomu sztrahocha sztraha je, i vu sznegu ljubeznivoszt i priliznoszt beloche, "o-
 „ ovak jednakem nachinom z-belochum o-
 „ prave znamenival je, da Kristus vu vre-
 „ menu tela gore vsztajajnja, pravichnim
 „ bude ljubljen i milosztiven, z-sztrahom
 „ pak ognjenoga oblezka znameouval je,
 „ da grehsnim i tverdokornim grehsni-
 „ kom zevszema sztrahsen bude“ odkuda
 vszaki lahko razmeti more, kuliko fze onomu obchinszkomu tela gorevsztajajnju pravichni raduvati, grehsniki, pak njega bojati moraju.

2. Chuditefze morebiti; vi kk. moji! da pri onomu Kristussa grobu, trjim fenszkim glavam je recheno: *nolite timere vos*: h) najtesze bojati vi, gde malo pervo viteski vojniki od sztraha za mertvi jeszu posztali? ali najte fze chuditi; ar Angel senam rekuchi: *nolite timere vos*, najte fze vi bojati, polek tolnachenja szv. Petra Chrysologa, hotelje rechi: naj fze boje drugi, ali ne vi, naj fze boje oni, koji szu Kristussa
 ra-

g) S. Greg. hom. 21. in Evang.

h) Math. c. 28. v. 5.

raszpeli, ali ne vi, koje-szte na Kalvarie
 fuhko plakale: naj sze boji Judas, koi-ga
 je izdal. Pilatus, koi-ga je dal na szmert,
 vojniki koi-ga je oszmehaval, kervolochnoszt
 koja-ga je raszpela, nechlovochnoszt, kojoj
 je sal da je Goszpon vsztal odmertvih, a
 ni joj sal da-ga je vumorila: i) Naj sze
 boji on kerschenik koi Kristussa odkupitelja
 szvojega i pak z-grehi szvojemi raszpina.
 Najsze boje oni, koji zobechanjem pobo-
 ljssanja vsze grehsne prilike i pajdaztva ni-
 szu odurili. Vi pako pobosne i pravichne
 duhsse veszelitesze i radujte; ar vi vi vu
 vremenu obchinszkoga tela gore vsztajajnja
 veszele budete prisztupile k-telu vassemu
 govoreche: *surge amica mea, & veni*: k)
 vsztani priateljica moja, vsztani drago telo
 moje iz szmerdlivoga ovoga groba ter hodi
 zmenom da primes koronu blasensztva ve-
 kivechnoga, koje-ti je pripravljeno od po-
 chetka szveta. Vsztani, ter hodi zmenom,
 da primes sztran plache i veszelja vektvech-
 noga, kak god imas sztran zaszlusenja: ar
 ti drago telo! z-tvojem traplenjem, ztvo-
 jum pokornm, ztvojum molitvum, ztvo-
 jem posztom, i z-osztalem pobosnem ker-
 schan-

i) S. Petrus Chrysol. ap. Leo a S. Laur. T. 2.
 pag. 546. n. 11.

k) Cant. C. 2. V. 13.

ſchanſzkem ſivljenjem meni pomoglo jeſzi dojtı vı veſzelje blaſenſztva vekivechnoga. Ovo gnılo, vı grobu telo chujuche, zkupa ſze zpravi, ter *ſurget in incorruptione*: l) vſztane gore nevmerteljno, *ſurget in gloria*: *) vſztane vı diki, *ſurget --- ſpirituale*: *) vſztane tak duhovno, da kaktı god Krıſtus vlezal je k- Apoſtolom cheſz zaperta vrata, ovak ono kamo god bude htelo, vlezti bude moglo. O kuliko veſzelje duhſſa i telo bude chutilo! kada zſvetloſztjum nebeſzkum obſzterto tak ſze zkupa zprave, da ſze vech nigdar neraſztaneju. Onda! onda duhſſa i telo, z-izve- tim Paulom Apoſtolom veſzelo zdihavalo bude, *momentaneum, & leve tribulationis noſtræ æternum gloriæ pondus operatur in nobis*: m) nut kak lahka i kratka ſaloſzt pre- gona i nevolje vekivechnu dıku i veſzelje nam je ſzpravila.

3. Blaſeno je ovo duhſſe i tela, KK. moji zeſztajajnje ali kak razlucheno i ſztrah- ſno zeztajajnje bude duhſſe proklete z- ſzvojem prokletem tolom, gdo od ſztraha premıſzliti bude mogel? nut! dojde duhſ- ſa prokleta k-telu ſzvojemu, od ognja pe- klenſzkoga bolje od vſzakoga razbelenoga zeleza raſarjena, ter reche: ti li jeſzi ono proklete telo, koje ja tak ſzlepo ljubila je-

l) 1. Cor. c. 15, v. 42. *) v. 43. *) v. 44 m) Cor. c. 4 v. 27

szem , da zarad tebe Boga jedinoga czilja
 mojega , i vefzelje nebeszko pogubila jef-
 zem? proklete zaljubljene oči , i malana
 licza , koja vnoge grehsno ofzlepila jefzte,
 proklet mafzten i razvuzdan jezik , koi vno-
 ge na greh genuł i na govoril jefzi! pro-
 klete ruke , koje fzrametno pofzegale i kri-
 vichno blago zpravljale jefzte! proklete no-
 ge , koje vu grehsne prilike! i med grehf-
 sne paidasse me jefzte nofzile! prokleta vu-
 ha , koja bliznjega ogovore , i fzramotne
 nechifzte popevke od vfzakoga meda fzla-
 jffe pofzluffala jefzte. Prroklete hife , i gofzpo-
 dari , koji mufike i tancze derfech , meni , i vno-
 gem drugem dali jefzu priliku greha i prokle-
 fztva vekivechnoga : ar kakti god ondi nit je
 bilo drugo chuti , nit videti , kak nizke i pri-
 lizlive naklone ; mafztne , za ljubljene re-
 chi i razgovore , malane i oblizane obraze ,
 ne dofztojne norie , i ona rukh i drugih
 ztran tela ztifzkanja , prez kojeh nigdar ni
 jedno nechifzto delo ni vchineno ; ovak
 oni i grehov mojeh , i proklefztva mojega
 delniki budu na vsze veke , polek oneh
 Duha fzv. rechih : *væ qui confuunt pulvil-
 los , --- & faciunt Cervicalia sub Capite uni-
 verfæ ætatis ad capiendas animas ! n) jaj*
 onem

*) 6. 43.   *) v. 44.

m) 1. Cor. c. 4. v. 16.

onem, koji shivaju vajnkufcze, ter ztave vajnkuffe pod glavu vszake dobe ljudem, da loviti mogu duhffe; hoche rechi: jaj onem, koji z mulikum, tanczem izdrugem veszeljem vnogem grehom vu hifi fzvojoj daju priliku: *ar non solum, qui bæc faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus, pereunt*: o) nepoginu szamo oni, koji ova chine, nego i oni, koji chinechim privolje govori fzv. Augustin. Prokleta ja! ali prokieto i vsze telo moje, koje grehffno five-lo, na vszaku nafzlodnoszt derchalo, i opomenke namesztnikov bosjih ofzmehavalo jeszi! vsztani anda iz fzmrada tvojega, ter hodi pred fzudcza Bosanszkoga, da kak god imas: del gressnoga sivlenja, tak primes del kastige vekivechne.

4. Na rechi ove odgovori telo duhffi: odhadjaj od mene ö prokleta duhffa! ô da bi-te nigdar nebilo videlo! ti! ti zrok jeszi tvojega i mojega vekivechnoga proklesztva: ar tvoje dusnoszti je bilo mene od fsvetczkoga veszelja, nafzladnoszti i grehnoga sivlenja ztegnuti; tvoje dusnoszti je bilo od one hife ali perfone mene odvrahati, one zaljubljene listeke vu ogenj hititi, one kiticze i druge dare popliuvati
i zno-

o) S. Aug. ser. 1. Dom. 26. post Pentec. Tom. 10.

Sztran I.

K

i znogami pokaziti. Tvoje dusnoszti je bilo mene trapiti, vu kloster ali puschinu zapreti, i onde z-oftrum pokorum kastigovati: ali kajti toga niszi vchinila, da pache jefzimi vsza prepuschala, zato odhadjaj od mene duhsa prokleta, ter puschaj me vu mojemu szmradu lesati; ali zaman budu vsza ova, zefztati i zkupa zpraviti bude sze morala duhsa z-telom, ter tak sze zefztala bude, da *sicut spinæ invicem complectentur*: p) govori Duh szv. kakti ternje zkupa zpleteno, duhsa z-telom tak sze bola i grizla bude, da *commanducabunt linguas præ dolore*: q) grizli budu jezike szvoje od faloszti, i praklinali dan, vu kojemu rodili sze jefzu. Tak zjedinjena duhsa ztelom doide vu doliczu Josaphat, ter med blasene sze zmessi, ali zaman; ar *exibunt Angeli, & separabunt malos de medio justorum*: r) izisli budu Angeli, ter razzluchili budu grehsne iz med pravichnih. Ztal bude onde brad z-bratom, Otec z-szinom, mati z-scherjum, sena z-mufom, kralj z-podlosnikom, goszpon z-szlugum, Redovnik z-Redovnikom, zpovednik z-pokornikom, ter

p) Nahum c. 1. v. 10.

q) Apoc. c. 6. v. 10.

r) Math. c. 13. v. 49.

ter unus assumetur alter relinquetur: s) ter jeden iz mednih pojde na desnu sztran drugi na le-
 vu jeden bude blasfen, drugi bude proklet. O
 kuliki ondi kraljevski bati i korune, vojnich-
 ki zlati povaji i panaczeri, pravdo znanszke
 knige, i obszude kakti dim vu veter razzi-
 palefze budu! O kulike ondi lepe, ruga-
 ne i malane glave, i obrazi, po zveplu budu
 szmerdele, koje ovde kakti bolicze sze
 postuju! kuliki ondi szvilni i skerlatni, zla-
 ti i szreberni pervoga meszta ladavczi o-
 pali budu med pleve, szromaski pak po-
 drapanczi doidu med pseniczu, kada szu-
 decz bofanszki *purgabit aream suam: t)*
 chisztli, i prevejaval bude guvno szvoje.
 O kuliku falofzt budu chutili prokleti greh-
 sniki, kada videli budu vu szvetlofzti ne-
 beszkoj one, koje vu sivlenju za nikaj der-
 fali jefzu, szebe pako vu skurini peklenfz-
 koj! O kuliku szramotu budu imali szveta
 velikafli, kada podlosnike, szluge i szusne
 szvoje Angelom pribrojene, szebe pak
 vu pekel odpravljene budu gledali! O kak
 tusno budu zdihavali szveta szusni, i szlo-
 bodnjaki, kada one szromake, Redovni-
 ke, i pobsne priproschake med blasfenemi
 budu gledali govorechi: *nos insensati vitam*

K 2

illo-

s) Math. c. 24.

t) Luc. c. 3. v. 17.

illorum existimabimus insaniam: u) mi zev-
rele pameti sivlenje nihovo derfali jezno
za budalaschinu, i nje ofzmehavali kakti
budala, *ecce, quomodo computati sunt inter
filios Dei, *)* nut! kak pribrojeni jeznu szi-
nom bosjem.

DOKANČANJE.

Ovo je govorenje moje, vu kojemu
pokazal jezem, da tak iztinzko jedan put
ztelom našim od mertvih vsztali budemo,
da ni jeden zdrave pameti chlovek od toga
dvojiti nemore; ar ovo szvedochi Gdin
Bog, vuchi vera, i potrebuje pravicza.
Pokazal jezem, da *omnes quidem resurgetur
mus, sed non omnes immutabimur: v)* vszi
budemo od mertvih vsztali, ali nebudemo-
sze vszi preminili, nebudemo vszi jednako
vsztali: ar *procedent, qui bona fecerunt in
resurrectionem vitæ: x)* oni, koji dobro,
pobosno, i po kerfchanfzko siveju, greha,
grehsne prilike i pajdastva sze habaju, poj-
du na gore vsztajajaje sivlenja, oni pak,
koji grehsno i razvuzdano siveju, telu i
szvetu vgadjaju, Boga czirkvu i kotrige
vere prave ofzmehavaju, i vsze kaj bosje
ali

u) Sap. c. 5. *) Ibid.

v) I. Cor. c. 15. v. 51.

x) Ioan. c. 5. v. 29.

ali duhovno je, za nikaj derse, *procedent*
 --- *in resurrectionem iudicii*: *) pojdu na
 gore vsztajajnja szuda, i szmerti vekivechne.
 Ter vsza ova tak pokazal jeszem, da koi
 god szuproti kotrigu ovomu, tela gore-
 vsztajajnja govori, za krivevercza lahko
 zpoznati, i derfati-ga morete: ar govori
 szuproti szvedochansztvu bosjemu, szupro-
 ti pervomu kotrigu vere, i szuproti iztoj
 pravicze. Vi izberteszi kk. moj! kaj ho-
 chete; ako felite gore vsztati na gore
 vsztajajnje sivlenja vekivechnoga, sivete,
 ne polek nachina, i sivlenja onih novih
 kerschenikov, koji nit jeszem, nit
 riba, nit pravi kerscheniki nit zevszema
 krivaverczi, nego jedno i drugo: nego si-
 vete polek nachina, navuka, i sivlenja szta-
 rih negdassnih kerschenikov: ar *pro quali-
 tate vivendi erit gratia resurgendi*: y) go-
 vori szv. Ambros. kak gdo bude sivel,
 tak i gore vsztal bude; koi pobosno, szta-
 rinzke kerschenike nazledujuch bude si-
 vel, on z-njimi pojde na gore vsztajajnje
 sivlenja vekivechnoga; koi pako razvuz-
 dane, i malane nove kerschenike bude na-
 szleduval, on z-njimi pojde na gore vszta-
 jajne proklesztva vekivechnoga Amen.

PRO-

*) Ioan. ibi.

y) S. Ambr. ser. 28.

PRODESTVO

OD

NEMIRA GREHSSNIKA.

ZA BELU ILLITI PERVU NEDELJU
PO VUZMU

ZAVJETEK.

Stran Perva: Ni mira grehssnim vu sivre-
nju. *Sztran Druga:* Ni mira grehssnim na
szmerti. *Sztran Tretja:* Ni mira grehss-
nim vu vekivechnofzti.

Pax vobis. Joan. c. 20. v. 19.

Mir vam budi.

Kaj vchinil je Gdin Bog z-Noemom Pa-
triarkom vu vremenu obchinszkoga potopa,
to vchinil je z-nami nafs Odkupitelj
Jelus vu vremenu Odichenoga szvojega go-
re-vsztajajnja. Nut vu vremenu obchin-
szkoga potopa poklam bi Gdin Bog vsze
chlovechanszko pokolenje z-vodum zaleal,
ter tak vszega szveta grehssne odurnofzti
opral, pofzljal je Neomu vu ladju голу-
biczu z-kiticzum zelene olike na znamenje,
takvoga mira, da vech nigdar szveta z-
ob-

obchinszkem potopom neche kaftiguvati. Ovak jednakem nachinom Kristus Odkupitelj nafs, poklam bi vszega szveta z-potopom Preszvete kervi, muke i szmerti szvoje zaleal, i od greha opral, chesz zaperta vrata vlezal je k-vuchenikom szvojem, ter kakti chiszta golubicza, mira med Otczom Bogom Nebeszkim i med chlovekom vchinjenoga, oliku je donefel, kada je rekel: *Pax vobis*: mir vam budi: ar kak mene je pozljal Otecz moj nebeszki tak i ja vafz possiljam. *Pax vobis*: mir vam budis *qui permansistis mecum in tentatione*: a) koji ztalni jezte obfztali z-menom vu skuffavanju i preganu, vu szromastvu i krivomu szudu; ar vi budete imali duhfnoga zpoznanja mira vu sivlenju, mira na szmerti, mira vu vekivechnofzti.

I Z R E K A.

Dragi kk. moji! nut Kristus Odkupitelj, mira vu sivlenju, mira na szmerti mira vu vekivechnofzti, szamo dobrim, pobofnim pravichnim, Boga-bojechim, i poleg zapovedih i kotrigov szvete vere njegove, sivuchim kerschenikom nazvescha! chesza anda grehffni, razvuzdani, Bogu i Materi

K 4

czir-

a) LUC. c. 22. v. 28.

czirkvi, nepokorni vech poganinom neg kerfchenikom vu fivlenju zpodobni, kerfcheniki drugoga nadiati sze imaju: nego nemira vu fivlenju, nemira na szmerti, nemira vu vekivechnofzti, poleg onih Isaie Proroka re-
 chih, gde govori: *non est pax impiis, dicit Dominus b)* ni mira tverdokornim grehšnikom, govori Gdin Bog; i ovo je zavjete-
 tek govorenja danasnjega vu kojemu pokazal budem, da tverdokornim grehšnikom.

RAZDELENJE.

Pervich Ni mira vu fivlenju. *Drugoch*, ni mira na szmerti. *Tretich*, ni mira vu vekivechnofzti. Ovo doklam pokazem, koi seli mira vsivati, profzim naj mirovno i dobrovoljno pozluffa.

Sztran Perva.

1. Negdassni poganinszki Mudro-znanczi pregovarali sze jefzu, vu chemu pravi mir, i mirovno fivlenje sze zaderfava? ter jedni jefzu govarali, da vu velikomu blagu, drugi da vu velikoj chafzti, tretji, da vu telovnoj nazladnofzti i veszelju. Ali vszem ovem szv. Amhros. ni sze bojal odgovoriti: *vitam beatam efficiunt tranquillitas*

b) Isa. c. 43. v. 22.

tas Conscientiæ, & Securitas Innocentiæ: c) blaseno sivljenje chini mir duhšnoga zpoznanja, i szegurnofzt chifztoche, i nedufnofzti. I pravo je rekel: ar gdo je bil zmosnejffi od nassega pervoga Otcza Adama? komu Gdin Bog vszega szveta, i vsze sztvvari je podlofil, ter vendar kak berse zapoved bosju bilbi prekerhffil, i prepovedanoga szada okuffal, takov sztrah, i nemir duhšnoga zpoznanja na njega bil je napal, da szam szebe sze je sztrahffil, szam pred szobom szkrival; kak szam szvedochi govorechi: *timui & abscondi me: d)* sztrahffil sze jeszem, i zato sze jeszem szkril Nifze szkril pred Bogom: ar znal je, da Bogu sze szkriti ni moguche; nego szkrival sze je pred sztrahom grehšnoga dahšnoga zpoznanja szvojega.

Gdo je bil vu vekffe chaszti od Saula kralja Israelszkoga? kojemu Gdin Bog po Samuelu Proroku je podlofil vszu zemlju i ljufztvo Israelfzko; ter vendar kak berse zapovid bosju je prelomil, ter Amalecha kralja poleg zapovedi Bosje ni vumoril, i zkonchal, takov sztrah, i duhšnoga zpoznanja nemir na njega je napal, da pred Davidom podlosnikom szvojem, pun sztra-

K 5 ha

c) S. Ambr. L. 2. de offic. c. 1.

d) Gen. c. 3.

ha levavit Saul vocem suam, & flevit: e) podignul je Saul glasza fzvojega, ter je plakal. Ni plakal, kak dabiſze bojal Davida; ar David pred nim i trjimi jezermi vojſzke njegove vu puschinu je popegnul, i nuter ſze ſzkril; nego plakal je, kaiti *Conſcientiam peccati timuit*: grehſnoga Duhſnoga zpoznanja tak ſze je preſztrahil, da nigdar nigdi, i zvojſzkum oboruſen mira i ſzegurnoſzt najti ni mogel, govori ſzv. Chryſtoſtom. f)

2. Gdo je vekſſe telovne naſzladnoſzti vſival od ljudſztva Iſraelſzkoga? koje vu vremenu Eſdre Redovnika nezadovoljno z-ſenami Iſraelſzkemi, ſzuproti zapovedi boſjoj i z-poganinſzkih naradov ſenami ſze meſſali, i ſenili jeſzu: ter vendar na pjiaczu Jeruſalemfzkomu zkupa ſzpravljani Iſraelczi ſzedeli, i deſgya od neba padajuhega videchi od ſztraha derhtali jeſzu. Niſzu derhtali pred germljavinum ali pred ſztrelami; ar toga nikaj ni bilo chuti ali videti, nego jeſzu derhtali *pro peccato*, & *pluviis g)* zarad greha, i deſgya, to jeſzt derhtali jeſzu od ſztraha grehſnoga duhſnoga zpoznanja, koje tak je nje plahſſilo, da deſgya ſze
je.

e) 1. Reg. c. 24. v. 17.

f) S. Chryſ. hom. 3. de Verb. Iſa.

g) 1. Eſdræ c. 10. v. 9.

jeszu bojali, da ali on nje nezaleje, ali da ih iz njega sztrela nevubije. Zaman je kk. moji! zaman je! naj fze grehssnik vu szmertnomu grehu posztavljen, veszeli kak i z-kem hoche; naj fze prehadja po lepih vertih i zelenih lozah kak hoche; naj fze goszti i po kerchmah pije kuliko hoche; naj fze veszeli, noch i dan mufiku derfi i tancza; vize je zaman, *vermis eorum non morietur*: b) cherva grehssnoga duhssnoga zpoznanja nit zvinom, nit z-veszeljom ali z-mufikum vumori, nego kuda god hodi, z-kem godsze razgovara ali veszeli, szobum-ga noszi, i od njega taksze trapi, da nigdi pravoga mira, pochinka, ali szegurnoszt najti more. *Impii -- quasi mare fervens quod quiescere non potest*: i) tverdokorni grehssniki jeszu kakti kipuche morje, koje pochinuti nemoro; ar komo god dojdu, cherv duhssnoga zpoznanja tak vu njih kipi, da nikakvoga pochinka nimaju.

3. Szvedok toga je Balthasar Kralj Afyrianszki, koi akoprem gosztil fze je, pil, jel, i veszelil, zvelikaffi, i nezakonfzkemi prileskinami szvojemi; nistarmanje kada bi zapazil na zidu, neznanu ruku pissuchu one
re-

h) Isa. 66. v. 24.

i) Isa. c. 57. v. 20.

rechi: *Mane, Thecel, Phares*: k) prebroil
 . . i dokonchal je Gdin Bog Kraljestvo
 tvoje; ar posztavljen na vagu, najdjen
 jeszi menje imati, izato razdeljeno, idano
 je Kraljestvo tvoje Medianczom: ovo re-
 ko videchi Balthasar med vszem veszel-
 jom tak sze je presztahsil, da kolena od
 sztraha derhtala mu jeszu; kajti iszti cherv
 duhsfoga zpoznanja, je mu povecal, da
 nazidu napiszane rechi neznamenuju dobro.
 szvedoki toga jeszu iszti nepokorni i razvu-
 zdani grehsniki: ar *quis restitit Deo & pa-
 eem habuit?* l) pita nasz duh szv. po Jobu,
 gdo szeje Bogu szuprotivel, gdo je zapo-
 vedi bosje i czirkvene teptal i gazil, gdo-
 je grehe kakti vodu pil, ter jei
 mira imal? more biti bajavczi satravcz
 ali czopernjaki? ne: ar vre zdavna Gdin
 Bog simuna czoperniaka, na molitvu Petra
 Apostola iz zraka na zemlju je puschal o-
 paszti, da fzi je noge, i koszti poterl.
 Morebiti blasniki? ali Gdin Bog jofs vu
 sztaromu zakonu zapovedal je blaznike ka-
 menuvati govorechi: *qui blasphemaverit,
 morte moriatur*: m) koi bude blaznil, szu-
 proti Bogu, ali szvetczom njegovem go-
 voril, naj szmertjum vumre, najsze kame-
 nuje

k) Daniel c. 5. v. 25.

l) Jobi c. 49.

m) Levit. c. 24.

nuje. Ali morebiti mira budu imali fzrai motnoga, i nochifztoga fivlenja fzusni? al-
 Gdin Bog takve nechifztnjake od negda tak je preganjal, da zarad nih vu vremenu Noema z-obchinfzkem potopom vfzega fzveta je kaftiguval. Vu vremenu Lotha nechifzte sodomitancze i Gomorheancze vfze znebefzkem ognjom zkonchal, posgal, i porinule vu ogenj vekivechen. *Quis restitit ei, & pacem habuit?* gdo anda fzaprotivil fze je Bogu, i z-grehffnim fivlenjem fzvojem fzuproti njemu, zapovedam i navuku njegovomu vojuval, ter je mira imal? fztanovito *non est: non est pax impiis*: ni mira! ni mira tverdokornim i razvuzdanem grehffnikom vu fivlenju; ar kamo god fze oberneju, kaj god vide, ali chuju, fztraha im zavdaje. Ako zagermi vu oblaku, preszrahffe fze, da ih fztrela nevubije; ako fze zemlja fztrefze, bojesze da ih zemlja nepofere, ali kamenje nezafziplje; ako lifztek fze gene, kakti drugi kajn fze presztrahfze, bojehifze da ih gdo nevumori. Chesza i mi fzvedochanztvo dati bi mogli: ar nili ifztina, da kak berse vu fzmerten greh opali jefzmo, takov fztrah i nemir duhffnoga zpoznanja na nafz je opal, da ni jedna jefztvina nam ni fzlatka. ni jedno vezzelje pevolfno, doklam

klam god kamen grehšnoga duhšnoga zpoznanja, na szerdczu nam lefi. Odkuda ochivefzto vidimo, da *non est pax impiis*: ni mira grehšnikom vu fivlenju, ali nit na fzmerti fze-ga imaju nadiati.

Sztran druga.

I. Ovo ako meni neverujete, verujte fzetomu pifzmu i Anthioku kralju Babilonfzkomu. Od ovoga poveda kniga perva Machabefzka, da kadabi zvojszkum vu Jerufalem vlezal, varofsa i czirkvu bosju porobil; Redovnike jedne pomeril, druge rafztiral; navuka, i zapovedi od Boga po Moifefsu dane, vuchiti prepovedal i zesgal, ter fzvoje poganinfzke vuchiti i obderfavati je zapovedal. Zapovedjum ovum ljufztvo Israelfzko na to je fzpravil, da nit deczu poleg zapovedi bosje obzavati, nit pravomu Bogu neba i zemlje klanjati fze jefzu fzmeli; nego morali jefzu poganinfzke fzetke obderfavati, i bolvanu vu czirkve bosje na oltar podignjenomu, vlasztite fzine i kchere fzvoje alduvati. Kervolochnofzt ova i odurnofzt fivlenja Anthioka, akoprem czeleh fzedem let fivuchemu nigdar nikakvoga fztraha, ali nemira vu szerdczu ni zavdala; niftarmanje kadabi vu fzmertni beteg opal, cher
va

va grehšnoga duhšnoga zpoznanja ni-mu moguče bilo višse tiššiti: ar tak-ga je grizel i kalal, da pred vřzemi kraljevřzkemi dvorjaniki, pochel je vikati: *nunc! nunc reminiscor malorum, quæ feci in Jerusalem:* n) ťzada! ťzada ťze zpominam, iz zla, i kervolochnořzti moje koju vuchinil jeřzem vu Jerufalemu. *Nunc reminiscor:* ťzada ťze zpominam kuliku kriviczu, i ťzramotu Bogu neba i zemlje jeřzem vchinil, kada Iťraelczom jeřzem prepovedal njemu ťzlufiti, ter zapovedal bolvanu, i vregu aldove davati; i zato *recessit somnus ab oculis meis* *) odřztupil je ťzejn, i pochinek od ochih mejeh tak, da nimam mira, nit pochinka vu ťzerdczu mojemu.

2. Dragi kk. moji! ťešel bi ja, ťešeli bi vi, ťešel bi Gdin Bog da bi takvi grehšni Anthioki med nami ťze ne nahadjali! ali zaman je ťelja nařsa: ar zna Gdin Bog, znam ja, znate vi, i zochima gledate vu ťzadařsnemu kerřchansřztvu tak grehšnoga, i razvuzdanoga ťivldnja, vnoge, vech kri-vovercze neg kerschenike, da akoprem czelo leto nit je ih videti pri mařsi, nit pri prodeřtvu; akoprem more biti vre ořzem ali dvanajřzt let niřze jeřzu ťzpovedali, nit p.icheřztili. Akoprem pořtenu, pobosnu, ali

n) 1. Math. c. 6. v. 12, *) ibi v. 10. & 11.

ali kerschanfzkurech nigdar ni od nih chuti. Akoprem vfze kaj je bosje, ofzmehavaju, vfze kaj je czirkveno, za nikaj derse, ter navuka, i fzeme krivovefztva, i vfzake fzlobodnofzti fivljenja, po pijaczu i vuliczah, po putih i kerchmah, po polju i hifah fzeju; niftarmanja nit od ljudih ali poglavarov kaj terpe, nit cherva duhfznoga zpoznanja verlo chute. Ali dojde vreme, da cherv duhfznoga zpoznanja ofivel bude, ter zpoznali budu, da *tranquillitas ista tempeftas est: o)* da mir ov ni drugo nego nemir, i burkanje duhfznoga zpoznanja, govori fzv. Hieronym. Doide vreme fzmertnoga betega, ter onda z-Anthiokom kraljom zdihavali budu govorechi: *nunc, nunc reminifcor malorum, quæ feci:* fzada! fzada zpominanfze iz zla, i grehov mojih, koje vchinil jefzem. Szada fze zpominam, i z-ochima gladam kulike krivicze vchinil, kulike ljudi ogovoril, i kulike zle pelde dal jefzem. Szada fze zpominam iz grehfznih i fzrametnih razgovorov i popevkih mojih, iz jala i nazloba, iz grehfznoga, i nechifztoga fivljenja mojega. Szada fze zpominam iz krivih fzudov i krivicz mojih, iz lakomofzti, pianchine, i duhovne lenofzti moje. Szada zpominam
fze

o) S. Hieron. Epif. ad Heli.

sze iz pregona vere prave i czirkve katholicanszke, iz krivo-vezszkoga navuka mojega, z-kojem vnoge duhsse zatepel, i od Boga na vsze veke razluchil jeszem; izato *recessit somnus ab oculis meis*: tak je odsztupil szejn od ochih mojeh, da nimam mira vu szerdczu mojemu.

3. Szada zpoznavam da isztinszke jeszú one Duha szv. rechi po Jobu rechene: *anima eorum in tempestate morietur*: p) duhsa nihova, to jeszú grehsnikov vu burkanju i nemiru od tela luchila sze bude: ar kakti god morje naj bolje kase kak zatepeno i nechiszto je, kada sze mella i burka; ovak meni, burkanje szmertne sztiszkovicze vszu moju odurnoszt na pervo dalo bude. Dalo bude na pervo vsza nechiszta miszlenja govorenja, i chinenja. Dalo bude vsze krive i prazne vere, vsza shatranja, vsze tatbine, krivicze, i nepriateliszstva. Na kratkom, dalo bude na pervo vsze vlaszti-te i tudgye grehe, ter to ne drugach, nego kakti god dalo je na pervo Saulu kralju Achimelecha Redovnika, kojega jebil dal vmoriti. q) I zato Saulom Kraljom vikali budu

p) Jobi c. 36: v. 14:

q) 1. Reg. c. 22:

budu *tenent me angustiae: r)* mene vmira-
 juchega trape fzmertne fztifzkavicze. Tra-
 pe me Redovniki, koje preganjal, i ofz-
 mehaval jefzem. Trape me fzetki, vu
 kojeh nit fzv. Maffu, nit prodestvo poszluh-
 nul jefzem. Trape me posztni dnevi, ko-
 je prez vfzakoga czirkvenoga znanja, i
 zadavoljnoga, pred Bogom zroka mefzo
 jeduch ofzkrunit jefzem. i pogerdil. Tra-
 pi-me tudgye blago, koje zaderfal, tudgy
 poften glasz, kojega povernul nifzem.
 Trape me obodvojega fztaliffa kerscheni-
 ki, koje z-mojum zlum peldum, z-mojem
 grehffnim, fzramotnem i krivoverfzkem
 razgovorom, od Boga razluchil, i na tak
 nechifzto, grehffno, i razvuzdano fivlenje
 napeljal jefzem da duhffe fzvoje duhu pe-
 klenfzkomu alduvali jefzu. I zato, jaj me-
 ni nefzrechnomu ¶ ar vidim, da vech *ini-
 mici mei animam meam circumdederunt: s)*
 da nepriateli moji, peklenfzki duhi zaob-
 fzterli jefzu duhffu moju. *Circumdederunt
 me dolores mortis, & torrentes iniquitatis
 conturbaverunt me: t)* Obfzterle me jefzu
 fzmertne bolji i fztifzkavicze, i bune kri-
 vicze moje tak me jefzu zmeffale, da fti-
 mam, da vech *dolores inferni circumdede-
 runt*

r) 2. Reg. c. 1.

s) Pf. 16. v. 10.

t) Pf. 17. v. 5.

vunt me: *) da vech bolji i muke peklen-
szke obfzterle me jefzu: ar vidim da *vita*
mea inferno appropinquavit: u) da fivlenje
moje peklu fze priblifava, ter da ondi bu-
de fivlenje moje, gde nikakvoga ni mira,
nego vekivechni fztrah, i nemir prebiva:
Chujem jofs na pofztelje lefечи, onu ker-
vavih fzuzh vrednu obfzudu: *discedite a me*
maledicti in ignem æternum: v) odhadjajte
od mene prokleti vu ogenj vekivechen,
gde bude plach i skripanje zubich.

Sztran Tretja.

I. Ah kk. moji! videli jefzmo, da ne-
pokornim grehssnikom nit je mira vu fiv-
lenju, nit na fzmerti, fzada na kratkom
premiszlemo kakvoga mira fze nadiati mo-
reju vu vekivechnofzti. Nut Kristus po
fzv. Januffu govori: *qui facit peccatum,*
Servus est peccati: x) Koi chini greha, fzu-
fen je greha, fzufen je jame peklenfzke.
Kakvoga pak mira vu peklu nadiatifze
imaju, iz oveh dveh Kristuffa rechih zpó-
znati fze more, gde od pekla gdvori, da
je *locus tormentorum: y)* da je mefzto mukh

L 2

i

*) ibi v. 6.

u) Pf. 87. v. 4.

v) Math. c. 25. v. 41.

x) Joan. c. 8. v. 34.

y) Luc. c. 16. v. 28.

i traplenja? anda kaj god je ondi, nato odredjeno jedino je, da zlo-tvorcza muchi, i vekivechen nemir njemu zavdaje. Jemefzto vu zvunfzkoj tmiczi, poleg onih Kristuffa rechih: *mittite eum in tenebras exteriores*: z) hititega vu zvunfzke tmicze anda, da grehi po tmiczah, i zakutkih vchi: neni, vredno z-tmiczum fze kaffiguvati moreju, vekivechna tmicza, greffnika, prez vfzakoga kraja i pochinka trapila bude: i ako fze gde kaj fzvetlofzti pokafe, ona bude skura, i od fveplenoga plamna, na vekffi nemir, i muku, neg vefzelje fzusna. Pekel je mefzto nit fztajau, nit fzedenju prikladno, nego takovo kamo i pak poleg fzvedochanfztva Kristuffevoga, *ligatis manibus & pedibus*: *) zvezanemi rukami i nogami fze hitaju krivczi pravicze Bofanfzke, kakti derva vu pech cziglenu, jedno na drugo, da czigel dobro zpechifze more. Pekel je vuza, vu kojoj dolni i gorni pod je ognjen, fztene ognjene, vrata ognjena, polztel ognjena, kaj iz onih fzudcza bofanzkoga rechih fze izpeljava, gde ne veli prokletim, odhadjajte *tam gde je ogenj*, nego veli: *discedite in ignem æternum*: a) odhadjajte vu ogenj vekivechen, ho-

z) Math. c. 22. v. 12.

*) Ibi.

a) Math. c. 25. v. 41

hotejuchi rechi, gde vsze je tak ognjeno da vi budete vu ognju, i ogenj bude vu vasz: ogenj bude vu terbuhu vassemu, vu filah vassih, i vu duhssi vassoj, ne drugach nego kak je ogenj vu razbelenomu zelezu. I ni krivo kk. moji! da ogenj zognjem sze kastinguje, ogenj nechisztoche i lotrie, zognjom vekivechnim pekla.

2. Szada pitam vasz kk. moji! Kakov mir bude prokletim szusnom *cum igne devorente*: b) z-posirajuchim ognjom vu vekivechnoszi? gde kamo god ochi oberneju muku, faloszt i nemir videli budu. Ako podignu ochi zverhu szebe, ondi zapaze Boga szerditoga nepriatelja szvojega, koi nje z-praviczum szvojum naveke spreganjal i oszmehaval bude govorechi: *vocavi & venuistis ego quoque in interitu vestro videbo*: c) zval vasz jezem, ter poszluhnuti niszte hteli; anda i ja vu pogublenju vassemu szmejal sze budem. Ako pogledaju vu nebo, onde zapaze, da *laetabitur justuo, cum viderit vindictam: manus suas lavabit in sanguine peccatoris*: d) da veszelesze pravichni nebeszki sztanovniki zverhu zkvarenja, i fatenja nihovoga, i daszi ruke peru

L 3

VU

b) Is. c. 33. v. 14.

c) Prov. e. 1. v. 24, & 26.

d) Psal. 57. v. 11.

vu kervi grehšnika. Ako pogledaju oko szebe, zapaze priatelje, nepriatelje, i grehšne pajdasse; ali vsza na szvoj vekšfi nemir nego pochinek: ar priateljsztva vu peklu nefztane; pokehdob ondi *unusquisque Carnem brachii sui vorabit: e)* vszaki meszo ruke szvoje grizel i jel bude. Nepriateljsztvo obernešze na takov chemer, i ljutinu, da chutili budu, kak dabi nje od vszih sztranih ljute kache grizle. Grehšni pajdassi budu na muku i saloszt: ar obraz nihov bude jedno odurno sztrahšfilo, ochi sztrahovite sztrele, laszi ljute vipere kache. Z jednum rechjum, *sicut spinæ complectentur: f)* Kakti tern zternom sze zplete, tern terna bode, tak nepokorni grehšniki vu peklu zpleli, boli, i grizli sze budu, poleg onih Duha szv. rechih. *bude ljusztvo kakti brana ognja: chlovek bratu szvojemu rebude oprosztil - - vszaki meszo ruke szvoje grizel bude: Manasses, grizel bude Ephraima. Ephraim grizel bude Manassešso obodva zkupa Judu: g)* Videli budu ondi koje-szu ljubili, ali pomochi nebudu mogli. Videli budu nepriatelje, ali iz muke nihove veszelje imati nebudu mogli: kamo god sze oberneju,

e) Isa. c. 9. v. 20.

f) Nahum. c. 1. v. 10.

g) Isa. c. 9. v. 19. & 20.

neju, vszigdi falofzt, vszigdi muku, nigdi pomilovanje, nigdi mira nenajdu.

3. Ako ochi oberneju vu fze, i vu duhfno zpoznanje fzvoje, ondi *non est pax impiis*: ne najdu mira grehssnikom: ar *vermis eorum non morietur*: h) cherv duhf-noga zpoznanja nihovoga nepogine, koi nje vek naveke, prez vszakoga kraja i pochinka trapil i grizel bude, zpoganjajuch njim kak lahko bifze bili zvelichili, dabi navukov, i opomenkov duhovnih fze bili derfali, dabi one grehfne prtlike, ovoga zloga pajdaftva fze bili ogibali. Dabi zapovedi bosje i czirkvene bolje bili obderfavali. Zpoganjajal bude vsza ona vere, i fzv. Materie czirkve naredbih ofzmehavanja, zkojemi vnoge zpachili, ter od Boga, od vere i kerschanfzke krepofzti ztegnuli jefzu. Zpoganjajal bude muku, fzmert i Kerv Jefuffa za odkupljenje njihovo preleanu, koju grehfno i razvuzdano fivuch poteptali, i fzebi nehafznovitu vchinili jefzu. Zpoganjajal bude vsze grehe, i milofche od Boga njim na zvelichenje dane, govorechi: *justus es, Domine! & rectum Judicium tuum* i) pravichen jefzi, Gofzpone! i pravichen je fzud tvoj, koi ove razvuzdane i nepo-

h) Ifa. c. 66. v. 24.

i) Pfal. 118. v. 137

korne grešnike vu pekel odhitil jeſzi: ar kaj vech njim dati, ali vchiniti jeſzi mogel, ter niſzi vchinil? nut! vumerl jeſzi za nje, oſztavil ſzv. Sacramente, daval dobre navuke po Namesztnikov tvojih opominanju, i po nuternomu duhſnoga zpoznanja gibanju; ter vendar v za ova zanikaj derſali, ter ſzveta, tela i vruga naſzledovali, i njim bolje neg tebi ſzlufili jeſzu. Pravo anda vchinil jeſzi Goſzpone, da nje na nemir vekivechen odſzudil jeſzi, da ſze od onih trape i muche, kojim ſzlufili jeſzu.

4. Dragi kk. moji! ovo cherva duhſnoga zpoznanja zpoganzanje tuliku muku zavdaje prokletim, da od njega, vu jednomu delu ſzv. Marka, triputi jedno za drugem Kristus govori: *vermis eorum non morietur: vermis eorum non morietur: vermis eorum non morietur: k)* cherv nihov nepogine. cherv nihov nepogine. Cherv nihov nepogine: i to na znamenje govori Mudri Abulienſis, da *in damnatis pœna vermis major est, quam pœna ignis: l)* Jda vu prokletih kaſtiga i muka cherva duhſnoga zpoznanja vekſſa je, od kaſtice i muke ognja. I pravo veli: ar ako prokleti poleg ſzvedochanſztva ſzv. Januſſa Apoſtola; *quærent mortem,*

k) Marci c. 9. v. 43. 45. 47.

l) Abulien. c. 25. de oſſ. q. 687.

tem, & non invenient eam; desiderabunt mori, & mors fugiet ob eis: m) izkali budu szmert, ter-ju nenajdu; feleli budu vumreti, ter szmert od nih bude besala. Ako grabili budu nose, z-kojemi bisze zaklali. Ako szkakali budu vu kipuchega svepla i oleva jezerishe, vu kojemu bi vtonuli. Ako proklinali budu pekla, da nezmore muku ali vraga, koi nje i cherva duhsnoga zpoznanja nihovoga zkonchati bi mogel? anda *pæna vermis major est, quam pæna ignis*, anda kastiga i muka cherva duhsnoga zpoznanja veksta i tesa je, od kastige i muke ognja. szada, kakvoga mira i pochinka, vu tulikeh, i tak razluchenih vekivech nih mukah, nepokorni i razvuzdani grehsniki nadiati sze moreju, vi dobro premi-szlite Kerfcheniki moji!

DOKANCHANJE.

JA dokancham govorenje moje, vu kojemu kakgod i ja pokasal iefzem, i vi iefzte razmeli, da grebsnoga i razvuzdanoga sivlenja grehsniki nit impiu mira vu sivleniu, nit na szmertu, nit vu vekivechnofzti, tak za glublinu milofzerdnofzti Bosanfzke profzim vafz, ako koji ovdi jefzte, koji vre vnogo let, po zverhslenoj szvetoj

L 5

szpo-

m) Apoc. c. 9 v. 6.

szpovedi z-Bogom vassim pomerili sze ni-
 szte; vsztanite, ter chinite pokoru: *quia*
tempus brnve est: n) ar vreme sivlenja vas-
 sega kratko je, ovo kada sze zverhssi, *tem-*
pus non erit amplius: o) vremena za poko-
 ru vech nebude. Chinite pokoru; ar dru-
 gach ovo izto govorenje moje, vu jami
 pekla cherv duhssnoga zpoznanja vam vek-
 na veke zpoganjaj, i z-nim vasz klal i mu-
 chil bude. Z-jednum rechjum, chinemo
 vszi pokoru, ter greha, i grehssne prilike
 tak sze ogibaimo, da iz vuszt Odkupitelja
 naslega vredni budemo chuti: *Pax vobis:*
 mir vam budi vu sivlenju. *Pax vobis:* mir
 vam budi na szmerti. *Pax vobis:* mir vam
 budi vu vekivechnoszi Amen.

PRO-

n) 1. Cor. c. 7. v. 29.

o) Apoc. c. 10. v. 6.

PRODESTVO
O D
ISZTINE VERE KATHO-
LICHANSZKE.

ZA DRUGU NEDELJU PO VUZMU
Z A V J E T E K.

Sztran *Perva*: Vera Katholischanszka je Skura, Razumu i ochim nassim pokrita, ali isztinszka i hafznvita. Sztran *Druga*: Je sztalna, i vkaniti nemogucha. Sztran *Tretlja*: Je radosztna, i nam veszelie donassajuchz,

Ego sum Pastor bonus: Joa. C. 20. v. 11.
Ja ieszem Pasztir dober.

Vredno szveta Mati czirkva denesz na pervo nam daje szvetoga Evangeljuma, vu kojemu Kristus Odkupiteli ne jeden, nego vech puti imenujesze Pasztrom: *Ego sum Pastor bonus*: ja ieszem Pasztir dober: ar da Kristus je Pasztir dober, ovo pokazal je vu sivlenju, na szmerti, i po odichenomu szvojemu gore vsztajajnju. Vu sivlenju pokazal sze je Pasztia dobroga, kada

da *pertransiit benefaciendo, & sanando omnes oppressos a diabolo*: a) prehadjal je dobro chinech, i vrachech vsze od vruga obfzedjene na duhssi i na telu, z-navukom i z-chinom. Na szmerti Pafztira jesze izkazal kada *duhssu szvoju dal je za ovce szvoje*: Po odichenomu szvojemu gore vsztajajnju Pafztira sze je pokazal, kada osztavivssi vsze gizdave szvetczke napiszke i titulusse, izebral, i zaderfalšzi je ime Pafztira; ter to zato govori szv. Chrysoftom *dabi poteplivo ljusztvo, rasztressene shirom narode kakti bludeche ovce szkupa kakti milosztivni Pafztir bil zval*: b) i zato taki za szvoiem odichenem gori vsztajanjem rekel je vuchenikom szvojem: *hote po vszemu szvetu, ter nasveschajte Evangeljuma vszakomu sztvorenju, i narodu, ar koi bude veruval, ter bude kerscheen zvelichen bude*: c)

Dragi kk. moii! *Omnes nos quási oves erravimus* d) govori Isaia Prorok, vszi mi kakti ovce zabludili i szmo; ali milosztiven Pafztir Duhss nassih Jesus, dozval nasz je *in admirabile lumen suum*: e) na chudovitu szvet-

a) Act. c. 10. v. 33.

b) S. Chryf. ser. 6. in Ps. 99.

c) Marci c. 16. v. 13. & 16.

d) Isa. c. 53. v. 61.

e) Petr. c. 2. v. 9.

szvetloſzt vere ſzvoje, pod ravnanje jedno-
 Paſztira Petra Apoſtola Nameſztnika ſzvo-
 jega, kojemu je rekel: *Pafce agnos meos,*
pafce oves meas: f) paſzi jancze moje, pa-
 paſzi ovcze moje; kaj joſs vu ſztaromu za-
 konu bil je obechal po Ezachielu Proroku
 govorechi: *ſalvabo gregem meum, & non*
erit ultro in rapinam, --- & ſuſcitabo ſuper
eas Paſtorem unum, qui paſcat eas: g) oſzlo-
 bodil budem chredo moje, ter nebude vech
 na poroblenje, i prebudil budem zverhu
 njega Paſztira jednoga, koi-ga paſzel bude.

I Z R E K A.

ANDÁ zahvalemo tak dobromu Paſztiru,
 Kriſtuſſu Odkupitelju, koi doſztojal je naſz
 iz poganinſzke bludnoſzti dopeljati vu ov-
 charniczu ſzvoju, i raſzvetiti ſzvetloſztjum
 ſzvete vere ſzvoje, ter derſemo i veruimo
 tverdno vſza, kojagod naſz vuchi po za-
 ruchniczi ſzvojoj, ſzvetoj katholichanſzkoj
 czirkvi: ar vera ova katholichanſzka, koju
 naſz vuchi Paſztir dober Jeſus Odkupiteli
 po ſzvojoj ſzvetoj czirkvi, akopram je S-
 kura, i vu vnogih z-razumom nedokuche-
 na, niſtarmanje. RA-

f) Joa. c. 21. v. 17.

g) Ezech. c. 34. v. 22. & 23.

RAZDELENJE.

Pervich Je iztinszka i nam hafznovita.
Drugoch Je sztalna i vkaniti nemogucha.
Tretich Je radofztna, i nam vefzelje donaf-
 fajucha. Ovo doklam pokazem, koi je pravi
 katholik i komu ie draga vera, profzim &c.

Sztran Perva.

I. Ako poleg navuka fzv. Paula Apost.
 vera je *Sperandarum substantia rerum, argu-
 mentum non apparentium*: h) vera je bitje
 onih dugovani. Koje fze uffati imamo, i
 znamenje iztinszko onih, koja nevidimo.
 Anda iztinszko je, kaj pokazati nakanil
 jezem: navlafztito, da jofs szkrita jezsu o-
 chim nassim ona, koja verujemo, i veruva-
 ti moramo. Dapache dabi z-ochima vide-
 li ona, koja pod zvelichenje veruvati dus-
 ni jezmo, nebi imali veru, nego znanje;
 i zato vera nassa nebi nam bila hafznovita
 na zvelichenje: ar na zvelichenje potreb-
 na je vera, naravszka, koju nam razum
 nafs na pervo daje, nego zverhu-naravszka
 koju nam Gdin Bog po fsvetoj Materi czirk-
 vi nazvecha, i zapoveda veruvati zaradi
 fzvoje Bosanszke iztine nit moguche vka-
 niti, nit vkanennoj biti, akoprem mi nit z-
 ochima videti, nit zrazumom presechi
 more-

h) Hebr. c. 11. v. 1.

moremo. I zato zapoveda Gdin Bog, da razuma našega zevšzema podlofimo veri zaradi nemoguche vkaniti Bošanszke njegove isztine. Zapoveda da tverdno derfimo, i veruiemo vsza ona, koja nam je nazveszil po szvojoj szvetoj katholichanszkoj czirkvi, i veruvati zapovedal, ali ona jeszu piszana vu szvetomu piszmu, ali niizu. Zapoveda da szada-ga gledamo *vu priliki, i kakti vu zerczalu: i)* doklam-ga od licza vu licze videli budemo. Zapoveda, da szada tverdo verujemo ono, kaj negda szvetlo ztjum nebeszkum razsvetljeni zochima gledali budemo, ter od veszelja vikali, o Blasena! o szveta Katholichanszka vera! *nut sicut audivimus, sic vidimus, in Civitate Domini:* k) nut kak jeszmo chuli navuchati szvetu Rimszko-Katholichanszku czirkvu, tak szada vidimo, i zpoznavamo vu varossu Boga našega, vu diki nebeszkoj.

2. Da pak lepotu ovu nebeszku zaszlufiti bi mogli, szkril je Gdin Bog szebe, i otajsziva vere szvoje szvete razumu i ochim našim, ter akoprem nam nikaj ni nazveszil, kaj bi szuproti razumu bilo, zapoveda vendar tverdo derfati i veruvati ona, koja zverhu razuma jeszu, da tak podlagajuch

i) 1. Cor. c. 13. v. 12.

k) Ps. 47. v. 9.

juch razuma nassega iztini njegovej Bosan-
 fzkoy nemoguchoj vkaniti, bi zaslužili di-
 ku nebeszku: *ar fides non habet meritum,*
ubi humana ratio præbet experimentum: 1)
 ar vera nima pri Bogu najema, koju razum
 chlovechanszki zpoznati i pressechi more.
 I zato kak berse zpoznamo da ovo ali ono
 Gdin Bog po szv. Katholichanszkoj czirk-
 vi nam je nazvesztil, taki prez vszakoga
 zpitavanja, ali dvojenja, zakaj ovo, ali o-
 no zapoveda, veruvati dusni jezmo. O-
 vo potrebuje od nasz njegovo Bosanszko
 Velichanszstvo. Potrebuje Bosaszka njego-
 va iztina nemogucha vkaniti, niti vkanje-
 na biti. Potrebuje postenje, koje mi nje-
 mu dusni jezmo. KK. moji! nebili on szin
 meriszko zagrehšil, i veliko nepostenje vu-
 chinil, koi otczu szvojemu prez shale, za
 iztinu kaj povedajuchemu bi rekel, da la-
 se? bi sztanovito; anda i mi odurno bi za-
 grehšili szuproti postenju Bogu dosnomu,
 dabi vsza ona neverovali, koja on po szve
 toj Materi czirkvi nam je nazvesztil, i za-
 povedal veruvati. Ter on vszamoguchi,
 vsza znajuchi, vkaniti nemoguchi Gdin Bog
 koi ni navaden znamisze shaliti, nego vsze
 kaj govori, prez shale za iztinu govori.
 I zato vszakomu iz mednasz krichi szv.
 Tho-

1) S. Ambr. hom. 26, in Evang.

Thomas Aquinas: *quod non capis, quod non vides, animosa firmet fides: m)* kaj nerazmes, kaj nevidis, naj szerdchena jachi vera: ar szam Kristus imenuval je blasene one, koji veruju ona, koja nevide, kada rekel je Thome Apostolu; *quia vidisti me Thorna, credidisti: beati, qui non viderunt, & crediderunt: n)* poklam kam szi videl mene Thomas veruval szi: blaseni jeszu, koji nizu videli, ter szi veruvali.

3. Dragi KK. moji! ako blaseni jeszu oni, koji veruju ono, kaj nevide, ter to zaradi szame isztine Bofanszke nemoguche vkaniti? anda neszrechni budu oni, koji ali neveruju, ali otajsztva Bofanszka prevzetno zrazumom szvojem pretrefzavaju. Nesrechni budu reko oni, koji neveruju; ar od njih govori Kristus, koi lagati nemo-re: *qui non credit jam judicatus est: o)* koi neveruje, vre je obszudjen. Nesrechni budu onji, koji otajsztva bofanszka prezvetno zrazumom pretrefzavaju; ar od njih Duh szveti govori: *qui scrutator est Majestatis opprimetur a gloria: p)* koi pretrefzava Velichansztvo Bofanszko, on od dike tak
zaszi-

m) S. Thom. in hymno.

n) Ioa. c. 20. v. 29.

o) Joan. c. 3. v. 18.

p) Prov. c. 25. v. 17.

zafzipan bude, da i veru pogubi. AhKK. moji! dabi Gdin Bog nemogel vech vchniti, nego moremo mi razmeti, i razumom doffechi; ali dabi od vřzakoga china ťzvo-
jega, nam rachuna, ali zroka dati moral, zakaj ovo tak, ono onak je vuchinil? kakov bi ovo Bog bil? *podlořimo anda, podlořimo razuma nařřega na řzluřbu Kriftuřřa: q)* ter vu poniznořti verujmo vřze, kaj nam je on po řzvetoj katholichanřzkoj czirkvi nazveřtil, koju on vchinil je *řztupa, i temelja iřřtine: r)* KK. moji! nili iřřtina, da koi zraven vperto jařzno řzuncze gleda, berzo ořzlepi? ovak jednakem nachinom, koji glublinu řzkrovnofřtih bořanřzkih, i řzvete katholichanřzke vere, gizdavo pretreřzavaju, berzo ořzlepe, i veru pogube. řzvedochanřztvo toga imamo vu Luthoranih, Kalvinih, Zwinglianih, i vu řzadanih vnogeh vere řzlobodnjakih, koji, kajti gizdavo pouřřali řze jeřzu, kotriře, i řzkrovnofřti vere pretreřzavati; Zato najpervich pořheli jeřzu vu vere dvoiti, zatem vu takvu neveru ořheli jeřzu, da neveruju drugo, nego kaj greřřna tela nařzladnořt njim veruvati dopuřřcha. Znati moramo KK. moji! da zkem bolje terhřřiřze chlo-
vek

q) 2. Cor. c. 10. v. 5.

r) 1. Tim. e. 3. v. 15

vek zrazumom prisztupiti k-Bogu, ter kotrige vere, i njegove szkrovnofzti Bosan-
szke z-pametjum pressechi, ztem dalje od
njega odsztupljava Gdin Bog z-glublinum
Velichansztva szvojega, poleg onih Duha
szv. rechih; *accedet homo ad cor altum, &
exaltabitur Deus: s)* Stupi chlovek vu vi-
szoko i gizdavo szerdcze szvoje, pretre-
szavajuchi Boga, i szkrovnofzti njegove,
Bog pako odnjega vsze visse odsztupljava
bude.

Sztran Druga.

i. Dragi kk-moji! i pak velim podlose-
mo razuma nassega na szlusbu Kristussa,
ter nepretreszavajmo kotrige vere, nego
verujmo sztalno vsza, koja Gdin Bog po
szv. Materi czirkvi nam je nazvesztal, i ve-
ruvati zapovedal: ar szveta vera nassa Ka-
tholichanszka, akoprem je tak pokrita, da
ona, koja pod zvelichenje veruvati dus-
ni jeszmo, nit zochima videti, nit z-razu-
mom doshechi moremo, nistarmanje vsza
koja vuchi, i zapoveda tak isztinszka jeszmu,
da nikaj isztinesse biti nemore, kaj i Kristus
htel je potverditi, kada je rekel: *Cælum
& terra transibunt, verba autem mea non
præteribunt e t)* nebo i zemlja prejdu ali
M 2 moje

s) Pl. 63. v. 8.

t) Math. c. 24. v. 35.

moje rechi neprejdu. I zato, akoprem je Skura, i razumu nassemu szkrita szveta vera katholichanszka, nistarmanje isztinszko sze zove od Bogoszlovczov dar bosji, i szvetloszt duhsse: ar koga ova szvetloszt szvete katholichanszke vere razszveti, njoga tak gene na veruvanje, vszeh kotrigov po Materi czirkvi nazveschenih, da je pripravljen pervo vumreti, nego kojega kotriga neveruvati. I pravo je; ar szegurnessi jeszem, da ono je isztina, kaj Gdin Bog po szv. Materi czirkvi vuchi, nego da je szuncze na nebu; ar ochi, koje szuncze gledaju, vkaniti me mereju, vera pak vkaniti nemore. Ono, kaj chtal, ali chul jeszem, morebiti je las, vera pak lagati nemore: ar *veritas Domini manet in æternum*: u isztina Gofzponova, isztina Bosanszka osztane na vsze veke.

2. Kaj nadalje tak podtverdjujem. Ono vu navuku, i kotrigih vere nasz szegurne, i sztalne vchiniti mora, kaj sze naszlanja na temelj illiti fundament tak sz alen i jak, da nigdar sze nemore poruffiti: szveta vera Rimszko - Katholichanszka naszlanja na temelj i fundament tak jak, i sztalen, da sze nigdar neporuffi; ar naszlanja sze na isztinu Bosanszku nemoguchu vkaniti

niti niti vkanennoj biti; anda szveta vera
 katholichanfzka, vu navuku i kotrigih szvo
 jeh nafz tak szegurne i sztalne chini, da
 nit malo vu njih dvojtj moremo: ar Gdin
 Bog tak malo more vkaniti, ali vkanjen
 biti, kak malo more presztati biti Bog.
 I zato dersemo szegurno, dersemo sztal-
 no szvetu veru katholichanfzku, i vfze
 kotrige neine, ter i pohvaljeni, i blaseni
 budemo, poleg onih Kristuffa rechih: *qui
 credit in me -- flumina de ventre ejus fluent
 aquæ vivæ: v)* Koj veruje vume --- poto-
 ki iz njega tekli budu five vode milofzti
 Bofanszke. Ali potrebno je ktomu, da
 kak verujemo tak sivemo: ar on iztinfzko
 veruje, koi z-chinenjem zverffava ono,
 kaj veruje, i vera-ga vuchi. Zarad chefza
 i pak Kristus vekivechna iztina govori:
*omnis -- qui audit verba mea hæc, & facit
 ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædifica-
 vit domum suam super p tram, & descendit
 pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt
 venti, & irruerunt in domum illam, &
 non cecidit: x)* vfzaki, koi pozluffa ove
 rechi moje, ter nje chini, szpodoben je
 chloveku mudromu, koi zezidal je hisu
 szvoju zverhu pechine, opal je desgy, dof-

M 3

sli

v) Ioan. c. 7. v. 38.

x) Math. c. 7. v. 25.

slu jezuz nagli potoki, i bojicze, puhali jezuzu jaki vihri, i navalili na hisu onu, ter vendar ni opala, nifze vruffila: ar *fundata erat super firmam petrum**) zezidana i v temeljena je bila zverhu jake pechine.

3. I ov je zrok, da akoprem ova fzve-
ta katholichanfzka czirkva, od pocheika
fzvojega, od poganinov, nevernikov, i
krivoverczov neizbrojene pregone, i fztifz
kanja je terpela; niftarmanje chifzta, jaka,
fztalna i nepreoblada jofs dan danafni
fztoji, i fztala bude tam do koncza fzve-
ta; ar ni zezidana zverhu pepela, ali pe-
fzka, nego zverhu one jake pechine, od
koje fzv. Pavel Apostol govori: *Petra au-
tem erat Christus: y)* pechina ova je Kri-
ftus, koi rekel je Petru Apostolu, i per-
vomu na zemlje namesztniku fzvojemu;
*Peter, tifzi pechina, i zverbu ove pechine zi-
dal budem czirkvu moju, ter vrata, i vfza
fzila peklenfzka nju nepreoblada, z)* ar ego
vobiscum sum usque ad consumationem sæculi:
a) ja zvami jezuzem, i budem tam do kon-
cza veka, i vremena, *ut maneat vobiscum
in æternum spiritus veritatis: b)* da ofztane
zva-

*) Ibi. y) 1. Cor. c. 12. v. 4.
z) Math. c. 16. v. 18.
a) Math. b. 27. v. 20.
b) Ioan. c. 14. v. 16.

zvami vszigdar duh isztine nemoguche vkaniti. Ovo ni rekel Kristus Luther Martinu Kalvin Janussu, ali kojemu drugomu krivo-
verczu, nego rekel je Petru, i njegovem
vu czirkvi na mesztnikom. I zato sferd-
cheno rechi moremo z - Richardom vi-
etorinszkem: *Domine, si error est, a Te de-
cepti sumus e c)* Gofzpone, ako falinga je,
od tebe vkanjeni jeszmo, od tebe pak vka-
njeni biti nemoremo: ar jeszi isztina nemo-
gucha vkaniti; anda vu veri nebludimo.
Ti fzi nazvesztil, tifzi rekel, anda
szegurno, i isztinszko je, kaj i mi ve-
ruvati moramo, iti zapovedas. Najte-mi
rechi KK. moji! da verujete vsza szamo
zato, kajti Bog je nazvesztil; ar pital vasz
budem, odkuda znate, da ovo ali ono
Gdin Bog je nazvesztil? nego iz tolnachen-
ja i navuka szvete katholichanszke Matere
czirkve, koju Gdin Bog ztakvemi, i ztu-
likemi, prave szvoje czirkve je nakinchil
znamenjmi, da noj kakti sztupu i temelju
isztine, vszaki tak szegurno veruvati mo-
ra, da ovo ali ono Gdin Bog je nazve-
sztil, da szv. Augustinom rechi more: *ego
Evangelio non crederem, nisi me Catholicæ Ec-
clesiæ commoveret Autoritas: d)* ja Evan-
M 4 ge.

c) Richat. Viët;

d) Contra Ep. fundam. c. 5. Tom. 8. n. L.

geliumu nebi veruval, dabi me negibala
 czirkve katholichanzke oblaszt, i navuk.
 Reczete anda, da zato verujete, kajti Gdin
 Bog szvetoj Materi czirkvi je nazvesztil.
 Ter po onoj czirkvi, koju Duh szveti rav-
 na, neizbrojena chuda kinche; koja zna-
 menjmi prave od Kristussa pochete czirkve
 sze szveti, i zkervjum neizbrojenih szve-
 tih Muchenikov sze dichi Z jednum re-
 chjum: *unus est Dominus, una fides, unum
 baptizma, unus Deus, & Pater omnium: e)*
 jeden je Gofzpon, jedna vera jeden Kerfzt
 jeden Bog, i Otecz vszih, govori Duh szv.
 po szv. Paulu Apostolu; i kajti poleg szve-
 dochanzstva isztih krivoverczov, vu veri
 Katholichanzkoj je zvelichenje; anda ve-
 ra Katholichanzka, i nein navuk je pravi
 navuk Kristussa, drugach dabi nebil navuk
 i ristussa, nebisze mochi vu noj zvelichiti:
 Kkajti vera Katholichanzka tverdo derfi, i
 vuchi, da izvan nje, vu ni jednoj drugi ve-
 ri sze je moch zvelichiti, anda i ovo isztin-
 szko biti mora. Ovu anda veru sztalnu
 dersimo, i vu noj do szmerti sivemo: ar
 ona zevszemi szvojemi navuki neische dru-
 go, nego diku Bosju, i zvelichenje nasse;
 druge pak krive sztare i nove vere neischu
 dru-

e) Ephes c. 4. v. 5. & 6.

drugo, nego tela nazladnoszt. i szlcbos-
chinu sivlenja.

Sztran Tretja.

I. Kuliko ni veszelje kk. moji! vu onj
czirkvi siveti, onu veru, i onoga dara ve-
re prave, kojega na szvetomu kerztu vle-
noga prieli jezmo, imati, i do dneva da-
nasnjega neoszkrunenoga zachuvati, gdo
izrechi more? sztanovito, ako ovu duhov-
nu radoszt premiszlimo, vszaki pravi iz med
naz Katholik z-Davidom rechi more: *læ-
tatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: f)*
nut kuliko veszelje i radoszt, zavdaju nam
ona, koja nam od Boga po szv. Materi
czirkvi rechena i nazvechena jezsu, i od
naz sztalno dersana: ar zato *in Domum Do-
mlni ibimus *)* vu hisu Goszponovu, vu
hisu blasene vekivechnoszt pojdemo. Kaj-
ti dara, i korena one szvete vere imamo,
prez koje nigdo zvelichiti sze nemore po-
leg onih szv. Paula Apost. rechih: *sine fide
impossibile est placere Deo: g)* prez prave
vere nize moguche dopaszti Bogu; anda
accedentem ad Deum oportet credere: *) koi
prisztopljuje k-Bogu, on nemora kotrige
vere zrazumom dosfechi, nego mora vu

M 5

po-

f) Psal. 121. v. 1.

*) Ibi

g) Hebr. c. 11. v. 6.

*) Ibi.

poniznoszti veruvati vsza ona, koja Gdīn Bog po szvetoj Materi czirkvi je nazve-
sztil: ar ni rekel Kristus; *scientia tua, sa-*
pientia tua, cognitio tua: Znanje tvoje, mu-
drofzt tvoja, zpoznanje tvoje, nego re-
kel je *fides tua te salvam fecit*: h) vera tvo-
ja te je zdravu vuchinila.

2. Ali znati moramo, da vera nassa fiva mora biti; mora goreti z-ognjom ljubavi Boga i blisnjega; mora dobro dela chiniti: ar kakti god chlovek vu duhu zameknen, akoprem je duh vu njemu, nistarmanje kajtize negiblje, zato za mertvoga sze derfi. Ovak jednakem nachinom *fides sine operibus mortua est*: i) vera, ako sze negiblje ter dobra dela nechini, mertva je, i uffanje zvelichenja imati nemore. Zarad kojega zroka kristus Odkupitelj govōri: *omnis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum*: k) vszaki, koi five i veruje vu me, nevumre na vsze veke: hoche rechi: vszaki koi five, ter vu me verujuch chi ni dobra dela, i gori zognjem ljubavi Bos- je i blisnjega, ponavlja vech puti chine ve- re, uffanja i ljubavi, fivel bude na vsze veke. Dragi kk. moji! gdo izpiszati bude mogel veszelje i radofzt anu, koju szvet-
lofzt

h) Math. c. 9. v. 22.

i) Iacob. c. 2. v. 26.

k) Ioan. c. 11. v. 25.

lošzt fzv. vere katholichanſzke nam zavda-
je, kada ſivljenje vekivechno, i lepotu ne-
befzku nam obeche? ſztanovito ſzegnrno
z Davidom kraljom rechi moremo: *stantes*
erant pedes nostri in atriiis tuis Jerufalem: l)
ſztale jeſzu noge naſſe vu priztroſku tvo-
jemu Jerufalem:

3. Hochu rechi: o Jerufalem nebefzki!
domovina blaſena! nut ſzada vu ſzvetlo-
ſzti vere hodimo, i kakti vu priztroſku
tvojemu ſztanujemo, doklam nuternu ſzvet-
loſzt i lepotu tvoju nevidimo: ali kada ſze
odpru vrata tvoja; kada duhſſa izide iz te-
la, ter ſzvetloſztjum blaſenſztva ſze raf-
zveti, i ſzvitum dike obleche; onda bu-
demo videli lepotu tvoju; onda budemo
gledali Boga od licza vu licze onak kak je
vu ſzebi. Onda budemo zpoznavali, da
sicut audivimus ſic vidimus m) da onak je
vu nebu, onak vu vekivechnoſzti, kak
ſzmo chuli iz navuka ſzvete katholichanſzke
czirkve.

DOKANCHANJE.

NECHU vech vaſz dalje zadersavati kk.
moji! nego dokancham govorenje moje,
vu kojemu pokazal jeſzem, da akoprem
fzv.

l) Pf. 121. v. 2.

m) Pf. 47. v. 9.

szv. katholichanszka vera je s-kura, izverhu razuma nasslega, nistarmanje ni szuproti njemu. Je sztalna, i nepreobladana, je vezela i radosztna. *Scada anda vosmet ipsos tentate si estis in fide ipsi vos probate: n)* velim szvetim Paulom Apost. szami pregledavajte i Premiszlite, jeli ono, kaj verujete, verujete zato, kajti Gdin Bog po szv. Materi czirkvi je nazvesztil, i zapovedal veruvati. Ali verujete zato, kajti tak drugi ljudi govore, i veruju. Ako verujete zato, kajti tak drugi ljudi govore i veruju vera vassa je cim, je bludnoszt i szlepota; ako pak verujete zato, kajti Gdin Bog po szv. Materi czirkvi je nazvesztil, vera vassa je ona izvan koje ni zvelichenja. *Habete fidem Dei: o)* imajte anda, i sztalono derfite veru, ne chloveka, nego Boga, nam po szv. katholichanszkoj czirkvi nazveschenu: ar kakti god izvan ladje Noema ni bilo od potopa obchinszkoga oszlobodjena, ovak izvan ove szvete vere ni zvelichenja. Naj gdo govori szuproti noj, kotrigom, ali Sakramentumom neinjem, kaj hoche; naj bude chlovek kakov koche, mi derfimo veru Boga, i z-szvetem Paulom Apostolom reczemo: gdo god nam kaj drugach

na-

n) 2. Cor. c. 13. v. 5.

o) Marci c. 11. v. 72.

nazveschal bude, neg namje nazveszil
 Gdin Bog po szv. katholichanzkoj czirkvi,
 ako on i Angel bude, *anathema fit: p)* naj
 proklet bude. Ne potrebuemo chuda, ne-
 pretrefzajmo kotrige vere, nepozluffajmo
 nove Apostole, nego pozluffajmo Dobro-
 ga Pafztira nassega Kristussa Jesussa, koi po
 zaruchniczi szvojoj, szvetoj katholichan-
 zkoj czirkvi, i ne po komu drugomu;
 zove naz vu ovcharniczu szvoju nebeszku
 Amen.

PRO.

p) Galat. c. 1. v. 9,

PRODESTVO

OD

MALOGA GREHA.

ZA NEDELJU TRFTIU PO VUZMU

ZAVJETEK.

Stran *Perva* Mali greh ni mal: ar gafzi vu chloveku ljubav Boga, i pobosnoga sivlenja. Sztran *Druga* Mali greh ni mal: ar dela puta na szmertne grehe, i szkvarenje.

Modicum, & non videbitis me. Joan. 10. v. 16.

Jedno malo, ter nebudete videli mene,

Kvara iztochnoga Adamovoga greha, gdo izpissati bude mogel? nut Gdin Bog nassega pervoga Otcza Adama z-tulikem znanjem i mudrosztjum bil je nadelil, da niszamo vszih sztvarih naravu znal, i razmel, nego takajffe znal je vszakoju sztvari prikladno ime dati, kak szvedochi kniga Naroda govorecha: *quod vocavit Adam, ipsum est nomen ejus: a)* kak je koju sztvar zval

a) Gen. c. 2. v. 19.

zval Adam, takvo je ime neino. Ali po iztochnomu grehu, pamet i razum nass tak je ofzlabljen, da vnoge sztvari drugach zovemo, neg bi zvati morali, *ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras*: b) tmiczu derfimo za szvetlofzt, szvetlofzt pako za tmiczu, ter tak kasemo, da neznamo szamo chemu dati ime, nego da i ono ime, koje chemu je dano. nerazmemô.

NUT mali greh od vszih, i pobosnih i szvetih ljudih zovefze *modicum*: mala pregrehfska, ter vendar Kristus Odkupitelj vu danassnjemu szv. Evangeliumu nam govori: *Modicum, & non videbitis me*: jedno malo, ter nebudete videli mene. Hoche rechi, mali greh je *modicum*, mala pregrehfska, ali vendar znati morate, da ako maloga gaeha fze nebudete habali, i od njega ztegavali, *modium*: chez malo vu tak odurne i velike grehe dojdete, da *non videbitis me*: da nebudete vredni videti lifice moje. Ar kakti god mustardovo zerno, akoprem od vszakoga szemenja je menffe, niftarmanje, na tuelko dervo zrafzte, da pticze nebeszke na njemu prebivaju. c)

IZRE.

b) Isa. c. 5. v. 20.

c) Math, c. 13. v. 31.

Ovak jednakem nachinom mali greh, akoprem od vszih za malo sze deri; nistarmanje chlovek, koi-ga puscha vu szebi razfzti, ter sze-ga neogiblje vsze malo pomalo na tuliko dervo, i na tulikoga grehsnika zrafzte, da pticze zraka, to jeszt duhi peklenfzki vu njemu prebivali budu: i ovo je, od chesza denefz govoril budem, i pokazal.

RAZDELENJE.

Pervich De mali greh ni mal: ar gaszi vu chloveku ljubav Boga, i poboznoga kerschanfzkoga sivlenja. *Drugoch*: Mali greh ni mal; ar dela puta na fzmertne grehe, i fzkvarenje. Ovo doklam pokazem, profzim &c.

Sztran Perva.

I. Mala je fztvar keber ali muha, ter vendar muhe i keberi gizdavoga kralja Pharaona jeszu ponizile. Mala je fztvar ofza, ter vendar vnosina ofz, seszt jezer onih kanateitanczov je pomorila, koji Israelcze vu zemlju obechanu putuvati puschati niszu hteli. Mala je fztvar komar, ter vendar ako vnogi na chloyeka navale,

num quid morietur ille? d) jeli nevumre on chlovek? pita fzv. Augustin. Mala je fztvar jedna kaplja vode, ter vendar ako vech puti fze hiti na razbeleno zelezo, ali na drugi ogenj, vfze po malo vgasznuti-ga hoche. Ovak jednakem nachinom mala je fztvar jedna shalna las. Mala je fztvar jedno vu czirkvi leptanje, jedne fzv. Mafse, ali prodestva ofztavljenje, jedno fzramotno govorenje, jedne nochi tanczanje, ali zonum personum zesztajajnje; ter vendar ako ove male grehe i falinge za nikaj dersali, i vech puti ponavljali budemo, vu ljubavi Boga, i vu pobosnemu kerschanfzkomu sivlenju vfze po malo tak budemo ohladili, da zajdnich veliki grehffniki posztanemo. Izato ovo premiszljavajuchi fzv. Basilius govori: *quis est, qui peccatum ullum, cujuscunque modi illud sit, leve audeat appellare?* e) gdo je, koi bi kojega greha, kakovgod je on maloga dersati fze pouffal? pokedob nikaj ni tak malo da zanikaj dersati bisze moglo, kaj god fze greh zove. Ar ali premiszlimo maloga greha na kuliko rani duhffu, kojaga vchini, ali-ga premiszlimo na kuliko zbantuje Boga mal

d) S. Aug. L. de decem chordis c. 11.

e) S. Basil. in Regul. brev. inter 4.

mal vufzebi rechiſze nemore: ar. Ako premifzlimo na kuliko rani duhſſu, najdemo na noj takvu truhu, koja akoprem nementuje nju one nuterne lepote, koja vu ſzve to chinechoj milofzti bosjoj vtemeljena ſze zaderſava; niſtarmanje z-koncha onu zvunſzku ſznagu, koja za odichenu vchiniti takvu lepotu, je hafznovita; i zato mal greh konchemar ovu zvunſzku ſznagu premeni, krepofzt pomenſſa, ſzvetloſzt pokvari, i onu ofzebujnu milofchu, zkojum kakti oblechena, pred Boga, i pred veſz dvor nebeſzki bi doiti mogla, zadobiti pachi.

1. KK. moji! ako promifzlimo, kak lepa je duhſſa vu ſztaſiſſu milofzti bosje poſztavljena, neznam kakſze pouffamo najmenſſu truhu, i zamazanje lepote ove za mal greh, ali malo zlo derſati? ſztanovito kchi Kraljevſzka zblatom, ali z-kakvim drugim chernilom i kuliko na obrazu zamazana, nebiſze uffala pred Kralja, i kraljevſzke dvorjanike doiti; kak anda duhſſa zkervjum Jeſuſſa vſza nakinchena nevmerteljnu lepotu ſzvoju za tak malo budo derſela, da i najmeuſſe neino pomenſſanje, i zamazanje, za malo, ali kakti za nikaj bude preſtimavala?

2. Ako pak maloga greha premifzlimo od one ſztrani, od koje je zbantuvanje Boga, *quis eſt, qui levem audeat appellare?*

gdo

gdo je, koi za mlo zlo derfal bude njega? Gdin Bog iz narave izvoje tak velik zmo- sen, i zveršen je, da zadofzta mi njega prestimavati niszmoguchi, zato zanaj- vekše zlo derfati moramo, njega z-najmen- sem grehom zbantvati poleg onih izv. Ba- filia rechih; *leve nunquam est, Deum etiam in exiguo contemnere: f)* nigdar ni malo Boga znajmenssem dugovanjem zbantuvati: ar takov, akoprem priateljštva z-Bogom nerazmeta, nistarmanje vizigdar-ga zame- nje derfi, i menje postuje neg je dusen; kajti vizigdar znekojem nachinom mali greh sze szuprotivi volje bosanszki. I zato reket je Kristus odkupitelj izv. Brigiti: *Tu nul- lum peccatum puta leve, nullum negligendum g)* ti ni jednoga greha, ali falingu za ne- mar nederfi, nego vsze falinge popraviti sze terfi. Odkuda vidimo, da Kristus ma- le grehe, i falinge ni za malo derfal: ar ni izamo za vsze szmertne, nego i za male grehe z-kervjum, mukum, i szmertjum izvo- jum pravici, Bosanszkoj za dofzta je vu- chinil. Sztanovito, mali greh ni malo zlo; ar akoprem nechini chloveka nepriatelja bo- sjega, nistarmanje vu verszti [zla, je veliko zlo,

N 2

zlo,

f) S. Basil. Reg. Min. c. de obed.

g) Apud Paul. segneri hom. christ. p. 2, dist. 22.

zlo, ar izvan toga da z-jednem szamo korakom fze od szmertnoga greha razluchava, i tak zjednem koragom daleko je odpekla, chini da pobosnoszt perva vu nazhladi, razum temne i tup posztaje, ogenj ljubavi Bosje gaszne, jakoszt vu skuslavanju szlabi, sztrah bosji gine, molitva nam teska posztaje, i szvoju kreposzt gubi, i oszebujne pomochi bosanszke fze pretergavaju.

3. Odkude biva, da navadne nasse molitve tak pobosno nemolimo, kak pervo. Szv. Maslu, i prodestvo tak marivo neposzluflamo, kak pervo. K-szv. szpovedi i pricheschanju tak gusztu nehodimo kak pervo: Kletvu, blaznoszt, szramotne, i nechiszte shale, i norie tak neodurjavamo, kak pervo: zrok toga je, kajti kak god szmertni grehi vu naz miloschu bosju zkanchaju, ovak gushti mali grehi vu naz ljubav Boga, i pobosnoga sivlenja tak dugo szlabe, doklam nju zevszemavga szneju. Ne drugach, nego kakti god *muſcæ morientes perdunt ſvavitatem unguenti*: h) muhe, ako poginu vu mafzti, vugodnoszt mafzti vzemeju, hoche rechi poleg navuka szv. Ferencza Salefia, da kakti god muhe, ako namafzt szamo szednu, mafzti
ni-

h) Eccl. c. 10. v. 1.

nikaj neskode, ako pak vu mafzti tak du-
go fze zadersavaju, da vu nje i poginu,
tak vugodnoszt mafzt pogubi: i) ovak jed-
nakem nachinom, guszti mali grehi, presz
vszakoga sztraha bosjega ponavljani, ako-
prem nafz nementuju zvelichenja, nistar-
manje onu vugodnoszt, i kakti szlafzt, mo-
litvi, posztom, almoftvu i drugem dobrem
chinom odvzimljeju koju Gdin Bog iz njih
bi imal, ter i nagnenje na pobosnoszt vize
po malo vu nafz gafze i zkanchaju. Izato
poleg tolnachenja szedemdeszt tolnachni-
kov, Duh szveti nafz poszilja k-pchelam
govorechi: *vade ad opem piger & disce: k)*
hodi k-pcheli leni terfze vuc i szkerbi i mar-
livofzti, nut kak *sedent in spicientes super
foramina alvearium: l)* govori szv. Anton
Paduanfzki, nut kak szede na vulifchu vulj-
naka, ter paze, da komar, pavuk ali koja
tuicza nuterno ne doide, ter vuljnaka zpa-
vuchinami preplete znajuche da vesz
nihov trud i poszel tak zapachen, i
pogubljen bude, da vuzimi od glada po-
ginuti budu morale. O zpametnoga i mar-
livoga sivincheta! *vade ad apem, & disce:*
vsztani anda moj kerschenik, hodi k-pche

N 3

li

i) S. Franc. Sal. introd. 1. p. c. 18.

k) 70, Interpret. in Prov. c. 6.

l) S. Ant. de Pad. ser, 2, Don. 3. quad.

li terfze vuchi. Nut mali grehi jeszu one tuicze, i oni chemerni pavuki, koji ako vu szerdcze nasse vleznu, i ladanje njegovo oszvoje, ljubav pobosnoszti, i poszel zvelichenja nassega vize po malo, tak vu nasz budu zpachali, i duhovnu jakoszt szuprot grehsnomu skuffavanju pomenffali, da vu vremenu zime, to jeszt grehsnoga skuffavanja nimamo sze drugoga nadiati, nego da pamet, i szerdcze zmalemi grehi zev. szema zatepeno k-szmertnomu privoli, ter tak poginemo poleg onih Duha szv. rechih: *qui spernit modica, paulatim decidet.* m) koi male falinge i grehe za nikaj dersi, vu szmertne prepaszti, i poginuti hoche.

Sztran druga.

I. I zato Krichi nam Gdin Bog, *observa diligenter, ne incurras plagam lepræ; n)* pazi marlivo, da neopades vu ranu gube; hoche rechi poleg tolnachenja Navuchite-ljov; pazi, da neopades vu mali greh, ar kakti god guba, i osztali betegi chine, da chlovek vu jakoszt szlabi, i k-szmertifze priblifava, ovak zpodobnim nachinom, zkem za menje male grehe dersimo, ztem bolje vu pobosnoszti i ljubavi bosjoj szlabimo,

m) Eccl. c. 19. v. 1.

n) Deut. c. 14. v. 8.

bimo, i hladimo; ztem bolje zofzebne mi-
 lofzti Bosanfzke fze nam prikrachuju, ter
 ztem jakli duh peklenfzki fzuproti nam po-
 fztaje. Ztem bolje duhovne fztvari nam
 fze vfzaki dan grufzte, ter fzvetczko ve-
 fzelje, shale, norie, tanczi, igre, pian-
 fchine, opeczkavanja, i ofztali ovem zpo-
 dobni chini namfze dopadaju, tak dugo,
 doklam ogenj ljubavi Bosje, i fztraha Bos-
 jega vu nafz zevfzema vgaszne, ter put na
 fzmertne grehe fze odpre. Nut mala je
 bila falinga ono nepotrebno Dine, Kchere
 Jakoba Patriarke fen Sichimitanfzkih gle-
 danje, ter vendar tuliki grehi iz toga izifli
 jezuz, da nifzamo Dina chifztoche i divo-
 jachtva mentuvana, nego i brati neini, da
 zarad fzramote fzesztri fzvojoj vuchinene
 fze zfante, nemilofztivno Sichimitancze
 krive i nekrive pomorili jezuz o) Mala je
 bila falinga ono Davida Kralja chefz oblok
 Bedzabee noge-fzi peruche gledanje, ter
 vendar, kajti ovu malu falingu za nikaj je
 derfal, zato ljubav Boga tak je vu njemu
 ohladila, i iz fztraha bosjega tak fze je zpo-
 zabil, da Bedzabeu nechifzto poselel, iz-
 njum pregrehfzil je: p) Mala je bila ona
 Judaffa falinga, da poleg navuka nekojeh

N 4

Na-

o) Gen. c. 33.

p) 2. Reg. c. 11.

Navuchiteljov, od onoga almostva, kojemu Kristus ch vati bil je zupovedal, nekoju sztran med sziromaske rodjake szvoje, prez dopuschenja je razdelil, ter vendar falinga ova vize po malo na tuliku szkupofzt jega dopeljala, da najzajdnich iz pohlepnozti penez iztoga Mestra szvojega Kristussa glavnim nepriateljom je prodal. *Itaque Judam in barathrum nequitiae præcipitavit neglecta minimorum cautio: q)* ter tak Judas vu glublinu nevernozti, i pekla prepal je zato, kajti male falinge za nikaj dersechi od nih nize ztegaval, govori Hugo od szv. Victora.

2. Ovak jednakim nachinom velimo mi, mala je folinga ona mala las, ono malo blifnjega ogovaranje, ter vendar vech puti na takve grehe naz napelja, da ali vu jal i nepriateljstvo takvo opademo, da po cze-la leta z-nim negovarimo; ali tak njega szreche, i postenoga glasza mentujemo, da nazad k-szrechi, i postenomiu imenu ali kada, ali nigdar nedoide. Velimo, mala je falinga ona nepotrebna kupicza vina, koja nam pamet zmesla, ono szlobodno zdrugim szpolom gufzto zeztajanje, milo gledanje, i rukh sztiszkanye, oni med mestri, i tesakmi neposteni, i szamotni razgovori

q) Hugo de S. Vict.

vori Shale, norie, prehitavanje, i oschi pavanje &c. ter vendar ove male falinge, ovi mali grehi, izvan toga da onim, koji naz gledaju ali poszluhfaju, z-nimi zpachku i zlu peldu dajemo, vize pomalo na szmertne grehe, i na szkvarenje vekivechno naz dopeljaju; tak szvedochi szv. Thomas Angelzki Navuchitelj govorechi: *peccata venialia dispositive inducunt ad mortalia: r)* mali grehi, na szmertne puta delajuch naz vode. I pravo veli, ar vsza ova nizu drugo, nego jedno szeme, i jedna priprava na szmertne grehe.

Govori szv. Bernard, *sine illo Colloquio, sine illa manuum contrectatione, nullum est adulterium perpatratum: s)* prez onoga proksienoga razgovora, prez onoga nepotrebnoga rukh sztizkanja, nigdar ni jedno nechuzto i lotreno delo ni vchineno. Toga szvedoke morebiti med nami najti bi mogli: ar nili iztina KK. moji! da iz onoga miloga guztoga pogleda dohadja dopadanje? iz dopadanja ljubav, iz ljuhavi pomizlenje, iz miszlenja poselenje, iz poselenja privolenje, iz privolenja chinenje? Ovo ako mi taili budemo, nassa pervva Mati Eva naz vn las natirala, i szuprot; nam

N 5

vi-

r) S. Th. 1. 2. 39. c. 1.

s) S. Bernard. apud Cæs. cai. t. 1. ser. 37. m. 1.

vikala bude; lafes! lafes! ja vu sztalissu chiszte narave sztvorjena jezem, ter verdar, kajti nepotrebno po zemelzkomu Raju Seta tala fze jezem, prepovedanoga szada gledala, i zduhom peklenzskem pod peldum kache szkritim prez vszakoga sztraha zpomenuvala, zato szad misze je dopal i vrag me je tak zaslepil, da zpozabivssisze, da pod kastingum szmerti Gdin Bog onoga szada vtergati, i jezti je prepovedal, ruku pretegnula, szada prepovedanoga vtergala zagrizla, Adamu podala, ter tak z-nim, i zevszem chlovechanzskem pokolenjem vu greh opala jezem: kak anda tebe, vu sztalissu po grehu iztochnomu pokvarene narave rodjenoga, tuliki zanemar derfani mali grehi vsze po malo nazmert e napeljali nebudu?

3. Ni lagal! ni lagal on, koj je rekel: *qui spernit modica, paulatim decidet*: koi male falinge, i grehe za nemar derfi, on vu velike, i szmertne prepal bude; koi szramotne shale i norie, kerchme i kupicze lasi i bogmanja za malo derfi, on vu nechisztochu, pianschinu, i krive priszege doszpel bude; ar *dum amantur vana, patrantur mala*, govort szv. Augustin t) ar koi

t) S. Aug. apud Paul. Segneri hom. christ. p. 2, diff. 22. n. 13.

koi laslive, i prohodne sztvvari ljubi, on gotov je zagrehšiti, i zla vuchiniti. Ovo videti moremo vu onomu mladenczu, koi poklam je obljubil ovu ali onu personu, ovoga ali onoga pajdassa, zkojem noch i dan fze igra, shali, razgovara, i okolo poteplje, on nit za opomenke, nit za karan-e otcza mara dapache pripravnessi je vszu nepokornofzt otczu izkazati, nego onu personu, i one razgovore ofztaviti. Ah kk. moji! jeli anda *modicum*? malo ono kaj milofzt Bosju vu nash pomenšava, kreposzt szlabi, i vruga szuproti nam jakoga chini? jeli malo ona shala, on razgovor, ona nedofztojna noria, koja na szmertne grehe, i vu pekel nam puta pripravlja? jeli mala ona falinga, on mali greh, kojega Gdin Bog vnogih let mukh purgatoriumszkih vrednoga szudi, i z-nimi kastiguje? sztanovito *uniuscujusque opus quale fit, ignis probabit* u) vszakoga delo kakvo je ogenj obchinal bude, govori szv. Pavel Apost.

Ali rechetemi; *quid est risus! aut quid ut quam mali ex risu sequetur?* v) kaj je szmeh? ali kaj i kada zla iz szmeha iziti more? chedna, i szramesлива je ona senfzka glava, miroven je on mladencz.

Sztar

u) 1. Cor. c. 3. v. 13.

v) S. Chrysof. hom. 18. in Math.

Sztar i szpameten je on chlovek. Szpamet-
 nosze szpomena, posteno sze shali, i noruje,
 ni sze zla bojati, Ali na vsza ova szv.
 Chrysofom nam odgavara: Selite znati,
 kaj iz szmeha zla iziti more? nut *ex immo-
 d ra o risu paulisper scurrilitas, ex scurri-
 litate turpiloquium, ex turpiloquio operatio
 turpis profecta est: **) iz prekorednoga
 szmeha polahko dohadja szramotna shala
 iz szramotne shale szramoten razgovor, iz
 szramotnoga razgovora szramotno delo sze-
 poradja. Merzel je puskeni kamen, mer-
 zla je oczel, ter vendar akosze zkupa ze-
 sztanu, i pochnufze kreszati, dadu ognja,
 i vusgu gubu. Ovak zpodobnim nochi-
 nom, szramasliva je ona senfzka glava, che-
 den je on mladenecz, szpameten je on szta-
 racz; ali vendar, ako sze guszto zeztaju i
 i na szmehavaju, nepotrebno razgovaraju i
 noruju, vusgesze med njimi ogenje takvo-
 ga priateljstva i ljubavi, da jeden prez
 drugoga siveti nemore, ako-ga nevidi, iz-
 nimfze nezefztane. Sztari, i szpametni jeszu
 bili ona dva Israelcza, od kojeh govori
 Daniel Prorok vu trinajfztomu delu; ter
 vendar videchi lepu, i chifztu Susanu,
 tak ognjom nechifztoche vusgali sze jeszu,
 da kada na czil grehsnoga poselenja szvo-
 jega nju imati nebi mogli, krivo obtufili,

*) Ibi.

i fzmerti - ju dobaviti jefzu hteli: x) i to naznamenje, da vu fztarih ako negori, tak konchemar klije ogenj telovnoga poselenja tak dugo, doklam - ga nevgafzne fzmerdliv mertvechki pepel.

4. Ah KK. moji! vez od fztraha derhem, kada shtejem one fzv. Chrysoftoma rechi: *mirabile quiddam, & inauditum dicere audeo: solet mihi nonnunquam non tanto studio magna videri peccata esse vitanda, quanto parva & vilia: y)* chudno, i nechujeno je ono kaj rechi fze pouffam: nut dohadja mi vech puti na pamet, da zveksfum marlivofztjum, malih grehov i falingh habati, i ogibatizze moramo, nego velikih i fzmertnih. Zrok toga je, kajti izta odurno^zt i velikocha fzmertnih grehov chini, da fze njih boimo, i ogibljemo, malih pako, kajti mali fze zoveju nit fze hojmo, nit ogibljemo, zato *ex parvis cito maxima fiunt negligentia nostra: z)* iz malih berso veliki, i fzmertnizze kakti porode zarad nemarlivoszti nasse; pervich zato, kajti zarad vnogih, malih grehov milofzti Bosje ofzebuje nam fze prikrachuju, i mi vu krepofzti fzlabimo; drugoch kajti duh peklenfzki

x) Dan. c. 13.

y) S. Chryf. in c. 27. Math. hom. 83.

z) S. Chryf. hom. 44. in Math. c. 28.

szki, videchi szlabofzt nassu, i znajuchi, da velikih i szmertnih grehov bisze pre- sztrahssili, na male grehe, i one falinge, koje zna, da nit fze ih boimo, nit za zlo dersimo, nassz nami, i tak dugo vodi, doklam vu szmertne nassz napelja, i pogubi poleg onih Duha szv. rechih: *qui spernit modica, paulatim decidet*; koi male falinge i grehe za malo, ali zanikaj derfi, on prepazti hoche, odpade od pobosnoszti, izbade izmiloszti, ter opade vu sztalis vekivechnoga zkvarenja, tak govore tolnachniki, i szv. Otczi.

DOKANCHANJE.

JA pako zverhssavam govorenje moje, vu kojemu pokazal jeszem da nikaj ni malo, kaj god je szuprotivno volje Bosanszkoj, kaj god pomenssa vu nassz pobosnoszti ljubav i miloszt Bosju, kaj god na szmertne grehe, ter tak navekivechno zkvarenje nam daje priliku i puta pripravlja, mal greh je takvo zlo, anda *quis est, qui levem audeat appellare?* a) gdo je med nami, koi nje- ga za malo dersati budefze pouffal? pokedob ni malo zlo nepresheseno Velichanszstvo Bosanszko z-najmenssem grehom zban- tuvati. I zato z szvetim Augustinom velim:

pa-

a) S. Basil ibi

„pazite bratja moja, mala jeszu, niszu ve-
 „lika: ni bestia kakti Oroszlan, da bi na
 „jeden put vrat pretergal: ali znati mora-
 „te, da zvekssinum vnoge i male bestie chlo-
 „veka vumore. Ako sze hiti vu jamu pu-
 „nu z-buhami, jeli ne vumre ondi, tako-
 „je, i zato na male grehe pazete, nihsze
 „ogibljte zato iszto, kajti jeszu mali, ali
 jeszu vnogi, b) ter vu szmertne nigdar pre
 pali nebudete. Vreden je toga Gdin Bog,
 koi nigdar vu naj menssoj sztvvari nasz ni
 zbantuval, da njemu tak verno, i zasgano
 szlufimo, njega ljubimo, da nigdar nitz-
 malem koim grehom konchemar hotoncze
 ga ne zbantujemo: ovo ako vchinimo tver-
 dno sze moremo uffati, da za malu i krat-
 ku szlusbu ovde njemu izkazanu, plachu
 nepreshesenu i vekivechnu imali budemo
 Amen.

PRO.

b) S. Aug. Lib, de decem chordis c. II,

PRODESTVO
 O D
 KVARA ZAPUSCHANE
 RECHI BOSJE.

ZA NEDELJU CHETERTU PO VUZMU
 ZAVJETEK.

Sztran *Perva* Iz nepofzluffanja Rechi Bosje, i navuka kerschanzkoga, dohadja neznanoszt kotrigov vere pod zveliche-
 nje znati potrebnih. Sztran *Druga*, Iz neznanoszti kotrigov vere dohadja lah-
 kocha i szloboschina grehsnoga, i ra-
 zvuzdanoga sivleoja.

Nemo ex vobis interrogat me: quo vadis?

Joan. c. 16. v. 5.

Nigdo iz med vasz ne pita me, kam
 ides?

Neznam kak danasnega szv. Evange-
 liuma razmeti bi moral; nut! kadabi Kri-
 stus Odkupitelj vuchenikom szvojem re-
 kel: vù hifi otcza mojega jefzu vnogifzta-
 ni

ni. zato odhadjam *parare vobis locum: a)* pripravljati vam mesto: kamo pak ja idem *scitis, & viam scitis: *)* vi znate, i puta znate, taki, nezamo Thomas Apost, nego i Philipp je njemu rekel: *Dñe, nescimus quo vadis: & quomodo possumus viam scire? - - - ostende nobis Patrem, & sufficit nobis. *)* Goszpone, nezamo kamo ides: ter kakbi mogli puta znati? pokaz nam otcza, i dozta je to nam. Dapache Peter Apost. zraven -ga je pital; *Dñe, quo vadis: b)* Goszpone, kam ides? kojemu je i odgovoril: kamo ja idem ti nemores me szada nazledovati, dojdes pak za menum potlam: ter vendar vu danasnemu izv. Evangeliumu govori: *ego vado, & nemo ex vobis interrogat me: quo vadis?* ja idem ter nigdo iz med vasz nepita mene, kam ides? Otajnoszt rechih ovih, Mudri Kardinal Ugo ovak tolnachi: *quidam volunt scire, quo vadat, sed non curant de via, qua vadat, sicut Philippus: Dñe, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis: c)* nekoji radibi znati kam ide, ali puta, po kojemu ide, znati sze nezkerbe, kakti Filip, koi
re-

a) Joan. c. 14. v. 2. * v. 4. * v. 5. & 8.

b) Joan. c. 13. v. 36.

c) Ugo Cer. ap. Leo a S. Laur. T. 3. pag. 60. n. 1.

rekel je Gofzpone, pokafi nam otcza, ter to je nam dofzta.

Dragi KK. moji! ovak jednakim nachinom vnogi fzadafsnega vremena kerscheniki, radi bi poznati Otcza Boga nebeszkoga ali za put, koitamo vodi, retki jefzu, koji bi pitali; ar retki jefzu, koji bi rech bosju, i navuke kerszchanszke radi i pobosno pofzluffali, koji i puta kafu, i vode vu kraljefztvo nebeszko.

I Z R E K A.

I zato, kakti god polje, kojefze neobdelava, i z dobrem fzemenom nefzeje, ternje, i kupinje rodi; ovak jednakem nachinom, fzerdcze chloveka, ako fzemenom rechi Bosje vech puti fze nenaszejava, i z-navukom Rimszko-katholichanszkim fze neobdelava, vu veri pravoj divja, vu ljubavi Bosoj hladi, vu kerfzchanszkoj pobosnofzti fze zmerzava, i navekivechno fzkvarenje shetuje. I ovo je namerek govôrenja mojega, vu kojemu pokazal budem.

R A Z D E L E N J E.

Pervich Da iz nepofzluffanja rechi Bosje i navuka kerszchanszkoga, dohadja neznanofzt kotrigov vere pod zvelichenje znati

ti

ti potrebnih. *Drugoch*, iz neznanoszti kotrigov vere, dohadja lahkoča, i szloboschina grehsnoga, i razvuzdanoga sivlenja. Ovo doklam pokazem &c.

Sztran Perva.

I. Da iz neposzluffanja rechi Bosje, i navuka kerfzchanfzkoga, dohadja neznanoszt kotrigov vere na zvelichenje potrebnih, izvan toga, da Duh szv. po szv. Paulu Apost. od toga govori: *quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine predicante?* d) kak budu veruvali onomu, kojega nechuju? kak pak budu chuli prez nazvesztitelja? potverdjavaju izti krivo- verszki, i poganinszki ladavczi: ar nili iztina, da negdasni poganinszki Rimfzkoga Czesarsztva ladavczi, prepovedali jeszu kerfzchenikom katolikom, vsza ona duhovna szpravischa, vu kojih rech Bosju poszluhnuti, i navuka kerszchanfzkoga navuchitise bibili imali priliku? nili iztina, da vu Anglie, kerszchenikom katolikom, vnogo let pod glavno zgublenje prepovedano je bilo, rech bosju, ali navuka kerfzchanfzkoga, nit odperto, nit otajno navuchati? zakaj to kk. moji? nego kajti znali jeszu, da iz neposzluffanja rechi Bosje, i navuka

kerfzchanszkoga dohadja pozablenje kotrigov vere, iz pozablenja kotrigov dohadja izgublenje fztraha Bosjega, za izgublenim fztrahom Bosjm dohadja takva nepobofnofzt, da ljufztvo vsze po malo počne kakti divjati, i od vere prave Rimfzko-katholichanszke na vfzakojake bludnofzti odsztupljavati: ne drugach, nego kaktigod zemlja, ako fze presztane gnoiti, i dobro obdelavati, počne ternje roditi: Toga ochiveszto fzvedochanszstvo imamo, ne fzamo vu Bosnje, Servie, i Bulgarie, nego i vu onomu falatu nafse Horvatzke zemlje, koj jofs pod Turfzkim jarmom czvili i plache. Preczveta la je ondi negda fzveta Rimfzko-katholichanszka vera. Broila fzejeszu neizbrojena jezera pobosnih obodvojega fztaliffa i fzpola kerfzchenikov; ali gde fzu fzada? ah! zarad pomenkanja nazveschanja, i poszluffanja rechi Bosje, i navuka kerfzchanszkoga, tak zvekffinum zdivjali, iz vere i kotrigov katholichanszkih fze zpozabili, i na bludnofzt turfzku oberнули jeszu, da fzada gde igde, kakti pszenicza med ljulkum, videsze kerszcheniki med turkmi.

Ali rechemi gdo: ja znam otec z nafs, zdravu Mariu, veru Bosju, deszete zapovedi Bosje, petere czirkvene, i fzedem fzvetih Sacramentumov; znam kuliko je Bo-

gov, kuliko Person, gdo me je sztvoril, gdo odkupil, zakaj me je sztvoril, od koga odkupil, anda meni navuka ni vech potrebno, dozta je ovo meni. Reche drugi: ja vsza ova imam doma vu knjigah, koja Popi i Fratri vu czirkvi pripovedajuch kriche, morem ja vsza ova doma cheti, ter chtejuch kotrigov vere fze navuchiti; anda meni ni potrebno nihovu viku pozluffati. Ali pitam te moj kerszchenik! ako ti znas kuliko je Bogov, gdo te je sztvoril, gdo te je odkupil, i druga oszta la, *unde habet zizania: e)* odkuda je anda med nami tulika grehffna ljulka, odkuda jeszu tulike kletve, blaznoszti, i krive prifege, odkuda jeszu tulika shatranja, banja, czoprie, vrasje mestrie, i krive prazne vere, odkuda jeszu tulike pianfchine, krive mere i vage, odkuda jeszu, tuliki pri zemljah kvvari, tulike pri imetku krivicze i tatbine, ako imas, i chtejesti doma takve knjige, pitam te *unde ergo habet zizania?* odkuda anda med nami je tak grehffno, razvuzdano i nekerfzchanfzko fivlenje, odkuda je tuliko na greh, i na vszako zlo nagnenje, tulika na Bosju fzlusbu lenofzt, rechi Bosje za nikaj derfanje, odkuda je czirkve, i duhovnih sztvarih ne-

e) Math. c. 13. v. 27.

prestimavanje, szvetczov i Bosjih namesztnikov ofzmahavanje, odkuda je od Neba i Boga tak marljivo ogibanje, ter k-vragu vu pekel, na vekivechne muke, tak szegurno, i veszelo shetovanje? sztanovito ne od drugud; nego od falinge, i zapuschnja rechi Bosje, i navuka kerfzchanszkoga. I zato szv: Augustin nam vfzim govori: *non tentemus Deum, ut nolimus predicantem hominem audire: f)* nezkuřavajmo Boga, ter nezauffajmo zvelichenje nasse, znajnu i mudroszti nassoj, kak dabi nam nebilo potrebno nazveschajuchega rech Bosju chloveka pozluhnuti; znajuchi, da *fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi: g)* da vera dohadja od pozluffanja, pozluffanje pak od rechi Kristusseve.

3. Szvedochansztvo toga imamo vu chvaru hife Kandaczis Kralicze, koi akoprem bil je muder chlovek, chtel je szveto pifzmo, nifstarmanje tak dugo nit je razmel kaj chteje, nit je znal kaj veruvati bi moral, doklam god szv Filipp Vuchenik Kristuffa nimu raztolnachil, i povedal, da rechi one, koje vu szv. pifzmu chteje, znamenuju Jefussa, szveta odkupitelja, kaj chujuchi, taki vchinil

f) S. Aug. Piol. L. 1. de doct. christ.

g) Rom. c. 10. v. 17.

nil sze je od Filippa okersztiti. *b)* Dapache szvedok toga je vefz shiroki szvet; ar kak drugach zpoznal, i priel je navuka szvetoga Evangeliuma, nego po nazveschanju, i poszluchanju navuka szvetih Apostolov poleg onih Duha szv. rechi: *in omnem terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terrae verba eorum: i)* po vszoz zemlje rafissel sze je glasz nihov, i do konca okrugline szveta rechi nihove. Odo-
vud vidimo Dragi kk. moji! da koi god iz med naz vu pravoj Rimfzko-Katholichanfzkoj veri seli obsztati, i kotrige vere z-
hafznum zvelichenja vekivechnoga vu szerd-
czu zadersati, on nit zonem kaj zna, nit z-
chtanjem Knigh szvojev zadovolen mora biti, nego i od namesztnikov Bojih, rech Bosju, i navuka Rimfzko-katholichanfzko-
ga vech puti prijemati mora: ar ovo je volja, i naredba Gdina Boga, koi toga ochiveszto szvedochanfztvo dal je onda, kada na one rechi Paula Apost. *Dñe, quid me vis facere: k)* Gofzpone, kaj hoches da vchinim, ni-mu rekel, hodi i chtej kni-
ge, nego poszljal-ga je vu varofs k-Ananie vucheniku szvojemu govorechi: *ingre-
dere*

h) Act. c. 8.

i) Rom. c. 10-v. 18.

k) Actor c. 9. v. 6. *) v. 76

dere civitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere: hodi vu vorofs, ter ondi ti fze bude reklo, kaj moras chinitj, zrok toga je: ar kaktigod jeden vugoden desgy koi iz zraka opade bolje godi zemlji, i rodoviteffu chini letinu; nego neznam kakovo nasse zalivanje; ovak jednakem nachinom on navuk kerfzchanfzki, kojega kakti jednu rofzu, iz vufzt namesfztnika bosjega Gdin Bog na nafz zлива, zkrepofztmi radoviteffu, i povojlneffu chini Bogu duhffu nafsu, nego on, kojega ali fzami fze navuchimo, ali vu knigi chtejemo.

4. I zato ni chudo da vu fzadafsnemu kerfzchanfzstvu nahadjajufze vnogi kerfzcheniki tak fzuhi, i neblodni, da neznadu one kotrige vere prave, koje pod zvelichenje znati dusni jefzu: ar kada Gdin Bog, i po nuternomu fzerdcza gibanju, i po zvunfzkomu zvonov zvenenju nam kri-
chi ingredere Civitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere, hodi vu varofs, hodi vu czirkvu, ter ondi tifze bude reklo kaj chiniti, kaj veruvati, i kak fiveti moras; mi pako ali iz van czirkve fze razgovorjamo i divanimo, ali vu kerchmah pianchujemo, ali po polju i lovu hodimo, ali kai gorfsega od toga chinimo. Ah kk. moji! znajte: i vu fzerdcze primite, da kakti god

sine

sine fide impossibile est placere Deo: l) prez prave Rimzko-Katholichanszke vere ni moguche Bogu sze dopaszti, ovak jednake nachinom prez znanja nekojih kotri-gov vere, nifze moguche zvelichiti: ar jezsu kotrigi vere, iz med kojeh jedne jezmo dusni znati pod zvelichenje, druge pod szmerten greh. Pod zvelichenje dusni jezmo znati i veruvati, ne szamo zmefano, i kak god, nego odperto, i razlosno, da je Gdin Bog, i da on je naplatitelj dobrih, i zlih chinov nassih, tak nass vuchi pun Duha szvetoga szv. Pavel Apost. govorechi: *prisztuplja vajuchemu k-Bogu, potrebno je veruvati, da je Bog, i da on je naplatitelj dobrih, i zlih chinov nassih* *) Pod zvelichenje jezmo dusni znati i veruvati, da je jeden Gdin Bog, i tri Persone, da szin Bosji za nasse odkupljenje chlovekom posztal, i vumerl je, &c. tak nevuche szamo veliki Bogoszlovci, i szv. Otczi, nego izsti Odkupitelj z-nekojem nachinom potverdjava, kada govori: *koi veruval bude, ter sze okerszti, zvelichenje bude: koi pak ne bude veruval, boche zkvarjen biti: m)* Izato szv. Mati czirkva, pervo nego malo dete na kerszt puscha, potrebuje od njega valu-

O 5

va-

l) Hebr. c. 11. v. 6.

*) Ibi.

m) Marci c. 16. v. 16.

vanje kotrigov ovih, kada po Redovniku pita: *jeli verujes vu Boga Otcza vszamoguchega szvoritelja Neba, i zemlje? &c.* i to na znamenje, da ove kotrige, pod zvelichenje, dusni jezmo znati, i veruvati. Dusni jezmo znati vsza ona, koja potrebna jezzu na dobro veruvanje, dobro uffanje, dobro kerszchanszko sivljenje, i na zvelichenja zadoblenje: ar ovo je put jedini, pokojemu vszaki kerszchenik, k-Bogu kakti zajdnemu czilju szvojemu putovati mora, ako ovoga, puta nezna, od Boga na vszeveke zabludil bude. Na veru, potrebno je znati konchemar vsze one kotrige, koji sze zaderfavaju vu veruvanju Apostolszkomu. Na dobro uffanje, potrebno je znati konchemar one prossnje, koje zaderfava molitva Goszponova. Na dobro chinenje i sivljenje, potrebno je znati deszete zapovedi bosje, i petere czirkvene, da zna gdo kak sivet, kaj chiniti, i kaj besati mora. Moramo znati vszaki dusnoszt sztalissa szvojega, i ona, koja na vredno, i pobosno szv. Sakramentumov prijemanje zpadaju.

5. Da ova neznadu oni, koji po Bosni, ali med gorami, i losami daljeko od czirkve i Redovnika siveju, tomusze nechudim, nego da vu kerszchanszstvu, i varossu nasse mu sze nahadjaju, kaj na veru, kaj na uf-

fanje, kaj nazvelichenje je potrebno; ovo chuda, i kervavih szuz je vredno. Nut tuliki med nami jeszu Redovniki, tulika sze govore prodestva, tuliki sze chine navuki kerszchanszki; ter vendar tak malo je znanje vu veri, tulika je odurnoszt vu sivoljenju, kakvu nit vu Bosni med turkmi sivochemi kerfzcheniki ni mochi najti. *Unde habet zizania?* odkuda je ova ljulka? ovo neznanje, ovo grehsno i razvuzdano sivoljenje, nego iz nepofzluffanja rechi Bosje, i navuka kerfzchanszkoga. Nuto! kada Prodekator zajde na prodekalniczu, chine vnogi ono, kaj vchini! je Judas na zajednoj vecheri Kristussa, koi, kak bi Kristus pochel govorenje szvoje, od vruga zavuzdan, *Continuo exivit: n)* taki je van izifzel, *ne moram faciens, & audiens verbum Dei, scelus expueret:* govori szv. Cyril o) da morebiti chujuchi rech Bosju nebisze ztegnul od grehsnoga nakanjenja szvojega, ter za vuchinjenoga greha sze saluval i proschenje profzil. Ovak jednakem nachinom duh peklenfzki od prodestva vno-ge van vleche, da chujuchi rech Bosju nebisze morebiti genuli na tuggyega blaga povrachanje, krivicz naplachenje, znepri-ate.

n) Joan. c. 19.

o) S. Cyril, Alex. in Joan. c. 19.

ateljom pomirenje, kletve, blaznoszi, krive priszege, bogmanja, pianschine, i nechisztoche osztavlenje. *Unde habet zizania*, Odkuda je ova ljulka, ovo odurjavanje rechi Bosje, ova nechednoszt vu mladenczih, ova neszrameslivoszt vu divojkah, ova grehsna szloboschina sivlenja vu obodvojemu szpolu ljudih, nego iz nemarlivoszti goszpodarov, i otczov, koji ali szami od prodestva bese iz czirkve, ali nigdar k-njemu nedoju od vraga doma zaderfani: ter nigdar nepitaju dete, ali drufinche, kaj fze je pri navuku, ali pri prodestvu navuchilo, nemiszlechi nevoljni, da i od nih sztrahsnoga rachuna szudczu Bosanszkomu davali budu.

Sztran Druga.

I. Odkuda ni chudo, da fzada vu kerfzchanszkih mladenczih, nimochi najti kerfzchanszku chednoszt. Vu divojkah nimochi najti divojachku szrameslivoszt. Vu zakonszkih nimochi najti zakonszku szlogu, i vernoszt. Vu szudih, nimochi najti praviczu, med bratmi, ali szufzedi, ni mochi najti ljubav kerfzchanszku. Ni chudo, da puni jeszu baali i Komedie, pune ostarie i kerchme puni piaczi i vulicze, gde mossna fze prazni, zdravje Kvari, sivlenje prikra-
chu-

chuje, i nebo gubi; czirkve pako prazne ofztaju, kajtj *nemo potest duobus Dominis servire: p)* nigdo nemore dvem szuprotivnem gofzpodarom fzlufiti, Bogu i vragu, czirkvi i bolvanu Baalu. Nichudo, da fze vnogi tufe na fzine i kchere, za fzluge i dekle, da fzu nepokorni, nepofzluhffni, neverni, leni i nemarkivi, da pianchuju, noch i dan nedofztojno, i fzramotno potepaju, i pajdaffe: ar onda, kada fze navuk kerfchanszki vu czirkvi daje, ali fze vu czirkvi razgovaraju i shepchu, ali iz czirkve van izhadjaju ter po vuliczah i piaczu fze razgledavaju, po kerchmah pianchnju, ali po polju i vinogradih prehadjaju. Ni reko chudo, da fzada fze tak fize; ar gdeje neznanoszt Boga, i kotrigov vere Rimfzko-Katholichanszke, ondi je vfzaka grehffna fzlobofchina fivlenja. Ovo ako meni neverujete, verujte fzv. Auguftinu, verujte Duhu fsvetomu. Nut fsveti Auguftin govori: *ignorantia cunctorum vitiorum mater: q)* neznanoszt navuka kerfchanszko-ga, i kotrigov vere, je mati vfzih grehov, i vfzake odurnofzti. Nut Duh fzv. po Ofeæ Proroku govori: kajti *non est*

2. I

p) Math. c. 6. v. 24.

q) S. Aug. dist. 37. c. ignor.

scientia Dei in terra: e) Kajti ni znanja kotrigov vere na zemlje, *maledictum*, & *mendacium*, & *homicidium*, & *furtum*, & *adulterium inmundaverunt*, & *sanguis sanguinem tetigit: **) blaznoszt i Kletva, las, i ljudo-morfztvo, tatbina i nechifztocha, tak je zemljn napunila, da kerv kervi grehsno sze tika, rod fzrodom sze messa, zakon zakonom grehssi. Dapache fzvedochanzstvo togo daju one priproszte, i purgarszke hife, oni poglaviti gradi i dvori, vu kojeh, kajti zadovoljni jeszu zkakvum god, kak zovu, jagarszkum massum, prez vszakoga navuka, i pobosnoszti poszluhnjenum, zato zvekssinum sze ondi five tak razvuzdano, da vnogim kletva i blaznoszt je molitiva, nechifzti, szramotni, i pekla vredni razgovori i popevke, hinczanja shale i norie, jeszu im duhovni razgovori, i dobra dela.

2. Ini chudo kk. moji! ar kaj bi nasz vu takvoj priliki od greha sztegnuti moglo-pokehdeb od onih vekivechnih isztin, kakti je szmert, szud, pekel, i nebo, i od onih kotrigov vere, koji od grehssnoga sivenja nasz zdersavati bi mogli, nit kaj chujemo, nit kaj miszlimo, nit znamo. Moli-mo chifzlo, i druge, nekoje molitve, ali
tak

r) Osee c. 4. v. 1.

*) Ibi v. 2.

tak nepobofno i rafzipano, da nit nafz razmemo kaj govorimo, nit znamo kaj profzimo. Idemo negda na fzpoved, ali tak na pamet, da nit miszlimo, nit znamo, nit fze fzkerbimo znati ona, koja potrebna jefzu na dobro i hafznovito fzv. Sakramentumov prijemanje. Z-jednum rechjum, *ubi non est scientia animæ, non est bonum: s)* gde ni fzkerbi, i znanja duhsse i navuka ker fzechanfzkoga, ondi ni dobra, ni fztraha Bosjega.

3. I zato chini znamo Gdin Bog ono, kaj negda vchinil je z-Affyrianczi vu samaritanfzkih varoffih fztanujuchemi, od kojeh poveda cheterta kniga kraljevſzka, da poklam bi Salmanaffar Kralj Afyrianczi ljufztvo Israelszko iz varoffev samaritanfzkih vu fzufanfztvo babilonſzko odpeljal, poſzljal je tamo vnoga jezera Affyrianczov, ter vu one prazne varoffe nje nafztanil. I kada biſze vre nafzelili, *immisit in eos Dnus leones, & --- interficiunt eos: t)* poſzlal je na nje Gdin Bog orofzlane, koji nje tak tergali i vmarjali jefzu, da nit med zidmi vu varoffih niſzu mira imali, *eo quod ignorarent ritum Dei terræ: ito zato, kajti niſzu znali czirkvenoga nachina poſtuvati Boga zem-*

s) Prov. c. 29. v. 2.

t) 4. Reg. c. 17.

zemlje one. Ovo chujuchi Salmanassar, ni-im na pomoch pofzlal vojnichke chete i zkupchine, ali zvero lovcze, nego rekel je, *ducite illuc unum de Sacerdotibus, quos inde captivos adduxistis*: peljajte tamo jednoga iz med onih Redovnikov, koje od onud szimo vu szusanfztvo dopeljali jefzte, *& doceat eos legitima Dei terræ*: ter najnje vuchi pravoga zakona Boga Israelszko-ga.

4. Ovak jednakem nachinom znamisze pripecha Dragi kk. moji! nut navaluju na nafz vech puti, kakti ljuti orofzlani, vfzakojava grehsna i tak teska zkuffavanja, da nafz vumoriti, duhsse, neba, i Boga mentuvati fzkerbesze. Nut *adversarius -- diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret*: u) nepriatelj vrag kakti orofzlan ruchechi obhadja, izkajuchi koga posreti bi mogel, *eo quod ignoremus ritum Dei terræ*, i to zato, kajti neznamo kotrige vere, koje pod zvelichenje znati bi morali, neznamo kak Gdina Boga postuvati, i njemu szlufiti bi morali. Anda ischete Redovnika, hote vu czirkvu, vu kojoj nazvecha fze rech Bosja, i dajefze pravi navuk vere Rimfzko-Katholichanfzke, ter navuchiti fze hochete, kak grehsne orofzla-

u) 1. Petr. c. 5.

zlane, i vrasja zkuffavanja obladatai budete mogli.

Ali rechemi gdo: ja hodil jefzem k-prodeftvu, i navuku kerszchanszkomu, ali neznam, jeli fze iz moje, ali navuchitelja krivne pripetilo, ja iz vszega navuka nikaj fze navuchil nifzem; i zato preszta jefzem k - navuku, i k-prodeftvo hoditi. Ah moj Kerszchenik! ali iz krivne Navuchitelja, ali iz-krivne tvoje, nikaj fze navuchil nifzi, tebe vendar ov ni jeden zrok od poszlufsanja navuka kerszchanszkoga, i rechi Bosje neizpricha; ar ako fze od jednoga Navuchitelja, ali pri jednomu navuku nikaj nifzi navuchil, vendar je vech i Navuchiteljov i navukov, koje poszluhnuti, i fze kaj navuchiti mores. Ako pako je krivna tupa pamet tvoja, zato iszto dusen jefzi gusche puti knavuku hoditi; ar pripetiti fze more, da zvremenom kaj vech razmel, i navuchil fze budes. Resseto nederfi vodu, ali vendar kuliko puti fze znim voda Zagrabi, tuliko puti mokro ofztane. Tak i tupa pamet tvoja, ako vszega navuka ne zapameti, konchemar vszaki put tak mokra ofztane, da kada chujes od navuka razgovor, dojte - ti na pamet, da i ti ovo chul jefzi.

5. Ne reczetemi ovdi, da ni dosztojno
 sztare*m* i ver*sz*tnim ljudem z-malum deczum
 na ker*sz*chan*sz*kki navuk hoditi: ar z-An-
 gelszkim Navnchiteljom szv. Thomassem
 od Aquine odgovoriti vam hochu: *fides*
vera gignitur, nutritur, roboratur: v) ve-
 ra prava katholichan*sz*kka s*z*e poradja, hra-
 ni, i jachi. Vu malo*j* deczi, vera katho-
 lichan*sz*kka, po navuku ker*sz*chan*sz*komu,
 s*z*e rodi, vu mladenczi*h* s*z*e hrani i rafzte,
 vu ver*sz*tnih, i sztarih ljudih s*z*e krep*i* i ja-
 chi. I zato kakti god mala decza dusni je-
 szu kotrigov vere s*z*e vuchiti, mladenczi
 nje vu s*z*ebi zposzluffan*sz*em navuka ker-
 szchan*sz*koga hraniti, ovak sztari, i ver*sz*-
 tni ljudi dusni jeszu nje vu s*z*ebi krepiti, i
 jachiti. KK. moji! O dabi vszi tak, sztari
 i mladi, vszigdar kada je prilika rech Bo-
 sju, i navuka ker*sz*chan*sz*koga poszluhnu-
 li, nebi szada tuliko ker*sz*chenikov naha-
 djali, koji vu detinsztvu, i mladofzti do-
 bro jeszu znali Boga moliti, i kotrige ve-
 re, szada vu sztarofzti vsza ova tak poza-
 bili jeszu, da vnogi nit znadu zakaj jeszu
 sztvorjeni, nit s*z*e dobro prekrifiti. Od-
 kuda to KK. moji! nego od ovud, kajti
 zposzluffan*sz*em navuka ker*sz*chan*sz*koga, i
 rechi Bosje, niszu jachili vu s*z*ebi one ko-
 trige

v) S. Th. I. I. I. C.

rige vere prave, koje vudetinsztvu bili sze jeszu navuchili.

DOKANCHANJE.

Od ovud vidite ochiveszto Dragi KK. moji! da isztinzko je ono, kajna pochetku govorenja mojega rekel jeszem; navlasztito, da kakti god iz neposzluffanja navuka kerfzchanszkoga, i rechi Bosje, dohadja neznanoszt kotrigov vere na zvelichenje potrebnih, ovak iz neznanoszti kotrigov vere, dohadja lahkoča, i szloboda grehsnoga i razvuzdanoga sivlenja. Vidite, kulika dnhovna hafzen je, k navuku kerfzchanszkomu dohadjati, k njemu deczu i drufinu posziljati, i poszluffati njega, ter kuliki kvar je njega osztaviti. I zato z-Duhom szv. po Isaie govorechim vasz opominam: *in doctvinis glorificate Dnum: x* Jvu navuku, i poszluffanju navuka hvalite Gdina Boga Vassega: ar ni doszta znatiszamo kak god na pamet govoriti, Otecz nafs, veru Bosju, zapovedi Bosje i czirkvene, i druge kotrige vere, nege potrebno je kuliko je moguche, i razmeti kaj vu szebi zadersavaju. *In doctvinis glorificate Dnum* vu navuku kerfzchanszkomu hvalite Gdina Boga vassega, ter k-njemu deczu, i drufi-

P a nu

nu vassu marlivo vodite, idoma, kaj god
moguchi jeszte, vuchete, znajuchi, da i
od nih sztrahsnoga rachuna szudczu Bosan-
szkomu davali budete. *In doctrinis glorifi-
cate Dnum: vu| navuku kerfzchanfzkomu*
hvalite Gdina Boga vasslega: ar kakti god,
declaratio sermonum - - - illuminat: y| tol-
nachenje rechi Bosje raszvetljuje, ovak po-
szluffanje navuka kerfzchanfzkoga, vam
szvetilo, i puta kazalo bude vu kraljesztvo
Nebeszko Amen.

PRO-

PRODESTVO

O D

VERE, MOLITVE, I DRUGIH DOBRIH DEL.

ZA PETU NEDELJU PO VUZMU.

Z A V J E T E K.

Sztran Perva. Prez Rimsko-Katholichan-
fzke vere, molitve, i druga dobra dela
pri Bogu tak mertva jeszu, da nit jed-
noga najema vu Kraljestvu Nebeskomu
budu imala. *Sztran Druga:* Vera prez
dobreh del mertva je, anda za nje szker-
hetizze moramo.

*Petite, & accipietis, - - - quia vos - - -
Credidistis, quia ego a Deo exivi. Joa. c.
16. v. 24. & 27.*

Froszete, i huchete prijeti, kajti vi jeszte
verovali, da szem ja iziffel od Boga.

KAK bi szrečni i blaseni bili onoga Kra-
lja, ali Czesara podlosniki, koi vu mo-
guchnoszti bibil tak zmosen, da vfze, kaj
god bi hotel vchiniti, ali dati, bi mogel;

vu sferdczu bibil tak milofztiven, da szam podlosnike bi nagovarjal, da naj milofche profze, fzegurno obechajuch, da prijeli budu: ali kajti takvoga ladavcza ni mochi najti, zato vnogi fzvoje proffne podaju fztrahom, podaju zdvojnofztjum jeli kaj dobe, podaju vech puti prez hafzne. Dragi kk-moji! kaj ni najti med zemelfzkemi Ladavczi, to nahadjamo pri Kralju Kraljev, Czeffaru Czeffarov Gdiuu Bogu Ladavczu Neba i zemlje, koi vu danafsnemu fzvetomu Evangeliumu odperto nafz na proffnu nagovarja govorechi: *petite*, profzete, dajuchi fzegurno uffanje, da kaj god profzili budemo, zadobimo, kada govori, *za ifztinu velim vam; ako kaj profzili budete Otcza vu imenu mojemu, dal vam bude.*

Chucna fztvar kk-moji! nut govori: kaj god budete profzili Otcza mojega vu imenu mojemu - dal vam bude, ter vendar tuliko puti profzimo, molimo v. zakojake milofche, da ni kaj nefzprofzimo. Zrok toga ako felite znati kk-moji! premifzliti morate kakva je vera vaffa: ar govori Kristus vu danafsnemu fzv. Evangeliumu: *petite, & accipietis*, profzete, i prijeli budete, ter taki zroka toga daje govorechi: *quia vos - - - Credidistis, quia ego a Deo exivi.* Kajti vi jezte veruvali, da ja jezem iz Boga iziffel;
kah

kak dabi htel rechi, kajti vi veruvali jez-
 fzte, da ja fzin Bosji jezdem, zato vi pro-
 fžete kaj god hochete, verujte da budete
 prieli, ar ljubi vasz Otecz moj Nebeszki,
 od kojega izhadjam.

I Z R E K A.

ODKUDA vidimo, da ako kaj nezprofzi-
 no, zrok toga je, kajti ali dobro nepro-
 fzimo, ali vera nassa je szlaba: ar kakti
 god, vera prez molitve i ofztalih dobrih
 del mertva je, ovak jednakem nachinom
 molive, poszti, i ofztala dobra dela, prez
 five vere Rimszko Katholichanszke, nit
 Bogu vugodna, nit nam na zvelichenje
 hafznovita jezdu; i zato koi god feli, da
 molitve, i druga njegova dobra dela vu
 Kraljesztvu nebeszkomu plachu szvoju bu-
 du imala, mora fze szkerbeti;

R A Z D E L E N J E.

Pervich za pravu Rimszko-Katkolichan-
 szku veru, ar prez ove vere vsza dobra
 dela pred Bogom tak mertva jezdu, da nig-
 dar najmenszu plachu vu diki nebeszkoj ne-
 budu imala. *Drugoch.* Morafze szkerbeti
 za dobra kerfzchanszka dela, ar vera prez
 dobrih del mertva je. Ovo doklam ja po-
 kafem, koi feli hafznovito moliti, i dobra
 dela chiniti, profzim naj pazlivo poszlussa.

Sztran Perva.

I. DA szamo jedna je vera prava, od koje viszi zvelichenje duhsse, i szrečno, i blaseno szveta sivljenje, i ladanje, od toga nit jeden zdrave pameti chlovek dvoiti more: ar izvan toga, da mirovno, szrečno, i blaseno szveta sivljenje, i ladanje, jednu szamo ter takvu potrebuje veru, koja vu miru, szloge, i sztrahu Bosjemu Zderfava szerdcza chlovechanszka, szvodochi Duh szveti po szvetomu Paulu Apostolu govorechi: *Obsecro vos ego vincētus in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis: - - - in unitatem fidei: a)* profzim vasz ja zvezan vu Goszponu, da vredno nazledujete zvanje, z-kojem zvani jezte vu jedinofzti vere, znajuchi, da kakti god jeden je Goszpon; jeden je Kerfzt, jeden je Bog i Otecz vszih, ovak jedna jedina je vera prava, koju Gospodin Bog je nazvesztil, i vu kojoj je zvelichenje, ter ova vera, je vera Rimfzko-Katholichanszka; ar ova jedina i szama od Jesussa Kristussa je vuchena, po Apostolih nazveschena, i od szvete Rimfzko-Katholichanszke Czirkve do dneva danafsnijega sztalno derfana, od koje vsze druge vere, po grehsfnih, Bogu i Czirkvi nepokornih ljudih,

kakti

a) Ephes. c. 4. v, 1. & 13.

kakti szverſſi ſzuhe od ſzvojega ſztebla od-
pale jeſzu. I zato koi god ſeli, da molit-
ve, i druga dobra dela njegova Bogu dra-
ga, i njemu zaduhſſna budu, mora ſze
ſzkerbeti, da ovu veru pravu Rimſzko-Ka-
tholichanſzku zadobi, zadobljenu ſztalno
do ſzmerti neofzkrunjenu zachuva: ar kak-
ti god iſztinzko je, da *sine fide impossibile
eſt placere Deo*; b) prez prave vere Rim-
ſzko-Katholichanſzke, niſze moguche Bo-
gu dopaſzti, ovak takajſſe iſztinzko je, da
prez ove prave vere Rimſzko-Katholichan-
ſzke, ni moguche tak dobro delo vuchi-
niti, dabi i kakvu plachu vu nebu vredno
bilo; ar *ubi non eſt vera fides, nec poteſt
eſſe vera juſtitia*: c) gde ni prave vere,
onde nemore biti prava pravichnoſzt, ne-
more biti Bogu tak vugodno delo, dabi
kakvu plachu vu diki nebeſzkoj vredno bi-
lo, govori ſzv. Auguſtin.

2. Da pako ſzveta Rimſzko-Katholichan-
ſzka vera je temelj, i zdenecz, iz kojega
naſſe; molitve, i druga dobra dela pri Bo-
gu ſzvojega najema, i zaduhſſbinu imaju,
to ſzvedochi ſzv. Chryſoſtom govorechi:
*fides eſt origo juſtitia, ſancitatis caput, de-
votionis principium, religionis fundamentum.*

P 5

d) ve-

b) Hebr. c. 11. v. 6.

c) S. Aug. de Serm. Domini in mont. c. 29.

d) vera prava je zviraliſche pravichnoſzti, ſzvetofzti glava, pobosnoſzti pochetek, Bogofzlavljanja temelj, kojega rechi potverdjava ſzv. Pavel Apoſt. ovak govorechi: *fundamentum aliud nemo poteſt ponere, præter id, quod poſitum eſt*: e) temelja drugoga nigdo nemore poſztaviti, iz van onoga, koi poſztavljen je od Kriſtuſſa ſzina Boſjega. Iz kojeh rechih vidimo, da ſzv. vera Rimſzko-Katholichanſzka je temelj, *ſpiritualis ædificiû*: f) vſzega onoga duhovnoga ſztanja, vſze miſofzti, i ſzvetofzti, iz van kojega nit kaj vrednoga neba vchiniti, nit miſofchu, nit diku nebeſzku zadobiti moremo. *Sine fide impoſſibile eſt placere Deo*: prez vere prave Rimſzko-Katholichanſzke niſze moguče dopaſzti Bogu, ovak jednakem nachinom prez, vere prave Katholichanſzke, ni moguče kaj vrednoga dike nebeſzke vchiniti: ar kakti god iztanje, koje nima dobroga temelja, vſze ſzerazpade i poruſſi, ovak zpodobnim nachinom vu onoj duhſſi, vu kojoj ni prave vere Rimſzko-Katholichanſzke vſze molitve, i druga dobra dela, kakva god jeſzu

d) S. Chryſ. de fide, ſpe, charit. op. Leo a S. Laur. T. 2, fol. 11. n. 2.

e) 1. Cor. c. 3. v. 11.

f) S. Thom. ibid.

szu, prez vizake plache nebeszke osztaju, i kakti na veter sze obrachaju.

3. Isztinu ovu imamo od isztoga Kristusa potverdjenju. Nut doffel je knjemu kapetan zmiloszerdnosztjum genjen proti betesnomu szlugi szvojemu govorechi: *Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & male torquetur.* g) Goszpone, dechak moj, vu hisi lesi z-gutum vudren, ter zlo sze muchi; kojemu kada bi Kristus rekel: *ego veniam, & curabo eum:* ja dojdem ter zvrachim njega, odgovoril je Kapetan: Goszpone nizem dosztojen, dabi doffel pod krov moj: nego szamo reczi rechjum, ter bude zdrav dechak moj. Ovo chujuchi Kristus, akoprem bibil mogel pohvaliti njegovu ljubav proti blisnomu, koju izkazal je betesnomu szlugi szvojemu, bibil mogel pohvaliti pobosnoszt proti szebi izkazanu, bibil mogel pohvaliti tuliku njegovu poniznoszt, da szebe nevrednoga je dersal, pod kojega krov bi vlezal; nistarmanje, vsza ova Kristus je osztavil, ter pohvalil je veru njegovu govorechi: *Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel:* Za isztinu velim vam, nizem nassel tuliku veru vu Israelu: i to nam na navuk da nit ljubav blisnjega, nit pobosnoszt, nit
milo-

g) Math. c. 8. v. 6.

milofzerdnofzt, nit druga dobra dela jezuz hvale vredna, i nam na zvelichenje hafznovita prez temelja illiti fundamenta five vere Rimfzko-Karholichanfzke. Izato po fzv. Paulu Apost. govori: *justus - - - meus ex fide vivit*: h) pravichen moj iz vere five: hoche rechi: pravichnoga mojega Kerfzchenika Katholika, molitve i druga dobra dela, fzvoje fivljenje, fzvoj najem, i fzvoju plachu pri Bogu iz vere imaju.

4. Odkuda govori fzv. Auguftin: *vera prava je chlovechanszkoga zvelichenja pochetek, prez ove vere doiti ncmore nigdo vu broj fzinov bosjih*: i) ar po ovoj veri pravvoj prifztupliujemo vu milofchu Bosju, vu kojoj fztimo, i dichimosze vu uffanju dike fzinov Bosjih; k) govori fzv. Pavel Ap, kojega nafzleduje fzv. Ambrof. govorechi: *vera prava Kathólichanfzka, je koren vszih krepofztih, i kaj zverhu ovoga temelja zidal bude, ovo fzamo tebi hafznilo bude, za ovu fzamo krepofzt vekivechnu plachu bude prijel*: l) Ovo da ni prazno govorenje moje, fzvedochanfztvo toga imamo vu Kajnu i Abelu; nut podal je Abel Bogu Aldova fzvojega, podalje i Kain fzvojega;

h) Hebr. c. 10. v. 38.

i) S. Aug. ferm. 30. in apend. de divers.

k) Rom. c. 5. v. 1. & 2.

l) S. Ambr. Lib. de Cain & Abel.

jega: *Respexit Dominus ad Abel, & munera ejus: m)* ogledal fze je Gospodin Bog na Abela, i aldova njegovoga, *ad Cain vero, & munera illius non respexit: *)* na Kajna pak, i aldova njegovoga ni fze ogledal, zrok toga daje fzv. Pavel Apost. govorechi: *fide plurimam hostiam Abel quam Cain obtulit Deo: n)* kajti bolj fhu veru imal je Abel nego Kajna, zato povoljne fsi jebil Bogu aldov Abela, nego Kajna. Dapache toga lepu peldu nam daje izti Kristus vu fsvetomu Evangeliumu govorechi: iziffel je fzejach fzejati fzeme fzvoje, i jedno opalo je poleg puta, ter poteptano, i od pticz pozobano je. Jedno je opalo na pechinu, ter neimajuche vlagu je vfzahnulo. Jedno je opalo med ternje, ter od ternja za duhfeno je poginulo, ter fzamo ono, koje opaloje na dobru zemlju, *ortum fecit fructum centuplum: o)* fztotinu fzada je doneszlo. Dragi kk-moji: kaj drugo jefzu vfze Krive vere fztare i nove? nego put, pozstavljen iz van puta zvelichenja, po kojemu peklenfzki karvani hode, ter nje zoblju, i vu pekel nosze, da verujuch bludnoszti fzvoje kotrige fze nezveliche. Kaj drugo jefzu vfze krive vere? nego tverde kamenite pechine

m) Gen. c. 4. v. 4. *) Ibi v. 8.

n) Rom. c. 8. v. 23.

o) Luc. c. 8. v. 8.

chine , i tak guszto boduche ternje , da akoprem zrechjum szvetoga Evangeliuma sze hvale , akoprem vu szvojih Czirkvah popevaju , mole , daju almostvo , ljubav blisnomu izkafuju i druga dobra dela chine : nistarmanje , kajti jeszu izvan dobre zemlje , to jeszt izvan szv. Rimsko-Katholichanszke Czirkve , zato vsza ova dobra dela szvoja , z-tverdokornofztjum , i z-ternjem szvojeh krivih , od Boga , i Materie Czirkve prokletih navukov tak duhsse , da vu nebu nigdar nikakvu plachu nebudu imali : ar szama szamczata vera Rimsko-Katholichanszka je ona dobra i blasena zemlja , na kojoj kaj god dobroga zdobrim nakanjenjem poszejemo , ali piemo , ali jemo , ali kaj drugoga dobroga chinimo : *Omnia cooperantur in bonum* : p) vsza Bogu povoljna , i szvoju plachu vu diki nebeszki imala budu.

5. To szvedoche neizbrejeni szveti i szveticze szv. Rimsko-Katholichanszke Czirkve , poleg szvedochansztva isztoga Luther Martina govorechega : *In Papatu sunt plurimi boni Christiani , imo omne bonum Christianum , atque ex hinc ad illos devenisse. Dico insuper sub Papatu veram Christianitatem , imo verum nucleum Christianitatis esse* :

Je: q) vu Papinsztvu jeszu zevszema vno-
 gi dobri Kerfzcheniki, dapache vsze dobro
 Kerfzchanfzko je od ovud med nje doslo.
 Vech velim, pod Papinsztvom je pravo
 Kerfzchanfztvo, dapache je prava jederka
 Kerszchanftva. I pravo veli, da vu Papin-
 sztvu, to jeszt vu szv. Rimfzko-Katholi-
 chanfzkoj Czirkvi je jederka prave Katho-
 lichanfzke vere tak osztala, da vsze krive
 vere, koje jeszu, i jesz budu, ni drugo
 dopalo nego lupinje i koreicze; pokedoh
 vsze krive vere fzkupa vzete, zevszemi
 szvo emi dobremi deli, nemogu jednoga
 szvetcza pokazati, kojega sivlenje, ali na-
 vuka Gdin Bog z-jednim chudom bibil po-
 tverdil, kak vidimo vu nasfoj szv. Rimf-
 zko katholichanfzkoj czirkvi. I zato *fide-
 lis Deus: per quem vocati estis in societa-
 tem filii ejus Jesu Christi Dni Nostri: r)*
 Veren, i hvalen budi Gdiu Bog Otecz
 nebeszki, koi vasz i mene zval je vu to-
 varustvo szina szvojega Jesussa Kristussa Go-
 szpona naslega, ter nasz je nasztanil vu nje-
 govu szvetu Rimfzko - katholichanfzku
 czirkvu: *ar quicumque hanc regulam secuti
 fuerint, pax super illos, & misericordia: s)*

q) Martinus Luther, ep. ad Anabap. is. ap. Laur. Bay-
 erlinck int. Conc. select. Conc. 16. pag. 316.

r) 1. Cor. c. 1. v. 9.

s) Gallat. c. 6. v. 16.

koji god regule i naredbe svete Rimsko Katholichanske vere nasledovali, i obderfavali budu, takov mir, i miloserdnoszt Bosanska zverhu nih bude, govori sv. Pavel Apost. da vsa njihova dobra dela vu knigi sivenja vekivechnoga zapiszana budu.

Sztran Druga.

I. Ali znati moramo KK. moji! da kakti god dobra dela izvan sv. Rimsko-Katholichanske vere vchinena nisu zapiszana vu knigi sivenja vekivechnoga, ovak zpodobnim nachinom vera prez dobrih del mertvaje. Ovo sv. Duh sveti po sv. Jakobu Apost. govorechi: „Kaj „bude hafnilo bratja moja, ako gdo reche „da ima veru, dobrih del pak nima? jeli- „ga szama vera bude zvelichila? sztano- „vito, kakti god telo prez duhsse mertvo „je“ *ita fides sine operibus mortua est: t)* ovak vera prez dobrih del mertva je. Ni doszta veruvati vu jednoga Boga prez dobrih del, ar *dæmones credunt, & contremiscunt* *) i vrugi ovo veruju, ter od sztraha derhcheju, ali kajti dobrih del nimaju. zato vera njihova nikaj nim hafniti nemo-re. Odkuda vidimo, da kakti god vera

pra-

*) Jacob. c. 2. v. 14. & 26.

*) v. 19.

prava, vugodna, Bogu draga, i nam nazveliche je hafznovita chini dobra dela nassa, ovak dobra dela zverhfienu, i siva chine veru nassu. Toga szvedochansztvo imamo vn Abrahamu Patriarki, koi kajti niszamo veruval Bogu, nego i dobro delo je vuchinil, kada na oltar je pozstavil jedino radjenoga szina szvojega Isaka, hotejuchi-ga alduvati. u) *Zato reputatum est illi ad justitiam, & amicus Dei appellatus est:* v) prijeto-mu je za pravichnoszt i dobro delo, ter priatelj Bosji je nazvan, na szvedechansztva; da nit szama vera prez dobrih del, nit dobra dela prez prave vere Rimszko-Katholichanszke, nego vera prava, i dobra dela Zkupa zjedincna pravichnoga, i Bogu dragoga chine chloveka.

2. Ovde vidimo, kak jako sze vkanju oni, koji zmertvum prez dobrih del verum, sivljenje vekivechno szebi obechu; kak da bi nigdar nebili chuli one szv. Petra Apost. rechi: *bratja magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem faciatis:* x) bratja, bolje sze szkerbete, da po vafsih dobrih delih zvanje vasse szegurno vchinite:

u) Gen. c. 12. v. 9.

v) Jacob. c. 2. v. 23.

x) 1. Petr. c. 1. v. 10.

Stran I

Q

nite : kak dabi rekel; bratja, szkerbite-
 fze, da zdobremi deli vafsemi, fivu, i
 vam na [zvelichenje hafznovitu vchinite
 szvetu veru vafsu, na koju zvani jefzte : ar
qui creavit te sine te, non salvabit te sine te:
 Gdin Bog, koi nafz je fztvoril prez nafz,
 nebude nafz zvelichil prez nafz, i naflih
 dobrih del, govori fzv. Auguftin. fzve-
 dok toga je fena kananeitanfzka, koja ako-
 prem vikala je za Kristuffom : *miserere mei*
Dñe Fili David: p) Szmilujfze meni Go-
 fzpone fzin Davidov, niftarmanje Kristus
non respondit ei verbum: nit rech ni noj od-
 govoril. Chudna fztvar KK. moji! nut! on
 Kristus, koi pital je zgutum vudrenoga,
vis sanus fieri z) hoches zdrav biti? koi
 rekel je fzlpczu poleg puta lefechemu;
quid tibi vis faciam? a) kaj hoches da-
 ti vchinim, feni kananeifzkoj za fzobom kri-
 chechoj nit rech neodgovarja. Zrok toga
 daje mudri Gilaret govorechi: kajti, koi
 milofchu profzi, on fzvoju pomoch, i fzvo
 jega truda nemifzli pridati; i kajti fena ova
 fzamu milofchu, prez fzvoje pripomochi
 od Kristuffa je profzila, zato tak dugo nit
 odgovora nit milofchu je dobila, doklam
 ni

y) Math. c. 15. v. 22.

z) Joa. c. 5. v. 6.

a) Luc, c. 18. v. 41.

ni rekla. *Dñe adjuva me*: Goszpone pomosi me. *b)* I ovo na znamenje, da koigod uffajuchisze vu szamu veru szvoju, sze neche szkerbeti zadobra kerfzchanszka dela, nit odgovora nit zvelichenja od Boga sze nadiati more; cheiza iszti Kristus odkupitelj daje szvedochansztvo govorechi: *non omnis, qui dicit mihi, Dñe, Dñe, intrabit in Regnum Cælorum*: *c)* ne vlezne vszaki on vu kraljesztvo nebeszko, koi govori Goszpone, Goszpone, nego on, koi chini volju otcza mojega, koi je na nebeszih. Ovak jednakim nachinom, nevlezne vszaki on vu nebeszko kraljesztvo, koi sze dichi zverum Rimszko - Katholichanszkum, nego on, koi obdersavajuch ono, kaj vera Rimszko - Katholichanszka vuchi, dobra kerfzchanszka dela chini.

3. Dragi KK. moji! Zakaj Goszpodar vinograda, delavczu szvojemu zapovedal je figovo dervo podszekati govorechi: *succide illum*: *d)* podszekaj-ga? da zaman na zemlje nesztoi, nego zato, kajti szada ni noszilo. Zakaj Kristus lepo zeleno figovo dervo poleg puta sztojeche je tak proklel, da taki je vszehnuło? nego kajti szada na

Q 2 nje.

b) Gilaret. fer. 6. post Dom. 1. quad.

c) Math. c. 7. v. 25.

d) Luc. c. 13. v. 7.

njemu ni nassel. e) i ovo na znamenje, da Kerzchenik vu szv. Rimszko-Katholichanszkoj veri zaszadjen, ako szamum verum zadovoljen, szada dobrih del nedonassa, podszekan i vu ogenj hichen bude poleg onih Kristussa rechih: *omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excindetur, & in ignem mittetur: f)* vszako szadovno dervo, to jeszt vszaki kerzchenik katholik, koi nedonassa szada dobrih del, podszekan, i vu ogenj hichen bude: *ar sicut vitis sine fructibus vilis redditur, sic & Christianus sine bonis operibus: g)* kakti god tersz prez szada malo vreden, i ognja vreden je, ovak kerzchenik prez dobrih del ni vreden dike nebeszke, govori szv. Eucherius. Ali rechete mi: Kristus za vsze je zadoszta vuchinil, i nam szvojum mukum i szmertjum zaszlufil diku nebeszku. Govori on, *qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit: h)* koi bude veruval tersze okerszti zvelichen bude; anda niszu potrebna dobra dela, doszta je veruvati. Ali pitam vasz kk. moji! ako zadoszta vchinil je nasz Kristus, ali ako je zadoszta nazvelichenje

e) Math. c. 21. v. 19.

f) Math. c. 7.

g) Eucherii. ser. de Transfigur.

h) Marci c. 16.

nje veruvati i kerščenomu biti, kak je mogel Kristus rechi, da fzin chlovechi kada dojde szuditi, onim, koji na desznoj sztrani budu, bude rekel: *hote blaseni otcza mojega vu kraljesztvo vam pripravljeno: ar bilšem gladen, ter me jeszte nabranili; bilšem segyen, ter me jeszte napoili: bilšem putnik, ter me jeszte presztanili: &c.* ar kaj god jednomu iz med moih najmenssib vchinili jeszte, meni szte vchinili. Onim pak, koji na levi sztrani budu, bude rekel: *odbadajte od mene prokleti, vu ogenj vekivechen, koi je pripravljen vragu i Angelom njegovem. Ar gladen jeszem bil, ter me niszte nabranili: segyen jeszem bil, ter me niszte napoili: betesen, i vu temnicze jeszem bil, ter me niszte pobadili &c.* ar kaj god niszte vchinili jednomu iz med moieb najmenssib, meni niszte vchinili, i) kak je mogel rechi? kada dojde fzin chlovechi, vu diki otcza z- Angeli szvojemi, *tunc reddet unicuique secundum opera ejus:* k) onda na plachal bude vszakoga, ne poleg vere szame, nego poleg dobrih del njegovih.

4. Ah! vchinil je! vchinil je Kristus Od- kupitelj zadofzta za nasz tak, da nassa dobra dela, iz vrednofzti muke i szmertinje-

Q 3 gove

i) Math. c. 24.

k) Math. 16. v. 27.

gove fzvoju czeru, i vrednoszt pri Bogu imaju. Zadoszta je veruvati i biti kerfzche nomu tak, da vsze ono, kaj verujemo, i kaj fzv. Rimfzko - Katholichanfzka czirkva vuchi, z-chinenjem zverhffimo: ar *kakti god telo prez dubffe je mertvo, ovak je mertva vera prez dobrih del.* Szvedok toga jezsu petere nefzpametne Evangeliumfzke divicze, koje akoprem pred vratih zaruchnika jezsu vikale: *Dñe, Dñe aperi nobis: l)* Gofzpone, Gofzpone odpri nam, niftarmanje, kajti nifzu fzkupa ruku zdigle, i na vrata kuchile, zato izvan fzvadbe ofztati, i chuti jezsu morale: *nescio vos: nepoznam vasz.* Odkuda vidimo, da koi god feli na fzvadbu nebeszku dojt. on nemora fzamo vikati, Gofzpone! Gofzpone, nemora biti zadovolen fzamum verum, nego mora fzkupa ruke zdignuti, kuchiti i dobra kerfzchanfzka dela chiniti: ar *qui opera facit, quasi manu pulsat Deum operibus suis: m)* govori fzv. Chryfoftom, koi dobra dela chini, kakti zrukum kuchu Gdina Boga zdobremi deli fzvojemi, injemu odperlofze bude, da vlezne na fzvadbu nebeszku.

Do-

1) Math. c. 25.

m) S. Chryf. hom. 18. imperfect. in Math.

DOKANČANJE.

KAJ da i namſze odpre, kaj ſzmo chinechi KK. moji! nego *petite*, & *accipietis*: proſzete, ter prieli budete. Proſzete, tverdno verujuchi, da Krjſtus Odkupitelj naſs izhadja od Boga Otcza. Proſzete, ſztalno do ſzmerti vaſſe, vu onoj ſzv. Rimſzko - Katholichanſzkoj veri ſivuchi, koju Jeſus Krjſtus je vuchil, koju Apoſtoli jeſzu nazveſchali, i koju ſzveta Rimſzko - Katholichanſzka czirkva, od pochetka ſzvojega, do dneva danafſnjega ſztalno je derſala; ar vera ova, je on temelj, kojega Krjſtus Jeſus je poſztavil, izvan kojega nikaj vrednoga dike nebeſzke vchiniti nemoremo: pokehdob kakti god *sine fide impossibile est placere Deo*: prez prave Rimſzko - Katholichanſzke vere niſze mogu che dopaſzti Bogu, ovak prez prave vere Rimſzko - Katholichanſzke molitve, i dobra dela naſſa, nit povoljna, nit plachu vu nebu budu imala. *Petite*: proſzete *ſivum verum*; tojeſzt veru vaſſu Rimſzko - katholichanſzku, zmolitvami, zpoſztom, z-obderſavanjem zapovedih Boſjih i czirkvenih med vami hranite, krepite, izderſavajte: ar *fides ſine operibus mortna eſt*: ve-

ra prez dobrih del mertva je. Szlofete an-
 da sivu veru katholichanszku z dobremi
 deli vassemi, ter ako kaj proszili budete,
 kaj Bogu na hvalu, vam nazvelichenje
 bude, verujte da budete prieli: ar Krist is
 vekivechna isztina govori: *amen dico vobis,*
si habueritis fidem, & non hæsitaveritis, - - -
omnia, quæcunque petieritis in oratione cre-
dentes, accipietis: n) Za isztinu velim vam
 ako budete imali veru pravu Rimszko-ka-
 tholichanszku, ter vu noj nebudete dvoili,
 vsza, koja proszili budete vu molitvi, pra-
 vo verujuchi, prieli budete Amen.

PRO-

n) Math. c. 21. v. 21. & 22.

PRODESTVO

O D

MERZLIH SZAMOGA IMENA KERSZCHENIKOV.

ZA SESZTU NEDELJU PO VUZMU.

ZAVJETEK.

Merzli, szamoga imena Kerščeniki, *Per-
vich* Nit šzu pravi kerščeniki nit pravi
krivoverczi, nego jedno i drugo, ime
je kerščanzko šivljenje je krivoverško,
Drugoch I zato kakti kerščeniki šzu-
djeni, kakti krivoverczi prokleti budu.

*Vos testimonium perhibebitis, quia ab initio
mecum estis. Joann. c. 15. v. 27.*

Vi budete švedochili, dašzte zmenom od
pochetka.

POKLAM kamo Kristus Odkupitelj z-te-
lom chlovechanškem oblechen, tridešet
i tri leta bi šivel, chlovechanško pokole-
nje, po iztochnomu Adama grehu pogub-
leno, z-mukum i šzmertjum odkupil, ne-

beszkoga szvojega navuka nazveszil, szvetu katholichanszku czirkvu szv. Sacramentumi, i zdrugemi naredbami nakinchil, ter vsza, koja Otécz Bog Nebeszki je-mu izruchil, bibil zverhsil; pervo neg bi na Nebo zasztupil, poszla rassiravanja szvoje szv. vere Vuchenikom szvojem je izruchil govorechi: *vos testimonium perhibebitis, quia mecum ab initio estis*: Vi budete szvedochili od mene, i navuka mojega, kojega ja vam dal jeszem: kaj Apostoli tak marljivo zverhsili jeszuz, da akoprem vu ne-preterganomu pregonu posztavljeni jeszuz bili; nistarmanje znavukom i zpeldum, navuka szvetoga Evangeliuma, i szvetu veru Kristussa, tam do koncza szveta jeszuz rassirili.

Dragi KK. moji! nut szveti Apostoli vre zdavna za ime Bosje pomorjeni, i vu diku nebeszku prenesseni jeszuz, anda szegurno derfati moramo, da Kristus ni szamo Apostolom, nego i nam, nit nam szamo Redovnikom, nego i vam KK. moji! rekel je: *vos testimonium perhibebitis*: vi kerscheniki, sivlenjem vaszem szvedochanstvo od mene davali budete, kakvoga navuka, i kakve zapovedi ja vam dal jeszem: Chesza dal je ochiveszto szvedochanstvo kada je rekel Apostolom: hodechi

vuchete vsze narode, kerfztechi nje vu I-me Otcza, i Szina, i Duha fzvetoga: *docentes eos serbare omnia, quaecunq. mandavi vobis: a)* vuchechi nje obderfavati vsza, koja ja vam zapovedal jezem, hotejuchi rechi: vuchete nje, da kakgod vi, ovak i oni dufni jezzu navuka mojega zrechjum, i sivlenjem nazveschati, i njega tak fztalno vu sferdczu derfati, da pervo vumreti, nego od njega odsztupiti izbereju. Vuchete nje tiho, chedno, kratko, mirovno, trezno, pravichno, chiszto, ipobosno tak sivet, da vszaki iz sivlenja nihovoga zpoznati bude mogel, kakvoga navuka, i kakve zapovedi ja njim dal jezem.

I Z R E K A.

ALI! o vremena! o saloszt! ifztina je sivei jezzu negdassni fztari kerfzcheniki vu krotkochi, poniznoszti, chisztochi, i vszakoj kerfzchanszkoj kreposzti; davali jezzu szvedochanszstvo sivlenjem szvojem, da jezzu pravi naszledniki Kristussa szina Bosjega: ali ako szadassneh kerfzchenikov, grehsno, piano, jalno, nazlobno. Krivichno, nenavidno, gizdavo, nechiszto, Bogu i Materi czirkvi nepokorno sivlenje premi-
szli.

a) Math. c. 28. v. 19. & 20.

szlimo, moramo rechi, da nit jefzu kuha-
ni, nit pecheni, nit kerfzcheniki pravi, nit
krivoverczi, nego jedno i drugo. Ime je
kerfzchanszko, sivljenje je krivoverfzko,
izato

RAZDELENJE.

Pervich Kakti kerfzcheniki budu szudjeni.
Drugoch kakti krivoverczi budu prokleti.
Ovo deklam poksem. Komu je drago ker-
fzchanszko ime, proszim najdobrovoljno
&c.

Sztran Perva.

I. Da iszvetczkoga sztaliffa Kerfzcheni-
ki szvoje naredbe illiti regule, i szvoju
professiu, illiti szvoj zavesz imaju, od to-
ga ni dvoiti: ar kaj drugo. nego professio
je, ono na szv. kerfztu vragu odgovara-
nje? kaj drugo, nego regula sivljenja je
szveti Evangelium, i zapovedi Bosje, od
kjih kristus rekel je Apostolom: *bodechi
vuchete vsze narode kerfztechi nje vu ime Ot-
cza, i Szina, i Duba szvetoga, vuchebchi nje
obdersavati vsza, koja ja vam zapovedal jefzem**
Anda Evangelium je regula, i professio
nassa: tako je KK. moji, toga szvedok ni
szamo szv. Basilius govorechi: *quisquis E-
van-*

*) Ibi.

vangelii baptizmate baptizatus est, ad hoc obligatus est, ut secundum Evangelium vivat: b) koi god z-kerasztom szv. Evangeliuma je kerasztchen, on poleg Evangeliuma five-ti mora: nego toga szvedoki takajste jeszu sztari negdasni kerasztcheniki, koji tak chiztu veru kristussa dersali, i tak szveto i Evangelumu szpodobno sively jeszu, da od nih mudri Tertulian poganinom vremena szvojega po uffal sze je rechi: nut poganini! tulika je odurnoszt sivlenja vafsega, tulika ljudomosztva i tatbine, da puna jeszu zeleza i vuze, puni shanczi i grabe, puna vissala i kolczi z-poganini, *nemo illic Christianus:* c) ni ondi med njimi najti kerasztchenika.

2. Dragi KK. moji, da szpoznamo, jeli ovo od nassega kerasztchanosztva rechisze more, *nemo illic Christianus:* da kerasztchenika katholika nit-je mochi najti med grehšni-ki, nit med krivoverczi, premiszlimo, ko mu je zpodobno sivlenje nasse? Nut negda zevszum poniznosztjum jesze poszlussala rech Bosja, szada sze oszmehava. Negda kerasztcheniki pred noge Apostolov blago szvoje noszili, i onda osztavljali jeszu, szada sze tugye grabi. Kerasztcheniki negda
za

b) S. Basil. Lib. 2. de baptiz.

e) Tert. in Apologetica c. 24.

za nepriatelje jészu molili, szada ni hife, vu kojoj vnogi tuggyemu zlu nebifze vezelili. Kerfzcheniki negda falingu blisnjega ako nifzu mogli zevfzema pokriti, jészu konchemar fzprichali; szada pako nekrivem, i nedufnim tak poften glasz fze vuzimlje, da vnogi z-Jobom tufiti fze moreju: *quare persequimini me sicut Deus, & Carnibus meis saturamini?* d) Zakaj me preganjate kakti Bog, i moje meszo grizete? Negda *domus christianorum Ecclesiae erant*: hife kerfzchenikov bile jészu czirkve, *nunc ipsa etiam Ecclesia in domum redacta est*: e) szada ifzte czirkve na hife, i vszake odurnofzti buldirnicze fze obrachaju. Negda *nihil in privata domo Carnale loquebantur*: nit kaj szramotnoga, nit kaj nechifztoga vu kerfzchanfzkoj ter to fsvetczkoj hifi nit fze je chulo, nit govorilo, *nihil nunc in Ecclesiis spirituale memoratur*: szada nikaj duhovnoga vu czirkvi fze mifzli. Negda Kerfzcheniki po nochi vu czirkvah na fzlusbi Bosjoj jészu zkoznuvali, szada kakbi mogli pianchuvati, blisnjega ogovoriti, njemu kvara vchiniti, na greh napeljati, telu i fsvetu vgoditi, zkoznuju, ter

czir-

d) Job, c. 19.

e) S. Chrysoft. ap. Leo, a S. Laur. T. 2. fol. 17.
n. 14.

czirkve i po dnevu prazne sztoje. Negda szpòl szpòlu licza je zakrival; szada szpòl z-szpòlom tak grehšno, i szpachlivo, i nechiszto, doma, i napolju szramotno sze shale, noruju, razgovaraju, opeczkavaju, i natesu, da vnoga drobna decza, vnogi obodvojega szpòla mladi ljudi, z-nihovum zlum peldum na greh, i vu pekel sze vleku. Negda koi gušzto puti vu czirkvi i na molitve sze je videl, koi szteg njeno, mirovno, ponizno, i dobro po katolichanszko je sivel, od vsih bil je prestimavan; szada koi neche z-pianemi piano, z-gizdavemi gizdavo, z-nechisztemi nechiszto, z-krivoverczi po krivoveršzko, zrazvuzdanemi razvuzdano sivet, on priprofzt, i budalo je. Nakratkom; nato je došlo szadašne keršzchanszstvo, da z-salvianom od njega rechi morem, da ni drugo, nego *Sentina vitiorum*: f) szmetische, i zviralische vszake odurnofzti.

3. Ovo ako premiszlimo kk-moji! zpoznati hochemo, da našz, i szadašniega vremena laslive keršzchenike htelje zname-nivati Duh szv. Kada po szv. Jude Thadeu, i szv. Paulu Apost. rekelje: *in novissimis temporibus venient illusores secundum de-*

f) Salv. T. 1. 79. de guber. Del.

desideria sua ambulantes : g) vu poszledomu vremenu, dajdu ofzmehavavczi vere, koi poleg poselenja, i grehsnoga nagnenja sivei budu, *habentes quidem specimen pietatis, virtutem autem ejus abnegantes* : h) imali budu, isztina je, zvanfzku spodubu pobosnoszti Kerfzchanfzke, ali vu sferdczu nebudu znali kaj je Kerfzchanfzka kreposzt. Katholiki sze budu zvali, ter siveenje krivoverfzko budu vodili. Apostole budu poszluhsfali, ter noch i dan budu pianchovali, Kristussa budu szpovedali, ter navuka njegovoga budu preganjali. Nechifzto budu sivei, ter mladenczi, i divoike sze budu zvali. Tugye blago budu grabili, ter za pravichne szebudu derfali. Jad i chmer kakti kache iz vufzt szupreti blisnjemu budu szipali, ter szkazlivem sztisznjenim sivenjem szvojem szvetofzt budu prodavali. Kk-moj; nizuli takvi Kerfzcheniki i Krivoverczi? Kerfzchanfzko je ime, krivoverfzko je sivenje. *Ali quid prodest vocari, quod non es?* pita szv. Augustin, kaj hafzni Kerfzchenikom Katholikom szezvati, ako takvi z-chinom i sivenjem nizmo? sztanovito, mi! mi na szramotu Kristussu, i na duhovno poruffenje blisnjega

g) Jud. Thad. v. 18.

h) 3. Tim. c. 3. v. 5.

ga jezmo : ar *in nobis* , *in nobis Christus patitur opprobrium* , - - - *& lex Christi maledictum* : i) vu naz vu naz szramotu terpi Kristus , i Evangelium zakon njegov oszme-
havanje i proklestvo , govori Salvian : ar kada naz vide dobri i pripozti Kerszcheniki , tak grehsno i razvuzdano sivet , vu veri RimzkoKatholichanszkoj pochnu dvoiti : kada naz vide krivoverczi ali poganini , pochnu szi miszliti , da kakovo je sivenje nasse , takov je navuk Evangeliuma , i szvete Rimzko-Katholichanszke Czirkve ; kakov je navuk Evangeliuma , takov je Kristus pochetnik Evangeliuma : sivenje Kerszchenikov Katholikov grehsno , nechizto , piano i razvuzdano je ; anda i Kristus , i navuk Evangeliuma njegovoga grehsen i razvuzdan mora biti . Nut ovako szi miszle krivoverczi i poganini videchi nekerszchanszko sivenje nasse . Ali neverujte ! neverujte Kk-moji ! da ovo je navuk Kristusa , ali njegovoga szvetoga Evangeliuma , poleg kojega grehsni , i razvuzdani szamoga imena Kerszcheniki , ravnaja sivenje szvoje , nego je navuk Luczifera poklenzloga . Oni poleg navuka Kristuslevoga siveju , koji obdersavaju navuka

i) Salvian. ibi fol. 126. n. 120.

Sztran L

R

vuka one szv. Katholichanszke Czirkve, koju niszu vszko-jaki ljudi poleg nagnenja szerdcza szvojega szkerpali, nego Kristus je pochel, i vtemelil; ar ovu Czirkvu posztavil je za temelj, i fundament vere, i isztine szvoje nemoguche vkaniti, ovoj, i ni jednoj drugoj, je obechal da znjum bude tam dokoncza szveta: anda koi god sive drugach, nego vuchi, i zapoveda, od Kristussa vtemeljena szv. Rimszko-Kathelichanszka Czirkva, on nit sive poleg navuka Kristussa, ni je pravi Katholik, poleg onih Kristussa rechih: koi neposzluhne Czirkvu, ne koju god, nego Czirkvu moju, *sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus*: k) derfi-ga za nevernika i publikana.

4. Ali rechemi gdo: ja verujem vsze kotrige vere Katholichanszke, ter verujem tak tverdno, da pripravljen jeszem za veru sivljenje i kerv dati, kak anda ja Kerfzchenik Katholik zvati nebisze mogel? ali moj Kerfzchenik! gdo budo ovo tebi veruval? pokehdob nit derfanje, nit chini, nit sivljenje tvoje tebe pravoga Katholika kase? povechmi, profzim te, jeli laglje muku terpeti, kerv tochiti, ali od jedne kupicze vina, od jasnoga maloga Krivichnoga dobichka, od jedne kletve ali krive

pri-

k) Math. c. 18. v. 17.

priszege, od jednoga kratkoga veszelja, od jedne kratke nazladnoszti sze sztegnuti? ter vendar ovo vchiniti nemores: kak anda bu- des mogel kipuche zoljom kotle, rasnje, rostire, razczverto olovo, i druge kervo- lochne muke podneszti? ah lases! lases da verujes kotrige prave vere Katholichanszke, i ako verujes, ter poleg nih nesives, Szpo- doben jeszi duhom peklenšzkem, od kojeh Duh szv. po szvetomu Jakobu Apost. go- vori: *& Dæmones crèdunt, & contremi- scunt*: l) Ji vrangi vereju, i znadu, koja ti znas, i kaj vech je, od sztraha derhchu; ter vendar, kajti nimaju veru, *quæ per chari- tatem operatur*: m) koja iz ljubavi Boga i blisnjega dobra dela chini, zato nit Ker- szcheniki Katholiki sze zvati, nit delniki dike nebeszke posztati moreju. Nut kk- moji! na kaj je doslo szadašne Keršzchan- sztvo; zovusze vnogi Keršzcheniki Katho- liki, akoprem sivlenje szvetomu Evange- liumu, i navuku Czirkve Katholichanszke szuprotivno siveju; navlosztito szada sze pri- pecha szv. Katholichanszkoj Czirkvi ono, kaj pripetilo sze je Czirkvi Jerusalemszkoj vu vremenu Esdere Redovnika.

Nut; kada bi Cyrus Kralj Persianszki

R 2

do-

l) Jacob. c. 2.

m) Gal e. 9. v. 6.

dopuſchal ſidovom na meſzto ſztare poruſ-
ſene Czirkve drugu zezidati, mladi ſidovi,
i nihovi Redovniki; videchi novu Czirk-
kvu raduvali, i veſzelili ſze jeſzu, *Seniores
autem, qui viderant templum prius, cum
fundatum eſſet, --- flebant voce magna. n)*
oni pak ſztarczi, koji negdaſſnu ſztariſzku
czirkvu jeſzu videli, priſzpodabljava, uchi
lepotu neinu, k-lepoti nove, ſuhko jeſzu
plakali; ar vu noj nit ſzenczu ſztare czirk-
ve naſſli niſzu. Ovak jednakem nachinom
mi KK. moji! ſtimajuchi da vera naſſa Ka-
tholichanſzka vu najboljſſemu je ſztaliſſu,
piemo, jemo, goſztimoſze, veſzelimo, i
vſzakojake naſzladnoſzti vſivamo: ali dabi
doſſel jeden Thomas Erdödy Ban Hor-
vatczki, da bi doſſel Janus Draskovich Pa-
latin Vugorſzki, dabi doſſli drugi ſztari naſ-
ſi Horvathi, koji veru katholichanſzku tak
ljubili, i obdersavali jeſzu, da za nju, za
Boga, i kralja vumreti vſzigdar jeſzu goto-
vi bili, ter dabi videli tak grehſſno, raz-
vuzdano i nekerſzchanſzko ſivljenje naſſe,
kada bi chuli tulike ogovorlive, nechizte,
ſzramotne, Bogu i ſzvetoj czirkvi katholi-
chanſzkoj ſzuprotivne, i krivoverſzke raz-
govore, ſuhko bi plakali, ter rajſſi vu grob
ſze povernuli, nego naſz gledali govore-
chi: *ſuper flumina Babylonis illic ſedimus*

n) Eſdrae c. 12.

Et flevimus: o) zverhu potokov zmeštanoga i grešnog Babylona ondi ješzmo ſzedeli i plakali, *dum recordaremur tui Sion*: kada bi ſze ſzpominali iz lepote tvoje Sion iz lepote, pobošzti, i ſzvetošzti negdašnoga kerſzchanſztva.

5. Rekli bi: *hæccine est civitas gloriosa?* p) ovoli je on odichen Zagreb varoš? kojega tulika je negda bila ſzvetošzt i pobošzt ſivlenja, da pred 174 letmi Groff Chriſtoff. Banffi rodjen Calvin, vu tebi buduchi onu chednoſzt, pobošnoſzt i zmoſnoſzt tvoju, Zkojum na telovſzki dan, telo Jeſuſa pod peldum kruha ſzkrito, na procheſzie ſzprevadjal jeſzi, tak vu ſzerczu ſze je genul, da bludnoſzt kalvinſzku oiztavil, ter veru Rimſzko-Katholichanſzku priel je. Rekli bi z-ſzvetim Chryſtoſtomom: *czirkva ſzadaffnjega kerſzchanſztva ſzpadobna je ſeni plemenitoj, ali ſziromaſkoj, koja kaſe ladicze, ali prazne, i prez zlata; ar nima drugo nego ſzamo znamenje ſztaroga kerſzchanſztva*: q) ima czirkve, ali prazne, ima kipe, i oltare, ali prez poſtenja, ima zvone, ſzpovedalnicze, i klechala, ali prez negdaſne pobošnoſzti, ima

R 3

ker-

o) Pf. 136.

p) Sophon. c. 2. v. 15.

q) ap. Leo. a. S. Laur. T. 2. fol. 18. n. 15.

kerščhenike, ali prez kerščhanszkoga sivoljenja.

Ali reche mi gdo? vem i ti nesives, kak negdassni Redovniki sively jeszu, i kak szveti Pavel Apostol potrebuje govorechi: *in omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum: r)* vu vszemu sivoljenju, i vu vszeh chinih tvojih szkerbisze da budes na dobru peldu; ako anda tebi je szlobodno odsztupiti od sztarinszkih Redovnikov sivoljenja, i meni bude szlobodno odsztupiti od sivoljenja negdassnih kerščhenikov. Ah KK. moji! valuvati moram, da nesivem tak, kak sively jeszu onoga vremena Redovniki kada kuliko je bilo Redovnikov, tuliko je bilo szvetczov; i zato Bogu, i vam szpovedam szlaboszt moju; Bogu da mi oproszti, i podeli imiloschu, da siveti budem mogel; vam da nesivete poleg chinenja mojega, nego poleg navuka Kristussa, kojega vam nazvescham, imajuchi na pametzi, da na szudu Bosjemu, nebudete pitani kak ja sivel jeszem, nego kak navuk Kristussa obdersavali jeszte: anda *si christianus es --- Christi tui adhære doctrinæ*, govori szv. Thomas de Vila nova, ako kerščheniki jeszte, Kristussa valsega sze navuka dersite, ne moje zle pelde. ter poleg njega sive-

r) Tit. c. 2. v. 7.

sivete; ar kakti kerszcheniki szudjeni, ter ako dobra kerszchanfzka dela imali nebudete, kakti krivoverczi obszudu proklestva prieli budete.

Sztran Druga.

I. Da grehšnoga, i razvuzdanoga sivlenja Kerszcheniki katholiki, kakti kerszcheniki szudjeni budu, toga szvedok je szveti Pavel, i Peter Apostol. Nut szv. Pavel govori: *quicumque in lege peccaverunt, per legem judicabuntur: s)* koji god szuproti zakonu vere prave jeszu pregrehšili, oni poleg zakona vere prave budu szudjeni. Szv. Peter Apost. pak govori: *Si christianus non erubescat, glorificet Deum in isto nomine: t)* koi sze nezramuje kerszchenikom zvati, on najtak dichi Boga vu ovomu imenu, da nebude szamo zimenom, nego i sivlenjem kerszchenik; ar dojde vreme, *ut incipiat judicium a Domo Dei *)* da szud sze bude pochel od hise Bosje. Dojde vreme - *da recitabuntur verba professionis nostræ:* da sze doneszu na pervo rechi zaveza, i professie nasse na kersztu vchinjene, kada po kumih vragu i

R 4

giz-

s) Rom, c. 2. v. 12.

t) 1. Petr. c. 4. v. 16. *) ibid, 17.

gizdoszti njegovoj odgovorili sze, ter da szamomu Bogu szlufiti, i vu njega veruvati hochemo, jezmo obechali. Dojde vreme, da szudecz Bosanzki zpitaval nazz bude, jezvoli zverhsili obechanje nasse. Dojde vreme, da *scrutabitur Ferusalem in lucernis: u)* pregledaval bude miszlenja nassa, govorenja nassa, molitve nasse, poszte nasse, pokoru nassu, chisztochu nassu, i vsza dobra dela nassa, kakva, i zkakvem nakanjenjem jezsu bila vchinjena: Pregledaval nazz bude z-szvetchum, i poznaval, jezvoli dobromu kerszcheniku katholiku szpodobni, ali krivoverczu; ter tak szerdito bude pregledaval, da *tabescet omnis militia cœlorum: v)* derhtale budu vsze szkupchine nebeszke.

2. Dragi KK. moji! *si justus vix salvabitur, impius, & peccator ubi parebunt x)*? ako pravichen i pobosen kerszchenik tesko sze zvelichi, grehsnoga, i krivoverszkoga sivlenja kerszchenik, gde sztal bude? ali kamo dojde? pita szv. Peter Apost. Gde sztali budu oni, koji tak zadovoljni jezsu zonemi dobremi deli, koje pod szmertni greh chiniti dusni jezsu, da govore, da
kaj

u) Sophon. c. 1. v. 12.

v) Isa. c. 34. v. 4.

x) 1. Petr. c. 4. v. 18.

Kaj god od Boga pod izmertni greh ni za-
 povedano, nižu dusni vchiniti, nemiszle-
 chi nevoljni, da ako Gdin Bog nevchini
 z-nami drugu miloschu, nego onu, koju
 je dusen, szkvarjeni budemo: ar ni dusen
 nam drugu miloschu dati, nego onu, ko-
 ju i Turkom, i drugim nevernikom dusenje
 dati, z-kojum moremo dobro chiniti, i zve-
 lichitise, ali vendar nigdar znjum sza-
 mum sze nezvelichimo: i zato takvi nima-
 jusze drugo nadiati, nego da pred szud-
 czom Bosanszkim grehsnikom pribrojeni
 budu poleg onih Duha zv. rechih: *decli-*
rantes autem in obligationes, adducet Dnus
cum operantibus iniquitatem: y) koji chine
 izamo ono, kaj pod zapovet chiniti jeszu
 dusni, Gdin Bog na szudni dan pribrojil
 bude grehsnikom. Gde sztali budu sza-
 moga imena kerszcheniki? kada dojduna-
 pero vszi duhovni szpovednikov opomen-
 ki, pod vuha hicheni, vsza prodestva of-
 ztavljena, vszi szvetki zdelom ofzkrunjeni,
 vsze dobre pelde ofzmehane, vsze naszla-
 dnoszti i nechisztoche vchinene? ter *quasi*
loquentia simul opera dicent, tu me egisti,
opera tua sumus: z) izta zla dela kricha-
 la budu, ti! ti szi nasz vuchinil, tvoja de-

R 5

la

y) Ps. 124. v. 5.

z) S. Bern. ap. Leo. a S. Laur. T. 2. fol. 51. n. 12.

la jezmo. KK. moji! kak fzi chutili budemo, kada szudecz Bosanzki *scrutabitur in lucernis*: z-szvetchum pregledaval bude mene i vafz, ter potrebuval od nasz onu kerfzchanfzke krepofzti, i chifztoche hali-
 czu, koju na szvetomu kerfztu prieli jezmo koju ako ne najde, rekel nam bude; *amicce, quomodo huc intrafti non habens vestem nuptialem?* a) priatelj, kak fzi vlezal szimo? kak fze jezzi pouffal kerfzchenik katholik zvati? ali kaksze jezzi pouffal szuda moje-
 chakati, neimajuchi szvadbenu kerfzchanfzke dobrote i krepofzti opravu? ah! hititega! hititega zvezanemi rukami i nogami vu zvunfzku nevernikom i krivoverczom pripravljenu temniczu.

3. O Odkupitelj Jezus! anda kerfzcheniki katholiki, czena szvete kervi tvoje, vu tvojoj szvetoj Rimfzko-katholichanfzkoj czirkvi rodjeni, z-mlekom szvetoga navuka tvojega ljubleno odhranjeni, ako Evangeliumu, i tvoje fzv. katholichanfzke czirkve navuku fuprotivno sively budu, budu hicheni vu temniczu nevernikom pripravljenu? tako je, vu Zvunfzku nevernikom pripravljenu temniczu takvi hicheni budu: *quia vita gentium vixerit*: b) da kakti god

po-

a) Math. c. 27. v. 12.

b) S. Hilar. in Math. Can. 26. in fin.

pokaninszko jeszu vodili sivljenje, ovak z-
 poganini na vsze veke muchili sze budu.
 Gdo iz med nasz szuze zderfati bude mo-
 gel? kada *Crux Christi perorabit*: c) go-
 vori szv. Hieronym, iszti kris Kristussa
 szuproti nam sztal i govoril bude, nut chlo-
 veka, nut katholika, i nekatholichanszka
 dela njegova! kaj-mu vech vchiniti jeszi
 mogel, pravichni szudecz, ter niszi vuchi-
 nil? nut! niszili na meni za njega vumerl,
 i do zajdne kaplje vszu kerv iztochil? ah!
*poverni! poverni fantenje szerditoszti tvoje
 nepriateljom tvojem.* d) Gdo szuze zderfati
 bude mogel? kada budemo videli, da *pu-
 blicani, & meretricēs præcedent --- in Re-
 gnum Dei* e) da grekssni publikani - i grehf-
 sne sene, Tais, Magdalena, Pelagia, i
 vnoge druge, nasz budu presztigle vu kra-
 ljeszto nebeszko; kada videli budemo,
 da *multi ab oriente, & occidente venient,
 retumbent cum Abraham --- in Regno Cælo-
 rum*: f) vnogi od izhoda i zahoda dojdu, ter
 z-Abrahamom, z-Isakom, i z-Jakobom ve-
 szelili sze budu vu kraljesztvu nebeszkomu,
*fili autem Regni ejicientur in tenebras ex-
 terio-*

c) S. Hieron. ap. Leo a S. Laur. fol. 47. a. 15.

d) Deut. c. 32. v. 41.

e) Math. c. 21. v. 31.

f) Math. c. 8. v. 11.

teriores: *) mi pako szini, i odvetki kraljestva nebeszkoga; mi katoliki, zarad grehsnoga, i nekatholichanszkoga sivlenja naslega, hicheni budemo vu zvunszku, nevernikom pripravljenu temniczu, gde bude plach i skripanje zubih.

4. Gdo szuze zderfati bude mogel? kada kakti kerfzcheniki katoliki gledali budemo na szv. Krisu Kerv. Kristussa, czeniu odkupljenja naslega, kakti krivoverczi pako videli budemo *causam --- scriptam*: g) pifzanu obfzudu, illiti fententiu izkvarjenja naslega, ter to na odperto potvrdenje onih szv. Paula Apostola rechih; gde govori: *qui non obediunt Evangelio, pœnas dabunt æternas*: h) koji szu nepokorni Evangeliumu, ter fiveju szuprotivno navuku njegovomu, nam po szv. Rimfzko-Katholichanszkoj czirkvi nazvechenomu, muke, i kastige vekivechne terpelu budu. *Atque hæc est maledictio*: i) i ovo je ono prokletsztvo, koje videl je Zakarias Prorok padajuce na one, koji kerfzcheniki katoliki sze zoveju, ter gorsse od poganinov fiveju. Zpoznal je ov on nezrečni Biskup imenom

*) Ibi v. 12.

g) Math. c. 27. v. 37.

h) Tess. c. 2. v. 8.

i) Zachariae c. 5.

nom Pirrus, koi poklam bi tri puti od vere katholichanszke vu bludnoszt Monothe-
 litanzku opal, Theodor Papa onda budu-
 chi, kakti kerszchenika katholika ljubljeno
 je zval nazad na veru Rimfzko - Katholi-
 chanfzku; ali kajti i proffne, i opominanja,
 i grosnje zanikaj jeszu bile; zato da mu
 vchini szuda kakti kerszcheniku, zapovedal
 je po vszemu Rimu kakti za mertvim koim
 Herczegom zvoniti, obleche z-cherninum
 czirkvu, i na grob szv. Petra i Paula mer-
 tveczkoga lesza postaviti vuchini. Zidesze
 szkupa vefz Rim, dojdu Kardinali z-cherni-
 num oblecheni, ter vleznu vu czirkvu, gde
 pochemfshi szvetu Massu Papa, kada bi pos-
 zvetil telo i Kerv Jesussa, odsztupil je od
 oltara, ter zkervjum Jesussa ovu obfzudu
 piszal je Pirru: *proklinamo, i da vu krivo-
 versztvo opal je, znano chinimo, i kakti
 gniloga kotriga od nasz i od vsze obchine czir-
 kve katholichanszke Pirra razluchavamo, i
 odhitavamo.* k) Dragi KK. moji! kaj drugo,
 nego od vere ofztupiti je? zapovedi Bosje
 gaziti, za rech Bosju nemarati, opomenke du-
 hovne pod vuha hitati, Evangeliumu, i navu-
 ku czirkve katholichanszke szuprotivno fiveti?
 anda *qui talia agunt digni sunt morte.* l) koji
 god

k) Spondanus. ap. Leo a S. Laur. T. 2. fol. 69. n. 16.

l) Rom. c. 1. v. 32.

god ovak siveju, njim kakti vrednim szmer-
 ti vekivechne, Kristus Odkupitelj, zonum
 preszvetum kervjum szvojum, koju za nasse
 odkupljenje je preleal, sententiu, illiti ob-
 szudu szkvarjenja nassoga piszal bude govo-
 rechi: *discedite a me maledicti: m)* odha-
 djajte od mene prokleti vu ogenj vekive-
 chen, *non videbitis me a modo: n)* od szada
 nebudete videli licze moje.

DOKANČANJE.

I ovo je govorenje moje, vu kojemu po-
 kazal jeszem, da grehšni, i razvuzdani,
 szuproti navuku szv. katholichanszke czirk-
 ve sivuchi keršcheniki, nit jeszu pravi ker-
 szcheniki, nit pravi krivoverczi, nego
 jedno, i drugo, ime je keršchanszko, siv-
 lenje je krivoveršzko, i kaiti Gdin
 Bog nikomu dusen neofztaje, nego
 vszakoga naplacha poleg sivlenja njegovo-
 ga, zato takve razvuzdane keršchenike,
 szudil [bude kakti keršchenike, kakti
 krivovercze pako proklel bude; kajti krivo
 szvedochanszstvo szuproti njemu, i navuku
 njegovomu zgrehšnim sivlenjem szvojem
 davali jeszu. Ter ova tak pokazal jeszem,
 da lahko videti jeszmo mogli, kak sivet
 dusni jeszmo, da keršcheniki lze zvati, i
 pred

m) Math. c. 25. v. 41.

n) Math. c. 23. v. 39.

pred szudczom Bosanszkem izebranim pri-
broitisce budemo vredni. Videti jezmo
mogli, da regula, i professio nassa je szv.
Evangelium, i navuk szv. katholichanszke
czirkve, ter ovoga navuka od nasz Kristus
szvedochantzvo potrebuje govorechi: *vos
testimonium perhibebitis* : vi kerszcheniki
katholiki, budi vu zdravju ali betegu, bu-
di vu miru ali pregonu, budi vu szirona-
stvu ali obilnoszti, sivlenjem vassem dob-
rim, i pobosnim, szvedochanszto od me-
ne davali budete, kakvoga navuka, i kak-
ve zapovedi ja vam dal jezsem. Jaj anda
nam KK. moji! ako poleg navuka Kristus-
sevoga sivei nebudemo, ter szuproti njemu
z-grehsnim sivlenjem szvedochanszto da-
vali budemo; ar poginemo na vsze veke
Ameu.

PRO.

PRODESTVO

O D

POTREBNIH KREPOSZTIH
ZA VREDNO PRIETI DUHA
SZVETOGA.

ZA TROJACHKU NEDELJU
ZAVJETEK.

Koi seli biti poszuda Duha szvetoga, nje-
mu je potrebna *Pervich* poniznozt, *Dru-
gocb* Chisztocha, *Tretich* Krotkocha, i
mirovnoszt szerdcza.

Repleti sunt omnes Spiritu Sancto: Actor.
c. 2. v. 4.

Napunjeni jefzu vszi z-Duhom szvetim.

DA Duh szveti Apostole, i po Apošto-
lih vsze pravo verujuche perve kerfzche-
nike z-dari, i miloschami szvojemi je na-
punil, od toga ni dvoiti: ar kajsze Apo-
stolov dosztoj, od nih kniga chinov Apo-
stolszkih odperto govori: *repleti sunt omnes
Spiritu sancto*: napunjeni jefzu vszi z-Du-
hom szvetim. Kaj sze pak pervih kerfz-
che-

chenikov dosztoi, od nih negovore szamo chini Apostolszki; posztavljali jeszuzverhu nih Apostoli ruke, & *accipiebant Spiritum sanctum: a)* ter prijemali jeszuz Duha szvetoga; nego szvedochi i szveta katholichanszka czirkva, koja iz pochetka szvojega kuliko je imala kerfzchenikov, szkoro tuliko je broila szvetczov: ali jeli mi jeszuzmo poszuda Duha szv. vredno, i szlobodno dvoiti moremo.

Ar ako szv. Ivan kerfztitelj Kristussa vu Jordanu potoku kerfztechi *vidit Spiritum Dei descendentem sicut Columbam: b)* videl je Duha szvetoga dohadjajuchega kakti goluba od neba, anda uffanje izmed nasz retki mogu imati, da jeszuz poszuda puna Duha szvetoga: pokehdob kakti god golub neimajuchi fuchi, je tak ponizen, da zverhu nijedne pticze sze neizviffava; tak cheden i chiszt, da ne zdrugim nego zchisztem zernom sze hrani; je tak tih, krotek i miroven, da szuproti ni jednoj pticzi sze neposztavlja, nijednu zkljunom, ali znohtmi nerani: ovak jednakem nachinom, koifeli biti poszuda goluba nebeszkoga Duha szvetoga, mora imati ponizno, chiszto i mirovno szerdcze: **I Z.**

a) A&t. c. 8. v. 17.

b) Math. c. 3. v. 17.

AR ovo htel je znamenovati Duh szveti, kada vu peldi goluba jefze izkazal: i kajti szadafne vreme takvih je malo najti, zato denesz profzil, i nagovarjal budem, da koi god feli pozuda Duha szvetoga biti, naj fze marlivo szkerbi.

RAZDELENJE.

Pervich za poniznoszt, *Drugoch* chifztouchu, *Tretich* krotkochu, i mirovnoszt szerdca, kaj doklam ja pokazem, profzim dobrovoljno i mirovno poszluffajte.

Sztran Perva.

I. Chtejesze od szvetoga Henrika cze-
szara, da on videchi od szuz zaplakanoga,
od pozta szuhoga, i od ljudih za nikaj der-
fanoga jednoga poniznoga, i pobosnoga
pufchenika milo je zdehnul govorechi: *uti-
nam anima mea habitaret in Corpore tam so-
brio, casto & tranquillo: c)* o dabi duhffa
moja sztanuvala vu telu tak mertuchlivo-
mu, chifztomu, i mirovnomu. Dragi kk.
moji! ako szrechu, i szvetoszt szvetih A-
postolov dobro premiszlimo, ako vu chi-
ne Apostolszke pogledamo, ter ondi naj-
de-

c) Heinbach cursu 1. Conc. hodierna.

demo, da Duh szveti vu ognjenih jezikih zverhu vszakoga ondi buduchega je doffel znam ja, da nikoga ni med nami, dapache ni grehšnika, koi zdihaval nebi, o dabi duhšsa moja imala duha Apostolškoga! ter vredna bila prijeti ognjenoga jezika, na znamenje dara Duha szvetoga! ali zaman je takvo zdihavanje vszakomu [zduhom gizdozti napuhnjenomu; ar *super quos requiescet spiritus: d)* pita Gdin Bog, zverhu kojeh dojde, i szedo duh moj, nego zverhu poniznih?

2. I zato ovo znajuchi Kristus Odkupitelj nam Krichi: *discite a me, quia mitis sum & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris: e)* vuchitefze od mene krotkochu i poniznoszt, ar poniznoga i krotkoga szerdcza jeszem, ter hochete najti mira, i pochinka Duhšsam vallem; ar Duh szveti nje napuniti hoche. Da pako Gdin Bog ponizna, i krotka szerdcza ljubi, toga ochivefzto szvedochansztvo imamo vu szvetomu pišzmu. Nut Kristus *humiliavit semetipsum usque ad mortem: f)* ponizil fze je tam do smerti tak, da od fziromaške Matere vu italiczi, vu fziromastvu,

S 2

od

d) Num. c. 11. v. 26.

e) Math. c. 11.

f) Philip. c. 2. v. 8.

od vszih zaveršen sze je rodil, vu poniznozt i sziromaſtvu je ſivel, vu poniznoſzti i sziromaſtvu je vumerl; i zato kada bi-ga Ivan Kerſztitelj vu Jordanu potoku kerſztil, Duh ſzv. doſſel je iz neba zverhu njega vu priliki goluba, *Et mansit super eum* g) ter oſztal je zverhu njega. Nut ponizila sze je Maria pred Angelom Gabtielom govorecha: *ecce Ancilla Dñi, fiat mihi secundum verbum tuum: b)* nut ovo ja ſzlusbenicza Goſzponova, naj meni bude poleg rechi tvoje, ter zato *respexit humilitatem Ancilla suae: **) tak sze je Gdin Bog na poniznoſzt Marie ſzlusbenicze ſzvoje ogledal, da Duh ſzveti doſſel je vu nju, i jakoz: viſnega Boga je nju obſzterla, ter ſzina Boſjega, ſzvetu odkupitelja je rodila. Odkuda ſzv. Bernard od Marie govori, da *humilitate meruit, Virginitate concepit.* Zponiznoſztjum je sze vrednu vchinila, da po krepozti Duha ſzvetoga neozkrunenim divoſtvom ſzina Boſjega je zanozila, i rodila. Nut ponizila sze je Jalfabetha pred Marium govorecha: *unde hoc mihi, ut veniat mater Dni mei ad me? i)* odkuda je ovo meni, da je doſſla mati Goſzpona mo-
je-

g) Joan. c. 1. v. 32.

h) Luc. c. 1. v. 38. * ibi v. 48.

i) Luc. c. 1. v. 43.

jega k-meni? i zato *repleta est spiritu sancto*
 *) napunena je z-Duhom szvetim. Nut
 Apostoli vu poniznoszti, i na molitvi szku-
 pa szpravljeni, chakali jeszú Duha szveto-
 ga, ter zkazal sze je zverhu nih vu ognje-
 nih jeziki, i nje napunil szedmemi darmi
 szvojemi k).

3. Zarad kojega zroka, ova premiszla-
 vajuchi szv. Augustin naz opomina govo-
 rechi: *magnus esse vis, a minimo incipere: l)*
 Selis velik pred Bogom bjti, od najmenf-
 sega pochmi; selis na veliku szvetozt iziti,
de fundamento prius cogita bumilitatis: mis-
 zli pervo od temelja gluboke poniznoszti:
 ar kakti god poleg szvedochansztva szv.
 Cypriana. Bernarda, i Gregura Pape, *bu-*
militas est sanctitatis fundamentum: m) po-
 niznoszt je szvetoszt temelj, *est Custos ---*
& origo omnium virtutum: n) o) je chuva-
 ricza, i zviralsche szvih kreposztih, ovak
 szuprotivnem nachinom gizdozt je poche-
 tek vszakoga greha, izla poleg onih Du-
 ha szv. rechih: *in ipsa --- initium sumpsit om-*

S 3

nis

*) ibi v. 41.

k) Actot. c. 1. & 2.

l) S. Aug. ser. 10. de verbis Dni.

m) S. Cypri. ser. de Nativ. Chti.

n) S. Bernard. ser. de nativ. Dni.

o) S. Greg. L. 23. moral. c. 13.

nis perditio: p) po gizdozti pochetka je vzelo vfze pogublenje. Anda kk. moji! koi god feli napreduvati vu kerfzchanfzkoj dobroti, i krepofzti, on mora napreduvati vu ifztinzkoj poniznofzti: ar *superbis Deus resistit, humilibus autem dat gratiam*: g) gizdavem Bog je fzuprotiven, poniznem pak daje miloshti fzvoje: i zato Kristus odkupitelj nafs nam krichi: vuchetefze od mene, ne fzveta fztvarjati, ne mertve prebudjavati, ne vaffe hvale i prestimanja izkati, nego gluboke poniznofzti: ar ja poniznoga, i tihoga fzerdcza jefzem. Vuchetefze fzami szebe za nikajderfati, hvalu befati, vlasztite grehe, i fzlabofzt ponizno zpoznavati, nikoga nefzuditi, od vfzakoga za gorfflega fze derfati; fzramote, krivicze, pregone, fziromaftvo, i ofztale fzuprotivchine terplivno podnaffati; rech bosju pobosno pofzluffatj, tér vu razgovoru tiho i chedno govoriti: ar kakti god pofzuda, koja jako zvoni, prazna je, ovak on chlovek, koi vu razgovoru bahato govori i krichi, prazen je, prez poniznofzti je.

I kajti gledECH na ifztinfzko ponizne kerszchenike, vnogo vech je takvih praznih,

p) Tob. c. 4. v. 14.

q) 1. Petr. c. 3.

nih, i gizdavih poszud i ljudih, koji ne szamo vu govorenju, hodu, dersanju i opravi, nego vu isztoj poniznoszti, i pobosnoszti hvalu ischu; jeli anda chudo, da molitve, i zdihavanja nassa Gdin Bog; neposzluhne? jeli chudo, da retki mednami izenahadjaju, koji isztinzko poszuda Duha szv. zvati bisze mogli? sztanovito ni; ar kak god isztinzke jeszu one Duha szv. rechi: *oratio humiliantis se, nubes penetrabit: & non discedet, donec Altissimus aspi- ciat: r)* molitva szebe ponizavajuchega, prederla bude oblake, ter neodsztupi, doklam viszni Gdin Bog na njega sze neogleda, ovak isztinzke jeszu i one rechi gde govori: *odibilis coram Deo est. & homini- bus superbia: s)* odurna je pred Bogom, i pred ljudmi gizdoszt. Anda koigod felii poszuda Duha szv. biti, iz-hafznum moliti, za isztinzku poniznoszt szkerbeti sze- mora: ar Gdin Bog, kak god gizdavem je szuprotiven, ovak poniznem daje miloscbu.

Sztran druga.

1. Ali jofs ovo ni doszta da gdo posztane vredna poszuda Duha szvetoga; ar kakti god iz gizdoszti dohadja nepokornoszt

r) Eccl. c. 35. v. 21.

s) Eccl. c. 10. v. 7.

proti Bogu i zapovedam Bosjem, iz nepokornofzti dohadja nechifztocha, i vszaka druga odurnofzt; ovak iz ifztinzke poniznofzti, dohadja pokornofzt, iz pokornofzti chifztocha, i vszaka druga kerfzchanfzka krepofzt; izato koi feli biti pofzuda Duha fzv. chifztochu ljubiti mora. Ar da Duh fzv. chifzte duhfse ljubi, to fsveta Mati czirkva ochivefzto fsvedochi, kada od prechifztoga Marie Prijetja ovak vu jednomu mefztu moli: *Vszamogucbi Vekivechni Bofe!* koi fzi odichene Divicze Marie telo, i duhfssu po Duhu fsvetomu pripravil: i pravo govori, ar Duh fsveti je nju od iztochnoga Pervoga otcza Adama greha chifztu zachuval. Duh fsveti je nju nadehnul, da divojachtvo je Bogu obechala, i chuvala. Duh fzv. je nju po putu vfzih krepofztih ravnal i vodil. Nikaj ni bilo od Marie ponizneffega kada je rekla: *ecce Ancilla Dñi, fiat mihi fecundum verbum tuum: t)* nut ovo ja jezem fzlusbenicza Gofzponova: naj meni bude poleg rechi tvoje. Nikaj ni bilo od Marie chifzteffega, kada od Angela Gabriela chujucha, da fzina bude zanoszila i rodila, prefztrahiffila, ter rekla; *quomodo fiet iftud, quoniam virum: non cognosco?**) kakto bude moglo biti, ar mufa

ne.

t) Luc. c. 1. * ibi

nezpoznavam? i zato Duh szveti je nju napunil, i jakoszt Bosanzka je nju obfzterla.

2. Tak Kristus zarad oszebuine chifztoche ljubil je Janussa Apostola, Kajti chifzt mladenecz je izebran, i chifzt mladenecz do koncza je ofztal. Ovo premifzljavaju chi szv. Cyprian rekel je divojkam chifztim: kaj mi negda vu diki nebeszkoj imali budemo, to vi vre na ovomu szvetu derfite; ar kada vu neofzkrunenom divojachtvu fztalne ofztajete, Angelom nebeszkim fzpodobne jefzte, i pozuda Duha szvetoga. Toga lepu peldu imamo vu szv. Luczie Diviczi i Mucheniczi. Nut Luczia, kadabi Paschafiu kervoloku rekla, da vumreti je pervo pripravna, nego chifztochu Kristussu obechanu ofzkruni, rekel je noj kervolok; drugach Luczia budes govorila, kada na shibje, i na muke fze dojde; komu odgovorila je Luczia: Kristus fzvojem fzlugam je rekel. Kada vafz na muke vodili budu, neteriteszi glavu, kaj budete govorili, *dabitur enim vobis in illa hora, quod loquamini: u)* ar vre vamfze bude onda dalo, kaj budete govorili; *ar nifzte vi, koji govorite, nego Dub Otcza vafsega nebeszkoga, koi govoril bude vu vafz. *)* Ovo chujuchi kervolok reche, dam te vu

S 5

tak

u) Math. c. 10. v. 19. * v. 20.

tak nepostenu hifu odpeljati, gde te Duh sveti oštavi: odgovori Luczia, meni szilu vchiniti mores, ali da ja k-zlu privolim, to pri meni nigdar neopravis; i zato nit Duha sv. mene mentujes, nit pomenšas, nego povekšas meni Korunu; kak i pripetilo sze je: ar Luczia dopeljana vu nechizte odurnofzti mefzto, od Duha sv. chiztih duhs ljubitelja, i branitelja, tak je chuvana, da nit iz mefzta je mogelgdo genuti, nit vu nechizto ime sze nje gdo doteknuti.

3. Dragi kk. moji! szada premiszlimo kakvoga Duha, jeli Bosjega ali vrasjega pozuda jezsu oni zakonškoga, i szlobodnoga sztaliffa obodvojega szpola ljudi, kojim nit je techna jezstvina, nit vino, nit povolen razgovor, nit vezelje, ako nepostene izramotne rechi, zaljubljene i nechizte popevke nechuju, ako szramotnoga opeckavanja nevide ali nechute. Premiszlimo kakvoga duha pozuda jezsu one muske i fenške glave, koje sznafesze, peru, vmivaju vu vszakojakih vodah, i cizfraju ne iz drugoga zroka, nego da prvo koza ofzlepe, i na greh napeljaju. Sztanovito koj god iz med takvih derfi da duha njegova, ztulikemi nechiztochami zatepena je pozuda Duha sv. on vu veri bludi:

di: ar on Gdin Bog, koj je rekel: *non permanebit Spiritus meus in homine, . . . quia caro est: v)* ne osztane Duh moj vu chloveku, kajti telo je, i poleg telovne nazladnoszti five, jofs ni premenil nit odsztupil od rechi i sententie szvoje dapache jofs govori: *in malevolam animam non intrabit sapientia: x)* vu grehsnu i nechisztu duhsfu nebude vlezla mudroszt Duha szvetoga. Anda koi god feli prijeti Duha szvetoga vu poniznoszti, i chisztochi fiveti mora.

Sztran Tretja.

1. Rekel jeszem kk. moji! da koi feli poszuda Duha szv. posztati za poniznoszt isztinzku szkerbeti sze mora; i to zato, kajti poniznoszt je temelj vszih kreposztih anda koi je ponizen, on bude chiszti, miroveni krotek. Da pak Duh szveti je Bog mira, toga dal je ochiveszto szvedochansztvo ne jeden put, nego vech puti, kada *descendit -- corporali specie sicut Columba: y)* zkazal sze je zverhu Kristussa vu Jordanu potoku od Ivana kerszchenoga, vu vidjenoj priliki goluba; ar htel je znamenuvati, da kakti god

go.

v gen. c. 6. v. 3.

x Sap. c. 1. v. 4.

y Luc. c. 3. v. 22.

golub neimajuchi fuchi, nit sze [z-kem kara, nit koga ogovara, nit preganja ali odurjava, nit je nenaviden nit jalen, nego je tak tih, miroven i krotek, da i onda, kada mlade golubiche pogubi, nit sze szerdi, nit krichi, nego terplivno podnassa: Ovak jednakem nachinom Duh szveti, szvojem vu peldi goluba izkazanjem htel je znamenovati, da radprebiva pri chloveku tihomu, chednomu, szlosnomu, mirovnomu, terplivnomu i ljublenomu. Dapache, da Duh szveti je Bog mira, i ljubavi kerfzchanszke, Ovo potverdil je nadan danassen. Kada izkazal sze je Apostolom vu razdelenih ognjenih jeziki, *sedit-que supra singulos eorum: z)* ter szel je zverhu vszakoga iz med nih, na znamenje, da kakti god po ognjenih jezikih razumevalze mir i ljubav kerfzchanszka, ovak *Charitas Dei diffusa est in Cordibus nostris, per Spiritum sanctum, qui datus est nobis: a)* ljubav Bosja razleana je po szerdczah nasih, po Duhu szvetomu, koi nam je [dan govori szv. Pavel Apost. ako pako Duh szveti je Bog ljubavi, anda takaisse je *Deus pacis: b)* Bog mira; pokehdob gde je ljubav tam je mir. z ovo

z) Act. c. 2. v. 3.

a) Rom. c. 1. v. 5.

b) Rom. c. 16. v. 20.

2. Ovo jofs negda 'David Kralj vu duhu je prorokuval govorechi: *factus est in pace locus ejus* b) vchineno je vu miru mészto njegovo; ne vu szvadi, ne vu karki, neszloge ali jalu, nego *in pace*, vu miru, szlogi i ljubavi ima prebivalischie szvoje Duh szveti. Kaj ako je tomu tak kk. moji! anda nit jeszmo mi vredni, nit sztanuje med nami Bog mira, Duh szveti; ar kaj d rugo chujemo, ali vidimo nego med hisnemi tovarussi nezlogu, i zakonszku nevernoszt? med szufzedj, i bratmi jal, nazlob, nenavidnoszt, i ogovoranje? med tergovczmi krive mere, vage i druge vnoge vkanlivoszt? med tefakmi, szramotne shale, norie, neterplivnoszt, kletvu, blaznoszt, i krive prifzege? vu szudu krivicze, i pravichnoga pritiszkanje, krivichnoga pak ofzlobodjenje? zjednum rechjum, takov nemir, i neszloga med nami je posztala, takov duh jala i nazloba, da szin z-otczom sze nepogaja, podlosnik na Gofzpona sze sztavi, szvetczki Redovnika tak ogrizava i oteplje, da morem szkoro rechi, da ovo je ono vreme, od kojega Jeremias Prorok rekel je: *unusquisque Carnem amici sui comedet*: c) vszaki meszo

b) Pf. 75.

c) Jer. c. 19. v. 9.

meszo priatelja szvojega grize, brat brata preganja, priatelj priatelja neterpi, chlovek chloveku nezauffa. Kak anda med nami, vu tulikomiu nemiru, neszlogi, i jalu, Duh szveti, Bog mira prebivati bi mogel?

3. Sztanovito, pravo govori szv. Hieronim: *prez ovoga mira i szloge, klostri jeszu pekel, sztanovniki jeszu vragi, gde pak je mir, onde je nebo, onde sztanovniki jeszu Angeli: d)* kaj i Kristus odkupitelj potverdjava govorechi: *ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum: e)* gde jeszu dva ali tri szpravljeni vu imenu mojemu, onde jezdem vu szredine med nimi. Anda kak god isztinzko je, da koj god vu jalu, szvade, karkei nemiru fiveju, oni vu ime Jesussa nizu szkupa szpravljeni, ovak isztinzko je, da med nimi ni Duha szvetoga.

DOKANCHANJE.

DRAGI kk. moji, da anda vredni pozstanemo i prijeti, i sztalno pozzuda Duha szvetoga osztati, kaj drugo jezmo chinechi? nego najpervich duha vszake gizdozti od naz daleko tirajmo, ter vech puti pre-

d) S. Hier. in Reg. mon. c. 1.

e) Math. c. 18. v. 20.

premiszlimo nassega nistara, da kaj god jeszmo, ali imamo, vfze je tugye vfze je Bosje, iz van szamoga greha; ar greh je nafs: izato kaj sze hochemo dichiti vu onomu, kaj nasse ni? znajuchi, da *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam*. Gdin Bog oholim je szuprotiven, poniznim pak daje milosche. Drugoch dusni jeszmo vfzega sze habati, kaj god od daleka po nechisztochi szmerdi; i zato befati moramo vfze nedosztojne shale, norie, razgovore, zesztanke, i priateliszstva, koja po kerchmah, i po drugih mesztah, najmre po szvetkih szada navadna jeszmu: *ar in malevolam animam non intrabit sapientia*: vu grehsnu i nechisztu duhsu nevlezne mudroszt Duha szvetoga, nedojde Duh razuma i tolnacha. Duh jakoshti i znanja, Duh jakoshti, i sztraha Bosjega. Naj zajdnich, ako kakov nemir, neszloga, jal ali nepriateljsztvo, med nami, vu hifi ali obchini nassoj sze nahadja, oprosztimo, i pomerimo sze tak, kak selimo, da i Gdin Bog nam oproshti. Ter zatem lepo, szlofno, i mirovno szkupa sivemo, na szpodbu szkupa szpravljenih szvetih Apostolov, *ter z-nimi repleti spiritu sancto*: puni Duha szvetoga sivefi, i vumerli budemo Amen.

PODLOSENJE PISZCZA.

Ako szuproti volje, i nakanjenju mojemu, kaj szuprotivnoga szvetoj Rimsko-katholichanszkoj veri, ali szv. czirkve naredbam, vu ovih Prodestvih bisze nafslo, ja pervo i zajdno szlovo, szudu i popravlenju szvete Matere czirkve ponizno podlasem, da vu vszemu sze hvali Gdin Bog, koi vszega dobra je pochetek,

K O N E C Z.

ZPA.

Zpazil jeszem, da vu ovoj Knigi pridane jeszu na nekoih mesztah záreze, i piknicze gde bi nemorale biti, i izpuschane, gde bi morale biti, kakoti takaisse, vu szredine rechih, nekoja szlova szlovo-Tiszkavczu zpodmeknulesze jeszu; ali kajti uffamsze, da szpameten, i dobro nagnjen chtavec, takve, i ovem szpodobne falinge szam zprichal, i popravil bude, zato ovakve szstavljam, ter szamo one, koje znamenovanje zmessati bi mogle, ovde doli posztavljam, kak sze popraviti mogu.

<i>Falinge.</i>	<i>tak</i>	<i>Popravi.</i>	<i>Na listu.</i>	<i>Redku.</i>
shatranju	. . . .	shatranje	. . . .	8 . . . 16
Poglavari	. . . .	Poglavare	. . . .	9 . . . 19
Odsztubili	. . . .	Odsztupili	. . . .	26 . . . 3
zpzovedi	. . . .	zpovedi	. . . .	27 . . . 2
Pokaze	. . . .	Pokase	. . . .	27 . . . 5
<i>(kajsze najde vu vech mesztah)</i>				
Oduruli	. . . .	Odurili	. . . .	30 . . . 7
Polek	. . . .	Poleg	. . . .	30 . . . 10
skerbeti	. . . .	szkerbeti	. . . .	31 . . . 20
<i>(popravi vu vech mesztah.)</i>				
Hovdanih	. . . .	Povdanih	. . . .	39 . . . 25
sheguren	. . . .	szeguren	. . . .	59 . . . 3
<i>(popravi vu vech mesztah.)</i>				
Tudje	. . . .	Tugye	. . . .	72 . . . 17
<i>(chtei vu vech mesztah)</i>				
skati	. . . .	sgati	. . . .	74 . . . 23
sztanovio	. . . .	sztanovito	. . . .	89 . . . 8
Pryeti	. . . .	prijeti	. . . .	109 . . . 10
<i>szku.</i>				

<i>Falinge.</i>	<i>tak</i>	<i>Popravi.</i>	<i>Nalifzi. Redku</i>
szkupeczi	.	szkupczi	113 - 23
Gvvari	.	Govori	114 - 19
zkanjem	.	z-tkanjem	116 - 22
Reche	.	Neche	121 - 9
Tudjegn	.	Tugyega	124 - 18
Toile	.	Tollite	134 - 23
zto	.	zato	138 - 27
sztrahosnoga	.	sztrahfsnoga	140 - 13
znameouval	.	znamenuval	141 - 11
Pokornm	.	Pokorum	142 - 25
m) T. Cor.	.	2. Cor.	144 - --
Praklinali	.	Proklinali	146 - 15
Jej	.	Je	156 - 16
shatravcz	.	shatravczi	158 - 17
szraimotnoga	.	szramotnoga	157 - 1
Vregu	.	Vragu	158 - 12
Circumdederuut	.	Circumdederunt	162 - 23
Devorente	.	Devorante	165 - 10
Manasseffo	.	Manassessa	166 - 22
Prtlike	.	Prilike	167 - 12
Aermis	.	Vermis	168 - 17
Grebsfnoga	.	Grehfsnoga	169 - 21
Impiu	.	Imaju	169 - 22
Iszmo	.	Jeszmo	172 - 22
Narovszka	.	Nenaravszka	174 - 19
sz alen	.	sztalen	180 - 23
Domlni	.	Domini	185 - 16
Dobro	.	Dobra	186 - 10
Izpiffati	.	Izpiszati	189 - 3
Modium	.	Modicum	190 - 19
Tuelko	.	Tuliko	190 - 24
Pokedob	.	Pokehdob	193 - 22
Budo	.	Bude	194 - 24
koragom	.	korakom	196 - 3
Incur s	.	Incurras	198 - 17
ch vati	.	chuvati	200 - 2
Folinga	.	Falinga	200 - 16
szmerte	.	szmertne	202 - 17
karane	.	karanje	203 - 7
Immod ra o	.	Immoderato	204 - 5

Hoi-

<i>Falinge</i>	<i>tak</i>	<i>Popravi.</i>	<i>Na list. Redko</i>
Hoimo	- -	Boimo	205 - - 19
Nebloodni	- -	Neploodni	216 - - 16
- -	- -	koji neznadu	218 - - 30
zemlin	- -	zemlju	222 - - ?
Dojte ti	- -	Dojdeti	225 - - 26
Dnhovna	- -	Duhovna	227 - - 12
Nege	- -	Nego	227 - - 22
Huchete	- -	Hochete	229 - - -
Nafz	- -	za nafz	244 - - 24
kratko	- -	krotko	251 - - 18
onda	- -	ondi	253 - - 28

11 - 100 - 100 - 100
 10 - 100 - 100 - 100
 09 - 100 - 100 - 100
 08 - 100 - 100 - 100
 07 - 100 - 100 - 100
 06 - 100 - 100 - 100
 05 - 100 - 100 - 100
 04 - 100 - 100 - 100
 03 - 100 - 100 - 100
 02 - 100 - 100 - 100
 01 - 100 - 100 - 100

111

Österreichische Nationalbibliothek

+Z15804130X

*image
not
available*

